

DEMOKRACIJA

Veliki evropski pok

Velika širitev je formalno za nami. Deset novih držav si je za to prizadevalo vrsto let, EZ pa je bogatejša za dodatnih 74 milijonov ljudi in 738.573 kvadratnih kilometrov ozemlja. V združeni Evropi prevladuje zmerno optimističen realizem.

Zasebna podjetja, ki so blizu vladajoči eliti, v povezavi z javnimi podjetji bogatijo s finančno pomočjo, ki jo država namenja za zapiranje zasavskih rudnikov.

Bogatenje na račun knapov

9 771408 049069

POLITIKA
Strankarski
trendi
in nihanja

SLOVENIJA
Se v KGZS
obetajo
spremembe?

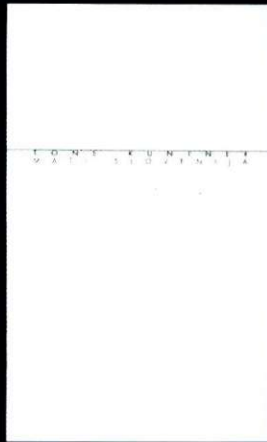

INTERVJU
Dr. Matija Ogrin
Omika utrjuje
človeka in narod

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

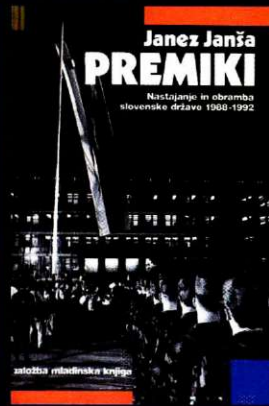
TONE KUNTNER MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 2.200 SIT

MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

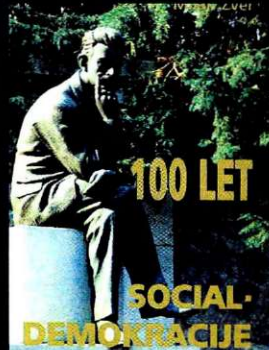
SILVIN IN MAIDI EILETZ ZGODOVINA NEKE KOLABORACIJE

Boljševiki so v prvi svetovni vojni kolaborirali z vojnim sovražnikom Nemčijo. 368 strani, 6.727 SIT

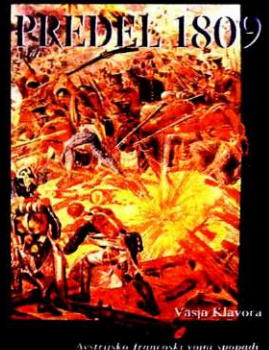
MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh resencev iz množičnega groba v Kocevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906,00 SIT

MILAN ZVER STO LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

VASJA KLAVORA PREDEL 1809

Avtor je šel po sledovih vojskih spopadov Napoleona in Francozov z Avstrijci na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

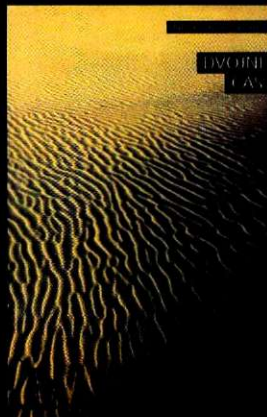
ANDREJ RAHTEN POZABLJENI SLOVENSKI PREMIER

Dr. Janku Brejcu je po razpadu Avstro-Ogrske postal prvi slovenski premier. 344 strani, 4.232 SIT

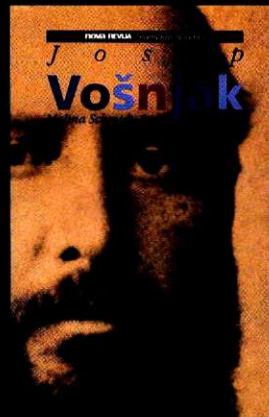
CZESLAW MILOSZ PREVZEM OBLASTI

Avtor slika travmatično dogajanje med II. svetovno vojno, čas, ko je bil Poljski vsiljen komunistični sistem. 236 strani, 7.760 SIT

BRANE SENEGAČNIK DVOJNI ČAS

Ekspresivna, komunikativna poezija, ki se odlikuje z bogastvom sugestivne metaforike, upesnjuje dvojno naravo resničnosti. 107 strani, 4.980 SIT

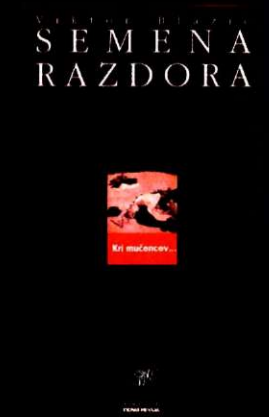
MALINA SCHMIDT-SNOJ JOSIP VOŠNJAK

Zdravnik, politik in književnik, predvsem pa rodoljub, ki je bil za svoj narod po potrebi tudi ognjevit taborski govornik. 292 strani, 11.400 SIT

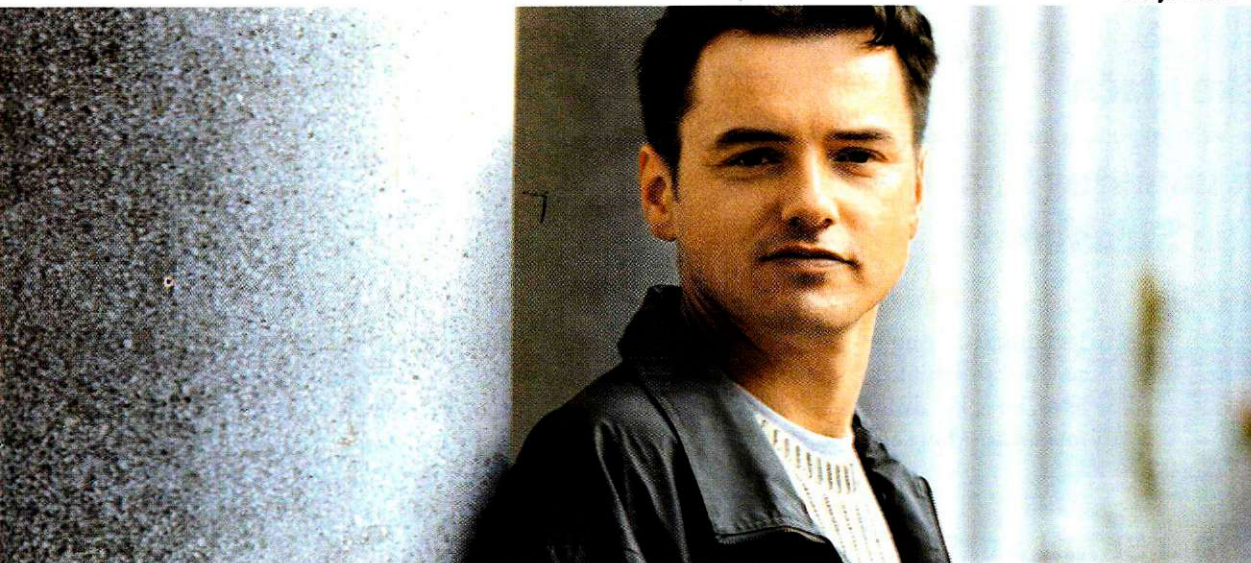
PETRA SVOLJŠAK SOČA, SVETA REKA

Monografija slovenskega Posočja, ki na podlagi obsežnega arhivskega gradiva raziskuje razmere med italijansko okupacijo. 428 strani, 10.980 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugače mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

Blišč rumenih zvezd

Slovenija je nova zvezda Evrope, smo minuli konec tedna pogosto slišali; pod tem geslom smo celo stopili v združeno Evropo. No, kljub temu se evropska zastava ne bo spreminjala, kot bi si morda kdo mislil, saj po uradni bruseljski razlagi dvanajst rumenih zvezd na evropski zastavi predstavlja popolnost in ne števila držav, ki to zvezdo sestavljajo. Evropska unija je že pred širitvijo štela petnajst držav, skratka tri več, kot je zvezd na evropski zastavi. Za naše levičarje, ki so vse do osamosvojitve Slovenije (in nekateri še sedaj) prisegali na rdečo zvezdo, pa je nekoliko neprijetno, da se je avtor evropske zastave Arsen Heitz pri snovanju svojega predloga navdihoval pri marijanski simboliki, značilni za brezmadežno Marijo s čudodelno svetinjo. Kot pravi teolog dr. Drago K. Ocvirk, naj bi bil imel umetnik pred očmi odlomek iz Janezovega Razodetja: "Na nebu se je prikazalo veliko znamenje: žena, ogrnjena s soncem, in luna pod njenimi nogami, na njeni glavi pa venec dvanajstih zvezd." In 8. decembra 1955, na dan, ko cerkev obhaja praznik Marije Brezmadežne, je Svet Evrope sprejel Heitzev predlog za evropsko zastavo. "Naključje ali ne, kakor kdo hoče," pravi dr. Ocvirk, ki meni, da s tem ironija zgodovine do konca smeši zlaganost in diletantstvo, napuh in samozadostnost nekdanjih vzhodnevropskih komunističnih režimov.

Z vstopom Slovenije v združeno Evropo naj ne bi pridobila samo Slovenija, ampak tudi Evropa, kar je smisel gesla Slovenija je nova zvezda Evrope. No, s tem se ne strinjajo vsi. Morda značilno za anarholiberalce in komunistične nostalgike, kljub temu pa precej nenavadno za Slovence, je razmišljanje enega izmed glavnih ideologov Liberalne demokracije Slovenije filozofa dr. Slavoj Žižka v reviji *The New Yorker* o tem vprašanju. V članku *What Does Europe Want? (Kaj Evropa hoče?)* pravi, da Slovenija s svojim vstopom v Evropsko unijo tej združeni Evropi ne bo nič prispevala oziroma ne bo prinesla nobene nove razsežnosti. In kako to obrazložiti? Predvsem tako, da pojasnjuje, kako naj bi bili Slovenci omejeni in zagledani v svojo domačo kulturo, ki pa naj bi bila tako ali

tako zaplankana. Poleg tega naj bi se Slovenci podobno kot Srbi zatekali v nacionalizem, kar naj bi dokazovalo dovolj zbranih podpisov za referendum o graditvi džamije v Ljubljani in strah Slovencev pred minareti, ki naj bi kazili lepo slovensko pokrajino. Žižek priznava, da ta poenostavljeni prikaz Slovencev ni v celoti resničen. V nadaljevanju članka precej dobro analizira lanske slovenske zaplete z vilniško deklaracijo in težave Ropove vlade, ki je po eni strani želela ustreči Američanom, po drugi pa slovenski javnosti, ki je po njegovem mnenju nasprotovala napadu na Irak. No, kljub temu slab občutek obstaja in razkriva prezir levoliberalne politične scene do slovenstva, do slovenskega domoljubja, ki je takoj razglašeno za nacionalizem. Če ne bi bilo tega domoljubja, današnja vladajoča elita ne bi mogla uživati sadov, za katere je poskrbel Demos. In prav slovenska osamosvojitve ter leta po njej so dala novim slovenskim generacijam – "srečnim generacijam" – samozavest, da pokončno in brez strahu stopajo v združeno Evropo. Se morda komu kolca pa nekdanjih časih, ko je Slovcem samozavesti primanjkovalo?

Ob vsej evforiji okoli vključitve Slovenije v združeno Evropo je pomembno, da se Slovenci zavedamo svoje nacionalne identitete, svojih korenin, kajti s svojimi značilnostmi bogatimo Evropo. Evropa ne temelji na evropskem narodu, ampak na mozaiku narodov. In tako bo tudi v prihodnje. Slovenci smo Evropejci, odkar obstajamo kot narod. Z vključitvijo v združeno Evropo smo dosegli enakopraven status z drugimi evropskimi narodi in nismo več na evropskem obrobju, vrnili smo se tja, kjer smo izvorno že bili.

Pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo smo se morali prilagajati evropskim standardom in smo morali sprejeti kaj, kar nam ni bilo čisto všeč, poleg tega pa smo bili priče izsiljevanju Avstrijcev in Italijanov, ki so ob tem videli svoje koristi. Sedaj smo v družini enakopravnih narodov, kar bi moralo slovenskim predstavnikom v Bruslju vlivati samozavest pri potegovanju za slovenske interese. Človek se namreč včasih ne more znebiti občutka, da se nekateri tako, kot so se nekoč klanjali Beogradu, sedaj klanjajo Bruslju. Vse bi naredili za kanček pozornosti, za objem s kakšnim evropskim velepomembnim politikom in podobno. Na interese države, ki jo zastopajo, pa preradi pozabljajo. Za Slovenijo je Evropska unija priložnost, ki jo bomo morali znati izkoristiti. Za naše interese ne bo nihče poskrbel namesto nas. Kljub veselju ob tem pomembnem dogodku moramo namreč ohraniti trezno glavo in smisel za realnost. Vedeti moramo ne samo to, o čemer se sprašuje filozof Žižek – "Kaj Evropa hoče?" –, ampak predvsem to, kaj hočemo Slovenci doseči v združeni Evropi ...

Metod Berlec

Z vstopom Slovenije v združeno Evropo naj ne bi pridobila samo Slovenija, ampak tudi Evropa, kar je smisel gesla Slovenija je nova zvezda Evrope. No, s tem se ne strinjajo vsi.

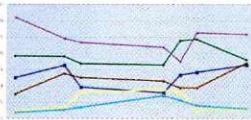
9 Evropske plače

Sedaj ko smo v Evropi, bomo imeli evropske plače, pričakujejo najbolj lahkoverni.

11 Zunanji minister Kučan

12 Tekma za Strasbourg

14 Strankarski trendi in nihanja

Javnomenjske ankete, ki kažejo stanje podpore slovenskim političnim strankam, so v slovenskih medijih precej pogoste. Še posebno veliko jih lahko pričakujemo letos, ko je kar dvojno volilno leto. Toda predstavitev vsake posamične ankete ima lahko – hote ali nehote – tudi zavajajoč učinek.

Stranka	2004	2005	2006	2007	2008
SD	42,1	41,2	40,3	39,4	38,5
DS	28,5	27,6	26,7	25,8	24,9
Levica	15,2	14,3	13,4	12,5	11,6
Demokracija	10,8	11,7	12,6	13,5	14,4
Novi slog	2,4	3,3	4,2	5,1	6,0
Dr. Miroslav Šarčič	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2
Dr. Zoran Jankovič	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6

16 Opozicija o sumu korupcije

Sum korupcije, klientelizma in pranja denarja v nekaterih podjetjih v večinski državni lasti v povezavi z vladajočimi politikami je izredno velik. Na seznamu sponzorstev tudi politiki in nekateri novinarji.

18 Zagorska hobotnica

26 Bodo volitve prevetile KGZS?

31 Veliki evropski pok

Velika širitev je formalno za nami. Deset novih držav je doseglo status, za katerega so si prizadevale vrsto let. Namesto velike evforije je bilo bolj značilno razpoloženje tako v "stari" kot v "novi" Evropi – nekakšen zmerno optimističen realizem. Za njim pa se verjetno skriva negotovost, ko nihče ne more posebno zanesljivo napovedati, kakšna bo usoda nove velike Evrope.

34 Omika utrjuje bivanje človeka in naroda

Pogovor z dr. Matijem Ogrinom

Samo tisto, kar spada k omiki, po mojem prepričanju utrjuje tudi narodno ter kulturno zavest prav zato, ker stopnjuje globinsko zavest o lastni individualnosti, o lastnem bivanju in njegovi prepletenosti s svetom, tudi z narodom in njegovo zgodovino. Zato omika utrjuje bivanje posamičnega bitja: tako človeka kakor naroda.

42 Buditelj slovenstva

56 Kaj prinaša Evropa?

Šport je sestavni del družbe. Ni ga mogoče odmisлити iz vsakdanjega življenja milijonov državljanek in državljanov EU.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtčnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Ivo Žajdela, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Širc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babačić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Florjančič tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Krekova banka d. d. Maribor, poština plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: Dane Kostrič

Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za tujino znaša 230 evrov oziroma 240 ameriških dolarjev.

Stavka končana, namen dosežen

Pogovarjali smo se Milanom Mesaričem, predsednikom Sindikata mariborske regije KNSS-Neodvisnost in glavnim pogajalcem stavkajočih delavcev podjetja Comet. Kot nam je dejal, so bila pogajanja z delodajalci v času stavke polna poniževanja že tako ponižanih delavcev, ki so se bili za svoje pravice pripravljene bojevati tudi z gladovno stavko. In uspelo jim je.

Za vami je mesec dni stavke. Kaj ste v tem času dosegli, kakšna so bila pogajanja?

V 25 dneh stavke se ni bilo mogoče dogovoriti ničesar. Že to je popolnoma nerazumljivo obnašanje delodajalca. Na vseh pogajanjih smo bili deležni poniževanja, podtikanj in podobno. Celotni pravi medijski linč smo doživeli. Prav zato smo 26. dan stavko zaostriili v gladovno stavko.

Ena ključnih zahtev zaposlenih je bila dvig plač. Kot je znano, prejemajo zaposleni v Cometu, d. d., sramotnih 60 tisočakov mesečne plače, čeprav je podjetje uspešno. Na kakšno višino ste nastavili stavkovno zahtevo in zakaj ste stavkovne zahteve spreminjali, kot je bilo slišati?

Naš edini namen je bil dvigniti osnovno brutoplačo kot podlago za izračun, saj je samo obljuba o dvigu izplačanega bruta že do zdaj zaposlenim prinašala preveč gorja, upravi pa možnosti za goljufanje. Stavkovnih zahtev pa nismo spreminjali, ampak smo dajali predloge, na kakšen način dvigniti osnovo. Tega bistva naši partnerji pri pogajanjih niso znali ali hoteli razumeti! Dosegi smo, da bo v Cometu najnižja izplačana osnovna brutoplača za polni delovni čas 105.000 tolarjev, tej osnovi pa se prištejejo dodatki za minulo delo, delovno okolje, uspešnost itd.

Kako se branite pred očitki vodstva Cometa, da je stavka politično obarvana, da v ozadju niso več interesi delavcev, temveč interesi politike?

Meni in stavkajočim delavcem se ni treba braniti. Lahko pa povem, da je prva pokazala politično (kapitalsko močno) ozadje prav uprava s svojo oholo držo in nepopustljivostjo. Veste, če bi mi prišli v parlament, bi morali vsaj dve tretjini poslancev odstraniti s stolčkov ...

Stavkajoči ste se oprijeli še zadnje rešilne bilke – gladovne stavke. Vztrajali ste pet dni. Ali je bila gladovna stavka prava ali ste kaj goljufali pri tem?

Sram naj bo vse, ki dvomijo o iskrenosti stavkajočih! Ne, to ni bila rešilna bilka, ampak popolnoma zavestna odločitev 100 ljudi, ki so izpostavili svoja življenja – dostojanstva pa si niso dovolili vzeti. Našteli smo 100 gladovno stavkajočih in 180 ljudi v stavkovni straži. Stavkovni odbor in Sindikat mariborske regije KNSS-Neodvisnost sta prav posebno pozornost posvečala starejšim, ženskam, bolnim ali kako drugače ogroženim in jih odvrčala od tega ekstremnega načina izražanja volje. Morala teh ljudi je neverjetna! Čisto druga pa je morala zdravstvenega osebja v konjiškem Zdravstvenem domu. Šest ljudi so oskrbeli oziroma odpeljali z rešilnim avtomobilom, 5 smo jih zadnji večer peljali sami domov, saj si nismo upali tvegati, ko se na zdravnike nismo mogli zanesti. Naj mimogrede omenim, da smo v času stavke prejeli izraz podpore tudi od Sindikata Fides; sprašujem se o dvojni morali in Hipokratovi prisegi ...

Kakšen bo zdaj – po končani stavki – odnos med zaposlenimi?

Prav gotovo člani KNSS-Neodvisnosti ne bodo tisti, ki bi komu kaj očitali, stavkali so brez zadržkov za vse zaposlene. V času stavke in tudi ob koncu smo opozarjali na strpnost.

Mihaela Praprotnik

Uničevanje Slovenije
(Stran 8)

Izključevanje opozicije
(Stran 10)

Pozabljeno okolje
(Stran 24)

Izumitelj avtomobila
(Stran 28)

Nova Atlantida
(Stran 30)

Umetnost dobrega
sosedstva
(Stran 38)

Plesali smo
(Stran 39)

Obisk na Portugalskem
(Stran 40)

Izbrisane snežne kosi
(Stran 44)

Priročnik znanosti
(Stran 45)

Alpski svet
(Stran 46)

V novo življenje
(Stran 48)

Razred optimist
(Stran 55)

Zračna varnost
(Stran 60)

Machiavelizem
(Stran 62)

Koga varujejo
"plačane" priče?
(Stran 65)

OF samo krinka
(Stran 66)

Evropski "loverboy"

Romano Prodi in drugi predstavniki Evropske zveze so si po končanih slavnostnih sejah ob do zdaj največji širitvi EZ oddahnili. Končno so se rešili predsednika slovenske vlade Antona Ropa, ki jim je ves konec tedna dihal za ovratnik. Tako jih je stiskal, objemal in poljubljal, da so še danes čisto mokri.

Romeo in Julija

Proslave ob dnevu državnosti, ki jih vsako leto pripravijo na dan pred omenjenim dnem, so nas do zdaj vedno spravljale v obup. Ko smo mislili, da smo videli že vse, kar si lahko naši vrli pripravilavci proslav izmislijo, so nas na dan pred vstopom v Evropsko unijo presemetili v Novi Gorici in Ljubljani. Pripravili so namreč takšno proslavo, da sploh nismo imeli časa za obupavanje – že prej smo pred televizijo gladko zaspali. Če me vprašate, kaj se je na proslavah dogajalo, odkrito povem, da nimam pojma. To je zame pa tudi za večino tistih, ki se jim je zgodilo podobno, dobro. Tako nam vsaj ni bilo treba poslušati globokih misli naših vodilnih. Denimo Danice Simšič. To je županje, ki je menda še nekaj ur pred tem grozila, da ne bo nastopila v parku Zvezda, če bo na prireditvi nastopil Janez Janša, potem pa je hotela biti, kot so mi povedali naslednji dan, glavna zvezda večera. Tako je denimo v lično partijsko rdečo obleko oblečena razlagala, da se zaveda svojih korenin, svojega uporništvu in evropskih narodov. Dejala je, da je bila odločitev za vstop v veliko družino evropskih narodov pravilna, kot sta bili pravilni odločitev za samostojno državo leta 1991 in odločitev leta 1941 za upor proti okupatorju. Dodala ni samo tega, da se je Evropa pravzaprav rodila 29. novembra 1943 v Jajcu in da je bil tovariš Tito prvi evropski demokrat, ki bi bil danes, če bi bil seveda še živ, zagotovo vsaj evropski komisar za človekove pravice.

Sicer pa smo pri Simšičevi že vajeni, da se ne more odreči govoričenju o slavni revolucionarnih in udarniških bojih svojih prednikov in da rada vso to udarniško prtljago nosi s seboj. Se vsaj ni pačila, kot se je na primer v Novi Gorici pačil Anton Rop. Predsedniku evropske komisije Romanu Prodiu je denimo tako lezel nekam, da je bil videti mehkejši kot kakšna stara mamca, ki ugleda modre oči Milana Kučana. Bil je namreč čisto preč. Noge in roke so se mu tresle, srce mu je dvije razbijalo in oblivala ga je topla sramežljiva rdečica. In smo dobili prvi evropski dialog. Rop je rekel: "O, Romano!" Prodi pa: "O, Antonio!" Le malo je manjkalo, pa bi dobili dialog: "O, Romeo!" "O, Julia!" Še sreča, da tega nista izrekla, sicer bi poleg prvega evropskega dialoga dobili še prvi evropski mednarodni škandal.

Glede na vse to sem trdno prepričan, da so slovenske proslave ob različnih priložnostih vedno tako dolgočasne samo zato, da gledalce bodisi odzenejo od televizije, bodisi jih uspavajo, da lahko potem odgovorni v miru govorijo neumnosti. Naj jim bo. Ljudstvo se naspí, oni pa so sveto prepričani, da so povedali nekaj pametnega. In smo vsi zadovoljni. Pa srečno v EZ!

Aleš Kocjan

diktafon

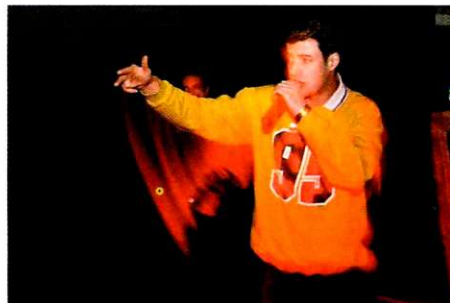

"Mi, v socializmu, smo imeli lažjo pot, tokrat bo brez milosti."

(Košarkar Slavko Duščak ugotavlja, da Evropska unija le ni podobna nekdanji Jugoslaviji.)

"Če bo na evropskih volitvah prišlo do preobrata, se bo forum nemara prelevil v Kučanovo stranko."

(Mile Šetinc na naslednjih parlamentarnih volitvah računa na pomoč "malega moža".)

"Ko grem na WC, si prižgem fen, da me greje zaradi ugodja. He he he ..."

(Klemen Klemen ima razvade, katerim se nikoli ne bi odpovedal.)

"Se ne spominjam več."

(Predsednik uprave Petrola Janez Lotrič se ne spomni, kdaj je nazadnje točil bencin pri Istrabenzu.)

"Kriv sem, ker sem v minulih 12 letih sodeloval v ekipah, ki so v politični tekmi vedno premagale Janšo in njegove."

(Politik in "gospodarstvenik" Gregor Golobič se v zadnjem času veliko kesa in trka na prsi.)

"Koalicija med Ropom, Todorovičem in Ribičičem vztraja pri krivicih in za Slovenijo škodljivih rešitvah."

(Janez Janša je razkril nosilce "koalicije v senci".)

"To, da slovenščine ne obvladam dovolj."

(Veleposlanika EU v Sloveniji Erwana Fouereja v Sloveniji moti samo ena zadeva.)

"Z mano noče nihče govoriti."

(Ciprski zunanji minister George Iakovou se počuti osamljenega.)

"V pojasnilo naj povem samo, da je bil Krivic s tedanjo kritiko in v iskanju pravnih sredstev in poti, da doseže objavo, enako tečen kot dandanes."

(Branko Gradišnik ima bogate izkušnje s pravnikom iz Spodnjih Pirič.)

"Povsem drug zrak diham. Mojih 90 kilogramov se mi zdi lažjih kot pred polnočjo."

(Obiskovalec prireditve ob vstopu v Evropsko unijo v Ljubljani se je po polnoči, ko je Slovenija uradno postala članica EU, počutil bolj evropsko.)

"Možno je, da se bomo usmerili na srbski in črnogorski trg pa tudi na evropskega, a pogumno in z majhnimi koraki."

(Jože Lenič iz Zavarovalnice Triglav se kljub vstopu Slovenije v EU še vedno obrača proti Balkanu.)

"Toda če se odpraviš spat z dvema milijonoma sodržavljanov, zbudiš pa se s 450 milijoni, glavobola ne moreš pripisati mačku po tako plodni noči, marveč kopici misli, ki si jih poslušal iz ust uradnih govorcev."

(Novinar Dejan Kovač je zaradi slavnostnih govorov prvega maja trpel za glavobolom.)

Kadrovski golaž

V ponedeljek se je iztekel rok za prijavo za položaj generalnega direktorja Davčnega uprave RS (DURS). Nanj se je prijavilo osem kandidatov, med njimi pa ni Stojana Grilja. Ta je že 22. marca letos Dušanu Mramorju, ministru za finance, podal odstopno izjavo, hkrati pa je s 30. majem 2004 zaprosil tudi za pretrganje delovnega razmerja. Dejanski razlogi za Griljev odstop, kakor jih je pojasnil sam, so v težavah, s katerimi se srečuje pri svojem delu. Mramorju je zapisal: "S problemi sem vas že večkrat seznanil in opozoril na posledice. Predlagal sem tudi

Igor Šoltes, najverjetnejši prihodnji predsednik računskega sodišča, Stojan Grilj pa se z mesta direktorja DURS dokončno poslavlja.

aktivnosti za njihovo odpravo, vendar ste nekatere predloge ocenili kot nesprejemljive oziroma preuranjene (agencija za davke), drugim ste odtegnili sredstva (IT), tretje ste sprejeli z najmanj enoletno zamudo in so še vedno na stopnji obljube (dodatni kadri), pri četrthi (sprejetje davčne zakonodaje) pa zaradi izredno kratkih rokov in nerazumevanja potreb učinkovite davčne uprave lahko le še bolj ali manj formalno asistiramo." Grilj je s tem potrdil tisto, na kar so priznani slovenski strokovnjaki že dolgo opozarjali. Že leta 2000 je bilo slišati, da je DURS v takšnem razsulu, da ga niso pripravljene prevzeti skorajda za nobeno ceno. Janez Drnovšek je v parlament vložil predlog za imenovanje predsednika računskega sodišča. V četrtem predlogu predlaga izvolitev Igorja Šoltesa, vnuka Edvarda Kardelja. Glede na to, da je bil Janez Stanovnik, zdajšnji predsednik ZVB NOV Slovenije in nekdanji Kardeljev tajnik, tudi dober prijatelj Kardeljevih, kakor je sam dejal v eni od jutranjih oddaj na nacionalnem radiu, in glede na naraščanje medijske priljubljenosti "očeta naroda" v zadnjem času, se bo verjetno zgodilo, da bo s pomočjo Kučanovega društva, ZLSD in DeSUS Šoltes tudi izvoljen. Najverjetneje bo Šoltesa podprla tudi LDS, saj je bil vsa leta doslej aktiven v ljubljanski mestni občini. Tudi takrat, ko jo je vodila Vika Potočnik. Vprašanje pa je, kako se bo odzvala revizorska stroka. Glede na Šoltesove neizkušnje pri nadziranju javnih financ ji bo vladajoča politika nedvomno prisolila novo zausnico. V. K.

modrosti tedna

"Sam sem mnenja, da tako imenovana mobilnost delovne sile sama po sebi ni nikakršna vrednota. To, da se bo slovenski delavec lahko zaposlil na primer v Nemčiji ali v Španiji, je le izhod v sili; bolje bi bilo, če bi imel možnost zaposlitve doma."

(Dr. Jože Mencinger, rektor univerze v Ljubljani)

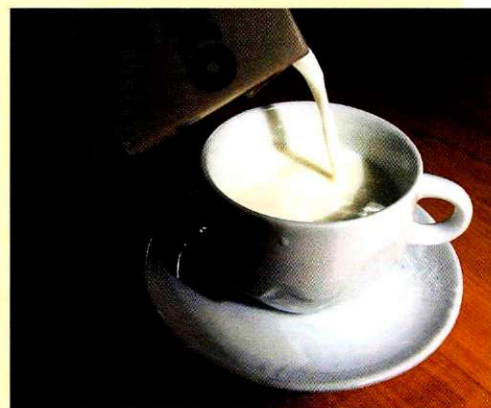

"Z vstopom v EZ dobivamo le dovoljenje za nastop na tekmovanju, na katerega smo se prijavi že pred trinajstimi leti. Tekmovanje bo dolgo in se nima smisla sedaj pred samim štartom spraševati, ali smo dovolj pripravljeni za tek."

(Akademik Boštjan Žekš, predsednik SAZU)

Spet kloramfenikol v mleku?

Spet so se pojavile težave s kloramfenikolom v mleku. Pri notranji kontroli v Pomurskih mlekarnah je bil pri dveh vzorcih mleka ugotovljen sum kloramfenikola. Prvi vzorec je bil odvzet z mlečne proge Juršinci II, in sicer 21. aprila. Pri hitri metodi Elisa je pozitivno reagiral na kloramfenikol, prav tako je bil pozitiven pri istem testu v dveh območnih enotah Nacionalnega veterinarskega inštituta v Murski Soboti in Mariboru. Isti vzorec je znova pozitivno reagiral na testiranju v Nacionalnem veterinarskem inštitutu v Ljubljani. Verjetnost kloramfenikola je torej glede na doma opravljene analize velika, dokončna potrditev o njegovi navzočnosti pa bo znana v kratkem, ko bo Veterinarska uprava Republike Slovenije dobila izsledke testiranja iz akreditiranega laboratorija v Italiji. Drugi vzorec mleka, ki je po opravljenih analizah pozitivno reagiral na navzočnost kloramfenikola, je bil ugotovljen 28. aprila na progi Godeninci. Tudi ta vzorec je bil poslan v laboratorij v Italijo, od koder veterinarska uprava čaka na odgovor. Le upamo lahko, da bodo analize negativne oziroma da bodo ovrgle sum navzočnosti kloramfenikola v mleku. Zaradi sumljivih vzorcev je potrebna še dodatna pazljivost in poostren nadzor. Za zdaj je bilo mleko obeh sumljivih prog ločeno predelano v sire, ki so skladiščeni pod uradnim veterinarskim nadzorom do potrditve analize. Ob sumu navzočnosti kloramfenikola je republiška veterinarska uprava izvedla vse predpisane ukrepe in preventivno odvzela individualne vzorce na obeh mlečnih progah, kar pomeni, da je bilo pobranih in pregledanih 118 vzorcev. M. P.

V dveh vzorcih mleka v Pomurskih mlekarnah je bil ugotovljen sum o navzočnosti kloramfenikola.

Prvomajski udarci po denarnicah

Maj je prinesel kar nekaj podražitev. To smo lahko v svojih denarnicah občutili 1. maja vsi tisti, ki smo se peljali po slovenskih avtocestah. Vožnja po njih se je podražila za 1,4 odstotka; če preračunamo na kilometer, znaša podražitev 9,2478 tolarja na kilometer. Po novih izračunih bo treba zdaj za najdaljšo pot po slovenski avtocesti, in sicer na razdalji Ljubljana—Klanec, odšteti 890 tolarjev. S prvim majem se je podražila tudi vožnja z vlakom, in sicer za 6 odstotkov. S takšnim ukrepom se želi vlada približati cenam javnega cestnega prevoza. Od vseh podražitev, ki so prišle s prvim majem (tudi podražitev učbenikov in obveznega avtomobilskega zavarovanja), bo potrošnike po žepih najbolj udarila podražitev poštne storitve. Od prvega maja je v povprečju za 8,7 odstotka

več treba odšteti za pisemske znamke. V konkretnih številkah to pomeni, da je za standardizirano pismo in dopisnico treba odšteti 41 tolarjev, za nestandardno pismo do 20 gramov je treba odšteti 48 tolarjev, za nestandardno pismo od 20 gramov do 100 gramov pa se je cena povišala na 83 tolarjev. Na žalost so podražitve poštne storitve napovedane tudi v prihodnje. Prva takšna bo avgusta letos, in sicer znova 8,7-odstotna, druga pa januarja prihodnje leto v višini slabih 9 odstotkov. Gledano z vidika potrošnika so podražitve nesprejemljive, so pa prav gotovo v veliki meri posledica monopolnega položaja Pošte Slovenije, ki to s pridom izkorišča. M.P.

Za navadno pisemsko znamko je treba od 1. maja dalje odšteti 41 tolarjev.

Uničenje Slovenije

Trdinov vrh in postavitev vetrnih elektrarn imata na prvi pogled le malo skupnega. Toda če dobro premislimo, ugotovimo, da se pri obeh kažejo simptomi kroničnega pomanjkanja ljubezni do lastne domovine, ki je očitno močno navzoče v vladajočih strukturah. Nedopustno je razmišljati o umiku s Trdinovega vrha, dokler s Hrvaško ni dosežen in potrjen dokončen sporazum o razmejitvi. Zgodovinsko gledano je vrh tako ali tako slovenski. Poleg tega mi ni jasno, zakaj bi si morali poslabšati naše pozicije, ne da bi od Hrvaške dobili kar koli v zameno. Še posebej ker sosednja država še vedno zaseda zaselke ob Dragonji.

Pri vetrnih elektrarnah gre za uničenje naravnih lepote Slovenije. Nedvomno sta raznolika in ponekod še razmeroma ohranjena narava ena izmed bistvenih prednosti Slovenije v Evropi. Ohranjena narava nam daje možnost za razvoj sonaravnega turizma z razmeroma visoko dodano vrednostjo. Zato je toliko bolj nerazumljivo, zakaj vlada podpira uničenje narave z vetrnimi elektrarnami, za katere je že v naprej jasno, da bodo

brezbrižnost tako do državnih meja kot do ohranjanja naravne dediščine. Gre za t. i. staro Dravo na obmejnem območju med Ormožem in Središčem ob Dravi. Drava na tem območju teče še v svoji stari podobi brez jezov, z obsežnimi prodišči, s številnimi rečnimi zavoji in otoki, mrtvimi rokavi, obdana z bujno, skoraj "amazonsko"

vegetacijo. Na območju živi vrsta redkih in ogroženih živalskih in rastlinskih vrst. Takšnih rečnih odsekov je v Evropi ostala le še peščica, zato ima ta predel toliko večjo vrednost. Sporazum med Drnovskom in Račanom je predvidel, da bodo Dravo na tem območju regulirali, da bi preprečili naravno vijuganje rečne struge in tako dobili "trdno" meddržavno mejo. To bi uničilo bogastvo živalskega in rastlinskega sveta ob tej reki. Hrvaško vodno gospodarstvo je žal opravilo že kar nekaj posegov. S tem ni oškodovana le naravna dediščina, temveč tudi mejni interesi Slovenije. Meja je bila namreč na tem delu predvidena bolj v korist Hrvaške kot Slovenije. S tem ko slovenska vlada dopušča vzpostav-

ljivo, a vseeno nesprejemljivo. Nič drugače ni s knjigami, kajti prodaja kakovostnih književnih del kolličinsko močno zaostaja za prodaj-

Nelojalna konkurenca

odločili za tak korak, je težko reči, a brzkone glavni cilj ni bil dvig bralne kulture – verjetnejši razlog je povečati prodajo svojih edicij in s tem dobiček. Le redki Slovenci se zavedajo, da gre v tem primeru pravzaprav za nelojalno konkurenco – samo z romanom Ime rože so dobili darilo, ki so ga morali plačati tisti, ki so knjigo

Pri prodaji cenениh izdaj tako imenovane visoke literature gre dejansko za tržno prevaro.

jo trivialne literature in rumenega tiska. Ljudje tako večinoma posegajo po "lahki" in poceni literaturi. Toda ali je to zadosten razlog, da bi knjižni trg prepustili samo tržnim zakonitostim? To bi za Slovenijo, še posebej zdaj, ko je članica Evropske unije, pomenilo svojevrsten kulturni šok in udarec nacionalni identiteti. Že tako ali tako so knjige v Sloveniji močno obdavčene (in nič ne kaže, da bi se sedanja oblast odpovedala pobiranju davkov ob prodaji knjig), poleg tega pa je t. i. resna literatura zaradi majhnega trga tiskana v majhnih nakladah, zaradi česar je končna cena dostikrat precej visoka, kar povprečnega Slovenca odvrne od nakupa.

kupili po redni ceni 6.400 tolarjev. Zato gre pri prodaji cenениh izdaj tovrstne literature dejansko za tržno prevaro, ki na kratek rok sicer razveseljuje bralce, dolgoročno pa pomeni uničenje slovenskega knjižnega založništva, predvsem malih založnikov, ki si pogosto ne morejo privoščiti niti ene vrstice oglasa v časopisih. Na te težave je v mesečniku Ampak že pred časom opozoril odbor knjižnih proizvajalcev.

Pri vsem tem se postavlja vprašanje, kaj namerava storiti država ob tovrstnih marketinških trikih. Vstop v Evropsko unijo namreč prinaša s seboj konkurenco iz drugih evropskih držav, tudi na področju založništva, zato se utegne zgoditi, da bo v prihodnje čedalje več tujih založb tiskalo knjige v slovenščini, kar bo pomenilo še dodaten udarec domačim založnikom. Se bo oblast zganila in pripravila varovalne ukrepe, tako kot jih je pripravila na področju kmetijstva? Najbrž ne, kajti glede na to, da ministrstvo za kulturo čedalje obilneje financira alternativno kulturo (seveda na račun visoke umetnosti), je težko pričakovati, da bi bili mali založniki deležni kakšnega varstva s strani države.

Brezbrižnost do meja in uničenje naravnih lepote kažeta, da oblasti ni mar za lastno državo.

nerentabilne. Lastnikom bodo pravzaprav prinašale velike dobičke, ampak samo zato, ker jim bo država elektriko plačala po dvakrat višji ceni kot drugim proizvajalcem. Razliko bomo seveda plačali vsi v obliki višjih računov za električno energijo. Nemški Spiegel je pred nedavnim vetrne elektrarne označil za "nesmiselno visoko subvencionirano uničenje pokrajine". Pri nas pa gre predvsem za to, da želijo nekateri mastno zaslužiti z denarjem davkoplačevalcev. V zvezi s tem omenimo še primer, ki združuje

ljanje predvidene mejne črte, si slabša pogajalska izhodišča, podobno kot bi si jih z umikom s Trdinovega vrha. Tako se mejni sporazum izvaja samo na delih, ki so ugodni za Hrvaško, Slovenija pa izgublja pogajalsko moč, da bi uveljavila sporazum tudi na delih, ki so ugodnejši za nas.

Brezbrižnost slovenske vladne politike do mejnih vprašanj in podpora uničenju slovenskih naravnih lepote kažeta, da nekaterim očitno niti malo ni mar za lastno državo.

Denis Vengust

Letos spomladi pa je časopisno podjetje Delo Slovence razveselilo z novico, da bo vsak naročnik in kupec časnika Delo na določen dan v dar prejel knjigo Umberta Eca Ime rože, nato pa vsak teden ob nakupu časopisa knjigo za manj kot tisoč tolarjev. Podobno akcijo bo v kratkem začel tudi Dnevnik, ki bo svojim bralcem podaril Tavčarjevo Visoško kroniko, nato pa vsak tork do jeseni po izjemno ugodni ceni (ob nakupu časopisa) prodajal dela slovenskih književnikov. Zakaj sta se časopisni hiši

Gašper Blažič

Dr. Ljubo Sirc

Evropske plače

Za tako razliko je bil kriv on sam, ker je Jugoslaviji vsilil sistem in način dela, ki onemogoča višjo produktivnost. Prav tako je kriv Milan Kučan, če lahko danes Mariborčan dobi nekajkrat več, če gre delat čez mejo v Lipnico. S svojimi privrženci in njihovimi malverzacijami preprečuje, da bi slovenski delavci prišli do boljšega življenja.

Taka izboljšava ni odvisna od formalnega vstopa v Evropo, marveč od gospodarjenja na kapitalistični evropski način. Kučan seveda trdi, da je za kapitalizem njegov uspeh v tem, da so si njegovi privrženci nabrali denarja in oblasti tudi v novih razmerah. V resnici pod kapitalizmom poneverjanje in insajdersko poslovanje končuje na sodišču.

Evropskih plač slovenski delavci ne morejo pričakovati, če bodo podjetja, ki po komunističnem razpadu še poslujejo, kupovali tujci, evropski in drugi. Tuja podjetja prihajajo, ker lahko tu dobijo nizko plačano delavno silo, tudi če je nekoliko manj usposobljena. Na trgu dela ponujajo svoje storitve vsi delavci, zato je nemogoče, da bi kako tuje podjetje plačalo več kot nekaj malega višje plače, kakor veljajo na splošno.

Slovenske plače bo treba dvigniti na splošno, tega pa nedvomno ne bo storil Kučanov Forum 21. Imeli so petdeset let časa, vendar za delavce niso dosegli kaj več. Dosegli bi še manj, dejansko poslabšanje, če jih ne bi Stalin leta 1948 s silo izgnal iz socialističnega tabora. Le to je titoiste prisililo, da so v petdesetih letih uvedli nekoliko pametnejši, a še vedno ne pameten samoupravljaljski sistem. Če ga ne bi bili prisiljeni uporabiti namesto centralnega planiranja, bi delavci danes še slabše zaslužili. Že tako so slovenske plače na splošno komaj kaj višje, kot so bile leta 1940, zaradi česar smo za Evropo toliko zaostali.

Slovenska podjetja so v tridesetih letih prejšnjega stoletja zvišala delavske dohodke nekako s 60 odstotkov avstrijskih na 80 odstotkov avstrijskih. Kljub temu napredku so komunisti na vseh straneh organizirali stavke in tvezili o tem, kako bodo pod njihovo oblastjo plače nekajkrat višje kot pod kapitalizmom. Koliko so k večanju zaslužkov prispevali slovenski podjetniki, najbolje vidimo, če pogledamo, kaj vse so jim komunisti zaplenili ob "osvoboditvi". Če bi taki izkazano sposobni ljudje vodili gospodarstvo naprej, bi se Slovenija danes lahko postavila ob bok Avstrijcem in Italijanom in delavcem ne bi bilo treba še sanjati o evropskih plačah.

Kot je bilo, so prišli na oblast tovariši, polni govorjenja in nasilja. Kot smo rekli, je bila sreča, da jih je Stalin nagnal, toda prav nič jih ni rešilo, da so dobivali ogromno zaveznisko, predvsem ameriško pomoč. Od leta 1952 do leta 1970 so prejeli po kake štiri milijarde današnjih dolarjev na leto,

Slovenske plače bo treba dvigniti na splošno, tega pa nedvomno ne bo storil Kučanov Forum 21. Imeli so petdeset let časa, vendarle za delavce niso dosegli kaj več.

nato pa še deset let po kake tri milijarde posojil. Vse to je v tistih časih nekoliko pomagalo, vendar na daljši rok prav nič. To bogastvo so namreč zabili v slabo izbrane investicije, ki niso prinesle napredka. Ko je ogromni dotok kapitala prenehal, so delavski dohodki padli nazaj na raven iz leta 1967, kar je bilo blizu predvojne ravni.

Toda komunisti se za svoje porazne rezultate ne zmenijo, ampak brezobzirno zenejo svojo naprej in ne pustijo ne starih ne novih podjetniško nadarjenih ljudi blizu. Stare so celo pobijali, ker so bili po njihovem mnenju izkoriščevalci, najsi so bili še tako narodno zavedni in najsi so celo podpirali Osvobodil-

no fronto. Po njihovem mnenju so bili izkoriščevalci, čeprav so že pred petdesetimi leti plačevali skoraj enake plače kot njihovi komunistični nasledniki danes. Če bi danes ljudje gospodarili kot predvojni podjetniki, bi v Sloveniji imeli avstrijske plače. Kdor je tako neumen, da mu je tisti, ki mu daje vsaj dvakrat nižjo plačo, prijatelj, oni, ki bi mu plačal več, pa izkoriščevalec, pač ne zasluži, da bi primerno živel.

Tista polovica Slovencev, ki še kar naprej voli komuniste v tej ali oni obliki, naj se zaveda, da zavira vse na poti k boljšemu življenju. Neki novinarski sikofant je v časniku zapisal, da je Milan Kučan oče slovenske nacije. Milan Kučan je v resnici le eden v vrsti komunističnih očetov slovenskega zaostajanja.

Slovenska zavist je čudna stvar. Zavidajo pravim slovenskim podjetnikom po evropskih merilih ne ravno veliko premoženje, ki so si ga pridobili z uspešnim proizvajanjem ob plačah, ki so bile v tistih časih

najvišje mogoče in primerljive s plačami v sosesčini. Povrh so premoženje morali imeti, če so se hoteli podjetniško udeleževati. Tako so jim zavidali, da so iz zavisti kar pri-trjevali, ko so jih komunisti v svojem neinteligentnem fanatizmu morili. Nasprotno danes, ko se igrajo podjetnike postkomunisti in si hkrati polnijo žepe na ta in oni način, Slovenci volijo tako nesposobne ljudi, da so njihove plače komaj kaj višje kot leta 1940. V resnici bi Slovenci morali želeti, da bi se Kučan in njegov Forum 21 vdrla v zemljo iz sramu zaradi neuspehov.

Slovenci, kje je vaša pamet? Kako boste zares prišli v Evropo?

Sedaj ko smo v Evropi, bomo imeli evropske plače, pričakujejo najbolj lahkoverni. Že pred desetletji je maršal Tito priznal, da jugoslovanski delavci v Nemčiji zaslužijo trikrat več kot tisti, ki ostanejo doma.

Izključevanje koalicije Slovenija

Državne prireditve v Sloveniji so že večkrat zasenčili takšni in drugačni zapleti – bodisi z nastopajočimi na prireditvah, bodisi s tem, kdo bodo govorniki itd. Na žalost ni bilo nič drugače z državnimi prireditvami ob vstopu Slovenije v EU.

V programu državnih prireditev, ki jih je pripravil protokol RS, so bila sprva med govorniki določena samo imena iz vladne koalicije oziroma LDS in ZL, med njimi pa ni bilo navedeno niti eno ime iz katere od opozicijskih strank, čeprav je bil vstop Slovenije v EU desetletje cilj Slovenije, za katerega je bila dosežena visoka stopnja političnega in seveda vsesplošnega soglasja. Samo spomnimo se lanskega referenduma in nagovarjanja državljanov in državljanek k pozitivni odločitvi, še posebej s strani SDS in NSi. Janševa SDS je tako že leta 1989 kot prva politična sila v Sloveniji zapisala v svoj program vključitev Slovenije v

EU in za ta projekt tudi vseh 15 let delala. Glede na to je bilo pričakovati, da bo ta cilj lahko tudi proslavljala. A kot že rečeno, je uradna slovenska politika spet posegla po znani praksi izključevanja, zaradi česar sta se oglasila Janez Janša, predsednik SDS, in Lojze Peterle, prvi predsednik sloven-

ske vlade, ki si je postavila cilj, da Slovenija postane članica EU. Na podlagi pisem si je Odbor za koordinacijo izvedbe vstopa Slovenije v EU, ki ga je vodil Pavel Gantar, v zadnjih dneh pred prireditvami le premislil in dovolil, da bosta govornika na državnih prireditvah tudi predsednik največje

opozicijske stranke Janez Janša in podpredsednik državnega zbora Miha Brejc (SDS), medtem ko Lojze Peterle ni dobil te priložnosti. S tem pa zapletov še ni bilo konec. Na dan prireditev se je oglasila ljubljanska županja Danica Simšič, ki je na Gantarja naslovila pismo, da se ne strinja s tem, da bi bil

Predsednik SDS je nagovoril državljane in državljanke na prireditvi v Ljubljani.

na državni prireditvi v Ljubljani med govorniki Janez Janša. Svojo nestrinjanje je obrazložila z besedami, da Slovenija ne vstopa v EU kot pozicija in opozicija in da se ji zdi nastop Janeza Janše nerazumljiva in nerazumna poteza. Napovedala je celo, da ne bo nastopila, a si je kasneje premislila. Odgovor Janeza Janše na pismo Simšičeve je bil, da je s tem dokazala, da v Sloveniji celo ob tako pomembnih dogodkih, kot je vstop v EU, nekateri oblastniki ljudi še vedno delijo na več in manj vredne. **M. P.**

Težave z italijanskim pevskim zborom

Prireditve ob vstopu Slovenije v EU so potekale po vsej Sloveniji. Osrednja je bila v Novi Gorici na slovensko-italijanski meji in je od organizatorjev zahtevala največ dela in priprav.

Pri tem so se srečevali s številnimi zapleti, med katerimi izstopa zaplet okoli nastopa italijanskih pevcev oziroma njihovega petja v slovenščini. Da bodo ustvarjalci osrednje prireditve na novogoriškem trgu imeli nemalo težav, se je pokazalo že pri usklajevanju, kdo bo izvajalec programa. Po posebnem postopku sta bili izbrani dve slovenski agenciji in ena italijanska, ki so imele nalogo, da oblikujejo program na podlagi usmeritev, naj bodo nastopajoči najvišje umetniške kakovosti, pri tem pa naj pazijo na sorazmerno zastopanost slovenskih in italijanskih umetnikov. Tako naj bi bilo približno 40 odstotkov programa slovenskega, 40 odstotkov italijanskega, 20 odstotkov pa evropskega. Kot se je izvedelo, naj bi se bile težave po-

javljale pri nastopajočih iz Italije, saj niso pokazali velike motiviranosti za nastop. Po daljšem iskanju in dogovarjanju se je organizatorjem le uspelo dogovoriti, da bo na prireditvi nastopil orkester in zbor Gledališča Verdi in Trsta. Ko so izbrali nastopajoče in ko je bilo dogovorjeno, da bo 40 slovenskih in 40 italijanskih pevcev sku-

paj zapelo tudi v slovenščini, kar pomeni, da bi vsi skupaj zapeli slovensko himno, je italijanska stran poskrbela še za en zaplet. Pevci pevskega zbora Verdi sprva niso želeli zapeti slovenske himne, češ da niso imeli dovolj časa, da bi se je naučili. Drži, da so bili izbrani precej pozno (zaradi nesposobnosti dogovorjanja med slo-

venskimi in italijanskimi organizatorji), pa vendar še dovolj zgodaj, da bi se besedilo naučili. No, na koncu so se ga naučili in zapeli slovensko himno, kar je bil samo dokaz, da je bilo izmikanje bolj nagajanje kot kaj drugega. Kakor koli že, tako ravnanje je zasenčilo vstop Slovenije v EU in je za seboj pustilo grenak priokus. **M. P.**

Na prireditvi v Novi Gorici (na Kongresnem trgu so jo spremljali prek velikega zaslona) so vendarle peli v slovenščini.

Zunanji minister Kučan

Pretekli teden je hrvaški dnevnik Večernji list objavil novico, da so njegovi novinarji prišli do informacij, naj bi Slovenska vojska kmalu zapustila vojašnico na Trdinovem vrhu. Kot je navedel časnik, naj bi obstajala informacija, da se vojska s Trdinovega vrha umika in da bi bilo dobro, da to zaznamujemo na lep način. Morda v luči vstopa Slovenije v EU, kot datum pa se omenja tudi 27. junij, dan, ko je nekdanja JLA napadla Slovenijo. Novinarji naj bi bili to informacijo dobili s slovenske strani, in to iz dovolj visokih virov, da ni razlogov za dvom o njej.

Na Trdinovem vrhu nič novega

Slovenska stran je novico takoj zanimala. Tako je tiskovni predstavnik vlade Gregor Krajc po seji vlade pretekli teden dejal, da mu ni znano, odkod hrvaškim novinarjem takšne informacije (zadeve menda pri njih novinarji niso preverili), prav tako pa je zanimal, da bi vlada kadar koli razpravljala o umiku vojske s Trdinovega vrha. Kot je dejal, ne obstajajo nobeni dokumenti, ki bi to omogočali. Na pisanje so se odzvali tudi na zunanjem ministrstvu. Tako so na spletnih straneh zapisali, da "pripadniki Slovenske vojske izvajajo naloge na Trdinovem vrhu brez sprememb" in da vojašnico na Trdinovem vrhu še vedno varujejo po načrtih. Zadevo je komentiral tudi zunanji minister Dimitrij Rupel, ki je dejal, da nima nobenih informacij o tem, da bi se to res zgodilo, če pa bi se že zgodilo, potem to ne bi bilo nič posebnega. "Če bo prišlo do kakšnega premika ali zamenjave, kar zadeva prebivalce tega objekta, recimo, da bi policisti zamenjali vojake, to seveda ne bo pomenilo nič v zvezi z mejo ali s čim podobnim."

Slovenski vojaki ostajajo še naprej v vojašnici na Trdinovem vrhu, čeprav bi nekateri tudi na naši strani želeli drugače.

Še en Kučanov zunanjepolitični spodrseljaj

Kot torej trdijo v vladi, ta čas ni bil nikjer sprejet noben sklep, da se Slovenska vojska umika s Trdinovega vrha (če bi že do česa prišlo, kot pravi Rupel, bi se lahko kvečjemu zamenjala s policijo), zato ni nobenega razloga, da ji ne bi verjeli, če se seveda pozneje ne bo izkazalo, da je šlo za zakulisne dogovore, o katerih javnost ni bila obveščena. Bolj kot novica, ki je verjetno namenjena promociji časopisa, je zaskrbljivo to, da ni prvič, da se hrvaški novinarji pri svojem pisanju sklicujejo na izjave nekdanjega predsednika Milana Kučana. Slednji je, kot je znano, že pred časom (ko je bil še predsednik države) dejal, da ne vidi razloga, da bi Slovenska vojska vztrajala na Trdinovem vrhu (v Večernjem listu je povzeta prav ta izjava), čisto pred kratkim pa je še izjavil, da "vprašanje Trdinovega vrha po vstopu Slovenije v EU in Nato ni več relevantno". Seveda lahko samo ugibamo, kaj se skriva za takšnimi Kučanovimi izjavami (mogoče gre za kakšno skrito kupčkanje s Hrvati), dejstvo pa je, da takšne izjave Sloveniji in njeni zunanji politiki ne koristijo. Sploh zato, ker se Kučan v slovensko zunanjo politiko s tem nikakor ni vmešal prvič. Spomnimo se afere, ko je pred kakšnim mesecem dni prišlo na dan, da je Kučan leta 1999 posredoval pri izplačilu deviznih vlog nekdanje LB hrvaškemu politiku Slavenu Letici. Čeprav je Kučan trdil, da njegovo posredovanje nikakor ne more biti vzorčni primer za reševanje vprašanja hrvaških varčevalcev nekdanje LB, so prav ta primer vsi hrvaški mediji začeli navajati kot primer, kako bi morali reševati to vprašanje. Skoraj enako škodljiv za slovensko zunanjo politiko je bil Kučanov skrivnostni sestanek na Brdu pri Kranju, na katerem je na davkoplavevalske stroške seveda sprejel beloruskega diktatorja Aleksandra Lukašenka. Medtem ko se Lukašenka izogiba vsa Evropa (spomnimo se, da mu češka vlada ni dovolila priti na vrhunsko zasedanje Nata v Pragi), ga je Kučan pri nas sprejel z odprtimi rokami.

Državni interesi nad Kučanovimi

Ti primeri samo kažejo, da se Kučan, ko se gre v zadnjem času nekakšnega zunanjega ministra, potem ko se je upokojil, ni zadovoljil s funkcijo nekdanjega predsednika (podobno se ni nikoli zadovoljil s samo protokolarno funkcijo predsednika države) in da skuša svoje interese, ki najverjetneje izhajajo iz njegovih zakulisnih dogovarjanj (tega je bil vedno zelo vešč), uveljavljati mimo uradnih funkcij, ne meneč se za slovenske nacionalne interese, ki so, če to hoče ali noče, daleč nad njegovimi interesi.

Aleš Kocjan

Samo ugibamo lahko, kaj stoji za Kučanovimi izjavami o Trdinovem vrhu. Dejstvo pa je, da takšne izjave Sloveniji in njeni zunanji politiki ne koristijo in mejijo skoraj na narodno izdajstvo. Spomnimo se afere, ko je pred kakšnim mesecem dni prišlo na dan, da je Kučan leta 1999 posredoval pri izplačilu deviznih vlog nekdanje LB hrvaškemu politiku Slavenu Letici.

Štirinajsti maj je zadnji dan za predložitev list kandidatov za evropske volitve. Takrat bo tudi jasno, kdo bodo kandidati in kandidatke, ki se bodo potegovali za stolčke v evropskem parlamentu. Medtem ko bodo nekatere stranke igrale na karto dosedanjega zaupanja volivcev, bodo druge igrale na karto postavljanja vab za volivce. Združena lista bo poskusila srečo s svojim predsednikom Pahorjem, ki ga je postavila na sam vrh liste, liberalna demokracija pa z upokojencem, priljubljeno nekdanjo športnico in znanim gospodarstvenikom, ki pa kotirajo na mestih, na katerih bodo le stežka izvoljeni.

Domala vse parlamentarne stranke so že sestavile svoje kandidatne liste in njihove nosilce, tako da, kar zadeva parlamentarne stranke, ni pričakovati kakšnih pretresljivih sprememb. Za sedeže v evropskem parlamentu se bodo, kot kaže, potegovali tudi nekatere zunajparlamentarne stranke, katerih kandidati pa imajo za izvolitev bore malo možnosti. Verjetno se ne bi dosti zmotili, če rečemo, da se bo sedem poslanskih sedežev porazdelilo med pet parlamentarnih strank: Liberalno demokracijo Slovenije (LDS), Slo-

ce. Še posebej pozorni so pri nosilcih list, kajti po javnomnenjskih anketah, opravljenih na to temo, je uspeh posamezne liste v veliki meri odvisen od tega, kdo je njen nosilec, in nekoliko manj od tega, za katero stranko gre. Volivci in volivke bomo za evropske volitve očitno izbirali med imeni in ne toliko med političnimi strankami, ki jim ponavadi na volitvah izkažemo podporo.

ZLSD računa na Pahorja

Med zadnjimi parlamentarnimi strankami, ki so javnost sezna-

Tekma za Strasbourg

vensko demokrasko stranko (SDS), Slovensko ljudsko stranko (SLS), Združeno listo socialnih demokratov (ZLSD) in Novo Slovenijo (NSi).

Bolj kot to, katere stranke so v igri za sedeže v evropskem parlamentu, je zanimivo ugibanje, koliko poslanskih mest bo katera dobila. Glede na to, da je v igri pet ključnih strank in da je na razpolago le sedem poslanskih sedežev, bo boj zanje zelo trd. Tega se zavedajo v vseh strankah, zato za kandidate na listah izbirajo ljudi, ki bi znali pritegniti voliv-

nile s kandidati za evropske volitve, je bila ZLSD. Na prvo mesto je postavila predsednika stranke Boruta Pahorja. Takšna odločitev je svojevrstno presenečenje, še posebej če se spomnimo, kako prepričljivo je Pahor vse do nedavnega v javnosti zatrjeval, da ga evropske volitve v smislu, da bi na njih kandidiral, ne zanimajo, da nima takšnih ambicij, skratka, da ne namerava kandidirati na evropskih volitvah. Teorij, zakaj je prišlo do preobrata, je več. Najmanj verjet-

na, če ne kar neverjetna, je tista, da ga je čez noč zamikalo sedeti v klopih evropskega parlamenta. Že same Pahorjeve izjave, češ, "odločili smo se skupaj", povedo, da kandidatura na evropskih volitvah ni bila njegova želja in volja, temveč ukaz nekoga drugega. Odgovor na vprašanje, kdo si želi, da bi Pahor sedel v evropskem parlamentu, oziroma kdo si želi, da se Pahor oddalji od slovenskega političnega prostora, je pred kratkim podal Igor Lukšič, nekdanji predsednik sveta stranke

in njen ideolog (tudi sam je bil sprva eden izmed močih kandidatov na evropskih volitvah, a se iz te napovedi ni izcimilo nič), ki je mnenja, da se za Pahorjevo kandidaturo skrivajo interesi konservativnih sil ZLSD, konkurenčne LDS in struktur okoli nekdanjega predsednika države Milana Kučana, skratka tistih, ki bi se ga radi znebili, ker jim je postal odveč.

Lepotna maska Lukšičeve teorije je prepričevanje javnosti, da gre za skupno odločitev, ki bo za stran-

Borut Pahor je edini predsednik stranke, ki bo nosilec liste za evropske volitve, in še to ne po svoji volji, temveč zaradi dogovora "političnih sil iz ozadja". Mnogi menijo, da gre pri tem za pretkano igro.

Jelko Kacin se je rešil svojega največjega tekmeca Dimitrija Rupla, ker pa sam očitno ni dovolj močan kandidat, imajo na listi LDS rezervirana tri mesta za "vabe za volivce".

Franci But je res nosilec liste SLS, vendar se lahko boji preferenčnih glasov Janeza Podobnika, ki se je znašel na zadnjem mestu liste kandidatov.

Osnovni podatki o Evropski uniji

Prvo in zadnje zasedanje evropskega parlamenta

Po uradni širitvi Evropske unije se je evropski parlament v ponedeljek v Strasbourgu sešel na prvem plenarnem zasedanju v razširjeni sestavi. Dosedanjim 626 poslancem se je na zasedanju pridružilo 162 novih poslancev iz novih članic Evropske unije, od tega sedem iz Slovenije: Majda Širca, Ljubo Germič in Roman Jaklič iz LDS, Miha Brejc iz SDS, Lojze Peterle iz NSi, Janez Podobnik iz SLS in Feri Hrovat iz ZL. Omenjeni poslanci bodo v klopih evropskega parlamenta sedeli le do evropskih volitev, ki bodo v nedeljo, 13. junija, ko bomo "prave" poslance izbrali volivci in volivke Slovenije (omenjeno sedmerico poslancev je imenoval državni zbor). Prvo zasedanje evropskega parlamenta po širitvi Evropske unije je bilo tako hkrati zadnje v tem sklicu.

ko najboljša, saj je Pahor clovek, ki pritegne volivce. To dokazujejo tudi nekatere opravljene ankete. Ena takšnih je anketa, ki jo je opravilo podjetje Orbis; njeni izidi kažejo, da bi vključitev Pahorja drastično izboljšala položaj ZLSD na evropskih volitvah, saj bi lahko tako precej realno pričakovali dve poslanski mesti, medtem ko bi bilo brez njega zelo vprašljivo že eno samo.

In če je Pahor res tako "koristen", zakaj ga potem stranka ne bi obdržala doma in ga uporabila kot "vabo" na državnozborskih volitvah, ki bodo prav tako letos? Seveda tudi te možnosti – Pahorjevega nastopa na državnozborskih volitvah – ne smemo povsem izključiti. Če ga je stranka, kot pravijo, res postavila za nosilca liste samo zato, da bi si tako pridobili več glasov in s tem posledično poslance več v evropskem parlamentu (optimistično upajo na izvolitev dveh), potem ne moremo izključiti možnosti, da bo Pahor, potem ko bo (če bo) izvoljen v evropski parlament, odstopil to mesto komu drugemu z liste, sam pa bi se poskusil na državnozborskih volitvah in seveda na kongresu stranke znova kandidiral za njenega predsednika (sam je pred kratkim izjavil, da bo, če bo stranka uspešna na evropskih in državnozborskih volitvah, znova kandidiral za njenega predsednika). V tem primeru bi bil Pahor samo lutka, ki jo ob določenem času z določenim namenom postavijo na določeno mesto.

Vabe na kandidatnih listah

In ko smo že pri vabah za volivce – teh je kar nekaj na listi LDS. Ta-

ko je stranka na svojo kandidatno listo uvrstila Vinka Gobca, predsednika Zveze društev upokojencev Slovenije, za katerega računa, da bo pritegnil glasove upokojencev, znano in priljubljeno nekdanjo vrhunsko teniško igralko Mimo Jaušovec in predsednika uprave Krke, enega uspešnejših slovenskih podjetij, Miloša Kovačiča (seveda so jih namestili na mesta, na katerih je izvolitev nerealno pričakovati). Niso pa izbrali najbolj posrečene vabe za sam vrh liste. Če sodimo po javnomnenjskih anketah, Jelko Kacin ne bo v pomoč pri zbiranju glasov LDS.

Vaba za volivce bo tudi predsednik SLS Janez Podobnik, ki ga je stranka simbolno postavila na zadnje, sedmo mesto, kajti volivci bi se lahko samo zaradi njegovega imena na listi odločili, da volijo listo SLS. Na vrhu je nekdanji predsednik SLS in nekdanji kmetijski minister Franci But, ki med simpatizerji SLS sicer dobro kotira, ni pa pravo ime, ki bi lahko privabilo kakšnega volivca zunaj strankarskih okvirov.

Tudi nosilec liste SDS Miha

Brejc po opravljenih javnomnenjskih anketah ni kandidat, ki bi pretirano privabljal glasove volivcev zunaj kroga strankarskih simpatizerjev. Kljub temu se v stranki niso odločili, da bi na listo uvrstili njenega predsednika Janeza Janšo ali pa nekdanjo kandidatko za predsednico države Barbaro Brezigar (ponudbe za nosilko liste SDS ni sprejela). Očitno SDS na listi ne potrebuje posebnih vab za volivce, kajti v zadnjih nekaj mesecih se ji je v primerjavi s prejšnjimi leti podpora močno dvignila, in če sodimo po zdajšnjem deležu potencialnih volivk in volivcev, lahko računa na dva poslanca.

Tako kot lahko zaradi prvega na kandidatni listi kakšen glas več pričakuje ZLSD, ga lahko pričakuje tudi NSi. Izidi ankete podjetja Orbis kažejo, da sta edina nosilca, ki prinašata svoji stranki pomemben presežek nad "normalno" podporo, Lojze Peterle in Borut Pahor. In komu bosta pobirala glasove? Ankete kažejo, da kar četrtno Pahorjevih volivcev predstavljajo tisti, ki bi na volitvah v DZ volili LDS, medtem

ko bi lahko Peterle segel po glasovih tistih volivcev, ki bi na državnozborskih volitvah glasovali za SDS.

Brglezova ali Paulinova ali nobena v evropskem parlamentu

Za zdaj sta predstavljeni samo dve kandidatni listi, ki imata za nosilko žensko. To je lista parlamentarne Stranke mladih Slovenije (SMS) z nosilko Alenko Paulin in lista zunajparlamentarne stranke Slovenija je naša (SjN), katere nosilka je Alja Brglez. Kandidatkama je skupno to, da sta obe nekdanji direktorici vladnega urada za informiranje – prva v času Bajukove, druga pa v času Drnovškove vlade –, druga skupna točka pa je, da kakšnih posebnih možnosti za izvolitev nima nobena, kajti listi, na katerih kandidirata, sta v senci petih največjih favoritov. Paulinova je v zadnjem času sicer poskrbela za svojih medijskih pet minut s famoznim prestopom iz Janševe SDS v Černjakovo SMS in s pojavljanjem v javnosti z evropskimi politikami, a po vsej verjetnosti to ne bo dovolj za izvolitev v evropski parlament.

Brglezova je nekoliko bolj odmaknjena od medijske pozornosti, po drugi strani pa je kandidatka Popovičeve stranke SjN, ki počasi, a vztrajno pridobiva naklonjenost med volivci, za zdaj skrivnostni podporniki stranke pa naj bi bile tudi nekatere znane osebnosti iz političnih, gospodarskih in kulturnih krogov, ki jih predsednik stranke še ni želel razkriti. Kdo so to, bo postalo jasno, ko se bodo odkrito ali malo manj odkrito spustili v ločevanje za glasove za stranko SjN in kandidatko Brglezovo.

Mihaela Praprotnik

Kljub poskusom diskreditacije nosilca liste SDS Mihe Brejca, slednji ostaja na prvem mestu. Stranka upa na izvolitev tudi druge z liste – Romane Jordan Cizelj.

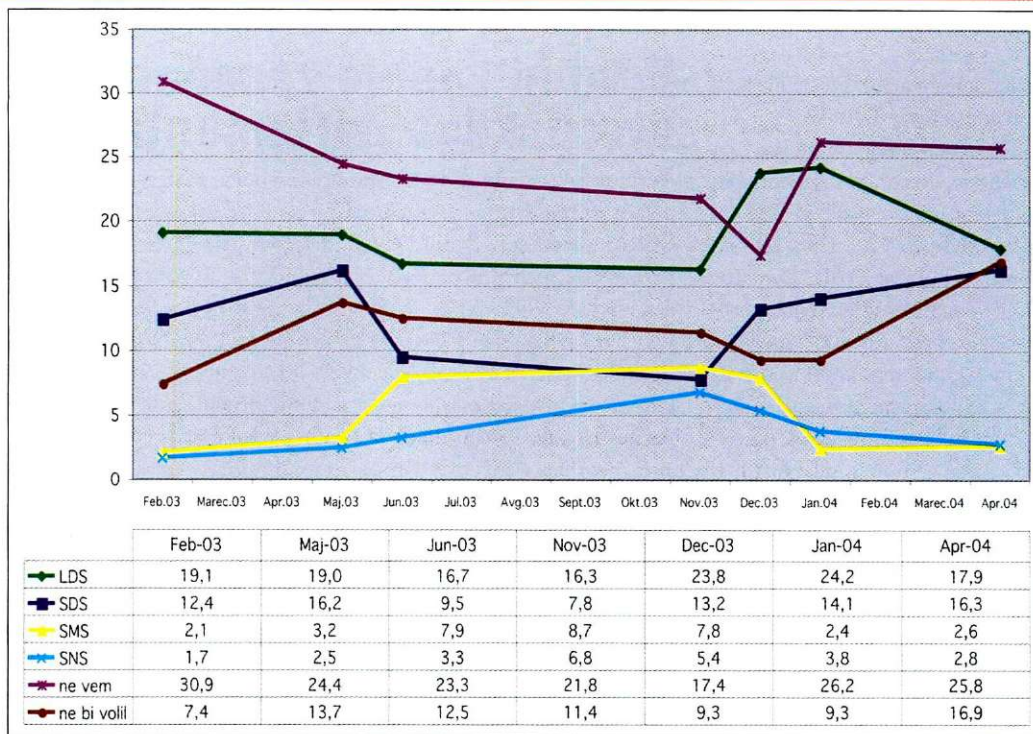
Lojze Peterle bo NSi gotovo dvignil povprečje, doseženo na državnozborskih volitvah, vendar pa glede na delež strankinih volivcev ni pričakovati, da bi NSi lahko dobila dva poslance.

Alja Brglez bo nosilka liste zunajparlamentarne stranke SjN. Možnosti, da ji kandidatura uspe, so majhne, prav gotovo pa bo dobra reklama za stranko na državnozborskih volitvah.

Grafikon 3: Kam gredo glasovi nezadovoljnih?

Javnomenjske ankete, ki kažejo stanje podpore slovenskim političnim strankam, so v slovenskih medijih precej pogoste. Še posebno veliko jih lahko pričakujemo letos, ko je kar dvojno volilno leto. Toda predstavitev vsake posamične ankete ima lahko – hote ali nehote – tudi zavajajoč učinek.

Strankarski trendi

Tudi kadar so ankete izvedene popolnoma korektno in upoštevajo vsa stroga metodološka načela, so podvržene najmanj tako imenovani standardni napaki. Ta napaka je posledica preprostega dejstva, da poskušamo sklepati o stališčih vseh slovenskih volivcev, vprašanje pa smo dejansko postavili samo majhnemu delu te populacije – vzorcu, ki ga nključno izberemo za anketiranje.

To preprosto pomeni, da dejanski odstotek, ki naj bi ga stranka dobila na domnevnih volitvah, "če bi te bile naslednje nedelje", praktično nikoli ni točno tak, kot ga kaže anketa. Standardne statistične napake ni mogoče nikoli odpraviti, dragoceno pa je že to, da jo je mogoče izmeriti. Tako lahko na primer rečemo, da bi neka stranka z verjetnostjo 95 odstotkov na volitvah dosegla izid znotraj nekega razpona (intervala): na primer od minus dva do plus dva odstotka tega, kar kaže anketni izid. Mnogi slovenski raziskovalci to dejstvo radi zamolčijo, ko ankete predstavljajo medijem, ali pa ga sramežljivo omenijo le "v drobnem tisku", saj želijo tako vzbujati videz, da so njihove ankete nekakšna absolutna modrost.

Takšen vtis vsaj dobi laična javnost, od katere seveda ne moremo pričakovati, da je poučena o temeljnih statistiki in verjetnostnega računa.

Nujnost primerjav

Omenjene probleme z zanesljivostjo meritve lahko rešujemo le s kombinacijo dveh pristopov. Prvi je opazovanje anket različnih medsebojno neodvisnih izvajalcev in njihova medsebojna primerjava. Če ankete različnih izvajalcev kažejo, da ima na primer Slovenska demokratska stranka (SDS) v tem času okrog 16 odstotkov podpore (kar bi lahko ob sorazmerni prerazdelitvi neopredeljenih, nevolivcev in glasov strank, ki ne bi dosegle praga za vstop v državni zbor, pomenilo okrog 30 odstotkov na volitvah), lahko domnevamo, da bi bil ta izid v tem trenutku kolikor toliko realen. Če pa ena od raziskav izmeri za neko stranko

bistveno več ali bistveno manj kot druge raziskave v istem obdobju, to sicer ne pomeni, da moramo to raziskavo preprosto zavrniti, temveč le to, da moramo na vse skupaj gledati s precej večjo mero skeptičnosti. Zadnji podatki za Liberalno demokracijo Slovenije (LDS) tako na primer segajo od impresivnih 26 odstotkov (Politbarometer) – ta meritev odstopa izrazito navzgor – pa do veliko skromnejših 18 odstotkov. Ta razlika je večja od običajnih okvirov standardne napake, kar kaže, da je imela vsaj ena od teh anket morda zelo neobičajen vzorec ali pa so bile narejene še kakšne hujše napake.

Poleg primerjave anket različnih izvajalcev – to je mogoče deloma že tako, da spremljamo objave v različnih slovenskih medijih – pa je smiselna tudi primerjava anket, narejenih po identični metodologiji, skozi daljše časovno obdobje. Tako ne opazu-

jemo le trenutnega prereza stanja, temveč gibanja skozi čas. Pri tem moramo biti seveda previdni. Manjša in nekonistentna nihanja so zelo verjetno posledica standardne napake, ne pa dejanskih premikov. Vse prevečkrat smo lahko tako – bolj zaradi neznanja kot zaradi zlonamernosti novinarjev, ki o tem poročajo – brali o "vzponu" kakšne stranke, ker je ta dobila za 0,3 odstotka več podpore kot prejšnji mesec. Naslednji mesec pa bo ta stranka po isti logiki seveda "padla", saj bo dobila za 0,5 odstotka manj ...

Stranke in kandidati

V nadaljevanju želimo predstaviti le primerjavo skozi čas. Ankete, ki jih predstavljamo, so bile narejene za istega naročnika in po isti metodologiji, zato so medsebojno primerljive. Vse so bile korektno izvedene, vendar naj bralke in bralci Demokracije pri tem vseeno ne pozabijo na prej omenjena opozorila. Kot vse druge ankete jih je treba brati z neko mero zdrave skepse in jih vedno znova primerjati z anketami drugih izvajalcev.

Čeprav so evropske volitve bliže od državnoborskih, smo se odločili za primerjavo odgovorov na vpra-

Info: Okvirni podatki o uporabljenih anketah:

Metoda: telefonske ankete

Stopnje odziva: okrog 60 odstotkov

Velikosti realiziranih vzorcev: približno 450-500

Standardna napaka za 95-odstotni interval zaupanja: cca. $\pm 2,5$ odstotka pri 10-odstotnih deležih, cca. ± 4 odstotke pri 30-odstotnih deležih

šanje: Katero stranko bi volili, če bi bile volitve v državni zbor naslednjo nedeljo? Razlog je preprost: pri vprašanih o evropskih volitvah, ki jih imamo na razpolago, se posebej omenjajo nosilci list, ki pa do nedavnega večinoma še niso bili znani. Tako so bila v času različnih anket "v igri" različna imena. Namesto trendov glede podpore stranki bi lahko tako opazovali bolj učinke, ki jih lahko ima ime nosilca liste.

Seveda bodo na realnih evropskih volitvah igrala določeno vlogo tudi imena kandidatov, veliko vprašanje pa je, kolikšna bo ta vloga: bo izrazita kot na primer na županskih volitvah ali skoraj zanemarljiva kot na državnoborskih? Volitev po čistem proporcionalnem sistemu s Slovenijo kot eno samo volilno enoto namreč še nismo imeli. Morda bodo imela velika imena, kot sta Pahor ali Peterle, kakšen učinek, morda bo, kot domneva politolog dr. Igor Lukšič, veliko odločilnejša stranka. Ta ugibanja za zdaj puščamo ob strani, osredinimo pa se na gibanja veljave posameznih strank od začetka lanskega leta do danes.

Gibanja največjih strank

Grafikon 1 nam kaže gibanja dveh največjih vladnih in največje opozicijske stranke. Največja vladna stranka LDS je v večjem delu lanskega leta doživljala zelo rahlo upadanje podpore, ZLSD je bila razmeroma stabilna, SDS pa je pomemben vzpon doživela lansko pomlad, poleti in jeseni pa je bila praktično na svojem "dnu".

Zanimiv prelom lahko zaznamo proti koncu lanskega leta, ko se LDS začasno, SDS pa nekoliko trajneje okrepi. ZLSD hkrati v decembru pade na svojo najnižjo točko v lanskem letu in te točke letos ne preseže več. Mogoče je domnevati, da je LDS okrog novega leta v znatni meri zrastle na račun ZLSD, ki je bila prej sicer zelo stabilna. Padec ZLSD od novega leta konsistentno potrjujejo tri raziskave, kar pomeni, da gre za precej zanesljiv premik. Kasnejši padec LDS nam po drugi strani potrjuje le letošnja aprilka raziskava, vendar je konsistenten z izidi nekaterih drugih raziskav. SDS se postopno vzpenja, vendar je podobno raven dosegla že

lansko pomlad. Konsistentne povezovalne med gibanji SDS in LDS ter SDS in ZLSD po pričakovanju ni, ker SDS ne tekmuje za iste volivce. Malo verjetno je na primer, da bi isti ljudje v veliki meri "prehajali" od podpore ZLSD k podpori SDS ali obratno.

Kdo komu "krade" glasove?

Kaj se pravzaprav dogaja? Kam so šli v zadnjem času izgubljeni glasovi LDS? Se SDS krepi predvsem na račun drugih dveh članic Evropske ljudske stranke NSi in SLS ali ima tudi širši domet? Kakšno vlogo imajo pri tem manjše parlamentarne stranke, kot sta Stranka mladih Slovenije (SMS) ali Slovenska nacionalna stranka (SNS)?

Najprej si oglejmo spreminjanje razmerij med članicami Evropske ljudske stranke, ki so bile večkrat bolj ali manj utemeljeno označene kot "programsko sorodne". Razmerja so razvidna iz grafikona 2. Odsotnost primerljivih raziskav v mesecih od lanske-

ga julija do oktobra daje zavajajoč vtis, da je Slovenska ljudska stranka od lanske pomladi do lanskega novembra vztrajno rasla. Dejstvo, ki ga potrjujejo tudi mesečne raziskave Politbarometra, je, da SLS precej stabilno "životari" na okrog štirih odstotkih. Edini njen večji premik se je zgodil novembra, ko je stranka izvedla kongres in zamenjala vodstvo. Kasnejši premiki pa kažejo, da niti zamenjava vodstva niti odhod v opozicijo stranke nista okrepila, temveč je šlo le za trenuten učinek "prelomnega" kongresa in s tem povezane medijske pozornosti.

Pri strankah članicah Evropske ljudske stranke po pričakovanju prihaja do določenega prelivanja glasov. Močna SLS novembra leta 2003 se ujema s šibko SDS v tistem času. Podobno se padanje NSi in SLS v letu 2004 ujema z vzponom SDS. Vendar pa ne gre le za medsebojno "krajno" glasov. Vzpon SDS od decembra 2004 je znatno večji od pad-

ca SLS in NSi. Velik padec NSi v letošnjem aprilu moramo jemati s pridržkom, saj se opiramo le na eno anketo. Verjetnejša se zdi relativna stabilnost te stranke na približno podobni ravni, kot velja za SLS.

Kam gredo nezadovoljni?

Precej zanimivi sta SMS in SNS, ki zelo očitno nihata vzporedno druga z drugo, hkrati pa nasprotno od SDS in LDS. Zelo realna je domneva, da obstaja skupina volivcev, ki niha med malimi "protestniškimi" oz. "mladostnimi" (tudi v smislu novega, drugačnega) strankami (kar sta lahko v zavesti dela volivcev SNS in SMS) na eni strani in SDS na drugi. Skupna značilnost teh volivcev bi lahko bila preprosto ta, da so naveličani oblasti. Prav mogoče je, da SDS dejansko celo bolj tekmuje za volivce s SMS (kjer je nasprotnost nihanja najočitnejša) kot pa s "pomladnima" strankama.

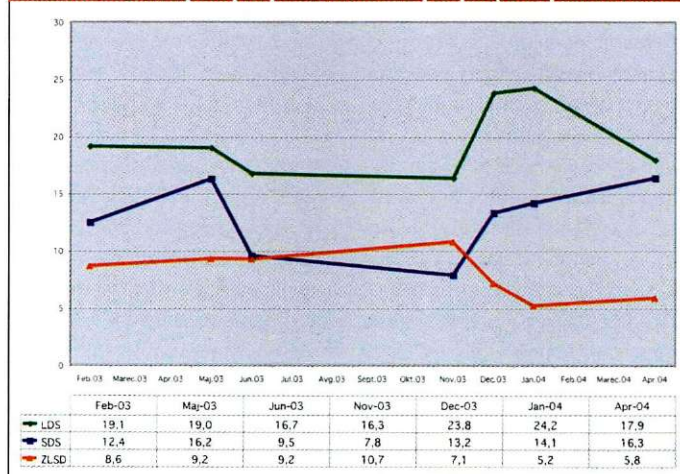
Naši podatki kažejo, da vsaj v večjem delu lanskega leta največja opozicijska stranka SDS nikakor ni bila med tistimi, ki bi pridobivale na račun manjšega zadovoljstva z vladajočo stranko. Šele zadnja letošnja (aprilska) anketa bi lahko kazala na spremembo zakonitosti, ki je veljala skozi celotno lansko leto – čeprav bodo morale to, preden lahko kaj resnično trdnega sklepamo, potrditi tudi druge ankete. Od februarja do novembra lani sta se vzporedno s slabljenjem LDS krepi predvsem SNS in SMS – domnevno zaradi naveličnosti nad vlado.

Sprememba okrog novega leta, ko se LDS okrepi, SNS in SMS pa doživita padec, bi se lahko ujemala s tem trendom. Toda aprila sta ti manjši stranki – pri SMS so razlogi precej jasni: notranji razkol in temu primerno nejasna in nekonsistentna stališča – oslavljeni. Povečano nezadovoljstvo z vlado, izraženo v padcu LDS, ju ne okrepi več. Namesto tega se poveča delež nevolivcev in volivcev SDS.

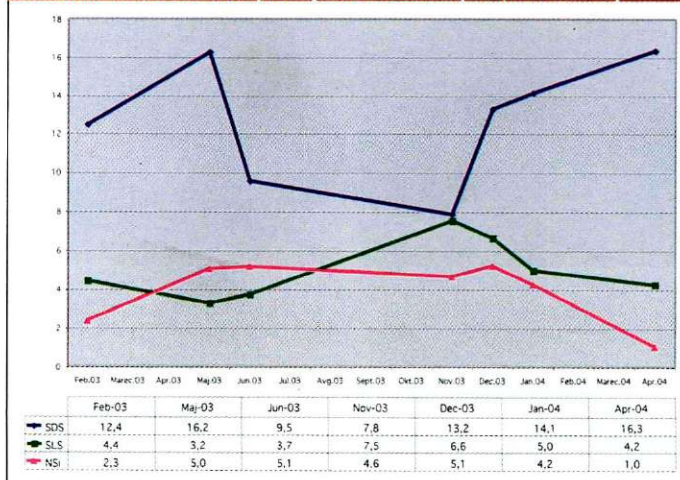
Do volitev se lahko seveda še marsikaj spremeni – v škodo ali korist te ali one stranke. Ne glede na to pa smo lahko prepričani, da bodo razmerja med strankami tokrat bolj uravnotežena kot pred štirimi leti, volilni izid pa bo temu primerno tesnejši in volilno leto zanimivejše.

Dr. Matej Makarovič

Grafikon 1: Gibanja največjih vladnih in največje opozicijske stranke

Grafikon 2: Članice Evropske ljudske stranke (SDS, SLS in NSi)

Sum korupcije, klientelizma in pranja denarja v nekaterih podjetjih v večinski državni lasti v povezavi z vladajočimi politikami je izredno velik. Na seznamu sponzorstev tudi politiki in nekateri novinarji.

Danes se bo začela izredna seja, na kateri bodo poslanci opravili razpravo o končnem poročilu parlamentarne preiskave za ugotovitev odgovornosti oseb in nosilcev javnih pooblastil glede nakupa in prodaje električne energije, zaradi česar je bila domnevno povzročena velika gospodarska škoda v sistemu slovenskega

Vadajoča liberalna demokracija je po mnenju opozicije vpletena v korupcijo in klientelizem.

Opozicija o sumu korupcije

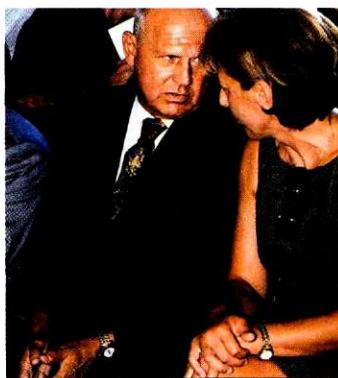
elektrogospodarstva. Poleg tega skupina poslancev iz vrst opozicije zahteva še razpravo o odgovornosti državnih ustanov in nosilcev javnih funkcij v povezavi s poslovanjem javnih podjetij v večinski državni lasti, kjer obstaja utemeljen sum korupcije, klientelizma in pranja denarja v povezavah med vlado, javnimi podjetji v večinski državni lasti in politikami vladajočih strank. Poleg tega bodo razpravljali o številnih drugih predlogih zakonov (nekateri so pripravljene že šest let, pa še ni bilo razprave), in sicer o odnosih države s Slovenci, ki živijo zunaj njenih meja, o povečevanju zaposlenosti v občinah z nadpovprečno brezposelnostjo, o spremembah in dopolnitvah stanovanjskega zakona, o spremembah in dopolnitvah zakona o revidiranju, o dopolnitvi zakona o medijih, o subvencioniranju prehrane dijakov in vajencev ter predlogu zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o kmetijskih zemljiščih. Građivo, ki ga je Gregor Biščak, izvršni sekretar LDS, označil kot "nekašen spis" (po mnenju Branka Grimsa iz SDS pa je bila to Biščakova reakcija nemoči in strahu LDS pred morebitnimi odkritji nepravilnosti), je obsežno, v njem pa poslanci zaradi utemeljene bojazni, da bodo politikami vladajoče koalicije in osebe, ki so bile z njihovim vplivom imenovane na pomembna mesta v

javnih podjetjih, organih preiskave in pregona ter nacionalnih medijih ali sponzorirane z denarjem javnih in državnih podjetij, skušale prepričati kakršno koli resno preiskavo sumov korupcije, klientelizma in pranja denarja v povezavah med vlado, javnimi podjetji v večinski državni lasti in politikami vladajočih strank, predlagajo, da državni zbor po opravljeni razpravi sprejme tri sklepe. V prvem naj generalno državno tožilstvo poroča o ugotovitvah v preiskavi suma korupcije v razmerju Mobitel - Svema - Ericsson. Urad za preprečeva-

nje pranja denarja naj v okviru svojih zakonskih pooblastil preveri vse finančne transakcije med Telekomom in Mobitelom, podjetjema v večinski državni lasti, ter zasebnimi podjetji Svema, Ultra, GIP Beton MTO Zagorje, BB 22, Agencija 41, Avtofon Šentjernej, Skynet in Radiosistemi, d. o. o., Radomlje, vlada pa naj pojasni, zakaj je v odgovoru na poslansko vprašanje Andreja Bajuka o državnih pomočeh zagorskemu podjetju Ultra navajala netočne podatke, kdo je odgovoren za zavajanje in kakšni ukrepi so sproženi proti njemu.

Očitki na račun mobilne telefonije

V obrazložitvi zahteve je skupina poslancev zapisala, da je vladni urad za preprečevanje korupcije že 4. julija lani obvestil državno tožilstvo, da obstaja verjetnost korupcijskih ravnanj v primeru poslovanja švedskega izdelovalca opreme za mobilno telefonijo Ericsson, v katera bi lahko bili vpleteni tudi slovenski državljani. Zapisali so, da so o sumu korupcije v tej zvezi obširno poročali nekateri mediji v tujini, deloma pa so jih povzeli tudi v Sloveniji. "Vendar je zadeva nenavadno hitro ponikni-

Peter Tevž je januarja leta 2000 pogodbo v imenu Telekomu sklenil z nekdanjim predsednikom ZLSD Janezom Kocijancičem, in sicer za "strokovno razmotritev pomembnejših strateških vprašanj ter posredovanje svojih stališč in predlogov Telekomu v razumnem roku". Telekom je Kocijanciču plačeval najmanj 350.000 tolarjev na mesec.

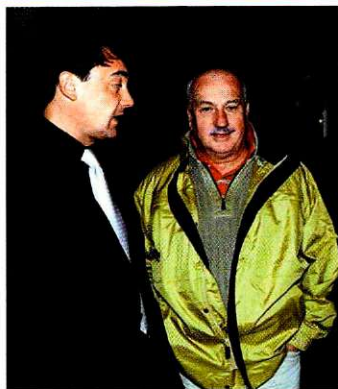

Telekom je januarja 2000 (sklenil pogodbo o pravnem svetovanju z odvetnikom Mirom Senico, po kateri so mu plačevali mesečni pavsal v višini pol milijona tolarjev, hkrati pa je Senica vsako storiitev dodatno zaračunal po izjemno visoki tarifi. Sočasno je bilo v Telekomu redno zaposlenih 18 pravnikov in pooblaščenih odvetnik za zastopanje.

Skupina poslancev ugotavlja, da je bolj kot potreba po dodatni pravni pomoči 24 ur na dan k podpisu pogodbe med Telekomom in odvetnikom Senico verjetno pripomoglo prijateljstvo nje Senice z vodilnimi politikami LDS. Leta 2000 je bil pri njem zaposlen tudi politik LDS in sedanji generalni sekretar vlade Mirko Bandelj.

la iz javnosti. Urad za preprečevanje korupcije je prijavo tožilstvu poslal na podlagi navedb, ki jih je 9. junija 2003 uradu poslal F. Čimažar, direktor družbe Digitel, ki je o tem obvestil tudi Ambasado ZDA v Ljubljani." V tej prijavi je zapisano, "da je znano dejstvo, da švedski ter švicarski organi preiskujejo korupcijsko afero švedskega Ericssona v višini več kot 500 milijonov švicarskih frankov. O aferi sta poročala tudi nemški Spiegel ter agencija Reuters. Spiegel je v navedbah neposredno vpletel tudi Slovenijo. Razlog za uvedbo preiskave so bila denarna nakazila v letu 1998 in 1999 v višini 2,5 milijarde švedskih kron, ki jih je realiziral Ericsson na račun neke odvetniške pisarne v Švici. V slovenski javnosti se je izoblikoval sum, da je švedsko podjetje potencialno poizkušalo s podkupninami pridobiti pri enem od izvajalcev storitev GSM telefonije v Sloveniji naročilo za dobavo opreme za UMTS". V Digitelu na podlagi nekaterih podatkov med drugim sklepajo, "da je Mobitel v letih 1997, 1998 ter 1999 preko svojega dobavitelja na račun odvetniške pisarne v Švici transferiral znatna sredstva, ki so bila v nadaljevanju uporabljena za nagrajevanje ljudi, ki so odločali o izdajanju dovoljenj Mobitelu, za nagrajevanje ljudi, ki so s svojo politično močjo ter vplivi omogočali Mobitelu protustavno monopolno delovanje, za nagrajevanje ljudi, ki so odločali o podeljevanju koncesij, za nagrajevanje ljudi, ki se vedno preprečujejo, da bi sodišča odločala o spornih dejanjih izvršne oblasti pri podeljevanju dovoljenj oz. koncesij za GSM storitve, zato od državnega tožilstva pričakujejo, da bo storilo vse, kar je potrebno, da razišče ter ugotovi, kdo so pravne in fizične osebe iz Slovenije in so opravljale konzultantske storitve za Ericsson ter prejemale honorarje od švicarskih odvetnikov ter kako so bile te osebe povezane z najvišjimi predstavniki izvršne politične oblasti". Poslanci ugotavljajo, da slovenska javnost ni bila obveščena o nikaških postopkih, ki bi jih proti odgovornim sprožilo tožilstvo. "Po informacijah iz tujine pa zadeve intenzivno preiskujejo preiskovalni organi v Švici in na Švedskem. Obstaja utemeljen sum, da so politiki iz vladnih

Skupina poslancev je razkrila podatek, da je družba Telekom z Aleksandrom Lucujem, novinarjem Nedela, sklenila sponzorsko pogodbo za 30.000 nemških mark za vsak teniški turnir v organizaciji novinarja.

Sponzorsko pogodbo z družbo Telekom je podpisal tudi Bojan Požar, novinar Slovenskih novic, ki je znan po svojih tračarskih prispevkih pa tudi po tem da je skupaj z Milanom Kučanom sedel v zadnjem CK Zveze komunistov Slovenije.

strank s svojim vplivom preprečili pričetek neodvisne preiskave," je v zahtevi za sklic izredne seje še zapisala skupina poslancev iz vrst opozicije.

Sporna sponzorstva

Skupina poslancev je v zahtevi kot primer fiktivnih in pristranskih pogodb s posamezniki zapisala, da je Telekom aprila leta 2000 plačal 38 milijonov tolarjev za projekt Slovenija gre naprej. To geslo je na volitvah istega leta odkupila LDS, in sicer za simbolno vsoto. Dejanske stroške je očitno pokrila Telekom. Pri tem poslanci navajajo, da je leta 2000, ko je Telekom vodil Marjan Podobnik, ta družba za različna sponzorstva porabila 32 milijonov tolarjev, medtem ko je Peter Tevž, njegov predhodnik in kadrovski izbor Gregorja Golobiča, v istem letu za sponzorstva razdelil več kot 300 milijonov tolarjev. V letih 1999 in prej so bile te vsote še bistveno večje. "Veliko državnega denarja se je odlilo tudi preko spornih pogodb, ki jih je Telekom sklepal z različnimi naslovi. Iz postavke 'stroški intelektualnih in osebnih storitev', ki je na Telekomu znašala okrog 650 milijonov tolarjev letno, ter iz postav-

ke 'stroški sejmov, reklame in propagande', ki je v času Petra Tevža na Telekomu znašala do 2,6 milijarde tolarjev letno (Marjan Podobnik jo je znižal na 1,7 milijarde, Peter Grašek pa na 900 milijonov tolarjev), je bilo mogoče plačevati vrste dejanskih in namišljenih stroškov. Ogorčenje v nekaterih političnih strankah in medijih ob zamenjavi Petra Tevža leta 2000 je bolj razumljivo, če upoštevamo, s kom vse je Peter Tevž sklenil ugodne pogodbe," ugotavlja skupina poslancev in dodaja, da "državna podjetja, ki jih obvladujejo politiki vladajoče koalicije, mnogokrat sponzorirajo vrhunske športnike, njihove klube, zveze, trenerje, selektorje in posamične nastope ali odprave, ti pa v zameno potem kandidirajo na listi LDS (npr. Mima Jaušovec) ali nastopajo v njihovih volilnih reklamah (npr. Tomaž Humar)".

Sodelovanje z Ultro in drugimi

Skupina poslancev ugotavlja, da se je podobno prelivanje sredstev kot pri poslovanju z družbo Ultra iz Zagorja, o čemer smo v prejšnjih stvilkah našega tednika obsirno pisali, dogajalo tudi pri Debitelu. Politiki

naj bi bili "prek Mobitela omogočili nastanek Debitela in s tem velikanške dobičke in prihodke skupini politikov LDS okrog nekdanjega vodilnega člana te stranke Boruta Razdevška. Razdevšek, politik LDS in mestni svetnik te stranke v Ljubljani, je bil leta 1996 najprej postavljen za vodjo donosnega projekta GSM v Mobitelu in od takrat so vsa dela pri postavljanju omrežja GSM prenesli na Ultro iz Zagorja, ki je v lasti članov in simpatizerjev LDS ter osebnih prijateljev Gregorja Golobiča", so zapisali poslanci. Ugotavljajo še, da je GIP Beton MTO Zagorje čez noč postal superuspešno podjetje, o čemer smo v našem tedniku že pisali, še več pa si lahko preberete na naslednjih straneh. Poslanci so ugotovili še to, da je "direktor in solastnik tega podjetja Gabrijel Brezovar nenadoma postal velik bogataš in sponzor številnim posameznikom in dogodkom, večinoma v povezavi s politiki vladnih strank. Nedeljski dnevnik ga je v promocijski akciji Toneta Fornezija-Tofa za osebnost leta 2003 uvrstil med najbolj priljubljene Slovence in ga razglasil za dobrotnika leta. Krog (vladajoči politiki - državni ali javni denar - transakcije v zasebna podjetja - podkupovanje medijskih osebnosti in novinarjev - promocija vladajoče politike) je bil tako sklenjen". Ugotavljajo tudi, da "obstaja utemeljen sum, da se denar državnih podjetij Telekom in Mobitel preliva v različne predvolilne in propagandnopolitične namene politikov LDS in ZLSD tudi preko privatnih podjetij Svema, BB 22, Agencija 41, Avtofon Šentjernej, Skynet in Radiosistemi, d. o. o., Radomlje ter preko poslovanja Mobitela s svojimi zaposlenimi in bivšimi zaposlenimi, o čemer je obsirno pisal dnevnik Finance 9. februarja letos". Poleg tega je časniki Večer novembra lani začel razkrivati zgodbo o spornem financiranju volilne kampanje LDS na zadnjih državnozborskih volitvah. Iz dokumentacije, ki so jo pridobili in objavili novinarji Večera, je razvidno, naj bi bila LDS na Gorenjskem leta 2000 za volilno kampanjo Jelka Kacina v samo dveh okrajih porabila skoraj 21 milijonov tolarjev, kar bistveno odstopa od uradno prikazanih računov za volilno kampanjo v LDS.

Vida Kocjan

Izstopajoča sponzorstva

V zahtevi skupine poslancev za današnjo izredno sejo državnega zbora je zapisano: "Telekom je med stotinami sponzorskih pogodb sklenil pogodbe tudi:

- s poslancem ZLSD **Jožetom Jagodnikom** (Branik) za skoraj 12.000.000 SIT;
- z novinarjem **Aleksandrom Lucujem** (teniški turnir) za 30.000 DEM za vsak turnir;
- poslancem LDS, predsednikom društva TEN - MAR **Tonetom Anderličem** za 1.000.000 SIT;
- z novinarjem **Vladom Krejačem**, DNS, za 3.570.000 SIT;
- z novinarjem **Bojanom Požarjem** za 896.000 SIT.

Zagorska hobotnica

3. del

Fotografije: Dane Kostić

Miloš Urbanija, direktor in solastnik družbe Ultra, d. o. o., iz Zagorja, v kateri je od avgusta lani zaposlen tudi Gregor Golobič, predsednik sveta LDS, je solastnik neposredno ali posredno vsaj osmih gospodarskih družb v Zasavju (ena je v Velenju). Večina teh družb je na seznamu prejemnikov državne pomoči. Vsem pa je skupno, da delajo z državnimi ustanovami in podjetji.

GIP Beton MTO je specializiran za montažo antenskih stolpov za oba slovenska operaterja mobilne telefonije, Teve Varnost Elektronika za nadzor plina v rudnikih, šolah in vrtcih, za Ultra pa smo že

razkrili, da sodeluje večinoma s Telekomom, vsaj dvema mobilnima operaterjema, Pošto Slovenije, termoelektrarnami in podobno. Ugotavljamo še, da večina teh družb dela tudi z Rudnikom Zagorje v zapiranju, rudnikom Trbovlje in Hrastnik, poleg tega pa še z državnimi termoelektrarnami in pri vsem tem dosegajo izredno visoke dobičke. Značilnost nekdanjih ZSMS-jevcev je, da so v preteklem letu "ugasnili" kar nekaj lastnih družb in ustanovili nove. S tem temeljito zabrišejo sledi za vsemi tistimi državnimi pomočmi, ki so jih v preteklih letih morebiti prejeli – tudi iz državnih skladov, ki so medtem tudi "ugasnili".

Poleg Ultra tudi GIP Beton MTO

Zanimivo, predvsem pa nenavadno je poslovanje podjetja GIP Beton MTO, d. o. o., iz Zagorja. Družba s 23 zaposlenimi se ukvarja

z zaključnimi gradbenimi deli. Čeprav v registrih podjetij občine Zagorje GIP Beton MTO vodijo kot majhno podjetje (kar po številu zaposlenih nedvomno je), se ta po višini prihodka v zadnjih nekaj letih uvršča med velike gospodarske družbe. Družba je bila ustanovljena septembra 1992, ustanovitelja pa

sta Gabrijel Brezovar (član Lions cluba Trbovlje) in Miloš Urbanija. Medtem ko je družba vsa leta zaposlovala od 20 do 25 ljudi in je leta 1998 ustvarila "le" 358 milijonov tolarjev celotnega prihodka, nadaljevala pa naj bi tradicijo nekdanjega gradbenega podjetja Beton Zagorje (v njem je bil zaposlen tudi Janez

Tik pred (ali za) veličastno zgradbo Orije Computers in RCR Zagorje se razteza najrevnejši del Zagorja, ki glede na veliko brezposelnost in veliko število upokojencev (oboju skupaj je skoraj 50 odstotkov vseh) kaže pravo podobo občine.

Drnovšek), ki je v začetku 90. let prešlo pod okrilje tedanjega Sklada RS za razvoj (t. i. Korzetovega sklada) in bilo nato prodano po delih, je leta 1999 prišlo do velikega preobrata v poslovanju družbe. Prihodek družbe se je v tem letu povečal kar za milijardo tolarjev in presegel 1,34 milijarde tolarjev. V letu 2001 je celotni prihodek že presegel 2,4 milijarde tolarjev, pri čemer so "ustvarili" 599 milijonov tolarjev dobička. Podatki so šokantni, saj tovrstne gradbene družbe v Sloveniji komaj životarijo. Glede na prihodek se družba uvršča med prvih pet v dejavnosti, v državi pa je tovrstnih podjetij kar 720. Ko smo v Zagorju iskali sedež družbe GIP Beton MTO, smo ugotovili, da ima uprava sedež na Cesti 20. julija 2c, proizvodni prostori pa so v Borovniškem naselju 7 v Kisovcu. Ugotovili smo, da je v obratu Kisovec zaposlenih 16 kvalificiranih delavcev s področij varjenja, orodjarstva, ključavničarstva in vodovodnih instalacij. Preostalih 7 pa je vodstvo in t. i. režija. Poleg direktorja Brezovarja, pomočnika direktorja Janka Gošteta, vodje obrata izdelave kovinskih konstrukcij Staneta Drnovška, vodje tehničnega sektorja Zdenka Gomboca in tajnice Mire Pavlič sta v režiji še dva zaposlena.

Specializirani za dva operaterja mobilne telefonije

"Uspešno" poslovanje nam vodstvo razkriva na spletni strani, kjer je navedeno, da je "trenutno največji projekt gradnja oziroma montaža antenskih stolpov za oba slovenska operaterja mobilne telefonije". Specializirani so za izdelavo in montažo stolpov, visokih do 50 metrov. Drugi, končan projekt pa je vodovodno in kanalizacijsko omrežje v zahodnem delu Zagorja. Veliko pozornost namenjajo graditvi manjših objektov za trg. V Ljubljani so z odkupom in preureditvijo podstrešij zgradili več nadstandardnih stanovanj, ki jih dajejo v najem. Sodelovali so še pri okoljski sanaciji opuščenega zahodnega odlagališča energetskega premoga pri Termoelektrarni Tr-

bovlje, ki je zajemala podiranje pokritih deponij, vodnega stolpa, transportnih koridorjev in sanacijo površin. Pri tem zatrjujejo, da ima družba lastne ekipe za opravljanje del na različnih področjih. Glede na le 16 zaposlenih v proizvodnji je sestava teh ekip vprašljiva.

Vse nad povprečjem, le plače ne

Medtem ko kazalci poslovanja kažejo, da je družba nadpovprečno uspešna (celotni prihodek, dobiček na zaposlenega in drugo), so mesečni stroški na zaposlenega le nekoliko večji kot v drugih družbah, prav tako je bila leta 2001 le za nekaj odstotkov višja povprečna mesečna plača na zaposlenega. V GIP Beton MTO je vsak zaposleni prejel 184.000 tolarjev brutoplače, v dejavnosti pa je bilo povprečje 175.000 tolarjev. Iz tega je razvidno, da zaposleni nimajo prav veliko od uspešnega poslovanja družbe. S svojimi plačami družba namreč ne izstopa iz sivega povprečja, česar pa ne moremo trditi za druge kazalce poslovanja. Očitno je torej, da "smetano" pobereta lastnika Gabrijel Brezovar in Miloš Urbanija.

Naložbe presegajo milijardo tolarjev, Brezovar molči

Podrobnejša bilanca stanja družbe za leto 2001 razkriva, da ima GIP Beton MTO izredno visoke vrednosti nepremičnin (teh je v višini 740 milijonov tolarjev). Tega leta je tudi za trikrat povečala dolgoročne finančne naložbe, te so znašale 221 milijonov tolarjev. Družba posluje skoraj brez zalag materiala ali pa so te minimalne (leta 2001 zalog za manj kot 2 milijona tolarjev), hkrati pa je imela družba kar za 851 milijonov tolarjev kratkoročnih finančnih naložb (skupaj z dolgoročnimi skoraj 1.100 milijonov). 31. decembra 2001 je imela na zira račun 86 milijonov tolarjev. Za obresti ne plačujejo skoraj nič, kar pomeni, da nimajo posojil, s tem pa tudi ne likvidnostnih težav. Za razjasnitev nekaterih dilem smo že pred štirinajstimi dnevi na Gabrijela Brezovarja naslovili nekaj vprašanj. Med drugim nas je zanimalo,

V t. i. proizvodnem obratu GIP Beton MTO v Kisovcu dela 16 kvalificiranih delavcev; njihovo delo je večinoma graditev oziroma montaža antenskih stolpov za oba slovenska operaterja mobilne telefonije. Kljub milijardnim prihodkom zaposleni ne prejemajo skoraj nič večje plače od zaposlenih v drugih podjetjih iste dejavnosti.

GIP Beton MTO, vodi ga Gabrijel Brezovar, na spletni strani kot sedež družbe predstavlja zgradbo na Cesti 20. julija 2c, Zagorje. Ko smo si zgradbo ogledali, smo ugotovili, da ima uprava sedež v prizidku bloka, in še to le v prvem nadstropju.

Družba Teve Varnost Elektronika ima svoje poslovne in očitno tudi delovne prostore v beli stavbi poleg GIP Betona MTO. Obe družbi delujeta v nekdanjih prostorih GIP Betona, katerega premoženje je bilo po letu 1990 preneseno na t. i. Korzetov sklad in nato "sprivatizirano". Tudi ta družba je deležna državne pomoči. Lani je postala zasavska gazela, čeprav je očitno, da sta imela Ultra in GIP Beton MTO bistveno višjo rast celotnih prihodkov v zadnjih štirih letih. Predlagatelji so že vedeli, zakaj ju niso predlagali za nagrado.

Na fotografiji je lepo vidna druga stran stanovanjske stavbe na Cesti 20. julija 2c, Zagorje, kjer ima svoj sedež GIP Beton MTO. Okna zgornjega nadstropja prizidka so zaprašena, kar pomeni, da v njem ne dela nihče. Vodstvo GIP Betona MTO ima v teh prostorih le nekaj manjših pisarn.

Družbi Oria Computers in RCR Zagorje, katerih solastnik je Ultra in posredno Urbanija, sta lani odprli nove skupne prostore. Slavnostni govor je imel minister Slavko Gaber, častni gost pa je bil Milan Kučan. Tudi ti družbi, prva v zasebni, druga pa v državno-zasebni lasti, sta na seznamu prejemnikov državne pomoči.

»kdo so glavni kupci proizvodov, kako pride družba do vseh poslov, ali se prijavlja na javne razpise, kakšna je kvalifikacijska struktura družbe, kdo so lastniki družbe (poimensko in v kakšnem deležu), kakšen je bil celotni prihodek in dobiček v letu 2003 in ali je član ali simpatizer katere od političnih strank, vendar smo ostali brez odgovorov. Podobno kot v Ultri so se tudi v GIP Betonu MTO zavili v molk. Sami smo ugotovili, da je v Kisovcu obrat, pred katerim se ne dogaja praktično nič, na dvorišču je le nekaj delov kovinskega ogrodja. Ko smo šli po sledi spletne strani, smo v Zagorju našli zgradbo, v kateri deluje uprava. Odkritje je bilo presenetljivo. Na prizidku velikega stanovanjskega bloka smo že od daleč opazili tablo GIP Beton MTO (na spletni strani celotno zgradbo predstavljajo kot sedež podjetja) in nato presenečeni ugotovili, da ima uprava svoje delovne prostore le v dveh ali treh pisarnah (v prvem nadstrop-

ju prizidka). Zgornje nadstropje prizidka je prazno (okna so zaprašena). Velikost družbe z več milijardami tolarjev prihodka, kakor jo vodstvo prikazuje na svoji spletni strani, je tako povsem splahnela.

GIP Beton MTO tudi solastnik M-Cluba

GIP Beton MTO in družba BB 22 z Brezovice pri Ljubljani (lastnik je Bojan Brečelj) sta tudi najmanj 56-odstotni lastniki velenjske tovarne konfekcije M-Club. Časnik Finance je decembra 2001 objavil podatek, da nameravata družbi v prihodnjem letu (v letu 2002) odkupiti 20 odstotkov delnic od zaposlenih, ki imajo 45 odstotkov delnic. Takrat so novinarji Financ objavili tudi podatke, da M-Club zaradi nižjih stroškov seli proizvodnjo večjih serij v Srbijo, Bosno in Romunijo. Vzrok za selitev so bile nižje plače zaposlenih. M-Club je znan po tem, da direktor vsako poletje priredi teniški turnir, ki se ga udeležijo najvidnejši politiki vla-

dajoče elite in direktorji izbranih družb. Redna gosta turnirja sta tudi Milan Kučan in Anton Rop.

Zanimiva tudi Teve Varnost Elektronika

Naslednja gospodarska družba, ki je zelo povezana z Gabrijelom Brezovarjem in Milošem Urbanijo, je družba Teve Varnost Elektronika. Poleg njiju je lastnik družbe še Iztok Živko, član LDS, občinski svetnik, član občinskega odbora za okolje in prostor, član občinske komisije za kmetijstvo, skupaj z Ivom Vrtačnikom pa tudi član sveta Osnovne šole Zagorje (zastopata interese ustanovitelja – to je države), družba pa deluje v Borovniškem naselju v Kisovcu. Registrirana dejavnost družbe je proizvodnja elektrontronk, elektronskih ventilov in drugih elektronskih komponent, zaposlenih pa je 32 ljudi, čeprav se na spletni strani predstavlja kot družba za razvoj in izdelavo elektronskih naprav. Dodajmo, da je Iztok Živko

skupaj z Ladom Kovačem leta 2000 prijavil inovacijo "elektro oprema stroja za izdelavo podzemnih rudniških prostorov". Za družbo (predsednik nadzornega sveta je Tihomir Rajlič, člana pa Brezovar in Urbanija) je značilno, da je v letu 2002 dosegla enkratno povečanje celotnega prihodka in več kot dvakratno povečanje dodane vrednosti.

Prejemnik državne pomoči tudi Teve Varnost Elektronika

Družbo Teve Varnost Elektronika smo zasledili tudi med prejemniki državne pomoči, in sicer je na razpisu za spodbujanje izvozne intenzivnosti malih in srednjih podjetij v letu 2003, ki ga je objavilo ministrstvo za gospodarstvo, navedena pod zap. št. 56, prejela pa je 6.218.000 tolarjev nepovratnega denarja. Teve Varnost Elektronika je bila lani najvišje uvrščena zasavska poslovna gazela. V decembrski številki časnika Razvoj je avtorica članka Anita Gošte zapisala, "da je bila v letošnjem tekmovanju gazel med zasavskimi podjetji najbolj uspešna Teve Varnost Elektronika iz Kisovca. Gazela je nagrada, ki jo že več kot desetletje podeljuje revija Gospodarski vestnik najhitreje rastočim slovenskim podjetjem in najbolj dinamičnim podjetnikom". Iztok Živko je v intervjuju dejal, da je bilo podjetje ustanovljeno leta 1991 (to ne drži, ustanovljeno je bilo leta 1990, op. av.), sam pa je prišel v podjetje leta 1995. Takrat je bilo v njem zaposlenih 13 ljudi, bili pa so

Nekateri kazalci poslovanja družbe GIP Beton MTO v primerjavi z drugimi družbami te dejavnosti za leto 2001

GIP Beton se po prihodkih uvršča med velike družbe, kakršnih je bilo leta 2001 le 5 (vse v milijonih tolarjev).

	GIP Beton MTO	Primerljive družbe	Indeks (MTO/drugi)
1. Celotni prihodek	2.358,3	2.347,6	100,4
2. Skupni odhodki	1.559,0	2.222,1	70,2
3. Stroški blaga in materiala	189,6	766,1	24,7
4. Stroški storitev	722,3	934,0	77,3
5. Stroški dela	83,2	193,0	43,1
• Plače	55,1	140,7	39,2
6. Drugi poslovni odhodki	469,2	97,7	480,2
7. Odhodki za obresti	13,8	90,0	15,3
8. Čisti dobiček	599,2	82,0	730,7

Miloš, Miha in Marko Urbanija so leta 2001 ustanovili družbo Avtomatizacija iz Zagorja. Po podatkih iz finančne baze podatkov I-Bon je njen sedež na istem naslovu kot Ultra, v bazi Ajpesa pa je prijavljen naslov: Naselje na Šahtu 53 v Kisovcu, kjer družba Avtomatizacija v resnici posluje (v vijolični zgradbi). Očitno pa je, da v tej družbi niso zaposleni le trije ali od 10 do 19, kakor piše v Poslovnem registru.

v lasti družbe Bartec. Ta je kupil Varnost, hkrati pa je dobil tudi približno 64-odstotni delež Elektronike. Pred dvema letoma so ta delež odkupili nazaj. Potem je lastništvo postalo bolj pisano, saj so 64 odstotkov predstavljali notranji lastniki, zdaj pa so vsi razen njega deleže prodali in podjetje je zdaj v

lasti družbe Bartec. Ta je kupil Varnost, hkrati pa je dobil tudi približno 64-odstotni delež Elektronike. Pred dvema letoma so ta delež odkupili nazaj. Potem je lastništvo postalo bolj pisano, saj so 64 odstotkov predstavljali notranji lastniki, zdaj pa so vsi razen njega deleže prodali in podjetje je zdaj v

Urbanijeva tudi Avtomatizacija

Miloš, Miha in Marko Urbanija so tudi solastniki družbe Avtomatizacija iz Zagorja. Po podatkih iz finančne baze podatkov I-Bon je sedež družbe na istem naslovu kot sedež Ultra, čeprav je v bazi Ajpesa prijavljen drug naslov: Naselje na Šahtu 53 v Kisovcu. Družbo, ki je bila z minimalnim ustanovnim kapitalom v višini 2,1 milijona tolarjev ustanovljena 25. novembra 2001, vodi Marko Urbanija. Po podatkih iz baze I-Bon so v družbi le trije zaposleni, ukvarjajo pa se s proizvodnjo opreme za industrijsko procesno krmiljenje. Po podatku iz poslovnega registra naj bi bilo v družbi od 10 do 19 zaposlenih, višina prihodka za leto 2002 pa se ujema s prihodkom, objavljenim v bilanci na I-bonu. Dodajmo, da je v Sloveniji registriranih kar 56 tovrstnih gospodarskih družb. Po podatkih finančne baze I-bon je Avtomatizacija v letu 2002 le s tremi zaposlenimi ustvarila 202,6 milijona tolarjev celotnega prihodka in 24,2 milijona tolarjev dobička, podatkov za leto 2003 pa še ni. Tudi ta dobiček je za več kot trikrat večji od dobička v sorodnih družbah. Ko

Miloš, Miha in Marko Urbanija so tudi solastniki družbe Avtomatizacija iz Zagorja. Po podatkih iz finančne baze podatkov I-Bon je sedež družbe na istem naslovu kot sedež Ultra, čeprav je v bazi Ajpesa prijavljen drug naslov: Naselje na Šahtu 53 v Kisovcu. Družbo, ki je bila z minimalnim ustanovnim kapitalom v višini 2,1 milijona tolarjev ustanovljena 25. novembra 2001, vodi Marko Urbanija. Po podatkih iz baze I-Bon so v družbi le trije zaposleni, ukvarjajo pa se s proizvodnjo opreme za industrijsko procesno krmiljenje. Po podatku iz poslovnega registra naj bi bilo v družbi od 10 do 19 zaposlenih, višina prihodka za leto 2002 pa se ujema s prihodkom, objavljenim v bilanci na I-bonu. Dodajmo, da je v Sloveniji registriranih kar 56 tovrstnih gospodarskih družb. Po podatkih finančne baze I-bon je Avtomatizacija v letu 2002 le s tremi zaposlenimi ustvarila 202,6 milijona tolarjev celotnega prihodka in 24,2 milijona tolarjev dobička, podatkov za leto 2003 pa še ni. Tudi ta dobiček je za več kot trikrat večji od dobička v sorodnih družbah. Ko

Podatki o poslovanju družbe GIP Beton MTO, d. o. o., Zagorje

Leto	Celotni prihodek	Čisti dobiček	Št. zaposlenih
1994	96,9	0,3	26
1995	152,8	10,7	23
1996	289,8	12,8	23
1997	316,4	15,8	21
1998	358,0	16,1	22
1999	1.339,1	288,9	21
2000	1.719,7	387,1	24
2001	2.358,3	599,2	25
2002	1.704,1	ni pod.	23

(v milijonih SIT)

Vir: od 1994 do 2001: I-bon; za leto 2002 Poslovni register

- Dejavnost družbe: Zaključna gradbena dela (F/45.4)
- Poddejavnost: Druga zaključna gradbena dela (F/45.450)
- Družba je bila ustanovljena: 21. 9. 1992
- Ustanovitelja družbe: Gabrijel Brezovar, Miloš Urbanija
- Pooblaščenec (direktor): Gabrijel Brezovar

Vir: I-Bon in Ajpes

Poslovanje družbe Teve Varnost Elektronika, Kisovec

Leto	Celotni prihodek	Čisti dobiček	Št. zaposlenih
1994	46,1	0,3	14
1995	52,5	0,2	13
1996	72,7	0,3	13
1997	86,9	1,4	13
1998	102,1	0,6	13
1999	99,8	0,3	13
2000	117,1	0,2	13
2001	191,3	6,1	19
2002	383,2	14,0	32

(v milijonih SIT)

Vir: I-Bon

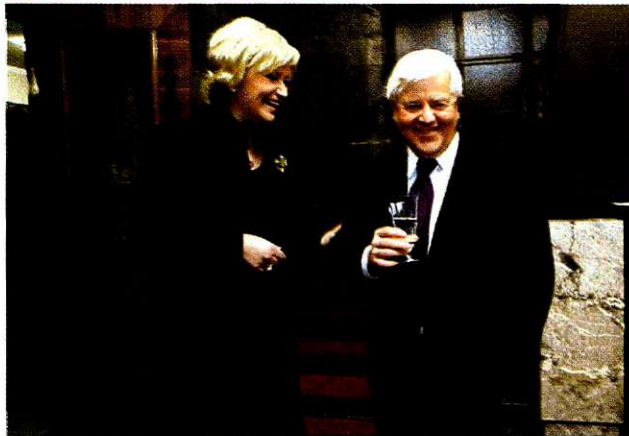
- Ustanovitelji družbe TEVE Varnost Elektronika po podatkih iz baze I-Bon: Andrej Kalšek, Anšela Renko, Ivan Pirnat, Iztok Živko, Karmen Cirar, Marjan Matul, Matjaž Jerovšek, Miloš Urbanija, Silvester Umek, Stanislav Kovač, Terezija Baš (ti so po besedah Iztoka Živka svoje deleže večinoma prodali)
- Današnji lastniki družbe TEVE Varnost Elektronika po podatkih Ajpesa: Iztok Živko, Gabrijel Brezovar, Miloš Urbanija
- Ustanovitev družbe (vir Ajpes): 28. 12. 1990
- V BiH imajo carinsko skladišče na lokaciji firme Teve Varnost Elektronika Visoko, BiH.

Poslovanje družbe Regionalni center za razvoj, Zagorje (RCR)

Leto	Celotni prihodek	Čisti dobiček	Št. zaposlenih
1997	34,6	16,5	0
1998	41,4	0	0
1999	144,0	1,5	22
2000	150,9	2,6	17
2001	193,5	19,4	17
2002	305,3	33,9	17

(v milijonih SIT)

- Ustanovitev družbe: januar 1997
- Ustanovitelji: Eti, d. d., Mehanika Trbovlje, d. d., Območne obrtne zbornice Litija, Trbovlje, Zagorje, Občine Hrastnik, Litija, Zagorje, Republika Slovenija, RTH, d. o. o., Trbovlje, Spekter, d. o. o., Studio Moderna, Svea, d. d., TET, d. o. o., Tomo Garantini, Ultra Zagorje, Zavovalnica Triglav, d. d., Območna enota Trbovlje
- Direktor: Tomo Garantini

Milan Kučan je bil lani častni gost odprtja novih poslovnih prostorov Orija Computers, pred tem pa je odpiral tudi poslovne prostore družbe Orija, ki je bila predhodnica te družbe, njeni ustanovitelji pa so bili: Andrej Klembas, Livija Dolanc, Mitja Cizej, Sandi Češko, Sonja Klopčič, Staša Baloh Plahutnik in Stojan Plahutnik. Ustanovitelji so jo nato nekako spravili v zaton, njena naslednica pa je družba Orija Computers.

Metka Tekavčič, profesorica na ljubljanski Ekonomski fakulteti, predsednica OO ZLSD Ljubljana in članica številnih nadzornih svetov, med drugim je bila aktivna pri prodaji banke SIB, je doma iz Zasavja. Po pripovedovanju njenih sošolcev iz gimnazije je že takrat za vse skrbela nekoliko starejša Staša Baloh, Tekavčičeva pa je bila mlajša in je navodila prenašala na mlajše, med drugim na Danijela Brezovarja. Po pripovedovanju naših virov je Tekavčičeva tudi po osamosvojitvi zelo dejavna pri usmerjanju tega dela Zasavja.

» smo v Zagorju iskali sedež družbe, ga kljub prijavi na sedežu Ultra nismo našli. Ugotovili smo, da družba deluje v Kisovcu na naslovu, kot je prijavljen v bazi Ajpesa. Po zunanosti prostorov še zdaleč ne gre za družbo s tremi, desetimi ali devetnajstimi zaposlenimi, kot so očitno sami prijavili v Poslovni register, kar je razvidno tudi iz objavljene fotografije. Bilanca poslovanja družbe Avtomatizacija kaže, da je imela konec leta 2002 na žiroračunu 52 milijonov tolarjev, stroški dela pa so

znašali le 7,1 odstotka vseh prihodkov (v dejavnosti 17 odstotkov).

Urbanijev Bajer

7. avgusta 1991 je Miloš Urbanija ustanovil gospodarsko družbo Bajer, d. o. o., s sedežem v Levstikovi ulici v Zagorju. Dejavnost družbe je bila trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah. Medtem ko je imela družba še leta 1997 tri zaposlene, ki so letno ustvarili 50 milijonov tolarjev celotnega prihodka in dobrih 18 milijonov to-

larjev dobička, se je Urbanija očitno odločil, da družba Bajer neha poslovati. Leta 2002 v Bajerju ni bilo nobenega zaposlenega več, čeprav je imel 5 milijonov tolarjev celotnega prihodka, stroški družbe pa so znašali 21 milijonov tolarjev.

Državna pomoč tudi Regionalnemu centru za razvoj

V Zagorju je zelo dejaven tudi Regionalni center za razvoj (RCR), katerega solastnik je Ultra in s tem posredno Miloš Urbanija. Družba je registrirana kot družba z omejeno odgovornostjo, njena dejavnost pa je podjetniško in poslovno svetovanje (skrajšano). Ime gospodarske družbe je zelo zavajajoče, čeprav med njenimi ustanovitelji najdemo vse zasavske občine, območne obrtne zbornice, Republiko Slovenijo, nekaj večjih delniških družb v Zasavju, Zavarovalnico Triglav pa tudi Studio Moderna (vodi ga Sandi Češko, po naših podatkih pa svojo dejavnost že prenaša v Koper) ter Ultra iz Zagorja. RCR ima 17 zaposlenih z letnim prihodkom 305 milijonov tolarjev in 33,9 milijona tolarjev dobička. Poleg direktorja ima tudi programski odbor, ki kot krovni organ vsebinsko usmerja pripravo in izvajanje regionalnega razvojnega programa. Iz uradne predstavitve RCR (spletna stran) je razvidno, da odbor sestavlja 31 predstavnikov ministrstev, vključenih občin, zasavskih podjetij in zainteresiranih ustanov. Tudi RCR je med prejemniki državnih nepo-

vratnih sredstev. Samo v analizi javnih razpisov področja za razvoj podjetniškega sektorja in konkurenčnosti ministrstva za gospodarstvo za leto 2003 (oktobra 2003) je pripravil Vesko Andrič, višji svetovalec, objavljena pa je na spletni strani ministrstva) smo zasledili, da je RCR iz tega vira lani prejel 3,699.086 tolarjev državne pomoči. Spomnimo, da na spletni strani niso objavljene analize za vse razpise ministrstva, kar pomeni, da smo znesek skoraj 4 milijonov tolarjev za RCR našli naključno. RCR ima svojo spletno stran, s katere lahko razberemo, da objavlja vse razpise za tehnične in finančne podjetniške spodbude, sodeluje pa tudi pri različnih projektih, kot so razvoj podeželja, turizma, okolje in prostor

Slovenske gospodarske družbe, ki so v lasti ali solasti Miloša Urbanije

1. Ultra, d. o. o., Zagorje
2. GIP Beton MTO, d. o. o., Zagorje
3. Teve Varnost Elektronika, d. o. o., Kisovec
4. Avtomatizacija, d. o. o., Kisovec
5. Bajer, d. o. o., Zagorje
6. Regionalni center za razvoj (RCR), d. o. o., Zagorje
7. Regionalni tehnološki center Zasavje, Hrastnik
8. M-Club, d. d., Velenje

Opomba: Več teh družb je na seznamu prejemnikov državne pomoči.

Podatki o zaposlenosti Zagorjanov

	Število	Odstotek
1. Zaposleni	4.970	51,34
2. Brezposelni	971	10,03
3. Upokoјenci	3.740	38,63
Skupaj:	9.681	100

Vir: Spletna stran Občine Zagorje

GIP Beton MTO med velikimi mecen LDS

Gabrijel Brezovar se skupaj z družbo, katere solastnik je, v javnosti rad prikazuje kot velik dobrotnik. Revija Mladina je po zadnjih državnoborskih volitvah objavila seznam velikih mecenov posameznih političnih strank. Na seznamu mecenov LDS smo zasledili družbo GIP Beton MTO iz Zagorja.

FM 102.1
99.5
stereo
RDS

Radio VIVA

M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavara 1
9000 Murska Sobota
Slovenija

tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Nove poslovne prostore Orije Computers in RCR Zagorje je lani s svojim govorom odprl minister Slavko Gaber. Izbrana podjetja v Zagorju so prejelniki denarne pomoči tudi iz tega ministrstva, Iztok Živko, solastnik in direktor družbe Teve Varnost Elektronika, pa je tudi član sveta Osnovne šole Zagorje, kjer zastopa interese ustanovitelja, to je države.

Ko je Tone Rop postal predsednik vlade, je bil njegov prvi obisk namenjen občini Zagorje, z njim pa je šla tudi Zdenka Kovač, ministrica za regionalni razvoj. Po naših informacijah si posamezna podjetja zdaj močno prizadevajo za pridobitev denarja iz evropskih strukturnih skladov, pri tem pa potrebujejo pomoč Kovačeve. Ta v času obiska ni ostala ravnodušna in je posameznikom veliko obljubljala.

ter podobno. Še največ informacij smo našli v reviji Razvoj. Revijo v 3.000 izvodih izdaja RCR in je brezplačna. Vendar pa RCR ni edina tovrstna družba v tem delu države. Julija 2001 je bila v Hrastniku ustanovljena tudi družba Regionalni tehnološki center Zasavje, katere solastnik je posredno prek RCR tudi Ultra. Lastniki družbe, ki je imela leta 2002 dva zaposlena, ustvarila pa sta 55,7 milijona tolarjev celotnega prihodka in minimalno izgubo, so podobni kot pri RCR Zagorje, ki je tudi solastnica te hrastniške družbe. Iz registra ustanoviteljev je razvidno, da gre bolj za hrastniško svetovalno družbo, solastnika pa sta tudi RCR in Orija Computers iz Zagorja. Tudi ta družba je v razpisu za razvoj podjetniškega sektorja in konkurenčnosti ministrstva za gospodarstvo lani prejela 11,2 milijona tolarjev državne pomoči (vir: Analiza javnih razpisov za leto 2003 – spletna stran ministrstva za gospodarstvo, avtor Vesko Andrič). Za dodatek povejmo, da je na spisku državnih pomoči tudi Studio Moderna, ki je v lasti Sandija Česka.

Obiski politikov v Zagorju

V reviji Razvoj smo zasledili za-

pis s fotografijo, da sta Regionalni center za razvoj in Orija Computers 16. decembra 2003 pripravila slovesnost ob uradnem odprtju prenovljenega industrijskega objekta. Govornika na prireditvi sta bila Slavko Gaber, minister za šolstvo, znanost in šport, in Matjaž Švagan, župan Zagorja in poslanec, častni gost pa je bil nekdanji predsednik Milan Kučan. Tudi Anton Rop je takoj po imenovanju za vladnega predsednika skupaj z ministrico za regionalni razvoj Zdenko Kovač najprej obiskal Zagorje. Med vsemi občinami si je po lastnih besedah za prvi obisk omislil Zagorje, na druge kraje pa je potem bolj ali manj pozabil. Pogost gost je po pripovedovanju Zagorjanov tudi Tone Anderlič. Iz teh krajev ali širšega okoliša izhajajo še: Staša Baloh Plahutnik, nekdanja direktorica Sklada za pospeševanje malega gospodarstva (v tem skladu je bilo veliko afer), "večna" državna sekretarka (najprej na gospodarskem ministrstvu, zdaj pa na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve; občinska svetnica in članica programskega odbora RCR Metka Tekavčič, predsednica OO ZSLD Ljubljana in žena Vlada Dimovskega ter Andrej Ocvirk, nek-

dani minister. Iz tega zasavskega trikotnika (Trbovlje, Zagorje, Hrastnik) je doma tudi Miran Potrč, "večni" član CK ZKS in zdajšnji poslanec ZLSD. Iz Zagorja je doma Miloš Prošenc, učitelj in nekdanji sekretar CK ZKS, danes pa svetovalec poslanske skupine ZLSD in član občinske komisije za odlikovanja. Ne nazadnje je iz Kisovca, to je kraja med Zagorjem in Izlakami, doma Janez Drnovšek, predsednik države. Iz teh krajev izhaja Marjan Kramar, predsednik Nove Ljubljanske banke (nadomestil je Marka Voljča) in nekdanji sodelavec Janeza Drnovška. Nekateri od navedenih so bili sošolci v gimnaziji ali zaposleni bodisi v nekdanjem GIP Betonu, ki je šel v stečaj, ali v družbi Eti v Izlakah.

Denar iz davkopačevalskih žepov

V Zasavje se v zadnjem desetletju zliva veliko denarja. Na eni strani imamo t. i. zasavski zakon, po katerem se bo na to območje prelilo 4,9 milijarde tolarjev (polovico so že prejeli, drugo bodo prejeli postopoma do leta 2006), hkrati pa je bilo za zapiranje Rudnika Zagorje predvidenih še slabih 15 milijard tolarjev denarne pomoči; k temu je treba prišteti predvidenih 35 milijard tolarjev za zapiranje Rudnika Trbovlje in Hrastnik. Po podatkih poročila Računskega sodišča RS o revidiranju Rudnika Zagorje je razvidno, da je rudnik samo do konca leta 2000 prejel 11,2 milijarde tolarjev, denar pa še vedno pri-teka, čeprav je bil konec leta 1994

sprejet zakon, ki je med drugim določil, da bo novoustanovljena družba Rudnik Zagorje v zapiranju rudnik dokončno zaprla do leta 2000. V tem znesku je bilo veliko denarja namenjenega tudi za pre zaposlovanje nekdanjih zaposlenih v rudniku. Za to bi moral poskrbeti Regionalni center za razvoj Zagorje (RCR), vendar so revizorji računskega sodišča (poročilo je bilo objavljeno januarja letos) ugotovili, da je bil program pre zaposlovanja izpolnjen komaj 52-odstotno. Ugotavljajo, da je pre zaposlovanje nekdanjih zaposlenih v rudniku izredno problematično. Med prebivalstvom je slišati, da se ne ve, kam gre ves denar, novih delovnih mest je bistveno premalo.

Področja dobro pokrita

Posebno področje je družba Orija Computers, kjer najdemo med ustanovitelji Natašo Jesensko Česko, Zorana Opačiča, Jano in Mirana Štitarja, Zvonko Klopčič in Mitjo Cizeja. Dodajmo, da je svakinja Miloša Urbanije, Doroteja Urbanija, sekretarka Obrtne zbornice Slovenije – območne enote Trbovlje, skupaj s Stašo Baloh Plahutnik, članico ZLSD, in Andrejem Ocvirkom pa je tudi članica programskega odbora RCR. Danes se zaradi pomanjkanja prostora skoraj nismo dotaknili poslovanja družbe Orija Computers, Studia Moderna, Kosmodiska in Puscha. Posebno prvi dve družbi sta bili v preteklih letih deležni večjih državnih pomoči, o čemer bomo pisali v prihodnjih številki.

Vida Kocjan

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon **01/434-54-63**

Okoljske nevladne organizacije in civilne iniciative slovenski vladi zamerijo, da ni zmogla oblikovati ustvarjalnega razvojnega okolja in zagona, ampak se načrtno odloča za konfrontacijo: ali sociala ali okolje oziroma ali gospodarstvo ali okolje.

Okolje mora predstavljati predvsem priložnost in izziv za ustvarjanje novih razvojnih vzorcev, ne pa oviro gospodarskemu ali socialnemu razvoju Slovenije. V začetku marca letos je ministrstvo za okolje, prostor in energijo znižalo takse za obremenjevanje okolja petim največjim

Pozabljeno okolje

onesnaževalcem vode v Sloveniji. Med drugim podjetju Vipap Videm Krško, čeprav je bilo podjetje že v preteklih letih oproščeno plačila takso pod pogojem, da bo ta sredstva vlagalo v posodobitev proizvodnje, katere cilj naj bi bilo zniževanje okoljskih obremenitev. A podjetje je vlagalo predvsem v predelavo odpadnega papirja, stari del proizvodnje celuloze iz lesa pa bo v dveh letih zaprlo.

Panična predvolilna poteza vlade

Znižanje takse je bila pravzaprav panična predvolilna poteza vlade, s katero je (tudi na prošnjo sindikatov) za kratek čas odložila agonijo več kot 300 delavcev. Žal vlada v teh letih ni zmogla oblikovati ustvarjalnih,

trajnostno naravnanih razvojnih možnosti in zagona, ampak se načrtno odloča za konfrontacijo: ali sociala ali okolje; ali gospodarstvo ali okolje. Politiki in gospodarstveniki se očitno še vedno oklepajo preživetih razvojnih vzorcev, hkrati pa nočejo ali ne znajo voditi naše države v trajnostni razvoj, v sodobno tržno-socialno ali okoljsko zavedno družbo.

Malomarna okoljska politika

Minister za okolje, prostor in energijo Janez Kopač je nekako omalovažujoče odklonil veljavnost ocen, ki so jih potrdila mednarodna poročila. V začetku letošnjega leta pa je Evropska okoljska agencija sporočila, da Sloveniji v letu 2003 kot edini

pristopnici ni uspelo izpolniti zadane cilja zmanjševanja emisij toplogrednih plinov, kot od podpisnic zahteva Kjotski protokol. Energetska intenzivnost je po dolgih letih upadanja začela znova naraščati. Proces ustanavljanja zavarovanih območij je praktično zastal, projekt Natura 2000 pa se je začel izvajati z nenadomestljivo zamudo. Ob teh neprizanesljivih podatkih se je že pred novim letom začelo panično sprejemanje cellega niza programov, sprememb zakonov in podzakonskih predpisov na področju okolja, ki jih je morala naša država sprejeti še pred vstopom v EU. Zaradi zamud se je sprejemanje potrebnih zakonskih in podzakonskih predpisov ter programov spre-

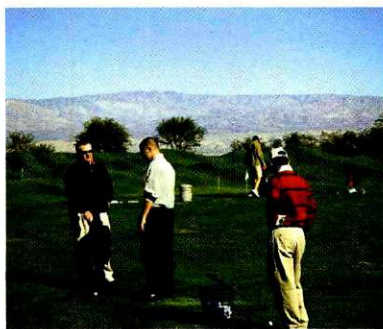
vrгло v gašenje požarov, panično hlastanje za prvo rešitvijo. Dokumenti nastajajo kot po tekočem traku, v njihovih osnutkih mrgoli napak, okoljski javnosti pa se v procesu sprejemanja odločitev komajda še priznava kakršna koli vloga. Zaradi lovljenja zadnjih rokov pred vstopom Slovenije v EU za strateške razmisleke o vsebinah različnih politik ali za posvetovanje z različnimi udeleženci preprosto ni bilo časa.

Z zastarelo paradigmo nad okolje

Med najodmevnejše in dvomljive "okoljske" akcije vsekakor sodi potiskanje zamujenega in še toliko bolj zastarelega nacionalnega energetskega programa skozi državni

Vremščica, ki daje zavetje divjim živalim in sprostitve ljudem, bi se s postavitvijo vetrnih elektrarn iz neokrnjene narave spremenila v industrijsko območje.

Igrišča za golf bodo zaradi večje kratkoročne donosnosti ob takšni politiki prej ali slej preplavila najlepše slovenske livade, ki v sebi skrivajo neprecenljivo biotsko raznolikost.

Župani južnoprimorskih občin (od Pirana, Ilirske Bistrice do Komna) so nedavno podpisali pogodbo, s katero so ustanovili konzorcij, ki bi vzpostavil enoten sistem gospodarjenja z odpadki in predvideva graditev ogromnega odlagališča odpadkov na občutljivem kraskem območju poleg že obstoječega ob cesti Sežana—Vrhpolje.

Erika Oblak, Umanotera: "Ena od rešitev okoljskih vprašanj vodi prek sveta za trajnostni razvoj. Kako resno vlada razmišlja o tem, govori tudi reorganizacija tega sveta; povrhu vsega se je predsednik vlade Anton Rop odpovedal predsedovanju temu telesu, čeprav je gospodarsko, socialno in okoljsko usklajen način razvoja temeljna usmeritev vladne strategije gospodarskega razvoja."

zbor. V to poglavje sodi tudi predvidena graditev vetrnih elektrarn na Krasu in vsaj ene sežigalnice odpadkov. Za obe področji pa je značilno, da se v Sloveniji še vedno ukvarjamo predvsem s posledicami problemov in ne z virom njihovega nastanka. Vlada namreč še vedno vztraja pri zastareli paradigmi, da poraba energije nujno sledi rasti bruto družbenega proizvoda, predstavlja zmanjšanje blaginje in se usmerja samo na zagotavljanje zadostne preskrbe.

Nemški zgled

Leta 1998 je konfederacija nemških sindikatov vladi predlagala program, katerega jedro je bila obnova stanovanj. V okviru programa so želeli zagotoviti oblikovanje novih delovnih mest in hkrati doseči pozitivne učinke za okolje. Pri pripravi programa je sodelovala široka koalicija sindikatov, okoljskih nevladnih organizacij in predstavnikov vlade. Leta 2000 je nemška vlada ta program potrdila. Cilji so bili naslednji: obnova 300.000 stanovanjskih enot letno, nastanek 200.000 novih delovnih mest, znižanje emisij CO₂ za 2 milijona letno, znižanje stroškov ogrevanja za podnajemnike in lastnike teh stanovanj in prihrankov v vi-

šini 4 milijard evrov iz proračuna zaradi zniževanja socialnih prispevkov za brezposelnost in zaradi povečanja prihodkov iz naslova davkov. Po podatkih sindikatov je do septembra 2003 nastalo več tisoč novih delovnih mest v gradbeništvu in z njimi povezanih sektorjih: področja ogrevanja, proizvodnje oken, solarne energije in proizvodnje izolacijskih ter gradbenih materialov. Ne nazadnje lastnikom in najemnikom teh stanovanj projekt omogoča znižanje stroškov ogrevanja, saj prihranki znašajo celo do 85 odstotkov energije.

Tudi biotska raznolikost je lahko ovira

V Sloveniji pa se vlada na eni strani preprosto odreče 60 milijonom prihodkov iz taks za obremenjevanje voda, celotnemu projektu Natura 2000 pa za leto 2005 namenja le 11 milijonov tolarjev za vzpostavitev, vzdrževanje in spremljanje stanja na teh območjih, ki zajemajo 8.000 kvadratnih kilometrov Slovenije. V Sloveniji potemtakem ne poznamo prav dobro dejstva, da se ponašamo z nadpovprečno in neprecenljivo biotsko raznolikostjo. Predlagani delež 38 do 43 odstotkov zavarovanih območij pa je predvsem zaradi prepoznega in pomanjkljivega informiranja natelet na nasprotovanje županov, ki v zavarovanih območjih v prvi vrsti vidijo oviro za gospodarski razvoj občin. Mogoče se tudi zato na slovenski obali predlogi za graditev igrišč za golf kar vrstijo: ta čas je predlaganih kar pet lokacij, vse pa poleg igrišč predvidevajo še bungalove in spremljajoče objekte. Kako torej zagotoviti ohranjanje okolja in narave v Sloveniji, ki jo prepoznavamo kot prednost in s katero se pogosto radi ponašamo? Vsekakor s skrbnim posvetovanjem med različnimi akterji v družbi in enakovrednim obravnavanjem njihovega prispevka – z gospodarstvom, lokalnimi skupnostmi, sindikati, nevladnimi organizacijami in civilno družbo. Najpomembnejše je torej vprašanje, kako doseči medresorsko usklajevanje različnih politik, ki bodo takšen način (trajnostnega) razvoja podpirale in zagotovile tudi njegovo udejanjanje v praksi.

Lovro Kastelic

Kaj pa pluralnost?

Ob 3. maju, svetovnem dnevu svobode tiska, je Društvo novinarjev Slovenije (DNS) opozorilo na koncentracijo lastništva medijev, ki močno ogroža novinarsko svobodo.

Primer Italije, kjer so z zakonom odpravili nekatere omejitve glede lastništva medijev in oglaševanja, dokazuje, da članstvo v EU še ni poročilo za normalen in demokratičen razvoj medijev. Na kršitve pravice do informiranja opozarja tudi poročilo, ki ga je sprejel evropski parlament in opozarja na dolžnost EU, da zagotovi spoštovanje medijskega pluralizma v celotni uniji. Tako evropski parlament kot Evropska zveza novinarjev opozarjata na potrebo po zagotavljanju transparentnosti lastništva in preprečevanju koncentracije medijev. V Sloveniji sta prav ta vidika po mnenju mnogih najbolj problematična. Društvo novinarjev pri svojih opozorilih žal pozablja omeniti neuravnoteženost slovenskega medijskega prostora, s svojo servilnostjo do oblasti (ni se zganilo v primeru prisluškovanja novinarju TV Slovenija Tomažu Rancu) pa ne koristi kaj prida novinarski svobodi. Zato se lahko strinjamo z ugotovitvijo, da članstvo v EU ne bo avtomatično zagotavljalo normalizacije stanja v medijih.

DNS je opozorilo na koncentracijo lastništva medijev, o pomanjkanju pluralizma pa ni bilo slišati niti besede.

Treba je tudi opozoriti, da naša zakonodaja ne zagotavlja jasnega nadzora in omejitve lastništva ter nejasno opredeljuje konflikt interesov. Tudi spreminjanje zakonodaje na področju razmejevanja pravice do obveščeniosti in pravice do zasebnosti otežuje delo novinarjev. V nekaterih medijih prihaja do zmanjšanja avtonomije in nizanja novinarskih standardov zaradi dobička, kar gre na račun kakovosti.

Sicer pa se po raziskavi nevladne organizacije Freedom House Slovenija po stopnji medijske svobode uvršča na 41. mesto od 193, kar jo uvršča med medijsko svobodne države. Treba pa je opozoriti, da ta organizacija prejema informacije o slovenskih medijih prav od DNS, tako da naša uvrstitev ni najbolj realna.

Mitja Volčanšek

Bodo volitve prevettrile KGZS?

Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS), ki naj bi skrbela predvsem za interese svojega članstva, se, kot kaže, v zadnjem času bolj kot z interesi svojega članstva, to so lastniki kmetijskih zemljišč, ukvarja sama s sabo. Kot opozarjajo nekateri, je v njej vse preveč uveljavljanja ozkih osebnih in strankarskih interesov. Bodo slednje presekale nedeljske volitve v organe zbornice?

KGZS je bila ustanovljena leta 1998. Kot piše v predstavitvi KGZS na njeni internetni strani, naj bi bila njena temeljna naloga predvsem zastopanje interesov njenih članov (njeni člani so obvezno vsi lastniki zemljišč, katerih katastrski dohodek znaša najmanj 20.000 tolarjev) v pogajanjih s slovensko vlado, pospeševanje razvoja kmetijstva, izboljšanje ekonomskih pogojev kmetovanja, oblikovanja zakonodaje, ki zadeva panoge, ki jih pokriva KGZS, in vsesplošno zavzemanje za izboljšanje socialnih razmer prebivalstva na podeželju. Žal danes mnogi, ki poznajo dogajanje znotraj KGZS, ugotavljajo, da se zbornica v zadnjih letih bolj kot z nalogami, h katerim je poklicana, ukvarja sama s sabo in da čedalje bolj kot svojemu članstvu postaja namenjena sama sebi. Tako predsednik Foruma za kmetijstvo in podeželje pri SDS Marjan

Golavšek opozarja, da si je KGZS, s tem ko je pod svojo pristojnost prevzela vse kmetijsko-gozdarske zavode in svetovalno službo, naložila naloge, ki jim ni kos. Kot pravi Golavšek, KGZS za svetovalno dejavnost, za katero bi bilo bolje, da jo prepusti ministrstvu za kmetijstvo (slednje je to dejavnost vodilo pred ustanovitvijo KGZS), porabi preveč časa, zaradi česar ji ga zmanjkuje za vse druge naloge, ki naj bi jih opravljala. Prav tako nekateri opozarjajo, da je KGZS v zadnjih letih postala nekakšno odlagališče za kadre iz Slovenske ljudske stranke, kar po Golavškovem mnenju slabi njen položaj pri pogajanjih z vlado in ministr-

stvom za kmetijstvo. Težko se je namreč pogajati in zastopati interese kmetijstva z nekom, ki ti je strankarsko nadrejen oziroma je celo predsednik stranke," pravi Golavšek.

Zloraba položaja v predvolilne namene?

Da je KGZS v zadnjem času postala nekakšen poligon za uveljavljanje ozkih osebnih interesov, meni tudi podpredsednik Sindikata kmetov Slovenije Roman Žveglič, ki poleg tega opozarja še na dejstvo, da so člani organov v KGZS tudi člani organov v podobnih organizacijah, zaradi česar lahko prihaja do zlorab. Tako je Žveglič na nedavni tiskovni konfe-

Ali Peter Vrisk Kmetijsko-gozdarsko zbornico Slovenije izkorišča v lastne predvolilne namene?

Že v nedeljo bodo imeli kmetje priložnost, da povedo, ali se strinjajo z dosedanjim načinom dela in vodenja KGZS.

Smo alternativa sedanji garnituri

Marjan Golavšek, predsednik Foruma za kmetijstvo in podeželje pri SDS

Kako ocenjujete vlogo Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije v zadnjih letih?

Zbornica je za kmetijstvo vsekakor potrebna in verjetno je štiriletno delovanje prekratko, da bi lahko v celoti ugotovili prednosti in slabosti njenega delovanja. Za začetek delovanja je bilo kar precej narejenega, čeprav je pri tem tudi precej zadev, ki bi se jih morali lotiti na drugačen način. Eno je zagotovo to, da člani Zbornice svoje stanovske organizacije niso sprejeli kot predstavnika, ki edini lahko zagotovi kmetijstvu potrebne pogoje za nadaljnje kmetovanje tudi v EU. Zbornici tudi ni uspelo v javnosti zagotoviti razumevanja za kmetijstvo, saj se vse prevečkrat zazna negativno mnenje o kmetih, predvsem to, da so ti večinoma porabniki proračunskega denarja, čeprav se je treba zavedati, da kmetje niso samo pridelovalci hrane, ampak tudi skrbijo za lepo urejeno podeželje, kamor večina naših državljanov rada zahaja.

Zbornici ni uspelo zagotoviti svojim članom pravne in socialne varnosti. Še posebej se je to pokazalo v zadnjih primerih pri kmetih, ki so plačevali odušerke obresti za posojila in tako praktično izgubili celotne kmetije.

Se vam zdi, da je zbornica postala preveč spolitizirana oziroma da je preveč pod vplivom ene stranke (SLS)?

Nimam občutka, da bi bila spolitizirana, vendar pa je že naš forum za kmetijstvo in podeželje opozarjal, da je dolgoročno škodljivo, če je večina, ki obvladuje zbornico, iz iste politične opcije, kot je minister. Težko se je namreč pogajati in zastopati interese kmetijstva z nekom, ki ti je strankarsko nadrejen oziroma celo predsednik stranke. To se je odražalo v sedanjem delu zbornice.

Ste eden od kandidatov na listi Foruma za kmetijstvo in podeželje pri SDS, ki se bo na nedeljskih volitvah skupaj drugimi listami potegovala za položaje v organih KGZS. Kaj bi bilo treba po vašem mnenju spreminiti, da bi zbornica zadovoljivo opravljala svojo vlogo?

Če bi našemu forumu uspelo dobiti večje število članov sveta zbornice, o čemer ne dvomim, in bi imeli priložnost oblikovati politiko delovanja zbornice, bi največ poudarka dali naslednjim usmeritvam: zbornica mora postati interesna organizacija, kar pomeni, da morajo člani izraziti željo in potrebo po njenem delovanju in zbornico pri njenem delovanju podpreti, kar posledično pomeni postopen prehod na prostovoljno članstvo; zagotoviti je treba čim bolj pluralno zastopanost v organih KGZS, postaviti mehanizme, da bi čim večjemu številu upravičencev omogočili dostop do finančnih virov; predsednik zbornice bi moral biti vedno nekdo, ki prihaja iz druge politične opcije, kot je minister; večji poudarek je treba nameniti pravni in socialni varnosti slovenskega kmeta.

Da bi zagotovili prej našteto, vabim vse člane zbornice, da se nedeljskih volitev udeležijo v čim večjem številu in podprejo naš forum, ki je tudi edina prava alternativa sedanjemu vodstvu zbornice.

sporno, saj so bili v organe KGZS izvoljeni na volitvah, se vendarle nekateri sprašujejo, ali lahko tako enostrankarsko obarvani organi KGZS v pogajanjih z vlado ustrezno zastopajo interese članov zbornice. Slednje morajo namreč uveljavljati pri ministru za kmetijstvo, ta pa je bil do pred kratkim član iste stranke.

Vse to seveda pomeni, da bi bila na KGZS potrebna temeljita prevetritev tako v samem statutu KGZS, ki bi članom političnih strank prepovedal, da kandidirajo za predsednika KGZS, kot tudi v samih kadrih. Prva priložnost za slednje bo nedvomno že v nedeljo, ko bodo po vsej Sloveniji potekale volitve v organe KGZS.

Aleš Kocjan

Article titled 'ZA SLOVENSKEGA KMETA IN PODEŽELJE' with a list of demands for the Slovenian Farmer and Rural Areas. Includes a photo of the 'Zelena dolina' list and a photo of Roman Žvegljč.

Predstavitve Vriskove kmečke zveze v glasilu KGZS z imenom Zelena dolina.

renci sindikata opozoril na sklep Združene zveze Slovenije, da bo na skorajšnjih volitvah v organe KGZS (volitve bodo potekale to nedeljo) financirala predvolilno kampanjo kmečke zveze (gre za 30 do 50 milijonov). Stvar sama bo sebi ne bi bila sporna, če ne bi bil kandidat na listi kmečke zveze predsednik KGZS Peter Vrisk, ki je hkrati tudi predsednik združene zveze. Slednje torej pomeni, da združena zveza ali njen predsednik Peter Vrisk z denarjem zadrug (slednje namreč v glavnini financirajo združno zvezo) financira predvolilno kampanjo svoje liste. "Kako lahko združena zveza sprejme odločitev, da bo iz združnega denarja financirala neko listo, ki kandidira v organe KGZS, in kako, če že sprejme takšno

odločitev, lahko odloči, da bo financirala samo eno listo in ne vseh? Ali je to v interesu nekaj posameznikov, da se obdrzijo na položajih, ali je v ozadju kakšen drug interes?" se je zato upravičeno vprašal Žvegljč.

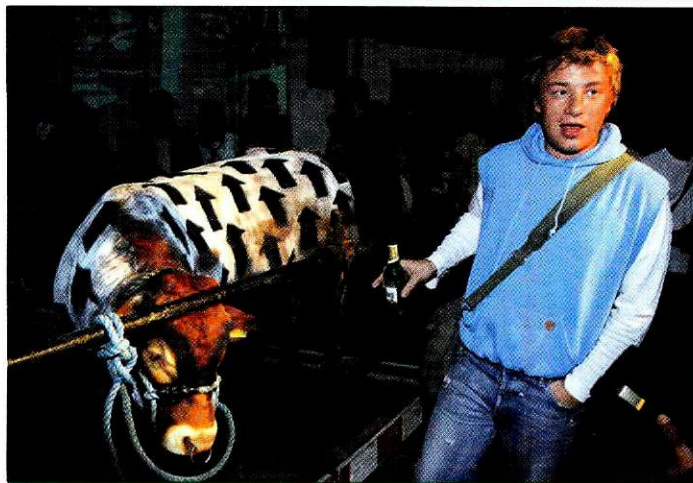
Podobno kot Žvegljč tudi nekateri drugi opozarjajo na domnevne zlorabe položaja, ki naj bi si jih privoščilo vodstvo KGZS. Tako nas je denimo pretekli teden kandidat ene izmed list za nedeljske volitve v organe KGZS opozoril na zadnjo številko glasila KGZS, ki ga prejmejo vsi člani KGZS. V njem je objavljena samo predstavitev Vriskove kmečke zveze, ne pa tudi predstavitev katere od drugih list, kar pomeni, da je vodstvo KGZS zlorabilo svoj položaj in dalo možnost za predstavitev samo listi, ki ji pripada njen predsednik Peter Vrisk.

Polovica članov organov KGZS članov SLS

Vse to seveda kaže, da se v KGZS prepletajo ozki zasebni in politični interesi, kar pa glede na to, da kar polovico organov KGZS predstavljajo člani SLS, niti ne preseneča. Tako na mestu predsednika KGZS najdemo člana SLS in kandidata na zadnjem kongresu te stranke za predsednika Petra Vriska. Njen podpredsednik je župan občine Krško Franc Bogovič, ki je bil za župana izvoljen na listi SLS, podpredsednica pa Andreja Krt, ki je v zadnjih lokalnih volitvah prav tako nastopila na listi SLS. Čeprav lahko vsi rečejo, da to ne more biti

Podpredsednik Sindikata kmetov Slovenije Roman Žvegljč: "KGZS je postala pligon za uveljavljanje osebnih interesov."

Uvajanje zdrave hrane

Britanec Jamie Oliver, najbolj znani kuhar na svetu, bo začel snemati novo nanizanko School dinners (Šolski obroki), s katero želi otroke odvaditi pic in čipsa in jih navaditi na zdravo hrano. Dejal je, da ga že nekaj časa skrbi, kaj otroci jedo v šolah, tako da bo do konca leta skušal nekaj narediti na tem področju. Slišal je tudi številne starše in otroke, ki se pritožujejo nad slabo, nezdravo in neokusno šolsko hrano, zato se je odločil, da se bo ukvarjal s tovrstnimi problemi. Novo nanizanko bo snemal v šoli Kidbrook v Greenwichu, jugovzhodnem delu Londona. Obljublja, da bo poskušal odvaditi otroke pic in čipsa in jih navaditi na bolj zdravo hrano, svetoval pa bo tudi šolskim kuhinjam po vsej državi, kako naj izboljšajo šolske obroke.

Izumitelj avtomobila

Le malokdo ve, da je bil Leonardo da Vinci, eden najboljših renesančnih umetnikov in genialni inženir, tudi oče modernega avtomobila. Muzej zgodovinskih znanosti v Firencah, v osrčju renesančne Italije, je namreč predstavil prvi avtomobil, izdelan na podlagi skic iz

slavnih da Vincijevih beležk. Neobičajna naprava se giblje s pomočjo vzmeti namesto bencina in je bila verjetno zamišljena za specialne efekte na dvornih slovesnostih, vendar gre kljub temu za prvo vozilo na lastni pogon. Avtomobil, ki je pravzaprav bolj podoben tovornjaku, ni edini da Vincijev izum, ki so ga našli v njegovih skrivnostnih rokopisih. Slavni izumitelj je skiciral tudi prva letala, helikopterje, podmornice, tanke in kolesa. Že leta

1905 je Girolamo Calvi, eden od pionirjev v raziskovanju da Vincijeve zapuščine, opazil podobnosti med njegovimi risbami in prvimi avtomobili, ki so se v tistem času pojavili na cestah. Leta 1936 je risbe razglasil za Leonardov fiat, vendar so jih znanstveniki podrobneje razložili šele nedavno, tako da so modeli, prikazani v Firencah, prve rekonstrukcije. Tri modele avtomobilov, izdelanih po da Vincijevih načrtih, je skupaj z interaktivnimi računalniškimi simulacijami v muzeju v Firencah mogoče videti do 5. junija.

Spomenike zasebnikom

Moskovski župan Jurij Lužkov je podprl predlog, ki ga je dala županja Sankt Peterburga Valentina Matvjenko, naj bi propadajoče arhitektur-

ne spomenike dali na voljo zasebnikom, ki bi jih lahko rešili propada. Vendar bi morali morebitni lastniki izpolniti natančne zahteve za trajno ohranitev arhitekturnih spomenikov. Pomembneje se Lužkovu zato zdi ustvariti razmere, da bi to nalogo lahko izpolnili, kot pa odločitev, ali te spomenike privatizirati.

Pravica do grba

Manfred Jansen, 52-letni poslovnež iz Karlsruheja, je kupil licenco za grb nekdanje Nemške demokratične republike in druge vzhodnonemške simbole, ki jih tiskajo na oblačila in spominkke. Za samo 300 evrov si je tako zagotovil vse pravice za grb, na katerem sta kladiivo in šestilo v snopu klasja. Tako je državni simbol NDR zabeležen v nemškem uradu za patente in zavarovane

nje znakov v Münchnu. Jansnu je padlo v oči, da zadnja leta čedalje več izdelovalcev na majice, vžigalnike, skodelice in druge predmete tiska omenjeni grb. Vsakdo bi lahko licenciral ta simbol, vendar se je tega spomnil le on, ponosno pravi, in za 300 evrov dobil pravico, da mu izdelovalci spominkov s simboli Vzhod-

ne Nemčije plačajo uporabo znaka. Jansen je licenciral tudi simbole vzhodnonemške komunistične stranke (SED), tajne policije STASI in Zvezne nemške mladine. Politična stranka PDS, naslednica vzhodnonemških komunistov, katere častni predsednik je nekdanji premier NDR Hans Modrov, ni navdušena nad to potezo. Modrov je celo dejal, da je vse skupaj neokusno. Služiti denar s simboli, na katere so vezane številne človeške usode, je politični škandal in moralna razprodaja NDR, meni Modrov.

Najhitrejši krojač

Neki krojač na severu Kitajske trdi, da bi lahko izdelal par hlač v manj kot dveh minutah, s čimer bi si lahko prislužil mesto v znani Guinnessovi knjigi rekordov. 60-letni Yang Wenzhe, ki šiva že 40 let, je prepričan, da bi lahko hlače od merjenja do končnega izdelka izdelal v piclih 108 sekundah. Drugi krojači

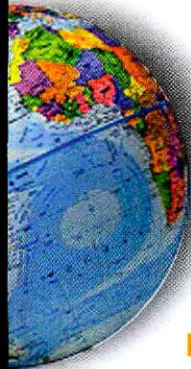

za enako delo potrebujejo deset minut. Zdaj krojač iz severne pokrajine Liaoning upa, da se bo lahko uvrstil v Guinnessovo knjigo rekordov kot najhitrejši krojač na svetu.

Spreminjajo imena

Ukrajinci čedalje pogosteje spreminjajo imena in priimke, ki so jih dobili ob rojstvu, in se odločajo za imena znanih filmskih zvezdnikov, politikov in likov iz televizijskih nadaljevanj. Samo lani se je več kot 24.000 Ukrajincev obrnilo na pristojne službe z zahtevo po tovrstni spremembi. Tako ima območje Luganska med drugim dve Anastaziji Romanov in enega Putina, Dnjepropetrovsk Schwartzneggerja, Žitomirski Kiplinga in Schumacherja, v območju Ternopoljska je Bush, v Harkovskem pa živi Harry Potter. Neki Ukrajinec si je izbral ime Giorgie Vurdlakovič, ki je znan vampir v Ukrajini. Pri spreminjanju imen ne zaostajajo niti Ukrajinke; Marina tako postaja Ojlaulija, Elena Evangelija, Galina Elektra in podobno. V letu 2002 je približno 26.000 Ukrajincev spremenilo priimek iz različnih razlogov, največ pa zaradi tega, ker slabo zveni. Spreminjajo priimke, kot so Ko-

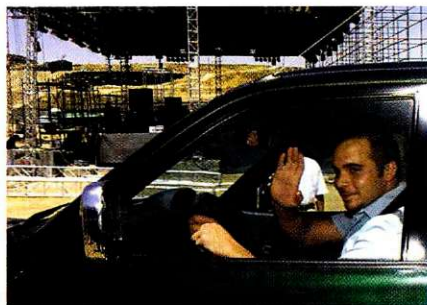

zel, Mogila (Grob), Slinin (Smrkavi) ... Vsak prebivalec Ukrajine, ki dopolni 16 let, lahko spremeni osebnostno ime in priimek.

Muzej holokavsta

Nekdanjo rezidenco fašističnega diktatorja Benita Mussolinija v Rimu bodo spremenili v muzej, posvečen žrtvam holokavsta. Muzej bo v znameniti vili Torlonia, v bližini katere je tudi vrsta judovskih katakomb, raztezal pa se bo na površini 2.000 kvadratnih metrov. Pri njegovi postavitvi bo med drugim sodeloval znani ameriški režiser Steven Spielberg. Gre za kraj simbolične vrednosti in velikega pomena za judovsko skupnost v Rimu. Župan Walter Veltroni si je za ta projekt več mesecev aktivno prizadeval. V muzeju ne bo nobenih predmetov, obiskoval-

Brahimi, novinarko ameriške televizije CNN. Par je zaroko praznoval v Parizu, poroka pa bo 7. septembra. 29-letni Ali vodi posebne enote, ki so pristojne za varstvo monarha. Je sin preminulega kralja Huseina in njegove tretje žene, kraljice Alie, ki je umrla v nesreči helikopterja leta 1977. Rym Brahimi, ki je med drugim delala kot dopisnica CNN iz

Bagdada, je hči Lahdarja Brahimija, posebnega odposlanca ZN za Irak. Brahimijeva, ki poleg angleščine tekoče govori tudi francosko, italijansko in arabsko, naj bi po poroki nehala delati za CNN. Ima alžirsko in hrvaško državljanstvo.

Valizanski ovčar

Velika ljubezen, ki jo britanska kraljeva družina goji do psov pasme valizanski ovčar (korgi), očitno traja že več stoletij in je starejša od sedanje monarhije. Arheologi z Univerze v Cardiffu so namreč v Walesu odkrili kosti te male pasme psov, ki izvira iz 9. stoletja. Predvidevajo, da gre za prvega udomaćenega valizanskega ovčarja. Kostni so našli v nekem jezeru na jugu Walesa, ki je bilo leta 890 v lasti valizanskega kralja. Arheologi so se obrnili tudi na vali-

žansko združenje ljubiteljev valizanskega ovčarja, da bi jim pomagalo ugotoviti, ali so najdene kosti zares kosti korgija. Britanska kraljica Elizabeta II. je znana ljubiteljica te pasme psov. Doslej je imela več kot tri-

deset psov te pasme, ki so v Walesu nekoč varovali živino. Kraljica ima danes osem valizanskih ovčarjev in dorgijev (pasma, ki je nastala s križanjem korgija in jazbečarja).

Prijetno naključje

Bančni uslužbenec iz Pesara (Italija) je po 60 letih prejel razglednico svojega očeta, ki jo je ta poslal svojim staršem iz nacističnega taborišča. Porumeno kartico je sedaj 51-letnemu Robertu Santiniju prinesel župan Pesara, kupil pa jo je v nekem antikvariatu v kraju Fano, potem ko je prepoznal naslov. "Dragi starši. Upam, da ste dobro. Jaz sem in komaj čakam, da se vrnem in preživim nekaj časa z vami," je na kartici napisal Adriano Santini. Kartica je bila iz nemškega koncentracijskega taborišča poslana 14. julija 1944. Robert, čigar oče je umrl pred 15 leti, je dejal, da so ga prevzela močna čustva, ko je na kartici prepoznal očetov rokopis.

Clintonovi spomini

Junija letos bodo predvidoma izšli spomini Billa Clintona, nekdanjega ameriškega predsednika. V knjigi Clinton opisuje svoje življenje od

mladosti v Arkansasu pa vse do škandali zaznamovanih let, ki jih je preživel v Beli hiši. Težko pričakovana knjiga z naslovom Moje življenje (My Life) bo sledila lanski izredno uspešni objavi spominov njegove soproge, senatorke Hillary Rodham Clinton, v katerih je ta med drugim priznala, da je ob izbruhu afere z Monico Levinsky razmišljala tudi o ločitvi. Izdajateljska družba pravi, da gre v primeru Clintonove knjige za ene najbolj odkritih in neverjetnih spominov, ki so jih imeli kadar koli čast objaviti. Clinton naj bi za spomine dobil predujem v višini deset milijonov dolarjev, izdali pa jih bodo v nakladi 1,5 milijona izvodov. Priložen bo tudi avdioposnetek, na katerem nekdanji predsednik bere skrajšano različico knjige.

Rešila se je prstana

Petdesetletna ameriška filmska igralka Kim Basinger je v dobrodelne namene prodala zaročni prstan, ki ji ga je podaril nekdanji 46-letni mož Alec Baldwin. Diamantni prstan je bil pri dražbeni hiši Christie's prodan za skoraj 60.000 dolarjev, kupil pa ga je neki trgovec z nakitom z Beverly Hillsa. Basingerjeva bo izkupiček od prodaje prstana namenila organizaciji za varstvo živali, ki v Kaliforniji upravlja zavetišče za ostarele cirkuške živali, med njimi leve, medvede in slove. Basingerjeva je v ta namen podarila tudi svojo ogrlico, za katero so na dražbi iztržili 20.000 dolarjev. Devetletni zakon Basingerjeve in Baldwina se je končal leta 2002 z razvezo.

ci bodo našli le velike zaslone, s katerimi bodo na dinamičen način poročali o usodi oseb, ki so doživele tragedijo holokavsta. Poleg holokavsta bodo v muzeju pozornost namenili tudi drugim tragedijam druge svetovne vojne, kot sta na primer poboj 335 nedolžnih ljudi leta 1944 kot maščevanje za napad italijanskih partizanov na 33 nemških vojakov ali preganjanje Romov v času Mussolinijeve diktature. Muzej bo predvidoma končan v dveh letih.

Poroka z novinarko

Jordanski princ Ali, polbrat kralja Abdulaha II., se je zaročil z Rym

Drevesa in strupi

Odkritje se bo zdelo popolno: rastline imajo veliko vlogo pri onesnaževanju ozračja. Zgodba se je začela leta 2000, ko so znanstveniki Univerze Aquili v Italiji in oddelki za meteorologijo v Pensilvaniji začeli raziskovati stanje v gozdovih Michigana. Veliko podatkov so prinesli tudi znanstveniki z Univerz v Ohio, Miamiu in iz Nacionalnega centra za atmosfera raziskovanja v Coloradu. Znano je bilo, da drevesa izločajo ogljikovodike, toda menili so, da so količine tako majhne, da nikakor ne morejo vplivati na stanje v ozračju. Toda raziskave so pokazale, da je situacija drugačna. Kaže, da se največji odstotek ogljikovodikov (terpen, izopren itd.) kombinira z drugimi podobnimi snovmi, ki jih spuščajo v ozračje množice avtomobilov. Posledica kemičnih reakcij, ki potekajo med njimi, pa je ogromna količina strupov. Od tega je 50 odstotkov reakcij, v katerih nastaja ozon, odvisnih od snovi, ki jih izločajo rastline.

Virtualna knjižnica

To seveda ni tako, kot bi držali v rokah pravo knjigo, v nekaterih primerih je celo bolje, saj ne vznemirja misel na to, da je z njimi treba ravnati nadvse previdno, da ne bi razpadle. Poleg tega lahko stran poljubno povečamo, kar je zelo udobno, saj je nekatere v izvorniku težko brati. Dovolj je klik z miško in že lahko občudujete deset najstarejših knjig v zgodovini, ki jih hrani Britanski muzej. Do pred kratkim so bile namreč dostopne samo sodelavcem knjižnice in redkim izbrancem, od zdaj pa so dostopne na medmrežju. To je le prva skupina knjig, pozneje se jim bodo pridružile še druge. Ena od knjig je zvezek z zapisi Leonarda da Vincija. Povečujete lahko njegove risbe in v posebnem okencu preberete angleški prevod zapisov. Virtualno lahko pogledate tudi Luthrov psalter, enega najstarejših srednjeveških rokopisov, ki vsebuje risbe s prizori iz življenja v štirinajstem stoletju, in učbenik anatomije, ki ga je v začetku leta 1500 napisal padovski profesor Andrea Vesalij.

Nova Atlantida

Če se bo gladina oceanov še naprej zviševala, bodo nekateri otoki in bregovi ostali pod vodo. V naslednjih desetletjih nobena celina ni varna pred to nevarnostjo. Največji krivci za to so poviševanje zemeljskih temperatur in tajanje ledenikov. Italija že ima vzrok za skrb: po podatkih inštituta znanstvenih raziskovanj in tehnologij za morje, ki preučuje situacijo v Toskanskem zalivu, se lahko gladina vode v njem poviša za več kot deset metrov. Lahko si je predstavljati škodo, ki jo bo to povzročilo turizmu, kmetijstvu in posameznikom. Taka napoved pa zadeva kar 43 odstotkov od 8.000 kilometrov bregov polotoka. Do leta 2090 se bo gladina Sredozemskega morja dvignila za 18 oziroma celo 30 centimetrov, zato se bo pod vodo znašlo okrog 4.500 kvadratnih kilometrov ozemlja. Najbolj se bo morska gladina dvignila na tistih predelih, kjer sočasno poteka tudi tektonsko ugrezanje površja. Tako je na severnem delu Jadranskega in Tirenskega morja. Predvidevajo, da bodo veliko škodo utrpeli Benetke.

Podobni očetom

Že zdavnaj so ugotovili, da so si moške in žene podobni, podobno pa opažajo tudi pri nekaterih živalih. Nekateri podobnosti so namreč prednost. Najvažnejše je seveda vzdrževanje ravnovesja med podobnostjo in tem, da si partnerji niso preveč genetsko sorodni. Raziskave kažejo, da so za ženske njihovi očetje merilo, po katerem si izbirajo partnerje. Pri tem igra veliko vlogo tako imenovani imprinting (vtis). Poskus, s katerim bi dokazali, da je pomemben tudi pri ljudeh, je bil takšen: anketirali so okrog 250 študentov in jim pokazali nize fotografij: v prvem so bile ženske, ki so bile v mladosti posvojene, in štiri slike moških, od katerih je bil eden fotografije istih moških, poleg njih pa še slika krušnega očeta ženske v letih, ko je imela posvojenka od dve do osem let. V tretjem nizu pa so bile slike krušne mame in mogočih mož posvojenke. V veliki večini primerov so študentje pravilno ugotovili zakonske pare – največja podobnost pa je bila med krušnim očetom ženske in njenim možem.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec brezplačno!

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: da ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

3 in brezplačno za naročnike, ki bodo naročili Demokracijo skupaj s knjigo

cena: 550 SIT

Osrednja
slovesnost ob
širitvi
v Dublinu

Fotografije: Reuters

Veliki evropski pok

Velika širitev je formalno za nami. Deset novih držav je doseglo status, za katerega so si prizadevale vrsto let, Evropska zveza pa je bogatejša za dodatnih 74 milijonov ljudi in 738.573 kvadratnih kilometrov ozemlja. Namesto velike evforije je bilo bolj značilno razpoloženje tako v "stari" kot v "novi" Evropi – nekakšen zmerno optimističen realizem. Za njim pa se verjetno skriva negotovost, ko nihče ne more posebno zanesljivo napovedati, kakšna bo usoda nove velike Evrope.

Naj se evropska povezava širi ali pogloblja? Naj si prizadeva vključiti čim več držav, tudi če to pomeni, da bo zveza ohlapnejša in manj notranje enotna? Ali pa naj bo elitna in hkrati trdna zveza tistih, ki se med seboj resnično ujemajo? Tradicionalno je bila globina politično bližja Francozom, širina pa Britancem. Ob odločitvi za zadnjo in hkrati najambicioznejšo širitev naj bi prevladala ideja, da je mogoče hkrati okrepiti tako širino kot tudi notranjo trdnost zveze.

Proces širitve se namreč povezuje tudi z za zdaj precej manj obetavnim poskusom oblikovanja evropske ustave, ki naj bi poleg razširitve prinesla predvsem notranjo utrditev. Toda ali so pričakovanja o razširjeni in hkrati notranje bolj usklajeni Evropi realna? Ali pa sta morda evropski zahod in evrop-

ski vzhod med seboj preveč oddaljena, da bi lahko skupaj tvorila eno Evropo?

Gospodarski prepad

Še najbolj preprosto merljive so gospodarske razlike, ki nam na neki način tudi pokažejo, kako pogumen korak je bila odločitev za širitev. Evropska zveza oziroma njene predhodnice Evropske skupnosti so se že večkrat širile, tako da so sprejemale gospodarsko manj razvite države, vendar ni bila razlika v razvisti še nikoli prej tolikšna ob tolikšnem številu in velikosti držav. Deseterica no-

vih članic namreč skupaj prispeva skoraj dvajset odstotkov skupnega prebivalstva EZ.

Najbližja primerjava bi bila lahko tretja širitev v letu 1986, ko sta se v skupnost vključili dve takratni novi demokraciji iz jugozahoda Evrope – Španija in Portugalska, ki po številu prebivalcev bistveno ne zaostajata za tokratno deseterico. Toda njun takratni bruto družbeni proizvod na prebivalca je znašal dobrih 62 odstotkov povprečja EZ. Današnje nove članice dosegajo skupno samo 46,5 odstotka povprečnega BDP "stare" petnajsterice.

Gospodarsko najrazvitejše nove članice so povprečju EZ precej bližje: Ciper dosega 78, Slovenija 70, Malta 69 odstotkov "starega" povprečja EZ, toda vse te nove članice hkrati sodijo med manjše – skupaj prispevajo komaj kakšne tri mi- »

• Jacques Chirac (levo), francoski predsednik, vidi v širitvi utrditev Evrope.

Bled

Varšava

• Vse razvitejše nove članice sodijo med manjše države (Češka, Slovenija, Madžarska), največja, Poljska, spada hkrati med najmanj razvite.

» Ilijone novih evropskih državljanov. Vsak drugi "novi Evropejec" bo namreč Poljak, prebivalec države, ki dosega komaj 42 odstotkov povprečnega BDP v "stari" EZ. Za Poljsko po BDP zaostaja samo še Latvija s 37 odstotki.

Kakšna posamezna statistika lahko kaže na praktično enakovrednost ali celo prednost novih članic glede življenjskega standarda. Slovenija je sicer čisto "evropska" ali morda kar "nadevropska", ko gre za avtomobile ali mobilne telefone, vendar gre tu verjetno bolj za posebnosti naše družbe kot pa za pravi kazalec razvitosti. Zgovornejši podatek o življenjskem standardu je delež dohodka, porabljen za hrano, pri čemer visok delež seveda pomeni nizek življenjski standard. Pri tem sta gospodarsko najrazvitejši novi članici Ciper in

Slovenija v odnosu do starih članic na boljšem le od Portugalske.

(Ne)utemeljenost strahov

Toda nove članice imajo hkrati hitrejšo gospodarsko rast od večine starih članic, kar pomeni, da bi jih lahko, če bi se nadaljevali sedanji trendi, v nekaj desetletjih ujele. Prepad torej ni nepremostljiv. Dokler obstaja v tolikšni meri, pa je gotovo razlog za skrb na obeh straneh. Vstop na odprt trg povzroča na vzhodu strah pred "tujci, ki bodo vse pokupili", za zahodu pa pred "tujci, ki bodo domačinom odžirali delo ali pa sami postali socialno breme". Toda ali so ti strahovi upravičeni?

Velik del neposrednih tujih vlaganj v novih članicah je bil dobrodošel prispevek k razvoju domačega gospodarstva. V Sloveniji, ki je svoj trg z nepremičninami deloma

sprostila že pred vstopom v EZ, kakšnega navala tujcev ni bilo. Več skrbi ima danes pri tem na primer Latvija, kjer je prišlo do nenadnega povečanja pri nakupih zemljišč. Po nekaterih informacijah naj bi predvsem Danci, Finci in Nizozemci kupovali latvijska kmetijska zemljišča. Toda to je verjetno bolj posledica pomanjkljive ureditve prometa s kmetijskimi zemljišči v Latviji, kjer so ustrezno zakonodajo sprejeli prepozno, kot pa samega odprtega trga. Latvija namreč ni izkoristila niti tistih omejitev, ki bi jih lahko.

Močan strah v starih članicah pred navalom cenene delovne sile iz novih članic se je izrazil v začasnih omejitvah pri zaposlovanju v večini starih članic, ki bodo nove Evropejce tako še vedno obravnavale kot tujce. Toda raziskava, ki jo je po naročilu evropske komisije izvedla Fundacija EZ za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer s sedežem v Dublinu, teh strahov v glavnem ne potrjuje. Na podlagi anketnih podatkov iz leta 2002 so ugotovili, da bi bilo med novimi članicami še največ morebitnih migrantov na Poljskem – približno en odstotek, v vseh drugih novih članicah pa še manj. To bi pomenilo, da bi se lahko v naslednjih petih letih z vzhoda na zahod – če omejitev pri zaposlovanju v starih članicah ne bi bilo – realno preselilo okrog milijon ljudi.

Priložnosti velikega trga

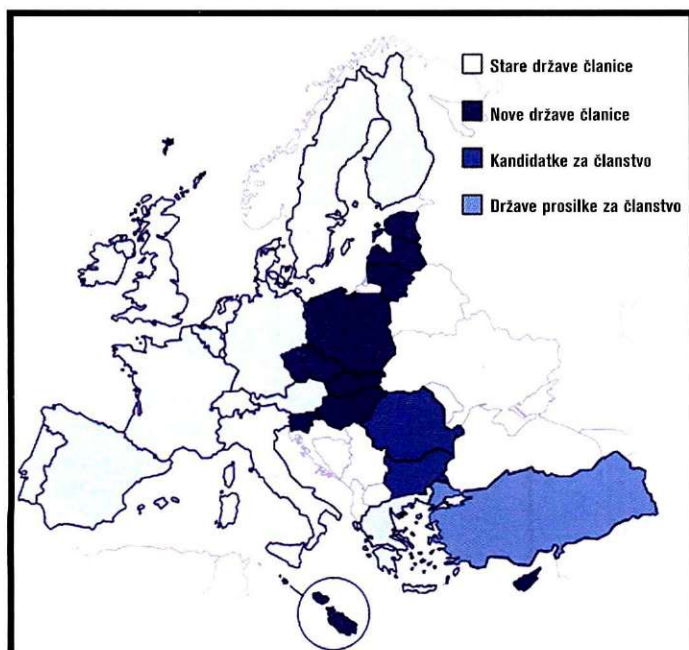
Bolj kot številke je zanimivo dejstvo, da bi šlo skoraj izključno za mlade in izobražene ljudi. Torej takšne, ki so za delodajalce dragoceni in za katere je zelo malo verjetno, da bi kdaj postali breme zahodnih soci-

alnih držav kot dolgoročno brezposelni. Večji problem kot priliv delovne sile na zahod bi lahko bil odliv sicer maloštevilčnih, zato pa verjetno najbolj kakovostnih kadrov na zahod. Toda tudi beg možganov je treba obravnavati predvsem kot izziv: ljudi ni dopustno ovirati pri njihovih ambicijah v razvitejši Evropi, zato pa je toliko pomembnejše zagotoviti jim več možnosti doma.

Z ekonomskega vidika je velika EZ tako izziv, ki lahko ob dovolj premišljenih politikah postane gospodarska priložnost tako za stare kot za nove članice. Novim članicam EZ omogoča večjo dinamiko gospodarskega razvoja. Toda sredstvo za to ni, kot utemeljeno opozarjajo v britanskem Economistu, sama finančna pomoč revnejšemu vzhodu EZ, saj je razmeroma skromna. Vse nove članice bodo iz evropskega proračuna do leta 2006 dobile skupno komaj slabih 26 milijard evrov za regionalni razvoj. Za primerjavo: samo Španija jih bo v tem času dobila več kot dvakrat toliko. Sredstvo za hitrejšo gospodarsko rast je v premišljenem izkoriščanju priložnosti, ki jih ponuja orjaški skupni trg s 455 milijoni ljudi.

Politična (ne)uigranost?

Druge skrbi v zvezi z razširjeno EZ so povezane z vprašanjem njene politične usklajenosti. Večje število članic naj bi po nekaterih ocenah ohromilo že tako ali tako okorno sprejemanje političnih odločitev in oblikovanje skupne zunanje politike. Nekateri se ob tem spominjajo Rumsfeldove delitve na "staro" (protiameriško) in "novo" (proameriško) Evropo in Chiracovih groženj tej "novi" Evropi, naj bo raje tiho.

• Evropska zveza pred širitvijo in po njej. Po novem šteje petindvajset držav.

Toda tako Rumsfeld kot Chirac sta s tem ustvarila bolj namisljeno kot pa realno delitev. Rumsfeld si je privoščil le politično manipulacijo, Chirac pa se je v svojem takratnem sporu z ZDA znesel nad šibkejšimi – državami, ki takrat še niso bile polnopravno vključene v evroatlantske povezave, hkrati pa so si tja močno želele. Danes Chirac vsekakor govori drugače in vstop novih članic pozdravlja z velikim navdušenjem – kot dogodek, ki bo Evropo utrdil kot prvorazredno gospodarsko silo.

Nove članice EZ ne tvorijo kakšnega posebnega novega političnega bloka (ki bi se zoperstavljal drugim), ampak se le vključujejo v delitve, ki že obstajajo. Glavna delitev v sporih glede iraške vojne ni potekala med staro in novo Evropo, ampak med skupino Francija-Nemčija-Belgija na eni in skupino Velika Britanija-Italija-Španija na drugi strani. Tudi pri vprašanjih, ki so za Evropo odločilnejša, na primer glede predloga evropske ustave, nove članice niso oblikovale lastnega bloka, ampak so se vključevale v obstoječa začasna zaveznitva, na primer v skupino manjših držav ali pa med srednje države, kjer smo lahko našli kombinacijo Poljska-Španija. Tudi če so te notranje delitve za Evropo problem, zanje gotovo niso krive nove članice, saj so delitve obstajale že prej in zato tudi ni posebno verjetno, da bi se prav zaradi širitve okrepile.

Tudi glede sprejemanja skupnih pravil igre bodo imele nove članice prej manj kot več maneverskega prostora. V nasprotju s Švedsko,

• Državljeni novih članic morajo znatno večji del svojega dohodka porabiti za hrano, kar je znak znatno nižjega življenjskega standarda.

• Je strah pred tujci, ki bodo pokupili najboljšo zemljo, upravičen? Na to bo odgovorila prihodnost.

• Glede vstopa v evroobmočje in spoštovanja pravil nove članice ne bodo imele veliko maneverskega prostora.

• Raziskave kažejo, da bodo tipični migranti iz novih članic mladi in izobraženi, ki jim poznavanje tujih jezikov ni ovira.

Dansko in Veliko Britanijo si ne bodo mogle dovoliti, da bi zavrnile evro in ohranile lastno valuto. V nasprotju z Nemčijo in Francijo jim skoraj zanesljivo ne bo nihče dovolil, da bi nekaznovano kršile skupna pravila evroobmočja glede proračunskega primanjkljaja.

Pripadnost Evropi

Poleg gospodarskih koristi in pragmatičnega političnega usklajevanja pa naj bi bila Evropska zveza tudi še kaj več. Bila naj bi tudi vir skupne identitete in nekaterih temeljnih vrednot. Pripadnost Evropi seveda ne izključuje pripadnosti lastnemu narodu, ampak naj bi se obe pripadnosti med seboj dopolnjevali.

Prav na področju evropske pripadnosti mnogi komentatorji danes opozarjajo na krizo. Vizija prihodnosti Evrope ni jasna. Predvsem v starih članicah EZ lahko bolj kot navdušenje in krepitev evropske pripadnosti opazamo veliko skepse, apatije in cinizma, zlasti v povezavi s predstavo o EZ kot neživljenjski birokraciji. Morda ne le zato, ker se ne obnesejo vedno najbolje, ampak ker je življenje s predstavniki demokracijo, delu-

jočim tržnim gospodarstvom in solidnim življenjskim standardom v starih članicah EZ že postalo samoumevna rutina. Po decembrski javnomnenjski raziskavi Evrobarometra je tako manj kot polovica državljanov EZ menila, da je EZ "dobra stvar".

Tudi v novih članicah v teh dneh ne opazamo kakšne izjemne evforije. In vendar je bila za nove članice EZ zaželen cilj, za katerega so se trudile več let in mu poskušale prilagoditi svoj gospodarski, politični in pravni sistem. Za nas EZ ni samoumevna rutina, ampak uresničen dolgo pričakovani ideal. Morda bomo prav zato poskušali biti večji Evropejci od svojih evropskih sodržavljanov na zahodu.

Od tod dalje pa je možnosti seveda več. Morda smo novi državljanji EZ pričakovali preveč, kar bo

pripeljalo do razočaranja in cinizma. Morda pa bomo ohranili nekaj sedanjega zdravega evroentuziazma, ki ga je v "stari" Evropi že začelo zmanjkovati. V tem primeru bi lahko širitev Evrope resnično okrepila in ji dala nov zagon.

In končno je tu še vprašanje nadaljnjih širitvev EZ. Kje naj bi bile prave meje Evrope? Tokratna širitev bo zaradi svoje ambicioznosti velik preizkus, kaj je in kaj ni mogoče. V prihodnjih letih je pogojno mogoča še kakšna manjša širitev, na primer z dvema do tremi ne prevelikimi državami. Namesto novih velikih širitvev v bližnji prihodnosti (na primer s Turčijo) je verjetnejše prizadevanje za temeljitejšo integracijo današnjih novih članic, ki utegne biti še dolgotrajen proces.

Gjyle Vishaj

RUMENE STRANI

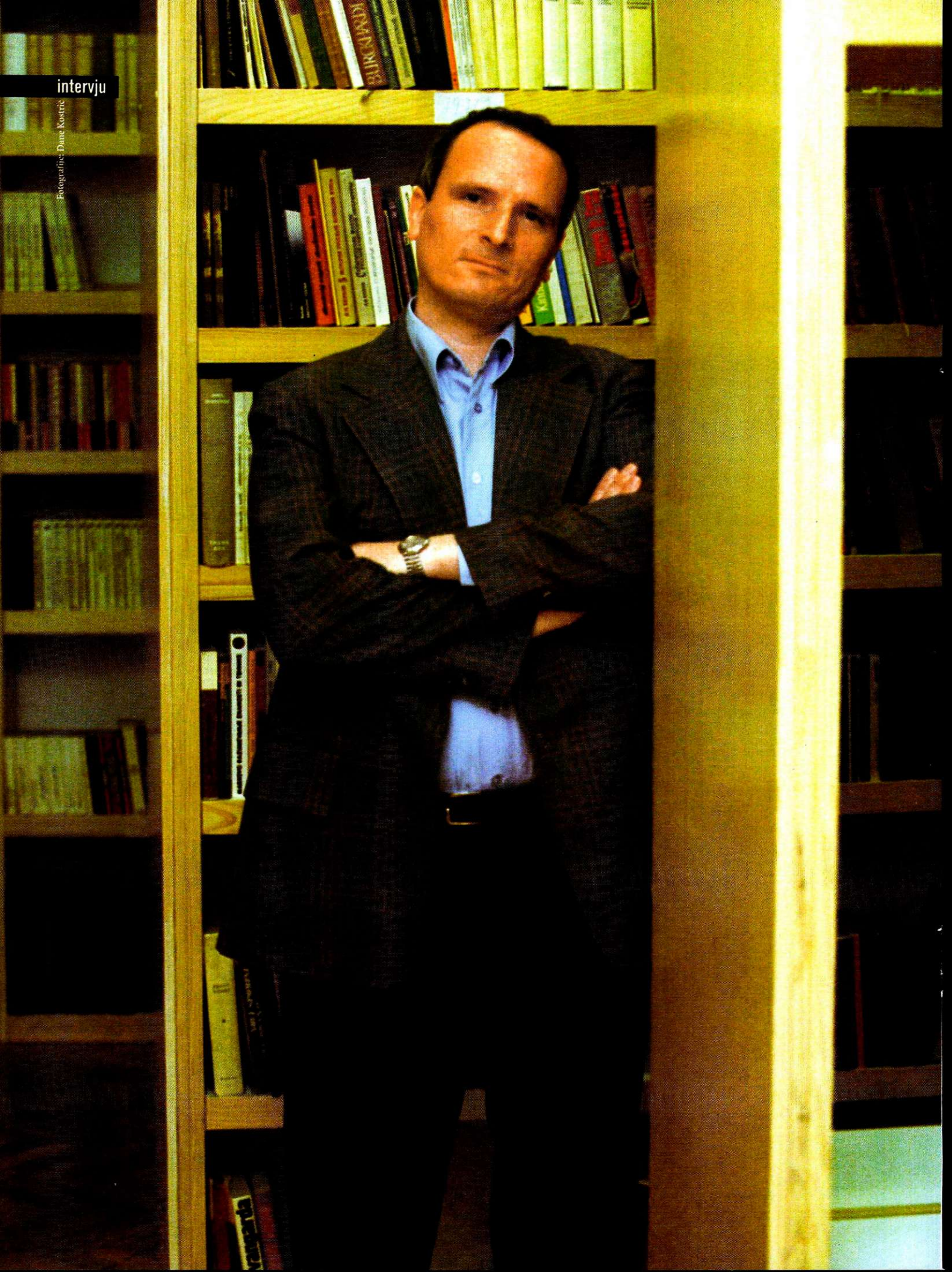
SLOVENIJA TEL

www.rumenestrani.com

INTER
MARKETING

intervju

Fotografije: Dane Kostrič

Rodil se je leta 1967 v Ljubljani. Potem ko je v usmerjenem izobraževanju zablodil na srednjo elektrotehniško šolo, je mukoma opravil diferencialne in sprejemne izpite na filozofski fakulteti, kjer je nato študiral primerjalno književnost. Leta 1996 je diplomiral iz primerjalne književnosti in literarne teorije. Istega leta se je zaposlil kot asistent na Inštitutu za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU v Ljubljani. Nadaljeval je s študijem na oddelku za primerjalno književnost in leta 2001 zagovarjal doktorsko disertacijo o zgodovini literarne kritike v slovenski literaturi. S tega področja je na ZRC SAZU pripravil dve monografiji z naslovom Literarno vrednotenje na Slovenskem, ki obravnavata slovensko literarno kritiko in esejistiko od Levstikovih časov do leta 1945. Poleg tega pri založbi Družina ureja humanistično knjižno zbirko Sidro. Je poročen in oče dveh otrok.

Slovenija je s prvim majem postala članica Evropske unije. Kaj pomeni ta dogodek za prihodnost slovenske kulture glede na to, da se kot raziskovalec na ZRC SAZU ukvarjate s slovensko literaturo, ki je eden temeljnih dejavnikov nacionalne identitete?

Naš vstop v Evropsko zvezo – ki se ga iz srca veselim – pomeni za slovensko kulturo v najširšem smislu to, da se bo njen pomen drastično povečal. Mislim na resnično, objektivno po-

območjih je to vprašanje že danes aktualno. Naši otroci, rojeni po letu 1990, bodo imeli ničkolkokrat večje možnosti za mednarodno gibljivost tako pri študiju kakor pri zaposlitvi. Zato se bo resnična pomembnost slovenske kulture – mislim na vse, kar oblikuje našo globljo kulturno zavest, katere neločljivi del je narodna zavest – zelo povečala. Kultura v ožjem pomenu besede, zlasti umetnost, to zavest sooblikuje s tem, ko v človeku prek umetniških doživetij obuja občutja smisla, dramatične kompleksnosti življenja in skrivnosti bivanja in s tem pripomore k človekovi vraščeniosti v lastno duhovno jedro, z drugo besedo: stopnjuje in pogloblja njegovo zavest o samem sebi. V ta obzorja se samodejno umesti tudi določena zavest o narodni skupnosti. Toda večina sodobne slovenske umetnosti je tako nihilistična in izpraznjena – rekel bi tudi: tako neumetniška in nepristna –, da doživetij te vrste ne omogoča. To nam lahko dajo predvsem slovenski in drugi evropski umetnostni klasiki različnih področij.

Slovinci smo sicer majhen narod, vendar pa, če citiram Draga Jančarja, je vsaka dežela majhna ali velika toliko, kot so majhni ali veliki ljudje, ki v njej živijo in ustvarjajo. Menite, da imamo Slovenci kljub tradicionalnim težavam s prepoznavnostjo dovolj velik kapital, da ga unovčimo v Evropi?

Edini kapital, ki ga lahko imamo, je, da se zavedamo izvorov svoje narodne kulture in se osebno čutimo kot živi gradniki njene kontinuitete. Slomšek je namesto izraza kultura uporabljal izraz omika. Mislim, da je to razlikovanje pomembno zlasti danes, ko kultura s splošnim padcem okusa in ideala človeške dostojnosti marsikdaj postaja barbarska, nihilistična, z določenim delom popularne glasbe tudi satanistična. Če bi

turno zavest prav zato, ker stopnjuje globinsko zavest o lastni individualnosti, o lastnem bivanju in njegovi prepletenosti s svetom, tudi z narodom in njegovo zgodovino. Zato omika utrjuje bivanje posamičnega bitja: tako človeka kakor naroda. Bolj ali manj nihilistični predeli kulture pa delujejo prav nasprotno. Zato mislim, da je tudi dolgoročen obstoj slovenskega jezika odvisen predvsem od omike ali barbarstva v nas samih.

Omenili ste slovenski jezik. Je mogoče reči, da je jezik eden glavnih stebrov kulturne in nacionalne identitete, oz. če citiram že prej omenjenega škofa Slomška, "ključ do zveličavne narodove omike"?

Dovolite mi tole ponazoritev: predstavljamo si koroškega kmeta pred sto leti sredi hudih germanizacijskih pritiskov. Ko se je odločal, ali bodo v družini še govorili slovensko ali nemško, se je dejansko odločal med drugim o tehle stvarih: ali bodo pri delu in doma še peli slovenske pesmi, ali bodo stari otrokom še govorili pravljice, ljudske pesmi in rekla, ali bodo ohranili različna praznična izročila, povezana s slovenskim petjem. Pogosto je odločitev glede jezika potegnila za sabo tudi to, da so v družini nehali moliti. Skratka: ohraniti slovenski jezik je takrat hkrati pomenilo obdržati stik s svetom slovenske ljudske kulture, njenega etosa in tudi vernosti. Kdor je opustil slovenščino, je to enotnost pretrgal, slovenski duhovni svet se mu je zaprl, svet nemške ljudske kulture pa se mu ni mogel odpreti, ker mu ga ni nihče mogel posredovati. Postal je izkoreninjen.

Danes je položaj v nekem smislu nasproten: jezik smo k sreči ohranili, toda premnogim Slovincem ta ne pomeni več vstopa v svet slovenske zgodovinske, kulturne in narodne zavesti; zato

Omika utrjuje bivanje človeka in naroda

Pogovor z
dr. Matijem
Ogrinom

membnost kulture, ne na to, kako pomembna se zdi komu od nas in kako pomemben bo njen dejanski družbeni vpliv. Zaradi izginjanja meja, mednarodnih gospodarskih tokov, gibljivosti ljudi itn. bo v prihodnosti samo še od kulturne in narodne zavesti odvisno, ali se bo nekdo čutil Slovenec ali ne, ali pripada slovenskemu narodu in njegovi državnosti ali ne. Na obmejnih

se hotel dosledno izražati, bi moral vse to odrezati s polja kulture in uporabljati samo izraz omika: kajti v omiko sodi le to, kar na različne, zapletene načine – čeprav per negationem, včasih kot kontrast – ohranja in razkriva veličino človeka in prek tega veličino umetnosti. In zdaj nazaj k vprašanju: samo tisto, kar spada k omiki, po mojem prepričanju utrjuje tudi narodno ter kul-

ne, ker so zaradi poplitenja življenja ob popularni kulturi izgubili globlji stik z duhovnimi dosežki svojega naroda. Takšni ljudje so v nekem smislu prav tako izkoreninjeni, kakor če bi jih kdo germaniziral, čeprav še govorijo slovensko. Izvir slovenske kulturne zavesti o samem sebi je tako spodsekan. In slovenski jezik ne more v nedogled živeti iz zraka, ampak se mora hraniti z globino. »

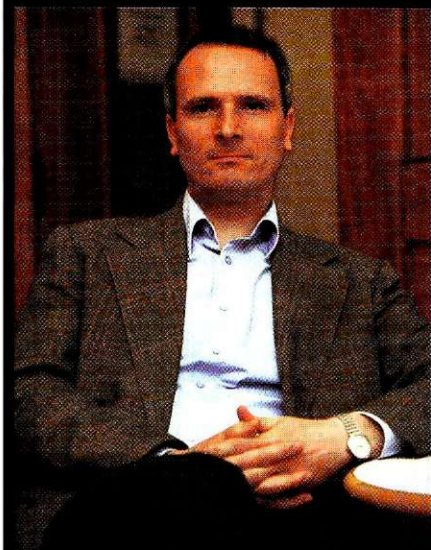
» **Toda če je jezik podporni steber kulture, je mogoče trditi tudi obratno – da kulturna identiteta oplaja in bogati jezik?**

Kar hočem reči, je kratko tole: slovenski jezik je seveda nujen pogoj za obstoj Slovencev, ni pa zadosten pogoj. Jezik je v organizmu naroda kakor kri. Toda ta mora telesu prinašati tudi kisik. Ta pa lahko prihaja v jezik le iz duhovno-etično-estetskih globin slovenske kulture. Brez tega bi moral sam od sebe zamreti. Tiste "globine" nam lahko pomagajo odkriti ljudje, ki so jih sami tudi ustvarili: meni povesta o tem, kaj pomeni biti Slovenec, največ Prešeren in Slomšek, in kaj je pomenilo biti slovenski katoličan v času revolucije, je po mojem mnenju treba vprašati Alojza Grozdeta in škofa Vovka, ne pa morda Kocbeka. Če na slovenski "kapital" gledamo s te strani, menim, da je neizčrpen.

Znano je, da ste precej kritični do kulturne politike sedanje kulturne ministrice Andreje Rihter, ki kandidira tudi za poslanko v evropskem parlamentu. Kaj ji pravzaprav očitate?

Moja kritika je zadevala t. i. nacionalni kulturni program, v njem pa se mi zdi zelo napačno tole: ta dokument, ki je v določeni meri že tudi načrt financiranja kulture, odpravlja vrednostno razlikovanje med bolj "klasičnimi" ali "elitnimi" področji kulture na eni ter popularno in "alternativno" kulturo na drugi strani. Iz tega dokumenta je mogoče denimo razbrati, da koncert simfoničnega orkestra poslej ne bo – za zdaj le načeloma, sčasoma pa tudi v praksi – prav nič več vreden kakor mreža rokarskih nastopov. To se mi zdi uničujoč vrednostni relativizem. Drugič: omenjeni kulturni program je slovenski samo na papirju, sicer pa je večidel anacionalen; to se vidi tudi po tem, da je skupni slovenski kulturni prostor (ustvarjalnost v zdomstvu, zamejstvu in državi Sloveniji) res zadnja skrb tega programa, medtem ko izdatno podpira t. i. alternativne, eksperimentalne in ranljive skupine, katerih "kulturne" dejavnosti so večidel vsaj anacionalne, če ne vidijo v slovenski kulturi zavesti kratko malo "ksenofobije" in "fašizma". Z vstopom v Evropsko zvezo se nam odpira velika priložnost za tesnejše povezave z zamejskimi, nekoč "izgubljenimi" deli slovenskega naroda. V zamejstvu in med zdomci bi bilo zdaj, v novih okoliščinah mogoče ustaviti marsikatero alienacijo in pri marsikom, ki se je že oddaljil, oživiti slovenske korenine. A za kaj takega je potrebna načrtna podpora iz središča slovenske države, dolgoletno delo, ki se ne more začeti brez spoznanja o vrednosti takšnega kulturnega povezovanja Slovencev.

Menite, da je bil nacionalni kulturni program, ki ga je leta 2000 pripravila Bajuko

Alternativa, drugačnost, zametovanje tradicije in podobne mode so v resnici, kot pravite, glavni tok slovenske družbe, ki pa se hoče predstavljati kot nekaj obrobnega, celo ogroženega. Zares obrobno je danes iskanje lastne človeške "mere", trud za krepostno in odgovorno življenje, iskanje sledi, ki jih v sedanosti pušča preteklost, in razumevanje stanja, v katerem smo.

va vlada oz. pokojni Rudi Šeligo, tedanji minister za kulturo, boljša izbira od sedanjega kulturnega programa?

Vsekakor, ker so njegovi avtorji izhajali iz zavesti o tem, kaj kultura za Slovence zgodovinsko pomeni – da smo se v njej in z njo v stoletjih izoblikovali kot narod. Iz te osrednje zavesti so izpeljali vrsto pomembnih odločitev, predvsem

Mislim, da tako poteka v Sloveniji kulturni boj anarholiberalne miselnosti proti bolj uravnoteženi, stvarni zavesti.

glede področij, ki so za nacionalno kulturo vitalnega pomena, v sedanjem kulturnem programu pa ta področja izgubljajo osrednje mesto – žal v prid "novim medijem", popularnim in alternativnim področjem, kjer je veliko mojstrov za cesarjeva nova oblačila – in to sem označil kot vrednostni relativizem novega programa.

Je mogoče sedanje usmeritve ministrstva za kulturo, ki močno podpira tako imenovano alternativno kulturo, povezati tudi s politiko slovenske oblasti, ki finančno podpira levičarske in razne alternativne organizacije z Metelkove v Ljubljani?

Ne vem, kako konkretno res poteka financiranje teh skupin, a tudi meni se zdi, da jih je veliko in da je to del liberalne kulturne politike. Morda je pri tem vredno pomisliti na tole: dejstvo, da smo del slovenske družbe in del slovenskega naroda, je pač del resničnosti. Če ne-

kdo – iz zelo različnih razlogov, morda po krivdi drugih – ne najde stika s tem delom resničnosti, bo ravnal, kakor da je ni. V praktičnem življenju bo z dejanji to narodno in družbeno resničnost zanikoval. S tem se ji odtuji. In ko bo pri drugih ljudeh naletel na tesnejši stik z njo, bo prav zato, ker jo je pri sebi nekako potlačil, reagiral histerično: stik, ki ga imajo drugi ljudje z družbeno in narodno resničnostjo, bo označil kot nekaj negativnega, morda ksenofobnega. Mislim, da tako poteka v Sloveniji kulturni boj anarholiberalne miselnosti proti bolj uravnoteženi, stvarni zavesti. To nasprotje je kajpada skrajno zaostreno prav pri skupinah, ki jih omenjate – in zato jih sedanja oblast podpira.

Za tako imenovane alternativce naj bi bilo značilno, naj ne bi pripadali glavnemu toku. Se vam ne zdi, da je v Sloveniji vse to postavljeno na glavo, saj je danes moderno biti proti tradiciji, domoljubju?

To je nadvse točna ugotovitev. Psihologija nas uči, da je vsak človek nedokončano "delo", ki stremi k uresničitvi samega sebe. Ta uresničitev je najgloblja mogoča izvirnost. Izvirnosti ni, če ne ravnamo iz sebe in v skladu s sabo – pri čemer ni mogoče kar izbrisati neštetih vezi, ki nas povezujejo s skupnostjo, tradicijo, zgodovino, in ravnati, kakor da teh vezi ni. Mnogi čutilo željo po izvirnosti, a je ne izpolnijo tam, kjer bi jo edino lahko, ker je to težko: v sprejetju svojega dejanskega človeškega položaja in v spoprijemu s samim sabo v tem položaju in ne zunaj njega. Zato iščejo nadomestek izvirnosti in ne-

kateri jo najdejo v tem, da hočejo biti na zunaj drugačni od večine. Mislim, da prav iz takšne notranje nemoči, ki se navzven kaže kot sedmo čudo, nastajajo alternativna gibanja in vsakovrstne oblike drugačnosti. Kar je lahko le plod duhovnega dela in odgovornega življenja, se tu pričakuje od neke pozunanjenne oblike. Alternativa, drugačnost, zametovanje tradicije in podobne mode so v resnici, kot pravite, glavni tok slovenske družbe, ki pa se hoče predstavljati kot nekaj obrobnega, celo ogroženega. Zares obrobno je danes iskanje lastne človeške "mere", trud za krepostno in odgovorno življenje, iskanje sledi, ki jih v sedanosti pušča preteklost, in razumevanje stanja, v katerem smo. Povsem marginalno je v očeh družbe, če si dva obljubita večno zvestobo, sprejmeta in skrbno vzgajata otroke. Vse to je naporno duhovno delo, ki pa nas ohranja in utrjuje kot posamična bitja. Plavati s tokom in reči z Mladino "bodi mlad, bodi proti" je mnogo

lažje, vendar za to ceno, da človek v toku postaja čedalje bolj samo masa in čedalje manj sam svoj.

V tedniku Družina ste v eni izmed kolumn izrazili tudi kritiko do letošnje proslave ob slovenskem kulturnem prazniku. Zapisali ste: "Kakor je komunizem na političnem področju zapustil med Slovenci hudo pomanjkanje politične kulture, je tudi na področju umetnostne kulture zapustil 'globoko jamo'." Kaj ste imeli pri tem v mislih?

Mislil sem na to, da nihilistične podlage, na katerih je temeljil komunistični režim, z njegovim zlomom niso kar izginile, ampak so se nekatere razsejale v nekatere strukture nove slovenske družbe in tam delujejo kot vrednostna praznina. Milan Komar, slovenski filozof v Argentini, imenuje ta pojav v svoji knjigi Razmišljanja ob razgovorih razpad in razplod marksizma. Mislim, da se v Sloveniji ta razplod močno kaže med drugim v umetnostni kulturi. Zdi se mi, da je čedalje manj ljudi sposobnih razlikovati med visoko umetnostjo na eni strani in šundom ter nastopaštvom na drugi. Glede tega, menim, je danes stanje v Sloveniji slabše kakor pred dvajsetimi leti.

Če se ne motim, ste kritični tudi do šolskega sistema. Na anomalije v slovenskem šolskem sistemu so se odzvali številni intelektualci in starši z državljansko pobudo za šolo po meri človeka. Kje vidite pomanjkljivosti t. i. Gabrove šole?

Podrobnosti šolskega sistema ne poznam, zato o tem ne morem govoriti, omenjeno pobudo pa seveda podpiram. Splošna lastnost zdajšnjega sistema, ki jo čutijo skoraj vse družine

ne s starejšimi šolskimi otroki, pa je ta, da je pot učenca v gimnazijo in na fakulteto bistveno preveč odvisna od rezultatov, ki jih je zmožen izkazovati ob koncu osnovne šole in gimnazije. Naj povem, da sem imel v času srednje šole hude težave in sem se lahko vpisal na študij primerjalne književnosti šele po večkratnih sprejemnih izpiti. Toda tedanji sistem je omogočal vsaj to, da sem z nekaj vztrajnosti prišel na zeleno fakulteto, pri današnjem točkovanju pa bi mi bilo to a priori nemogoče. Mislim, da je precej takih, ki bi podobno kakor jaz odkrili v sebi potrebne zmožnosti, zrelost in veselje do dela šele v študentskih letih, šolski sistem pa jih že pred tem izvrže.

Minister Gaber se je na omenjeno državljansko pobudo odzval s trditvijo, da gre za poskus po bližnjici pripeljati verouk v šole, kar pa naj bi bilo protustavno. Kako gledate na ločitev cerkve od države, na katero se Gaber sicer zelo pogosto sklicuje?

Tega področja ne poznam, a s splošnega človeškega gledišča bi rekel tole: seveda je prav, da

ko v kulturo in vpliva na družbo. Krščanstvo je vera, ki je s svojim delovanjem na kulturo vzpostavila Evropo, islam pa bi jo spremenil v vse kaj drugega. Zaradi te globlje povezanosti vere in kulture tudi med državo in cerkvijo ne sme biti zidu, ampak sodelovanje. Najprej pri solstvu. Glede verouka pa mislim, da bi moral postati izbirni predmet, ki bi potekal kakor doslej.

Že na začetku tega intervjuja je bila omenjena nacionalna identiteta. Se je mogoče strinjati s trditvijo, da zdrava nacionalna in kulturna identiteta preprečuje širjenje ksenofobije in drugih vrst nestrpnosti? Znano je namreč, da liberalni krogi odklanjajo nacionalno in državljansko vzgojo kot nekaj anahronističnega, hkrati pa v zadnjih mesecih razglašajo, da je v Sloveniji izredno veliko ksenofobije ...

Mislim, da ta trditev popolnoma drži. Kdor je sam svoj, kdor raste iz sebe, se ne boji tujega in različnega. Rast iz sebe pa vključuje tudi upoštevanje naše realne vpletenosti v zgodovino, narod, državo. Verjamem, da je v Sloveniji

Zdi se mi, da je čedalje manj ljudi sposobnih razlikovati med visoko umetnostjo na eni strani in šundom ter nastopaštvom na drugi.

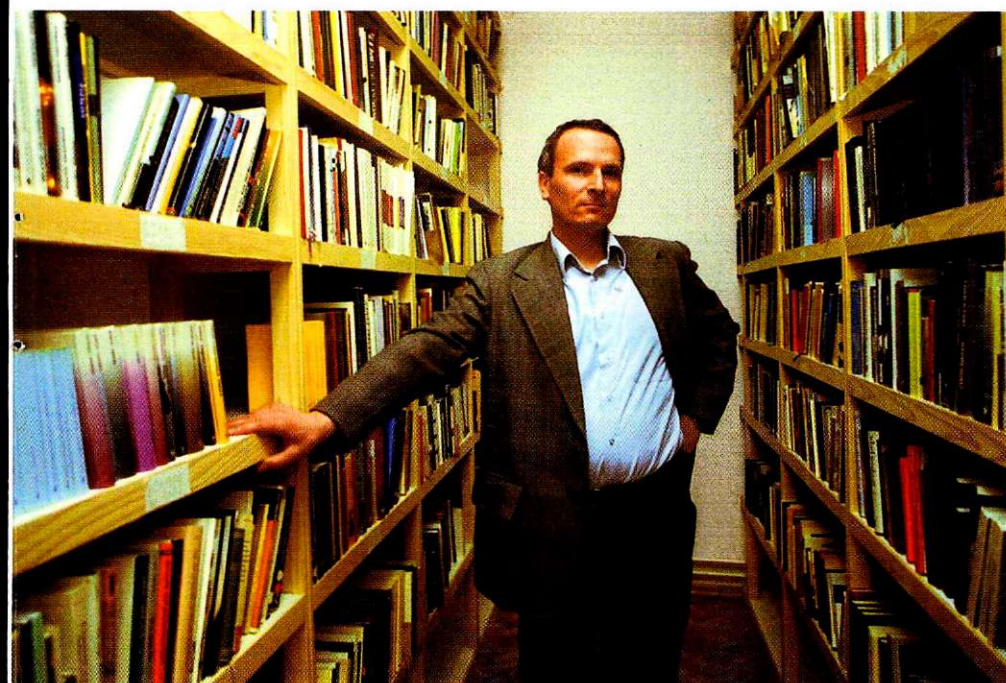
sta cerkev in država ločeni. Toda sama vera in kultura nikakor nista povsem ločeni, ampak se v marsičem prepletata. Verjetno bi se večina ljudi strinjala, da so splošna etična načela neogiben del kulture. Toda kje dobijo ta načela zadnjo utemeljitev – vsaj v očeh verujočega človeka –, če ne v veri? Podobno je z doživetjem smisla življenja, ki ga utrjuje smisel vere. Z eno besedo: vera in kultura sta povezani; vera neizogibno posega globo-

kakor drugod po svetu nekaj sovraštva do tujcev; vendar mislim, da vladajoči liberalni krogi s tem hote pretiravajo. Resnično sovraštvo do tujcev je po mojem mnenju bolna reakcija nekaterih ljudi, ki so ostali brez globlje povezanosti s tradicijo in slovensko kulturo. Mislim pa, da so v Sloveniji več nesprejemanja deležni ljudje, ki negujejo kontinuiteto spomina in razsodnosti; ti so večkrat označeni kot nestrpni.

Kako ocenjujete civilno družbo v Sloveniji? Smo Slovenci ob vstopu v Evropsko unijo dovolj družbeno angazirani?

Zdi se mi, da nismo – ker se premalo ljudi zanima za to, kaj je skupno dobro nas vseh. Pristnega zanimanja za skupno dobro pa je prej ali slej toliko, kolikor je v človeku zanimanja za njegovo lastno dobro. Pri tem nikakor ne mislim samo na materialne, ampak predvsem na duhovne dobrine. Osebnostno notranje življenje in skrb za skupno dobro sta del iste celote. Kjer je vse sama zunanost, kjer ni nobene duhovne reference, tam bo skrb za skupno dobro zamirala in se bo uveljavil zakon pragozda. To je eden od razlogov, zakaj je naša civilna družba razmeroma šibka, ima slabo razvito zgodovinsko zavest in je podvržena manipulaciji. To lahko spreminijo le posamezniki, ki živijo iz svojega – tudi iz svoje povezanosti s slovensko tradicijo, duhovnostjo, umetnostjo in zgodovino – in jih pri delu vodi privlačna in dejavna energija vrednot.

Gasper Blazič

Velika večina kulturnih dogodkov se v tem času vrtili okoli vstopa Slovenije med članice Evropske unije. Sprejem so zaznamovale tudi številne razstave na železniških postajah – pri nas in naših sosedih.

Na dunajski južni železniški postaji je v torek, 27. aprila, avstrijski kancler Wolfgang Schüssel odprl razstavo, eno od prireditev ob prvomajski širitvi Evropske unije, pri katerih kot država partnerica sodeluje Avstrija. Slovesnosti se je na povabilo avstrijskega državnega sekretarja, pristojnega za kulturo, Fran-

Ljubljanska železniška postaja

Umetnost dobrega sosedstva

za Moraka udeležila tudi slovenska ministrica za kulturo Andreja Rihter.

Železniške postaje so kraji odhodov in prihodov, gibanja in sprememb, vozlišča v mreži linij in povezav, javni kraji, "idealna" prizorišča torej za umetniške dogodke in kulturne "sosedske nomade". Umetniki, ki sodelujejo pri projektu, že dolgo delujejo kot takšni nomadi in so močno povezani s sosednjimi deželami. Nekateri med njimi že dalj ča-

sa delujejo na Dunaju in se vračajo v svoje kraje kakor tudi obratno – avstrijski umetniki, ki živijo v teh državah in se vračajo domov v Avstrijo.

EU and you

Pri projektu, ki so mu nadeli naslov "EU and you", gre po besedah kustosa Petra Weibla za "umetnost dobrega sosedstva". Projekt so izvedli vzporedno na sedmih kolodvorih v Avstriji in v sosednjih državah, na

Madžarskem, Češkem, Slovaškem in v Sloveniji. "Umetniške intervenci-

je", delo 13 umetnikov iz teh držav, so odprli na Dunaju, v Bratislavi, Brnu, Gradcu, Szombathelyju, Beljaku in Ljubljani. Arhitekt Boris Podrecca je za vse železniške postaje zasnoval začasni paviljon z informacijami o EU. Projekt traja do 31. maja, za njegovo realizacijo pa je poskrbela ustanova KulturKontakt Austria. Projekt predstavlja prav za to priložnost ustvarjene kipe in podobe. Umetniki so pri tem upoštevali posebnosti okolij, kjer je sočasno potekala razstava. Cilj dogajanja pa je bilo tudi vsesplošno spoznavanje umetnosti in vzpostavitev enako-pravnega kulturnega dialoga.

Barbara Kavtčnik

Na kratko

Razstava v Rimu

Kulturnih dogodkov ob sprejemu novih članic v EU torej ne manjka. V rimskih paviljonih na Mercati Traianei bo do konca junija pod pokroviteljstvom Sveta Evrope odprta pregledna fotografska razstava Mostra fotografica: allargamento dell'unione Europea, na kateri se bodo predstavili ustvarjalci in ustvarjalke iz desetih novih članic EU.

V sodelovanju s sektorjem za mednarodne odnose v kulturi ministrstva za zunanje zadeve je za selekcijo avtorjev in del ter vsebinsko pravo razstave poskrbela ljubljanska galerija Photon. V Rimu bo predstavila dela Stojana Kerblerja, Antonia Živkoviča in Marka Jamnika.

Kerbler (1938) je eden najpomembnejših slovenskih fotografskih ustvarjalcev zadnjih 30 let. V Rimu se predstavlja z deli iz niza Kurenti, ki jo je ustvarjal med letoma 1965 in 2004. Živkovič (1962) je zlasti s serijami fotografij opuščeni industrijskih objektov upodobil svojevrstno praznino človeške civilizacije. Na razstavi prikazuje fotografije iz serije Odsevi spomina, ki jo je ustvaril leta 2002.

Jamnik (1963) se je uveljavil predvsem kot fotoreporter tedinika Mladina. Tokrat razstavlja fotografije v seriji Holga, podobe Ljubljane iz leta 2003.

www.radiovelenje.com

Naš čas, d.o.o. Kidričeva 2a, Velenje
tel: 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

V preteklem tednu, natančneje 29. aprila, smo praznovali svetovni dan plesa. Ples kot enkratna oblika umetnosti si zasluži poseben poudarek.

Člani mednarodnega plesnega odbora pri Mednarodnem gledališkem inštitutu (ITI) organizacije UNESCO so leta 1982 izbrali 29. april – dan, ko se je rodil Jean-Georges Noverre (1727—1810), tvorec modernega baleta – kot dan, posvečen plesu po svetu; letos ga

Devetindvajseti april je svetovni dan plesa.

Plesali smo

slavimo 23. Svoje misli ob tem dnevu po tradiciji sporoči ena od izbranih velikih plesnih ali baletnih zvezd; letos je to v Brisbaneu leta 1965 rojeni koreograf Stephen Page, čigar korenine so povezane z ljudstvom Nunukul z otoka Stradbroke in klana Munaldjali z jugovzhodnega Queenslanda.

Stephen Page je do leta 1991 plesal pri Plesni skupini (Dance Company) v Sydneyju, ko pa je prevzel umetniško vodstvo Plesnega gledališča Bangarra, je nje-

gov plesni izraz postal prepoznaven. Koreografski jezik, ki ga uporablja, je enkratni. Aboriginska tradicija posebnega ritma, korakov in oblik, ki se meša z urbanim življenjem in sodobnim plesom, je skupini prinesla mednarodno veljavo in je gostja vseh velikih festivalov, občinstvo pa jo naravnost obožuje. To se je posebej pokazalo leta 2000, ko sta skupina in koreograf sodelovala pri odprtju in zaprtju olimpijskih iger v Sydneyju. Pa-

ge je letos tudi umetniški vodja festivala v Adelaidi (Adelaide Arts Festival 2004). Poslanico ob svetovnem dnevu plesa so v preteklih letih napisali uveljavljeni svetovni plesalci, med njimi Merce Cunningham, Maja Plisecka, Maurice Béjart in drugi, lani pa Mats Ek.

Pageova poslanica

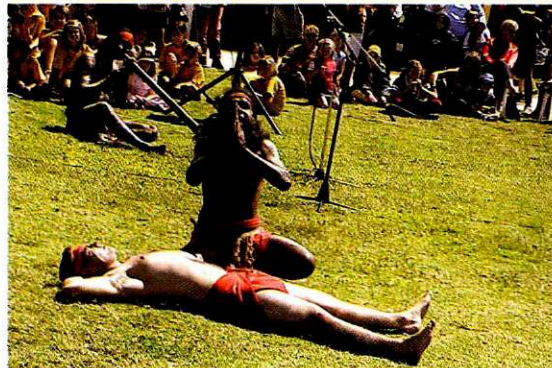
Letošnja poslanica si zasluži, da ji prisluhnemo. "Ples je izvirna najstarejša oblika človeškega izražanja. Prek telesa in fizične-

ga jezika je ples močno povezan s čustvenimi in duhovnimi svetovi. V tradicionalni kulturi Aboriginov je ples jedro, nekakšna oblika posvečene medicine. Ples je ukoreninjen v zemljo, povezan z delom Matere Zemlje. Če se ne prepustimo plesu, ne moremo v miru loviti, saj je to celosten del človeškega obstoja. Ko ustvarjam novo plesno delo, zahtevam od plesalcev, da pogoltnejo in prebavijo tradicionalno seme, da začutijo prirojeno kodo, ki jo vsebuje, da lahko tradicionalno bistvo prenesemo v sodobni svet. Ples je univerzalen jezik. Predstavlja človeško identiteto in praznovanje človeškega duha. Ples je

Ples je najstarejša oblika človekovega izražanja.

umetniško srce krvnega sorodstva. Je posvečeno univerzalno zdravilo," se poslanica Stephena Pagea glasi v prevodu dr. Henrika Neubauerja, avtorja prve svetovne plesne poslanice leta 1982.

Barbara Kavtčnik

Vstop Slovenije med članice Evropske unije so zaznamovali tudi na Portugalskem. V pravljačni Lizboni so se predstavili slovenski umetniki in s tem tja ponesli delček naše kulture.

Slovenski umetniki so konec aprila odpotovali v portugalsko prestolnico Lizbono. Mestna občina Lizbona je namreč pripravila veliko prireditev ob počastitvi širitve Evropske unije z imenom Enlargement gala, na kateri so se predsta-

V portugalski prestolnici so se predstavili tudi naši umetniki.

Obisk na Portugalskem

vili tudi slovenski umetniki, in sicer glasbena skupina Silence in gledališka skupina Betontanc. Skupini sta skupaj nastopili 30. aprila v paviljonu Portugal, prizorišču razstave EXPO, prireditve pa je v celoti prenašala portugalska nacionalna televizija. Poleg Betontanca in Silence sta v Lizbono odpotovali tudi mladi modni oblikovalki Anamarija Babič in Marina Gruden. Njune kreacije so na prireditvi nosile portugalske manekenke. Za glasbeno ozračje je poskrbel DJ Jure Vlahovič. Predstavitev Slovenije na prireditvi v Lizboni je orga-

niziralo in koordiniralo slovensko veleposlaništvo v Lizboni, gostovanje skupin Silence in Betontanc pa je organiziral zavod Bunker.

Evropska kultura

Kulturno dogajanje ob širitvi EU je bilo (ali je še) bogato. Ob upoštevanju dejstva, da je v njem Slovenija pustila sled svoje avtentične kulturne dediščine, takšno dogajanje seveda pozdravljamo. Spojitev naše in evropske kulture bo najbrž rodila nov val kulturno-umetniškega ustvarjanja. Pustimo se presenetiti!

Barbara Kavtičnik

Minuli teden je minil v pričakovanju vstopa Slovenije v Evropsko unijo.

RADIO OGNJIŠČE

OD 1. MAJA NA SATELITU

DOBER DAN, EVROPA!

Vstop Slovenije v EU z Radiem Ognjišče.
1. maja med 10. in 16. uro v Arboretumu radijski studio med tulipani.

Od 1. maja Radio Ognjišče na satelitu HOT BIRD 3

13° vzhodno. Slišni bomo po vsej Evropi, severni Afriki in Bližnjem vzhodu.

Frekvenca: 12303 MHz,
polarizacija: vertikalna
SR: 27500, FEC: 3/4,
A-pid: 255

24 ur na dan.

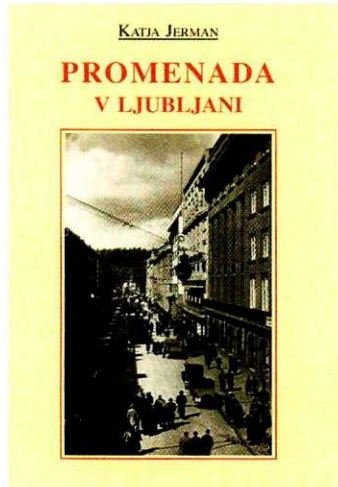

<http://radio.ognjisce.si>

Promenada v Ljubljani

Založba Viharnik

Knjiga o ljubljanski promenadi je nastala po diplomskem delu etnologinje **Katje Jerman**. Študija je nastala na podlagi pregleda dostopnih zgodovinskih virov, zlasti družbene kronike v časopisu prve polovice 20. stoletja, arhivskih, knjižnih in filmskih virov ter intervjujev z udeleženci promenade. Predstavljen je pomemben del družab-

nega življenja v mestu, zlasti med obema vojnoma. Udeleženci promenade se namreč niso samo sprehajali, ampak so se tudi srečevali na stalnih srečevališčih (v kavarni Emona, slaščičarni Petriček, pred delikateso Janež, pred opero, pred hotelom Magdič, pred pošto). Razpravljali so o zadnjih novicah, političnih temah, modi, športu ipd. 58 dokumentarnih fotografij, med njimi jih je skoraj polovica iz zasebnih albumov, ki so v knjigi objavljene prvič, pomembno dopolnjuje prikaz nekdanje ljubljanske promenade.

Dean Komel

Založba Litera

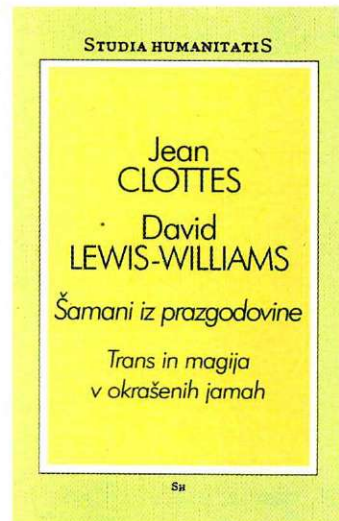
V knjigi esejev *Medpotja filozofije in kulture* se filozof **dr. Dean Komel** ukvarja z vprašanjem možnosti filozofije v sodobnem svetu. Ali obstaja filozofska odgovornost, ki bi odgovarjala na današnji čas? Vprašanje nas vrača k samemu izvoru filozofije, ki je po Platonovem nauku erotičen. Filozofija je philo-sophia, kot za Platonom pokaže tudi Aristotel. V erosu je vsebovana tudi transcendenca. A filozofijo zaznamujejo tudi aporetičnost, dvom in tesnoba. Kako pride fi-

lozofija do njih in skoznje? Kako naj se filozofija spopade z neizmerno naveličanostjo našega časa? To vprašanje nemara presega okvire filozofije in se navezuje na pesništvo in umetnost. Je predvsem vprašanje duha, ki pa ni brez čuta in občutkov. Čutnost duha je govornica. Od tega, koliko smo danes zmožni pogovora iz govornice, je odvisna možnost pesništva in filozofije. Tu se odloča merjenje človeka in Boga. Toda kaj daje mero temu pogovoru?

Šamani iz prazgodovine

Studia humanitatis

David Lewis-Williams in **Jean Clottes** sta napisala knjigo *Šamani iz prazgodovine* s podnaslovom *Trans in magija v okrašenih jamah*, v kateri združujeta znanje, z ene strani poznavanje evropske jamske umetnosti in z druge južnoafriške. S tem ko sta avtorja povezala šamanizem z nevropsihološkim modelom in metodo etnološke primerjave, sta vzpostavila množico tesno povezanih argumen-

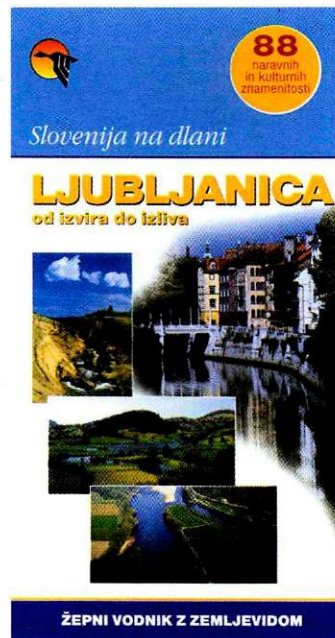

tov, v okviru katerih je problem "ludenj" v arheološkem zapisu manj problematičen. Pomembno je, da ne pokušata razložiti vseh oblik paleolitske umetnosti in da šamanistične narave ne pripisujeta vsem upodobitvam, temveč skušata ločiti upodobitve, ki bi lahko bile povezane s šamanizmom, od tistih, ki bi jih lahko razložili z drugimi hipotezami.

Ljubljana

Založba Mladinska knjiga

Ta priročni vodnik, izšel je v zbir-

ki *Slovenija na dlani*, obravnava naravno zaokroženo območje povodja Ljubljaničice od Sneznika prek kraških polj, Pivške kotline, vključno z znamenitimi jamami in drugimi kraškimi pojavi, do Ljubljanskega barja, pa tudi ključne kulturne spomenike na tem območju (grad Snežnik, Predjamski grad, Plečnikova cerkev na Barju, muzej Bistra, arheološki Barja ...). Sestavni del vodnika je zložitljiv zemljevid z 88 obravnavanimi znamenitostmi. Avtor **Peter Skoberne** je zagotovilo za kakovost.

Teorije igre

Študentska založba

Knjiga *Teorije igre*, izšla je v zbirki *Koda*, prinaša tematski izbor besedil treh uglednih teoretikov igre dvajsetega stoletja Johana Huizinge, Rogerja Cailloisa in Eugena Finka. Igra vedno znova potrjuje nadlogičen značaj našega položaja v kozmosu, pravi Huizinga in se sprašuje po bistvenih določilnih igre. Igra razume široko, v njenih številnih oblikah, od otroške igre, kulta in raznih posvetnih in religioznih praznovanj do športnih tekmovanj in iger na srečo, pri čemer analizira posamezne vidike igre, od pravnih, socioloških pa vse do umetniških, ter vloge igre v modernem življenju, gospodarstvu, politiki... Ob tem poda historični preizkus igre od antike do moderne družbe. Spremenobesedo je napisal dr. Janež Strehovec.

Fizika

Tehniška založba Slovenije

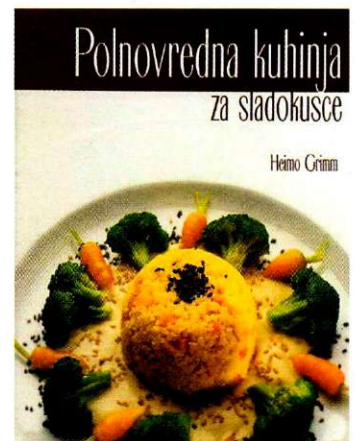
Knjiga *Fizika* je prevod angleške-

ga dela, avtorja sta Keith in Ann Johnson, in prikazuje preproste razlage fizikalnih pojavov. Namenjena je vsem prijateljem fizike in vsebuje vso snov za stopnjo osnovne in nižje srednje šole. Poleg temeljnih fizikalnih pojavov so prikazani še Zemlja v vesolju, elektronika, radioaktivnost ter fizika v športu, uporaba ultrazvoka, laserji, sateliti. Vsaka nova ideja je predstavljena na eni ali na dveh straneh. Temeljni in lažji snovi so dodani tudi posebej nakazani oddelki z nekoliko težjo snovjo. Razlaga je kratka, preprosta, a natančna. Med razlago je opisanih veliko poskusov. Knjiga s 383 stranmi je izjemno bogato ilustrirana z nadvse natančnimi ilustracijami. Snov še dodatno poživijo stripi in verzi. Na koncu je dodanih nekaj nasvetov za eksperimentalno delo, nekaj besed o znanosti in vrsta drugih zanimivosti, povezanih s fiziko.

Polnovredna kuhinja

Mohorjeva družba Celovec

Polnovredna kuhinja za sladokusce je knjiga za uživalce dobro in zdravo pripravljene jedi. Knjiga (228 strani velikega formata) ponuja podrobne recepte za vrsto jedi za vse okuse, ki tudi v brezmesni hrani odkrivajo razkosje užitek. Kdor ima svoj vrt,

bo imel pri uporabi te knjige dodatno prednost. Avtor **Heimo Grimm** je privrženec naravne in zdrave kuhinje. Njegov jedilnik se odpoveduje mesu, kar je v času, ko se srečujemo s skandalom nad živili, gotovo primerna alternativa. Prehod na brezmesno prehranjevanje bo ob receptih in nasvetih v tej knjigi lahek. I. Ž.

Josip Vošnjak je bil eden najpomembnejših slovenskih politikov v 70. in 80. letih 19. stoletja. Bil je kar 29 let poslanec, najprej v štajerskem deželnem zboru (1867–1878), nato v dunajskem državnem zboru (1873–1885) in v (ljubljskem) kranjskem deželnem zboru (1877–1895), kjer je bil med letoma 1878 in 1896 tudi deželni odbornik. Pomembno vlogo je odigral tudi kot zdravnik in pisatelj.

Josip Vošnjak

Buditelj slovenstva

Rodil se je tovarnarju usnja v Šostanju leta 1834. Na Dunaju je študiral medicino. Kot zdravnik je delal v različnih krajih, najdlje v Slovenski Bistrici v 60. letih in v Ljubljani (1872–1895), kjer je bil primarij v prisilni delavnici. Leta 1860 je začel pisati v *Novice*, kmalu nato pa je kot agitator in organizator postal dejaven v politiki. Ko je kot mlad zdravnik služboval v Kranju, se je navdušil za slovenstvo in politiko. Po Bleiweisovem naročilu je leta 1861 v Kranju zbral 1.200 podpisov za peticijo ministru Antonu Schmerlingu, v kateri so bile navedene vse točke narodnega programa, predvsem pa zahteva po enakopravnosti slovenščine v uradih in šolah. Po krajih, kjer je služboval, je ustanavljal društva ter budil mestno in kmečko ljudstvo k narodni zavestnosti. Ko se je leta 1862 v celjskem okraju začela volilna agitacija, se je izkazal kot organizator, pisec razglasov, programov, vabil in dopisov. V 60. letih, ki so bila za Slovence pomembna zaradi uveljavljanja slovenščine v političnem in kulturnem življenju ter bujenja politične narodne zavesti, je bil v letih 1863–64 med ustanovitelji Slovenske matice. Leta 1865 je sodeloval pri Maribor-

skem programu, ki je zahteval skupen zbor notranjeavstrijskih dežel, torej večjo upravno enoto na tem območju. Leta 1867 je napisal brošuro *Slovinci, kaj čemo?* in bil med ustanovitelji časopisa *Slovenski gospodar*. Ko je leta 1867 nova liberalna vlada na Dunaju omogočila pogoje za boj za Zedinjeno Slovenijo, je bil Vošnjak v mariborskem kmečkem okraju izvoljen za poslanca v štajerski deželni zbor, kjer so bili zelo pomembni njegovi nastopi leta 1868, ko je zagovarjal jezikovno enakopravnost in Zedinjeno Slovenijo. Aprila 1868 je bil v Mariboru med ustanovitelji časopisa *Slovenski narod* (izhajal je do leta 1945) in nato med njegovimi najmarljivejšimi sodelavci.

Taborsko gibanje

Vošnjak je bil med glavnimi organizatorji in govorniki na taborih: najprej v Ljutomeru, 9. avgusta 1868, nato pa še v Žalcu, Šempasju, Vizmarjih in Ormožu. Po njegovi zaslugi so na teh narodnomobilizacijskih prireditvah puščali ob strani notranje spore in tako varovali narodno enotnost. Leta 1872 so liberalni mladoslovenci samostojno nastopili. Vošnjak se je ločil od Bleiweisa in Coste,

prestopil k radikalni politiki in se povezal z Josipom Jurčičem in Valentinom Zarnikom. Zanimivo, da (danes) nihče ne govori o tej prvi veliki "ločitvi duhov" na Slovenskem, "vsi" omenjajo le naslednjo čez dobro desetletje, ki ji je ta prva postavila temelje (lahko bi rekli, da so najprej liberalci napadli katoličane, potem pa so jim čez nekaj let začeli ti vračati). Vošnjak je uveljavil geslo "Vse za domovino, omiko in svobodo" in vodil njihovo skupino v državnem zboru. Zlasti ustanovitev Narodne

tiskarne v Ljubljani leta 1872, kjer je bil Vošnjak osrednja osebnost, in nasprotovanje "starim" v Slovenski matici sta sprožila hude polemike.

Poslanec na Dunaju

Leta 1873 je bil Vošnjak v kmečki kuriji okraja Celje izvoljen v dunajski državni zbor, kjer je ostal do leta 1885. V tem obdobju je bil na čelu novega slovenskega liberalnega tabora (1873 je bil predsednik mladoslovenskega volilnega odbora, 1874 pa predsednik Narodnega društva). Zaradi njegove zelo aktivne dejavnosti so staroslovenci imenovali svoje nasprotnike kar "vošnjakovci". Kljub burnim razpravam je bilo Vošnjakovo politično delo v tem času zelo pomembno za prebujanje slovenske Štajerske in tudi za splošno narodno življenje. Kot državni poslanec se je

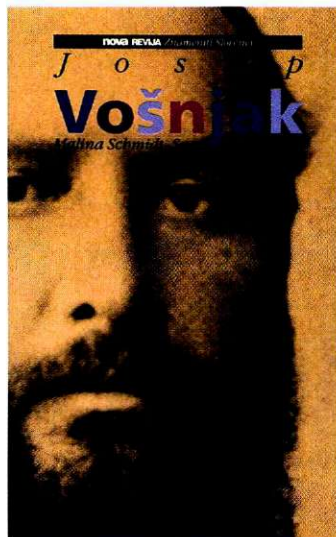
zavzel za ustanovitev gimnazije na Ptujju in vinarske šole v Mariboru.

Velika Vošnjakova poslanska prizadevanja so obrodila sad leta 1880, ko je bila dokončno sprejeta njegova resolucija o uvedbi slovenskega učnega jezika v srednjih šolah na Kranjskem, Spodnjem Štajerskem, Koroskem, Primorskem (tudi v Trstu) ter v učiteljskih pripravnicah v Ljubljani in Mariboru. Vošnjakovo zadnje politično dejanje je bilo izbojevanje slovenskih vzporednic na celjski gimnaziji.

Ob začetku Taaffejeve dobe (1879) je imel Vošnjak v slovenski politiki vodilni položaj. Postal je najpomembnejši in najaktivnejši slovenski deželni poslanec ter v letih 1878–1895 edini slovenski deželni odbornik na Kranjskem. Ko je leta 1881 umrl Jurčič, je začela Vošnjakova vloga v slovenski politiki upadati. Med starejšimi politiki liberalne smeri je bil Vošnjak najbolj nesebičen in idealen delavec. Vodilo ga je prepričanje, da je ljudstvo mogoče prebuditi in narodno utrditi samo z izobraževanjem in gospodarsko osamosvojitvijo.

Politik, zdravnik, pisatelj

Tako je bil Vošnjak na začetku politične kariere v 60. letih 19. sto-

letja agitator, društveni delavec, pevec in igralec, a kmalu je segel po persesu ter začel z izobraževalnim in gospodarskim delom. Napisal je tudi več političnih propagandnih knjižic, med drugim o taborih in mladoslavoencih v državnem zboru. Po njegovi zaslugi se je izboljšal položaj deželnih zdravnikov na Kranjskem. Pisal je o zdravstvu, agrarnem vprašanju, zadrugah, vinarstvu, hranilnicah itd.

Bil je predsednik Slovenskega pisateljskega društva. V dramatik je bil pomemben člen med Linhartom in Cankarjem. V času, ko so dramatik pisali predvsem enodejanke, namenjene čitalniškim uprizoritvam, se je Vošnjak lotil celovečernih dram resnega in tudi komičnega žanra. V njih je načrtno uprizarjal sodobne slovenske meščanske like (trgovci, odvjetniki, zdravniki, narodni buditelji, politiki, njihove družine). Pomembni sta njegovi drami *Lepa Vida* (1893) in *Dr. Dragan* (1894) in komedije *Penne*, *Svoji k svojim* in *Ministrovo pismo* (vse uprizorjene leta 1889). Napisal je tudi več pripovednih del, med drugim roman *Pobratini* (1889).

Napoti sopotnikom

Velik udarec je Josip Vošnjak doživel leta 1889. Takrat so mu nekateri njegovi politični sopotniki liberalci "zasadili nož v hrbet", in to prav tisti, ki jim je prej nesebično pomagal. Potem ko je bil Vošnjak dvanajst let deželni odbornik, se je tega leta za to funkcijo potegoval tudi katoličan Karl Klun, ki sta ga podprla liberalca Fran Šuklje in Janko Kersnik. To je Vošnjaka hudo prizadelo. V pismu je svojemu prijatelju Pavlu Turnerju zapisal: "Videl sem pa spet, da človek, naj še tako pošteno misli in tako napeto dela, ne najde nobene hvaležnosti. Dvanajst let sem, da je vsak, tudi izmed najhujših nasprotnikov priznal, zares vzgledno delal v dež. odboru in mnogo koristil deželi. /.../ In zdaj, ko sem osivel v narodnem delu, me hočejo izpodriniti iz mesta, ktermu sem bil popolnoma kos, in nanjga postaviti moža, ki nikdar ni drugega pisal, ko poročila v časnike, živel pa je razkošno in se dobro redil.

In tega človeka so proti meni podpirali, ne duhovniki in kmetje sami, katerim to ne zamerim, ampak ona inteligencija, ki je bila iz-

Josip Vošnjak je bil organizator in govornik na taborih, kjer se je oblikovala slovenska narodna samozavest.

voljena od liberalne strani in na ves glas poudarjala svojo liberalnost."

Umik na Visole

Leta 1895 se je Vošnjak upokojil. V politiki so nastopili povsem novi časi, oblikovali sta se najprej katoliška, nato pa še liberalna stranka, v njegovem liberalnem taboru je prizorišče zasedla mlada garda politikov, ki so ji njihovi starejši politični očetje postali v napoto. Med njimi sta bila najvidnejša Ivan Hribar, predvsem pa mladi agresivni Ivan Tavčar. Vošnjak se je zagrenjen umaknil na svoje vinogradno posestvo na Visolah pri Slovenski Bistrici, ki mu ga je že v 60. letih kupil oče. Tam je pisal in se ni prikazal v Ljubljano polnih sedem let.

Na Visolah je napisal tudi svoje znamenite spomine, ki so jih natisnili v Ljubljani leta 1905 in 1906, toda v njih se je ustavil pri letu 1873, saj je bil

mnenja, da bi z opisovanjem nadaljnjih let moral pisati tudi o svojih, predvsem pa o nečednostih drugih.

Biografija o Vošnjaku

Založba Nova revija je v zbirki *Znameniti Slovenci* zdaj o Josipu Vošnjaku izdala biografijo, ki jo je napisala Malina Schmidt-Snoj. To, da smo o tako pomembnem politiku, ki je bil v samem ospredju konstituiranja slovenskega naroda v drugi polovici 19. stoletja, šele zdaj dobili spodobno biografijo, dovolj zgovorno govori o stanju našega zgodovinopisja. Seveda nimamo biografij niti o celi vrsti drugih pomembnih Slovencev naše zgodovine. Najprej je to delo prepričal komunizem s svojo revolucionarno miselnostjo, po njegovem padcu pa svojevrsten molk naših zgodovinarjev (k sreči je tudi nekaj izjem!). Malina Schmidt-Snoj je v knjigi pr-

vič temeljiteje javno prikazala Vošnjakovo pisateljsko delovanje. Dotaknila se je tudi Vošnjakovega zasebnega življenja, njegovih ljubezni, družine in tudi svojevrstne tragike njegove zasebnosti, čeprav je imela pri pisanju na razpolago zelo malo virov o tem. Vošnjak se je poročil z "navadnim" dekletom, ki je živelu blizu njegovega vinskega hrama v Visolah, in imel z njo tri hčere in sina. Sin je postal oficir avstro-ogrske vojske, toda že v prvem mesecu prve svetovne vojne je padel na fronti v Galiciji proti Rusiji. Njegovo posestvo na Visolah je sinova vdova, z njo je bil poročen le kakšen mesec, hitro spravila na kant in prodala.

Pred vsem narodnost

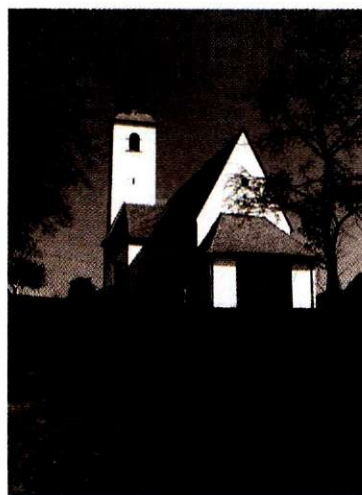
Josip Vošnjak je umrl leta 1911 na Visolah, pokopan pa je na pokopališču ob cerkvi sv. Venceslava v Zgornji Ložnici pri Slovenski Bistrici. Avtorica je tako stopila na mesto zgodovinarjev in je namesto njih izkopala iz pozabe tega pomembnega slovenskega politika, publicista in pisatelja, pri tem pa ji je uspelo odkriti zelo veliko zanimivih podrobnosti iz Vošnjakovega življenja in dela. Knjiga je napisana v lepo berljivem jeziku, opremljena je z veliko dokumentarnimi slikami, na koncu pa so dodani še bibliografija, viri, imensko kazalo, ki nam je pri branju takšne knjige lahko v veliko pomoč, časovna tabela in rodovnik rodbine Vošnjak.

Proti koncu je o Vošnjaku zapisala tudi naslednje besede: "Prav skrb za slovenski narod je bila Vošnjakova Arhimedova točka, iz katere so žarčila njegova dejanja tako rekoč na vsa polja tedanjega življenja in ljudi osveščala na področjih zdravstva, narodnostne biti, politične organizacije, gospodarskih podvigov in literarnih načrtov. Da je narodnostna ideja res zavzemala pri Vošnjaku absolutno prvo mesto, vidimo tudi iz njegovega zapisa, kjer jo postavlja ob bok zanjenako eposalni ideji – krščanstvu: *Vsak čas, vsako stoletje skoro ima svoje posebne misli ali ideje, ktere po malem rastejo in se razširjajo, da končno prešinejo vse narode in jih navdušujejo k veličanskim delom, katerim se še čudi ves poznejši svet. Taka ideja bila je pred 1800 leti krščanstvo, in taka ideja je zdaj narodnost.*"

Ivo Žajdela

Josip Jurčič (na sliki) in Josip Vošnjak sta bila velika prijatelja in sodelavca.

Sv. Venceslav v Zgornji Ložnici pri Slovenski Bistrici, kjer je pokopan Josip Vošnjak

Referendum o izbrisanih je ključ za razumevanje notranje strukture političnih strank kot tudi njihovih vzporednih akterjev. Ker smo v enem najbolj dinamičnih obdobjih od osamosvojitve, velja temu zato posvetiti posebno pozornost. Skupni imenovalec referendumu je odnos do demokracije.

Foto: Dane Kost

afera SIB v Ljubljani. LDS se je ni ke-sala, glavne akterke Vike Potočnik ni izključila, ker bi bilo to v nasprotju z njeno identiteto. Še več: kako razume politiko, je LDS pokazala, ko je Potočnikovo ob proslavi svoje desetletnice postavila v prve vrste, neposredno pred TV-kamere. To je bilo eno najglobljih simbolnih sporočil, kar smo jih kadar koli videli na TV.

Fenomen "nedolžne neveste"

Na drugi strani imamo demokratično opozicijo, h kateri že dvanajstič gradi most SLS. SLS se je referendumu udeležila, ne ker bi sama dojemala demokracijo kot temelj družbenega dela, to je storila zato, ker je LDS s tem postavila pred steno. Ta

Izbrisane snežne kokoši

Demokracija je za družbo to, kar je srčni pulz za živi organizem. Če enkrat samkrat umanjka, organizem doživi nepopravljive posledice. Pulz je nemogoče ali imeti ali ne imeti brez usodne škode za telo. Enako je z demokracijo. Ni je mogoče uveljavljati "po potrebi", kajti v nasprotnem primeru družba odmre in se spremeni v totalitarni servis.

Pogojno sprejemanje demokracije

Ko so institucije Republike Slovenije, med njimi celo nekdanja najvišja, predsednik republike, pozvale k bojkotu referendumu, so s tem sporočile, da demokracijo sprejemajo pogojno, po potrebi svojih (nevidnih) ambicij, o katerih pa ne pripovedujejo dosti. Kako naj to dokažemo? Ker je nekdanji predsednik hkrati tudi predsednik Foruma 21, si je mogoče upravičeno misliti le eno. Velike korporacije (Mercator, Krka, Autocommerce), katerih struktura moči se je oblikovala kot produkt tranzicije, so po notranji logiki nezainteresirane za celostno sobivanje z družbo. Družbo ali državo namreč potrebujejo le v segmentih. Prav zato je nesmiselno govoriti, da bo Forum 21 za levico to, kar je Nova revija za desnico, t. j. intelektualno zaledje. Nova revija je organsko povezana s samim rojstvom države, le-to pa tudi kritično sprem-

lja na vseh pomembnih točkah. O tem pričajo njeni zborniki, ki segajo od jezikovnega do ekonomskega vidika bivanja Republike Slovenije. Forum 21 pa država zanima fragmentarno. En segment, kjer je izrazil vitalno potrebo po državi, je bila privatizacija in njeni natančno določeni modeli. Po nekakšnem usodnem naključju (ali pa ne) je sedanjí predsednik vlade le-to tudi vodil kot državni sekretar na finančnem ministrstvu. Državo pa potrebujejo tudi v njeni simbolni funkciji. Edino s tega stališča je mogoče razložiti obisk beloruskega diktatorja Lukašenka pri nekdanjem predsedniku republike. Država je bila le kulisa za globlji prodor Rika in Foruma 21 na območje te nekdanje sovjetske republike. Kar je še bolj zastrašujoče, pa je, da se nekdanji predsednik republike in forum ujmeta v še eni točki. To je obrtnost na slovanski vzhod, ki je po sedmih desetletjih komunizma v svoji biti še vedno nedemokratičen. Tu se Kučanova izkušnja iz časa jugoslovanske partijske države sijajno ujame z ambicijami članov foruma po poslovanju z državami, ki so še vedno totalitarne (Putinova izvolitev npr.), njihova ekonomija pa planska in povezana s protekcionizmom in osebnimi znanstvi. Če je ekonomski princip Zahoda kapitalski, je princip tr-

govanja z Vzhodom klanski, dogovoren, da ne uporabimo kakšne težje besede. Poziv k bojkotu referendumu s strani nekdanjega predsednika države moramo zato razumeti prav v tej luči. V tej luči se pokaže tudi vsa njegova teža, predvsem pa nevarnost za obstoj demokratičnih mehanizmov družbe, če bi ta kapitalaska skupina v Sloveniji prevzela oblast.

Če je poziv predsednika Foruma 21 k bojkotu referendumu logična poteza, isto velja tudi za LDS. Ta stranka k bojkotu ni pozvala zato, ker je čutila, da bo krepko poražena – to bi bil samo navidezen razlog –, LDS je k bojkotu pozvala zato, ker se politike več ne misli iti. Ve, da bo na prihodnjih volitvah morala oblast predati, opozicija pa je ne zanima, saj v njej ne more uresničevati svojega temeljnega poslanstva, t. j. uporabljati državo kot servis za osebno pridobitništvo. Presek strateških interesov LDS in države je dobro pokazala

O avtorju

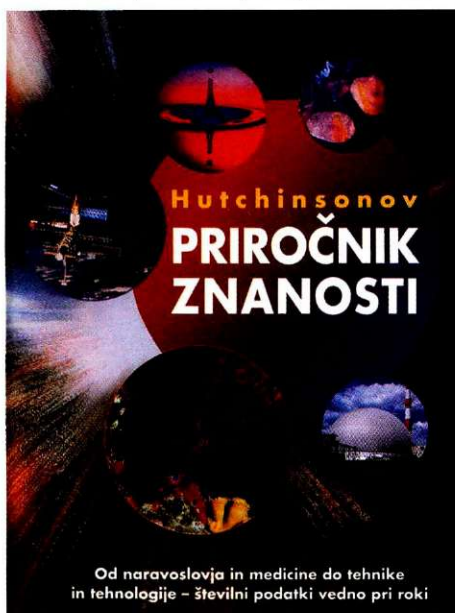
Dr. Boštjan Marko Turk je docent za francosko književnost na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Zadnjih petnajst let politično in publicistično precej deluje. Znan je po tem, da s svojimi članki in stališči razburja ljudi obeh političnih polov.

je morala likvidirati koalicijsko pogodbo, s tem pa dati SLS proste roke za odhod v opozicijo. SLS je v resnici ravnala premeteno – sedaj je kot že enainštirideseti nedolžna nevesta, čisto bela in snežna, pripravljena dahnuti usodni da tistemu, ki bo po volitvah pač imel več. In ji je vseeno, ali bo glavo zasukala na levo ali na desno ali pa samo naravnost. Saj bi jo tudi nazaj, pa kaj ko to ni mogoče. Zato niti sukanje glave ne more obuditi nekdanjega predsednika SLS in podpredsednika vlade M. Podobnika, ki mora svoje politične ambicije zadovoljevati v belem gradu s snežno slovensko perutnino. Veliko usodnejše se s tega stališča kaže ravnanje koalicije Slovenija in Andreja Bajuka. Temu je uspel veliki met, kajti LDS se vrti prav v krogu, ki ga je s poslanskim nastopom ob izvolitvi Toneta Ropa očrtal. Ropa je namreč predstavil kot produkt tranzicijske elite, njegovo navidezno nedolžnost (snežnost) pa označil kot hipokrizijo, ki ima sama v sebi tudi začetek konca. Rop je namreč postal talec struktur, ki so ga vzpostavile, in bo z njimi tudi zapustil posttranzicijski oder, če se seveda ne bo našel kak snežni angel, ki bo tudi prihajajoče volitve označil kot nepotrebne in za družbo škodljive, ksenofobične in nestrpne. In jih izbrisal.

Dr. Boštjan M. Turk

Hutchinsonov priročnik znanosti po svojem obsegu in izčrpnosti ni le "priročnik", ampak obsežen leksikon, v katerem je objavljeno vse ključno znanje z mnogih področij znanosti. Vloga tega priročnika je, da smo z njegovo pomočjo nenehno preskrbljeni z najpomembnejšimi podatki od računalništva do medicine in mnogih drugih področij znanosti.

Znanost je področje človekovega znanja, ki se najhitreje spreminja. Obsežno količino podatkov, ki sestavljajo moderno znanost *Hutchinsonov priročnik znanosti* podaja na razumljiv in pregleden način. Predstavlja berljivo knjigo z natančnimi in lahko dostopnimi informacijami, ki bo v pomoč tako strokovnjakom kot ljubiteljem znanosti.

Znanost je v tej knjigi predstavljena v najširšem smislu in vključuje naslednja področja: merjenje, matematiko, kemijo, fiziko, astronomijo, vedo o Zemlji – evolucijo in sestavo našega planeta ter atmosfero in hidrosfero, okolje in ekologijo, biologijo, genetiko in evolucijo, živalsko kraljestvo, rastlinski svet, človeško telo, zdravje in bolezni, računalništvo, tehnologijo in odkritja, izume in nagrade.

Vsako poglavje podaja pregled obravnavane teme; podatke, razporejene v tabele in prikazane na diagramih; slovarčke za posamezne teme, v katerih so pojasnjeni ključni pojmi; zgodovinski pregled dogodkov; kratek pregled dosežkov najvidnejših znanstvenikov ter številne spletne naslove in pregled literature za nadaljnje branje.

Knjiga, ki ima kar 656 strani, je pregledno urejena po tematikah. Vsako poglavje pokriva po

Priročnik znanosti

eno znanstveno disciplino ali področje znotraj discipline. Vsa poglavja imajo enako strukturo, edino zadnje poglavje *Odkritja, izumi in nagrade* sestavljajo tabele. Na koncu tega zajetnega priročnika je obsežno kazalo, ki bralcu pomaga, da

Struktura poglavij:

- **pregled teme** s tabelami, ponazoritvami, spletnimi naslovi, značilnostmi teme in zanimivimi podatki;
- **kronologija**, ki ponuja kratko zgodovino teme in vsebuje mejnike, kot so prelomni poskusi in pomembna objavljena dela;
- **biografije** pomembnih znanstvenikov in kratek opis njihovega prispevka znanosti;
- **slovarček** ključnih izrazov, uporabljenih v poglavju;
- **seznam** literature za nadaljnje branje.

hitro najde želeno temo ali podatek. Objavljenih je tudi veliko tabel, diagramov in ilustracij, ki uporabniku dajejo pregledne informacije in mu nazorno približajo predmete in pojave.

Tehniška založba Slovenije, ki slovenski knjižni trg zalaga predvsem z literaturo s področja znanosti, je Hutchinsonov priročnik znanosti prevedla po angleškem izvirniku. Prevajalo ga je kar dvanajst prevajalcev, ki so dobri poznavalci določenih področij znanosti. Prevod je namreč zahteval prevod vseh ključnih strokovnih izrazov, ki so uveljavljeni in se uporabljajo v različnih znanstvenih disciplinah.

Hutchinsonov priročnik znanosti je lahko dragocen spremljevalec vsakogar, ki želi hiter dostop do strokovnih informacij o vedno zanimivem in nezadržno spreminjajočem se svetu znanosti.

I. Ž.

Alpski svet

Slovenska narava je bogata kot malokje na svetu. Vanjo čedalje bolj posegamo in posledic teh svojih posegov se čedalje manj zavedamo. Zato je edini način, da obvarujemo vsaj dele naravnega okolja tudi za svoje potomce, da jih z različnimi stopnjami zavarujemo. V Prirodoslovnem muzeju Slovenije v Ljubljani so v ciklusu *Narava Slovenije* zdaj postavili razstavo o našem alpskem svetu.

Z vrsto razstav o slovenski naravi skušajo v Prirodoslovnem muzeju tudi nepoznavalcem predstaviti lepote naravnega okolja in raznovrstnost ogroženih rastlin in živali v njem. Leta 2000 so pripravili razstavo o Krašu in slovenskem delu Istre, leta 2001 o Ljubljanskem barju in Iski, leta 2002 razstavo o Muri in Prekmurju,

letos pa predstavljajo slovenski alpski svet z obsežnimi gorskimi gozdovi na planotah Jelovice in Pokljuke ter vse tri visokogorske skupine z vrhovi nad gozdno mejo – Julijske Alpe, Karavanke in Kamniško-Savinjske Alpe. Razstava o alpskem svetu bo na ogled do septembra 2005.

Alpe so mlado nagubano gorovje, nastalo zaradi podpiranja Afriške plošče pod Evrazijsko. Jadranska plošča, ki je med njima, še danes drsi pod Evrazijsko. Zato so Alpe vsako leto za nekaj milimetrov višje. Vendar erozija ne utrudno skrbi, da vrhovi ne bi dosegli neba. Milijone let so zmrzal, plazovi in tekoča voda spreminjali obliko gorovja. Najmogočnejši kamnoseki so bili ledeniki, ki so prekrivali Alpe več tisoč let. Nepredstavljivo težki ledeni skladi, ki so drseli po pobočjih, so preoblikovali površino in razširili doline. Upravičeno lahko rečemo, da so današnje Alpe zapuščina ledene dobe. Mogočne gore, ki so videti tako večne, so le ostanek tega, kar sta razjedli zmrzal in voda. Ledene dobe so se porajale in minevale. Med poledenitvami so

rastline in živali zapuščale sirno gorovje. Ko so minile, so se nekatere rastlinske in živalske vrste vrnile in prilagodile, druge pa so na novo pripotovale iz daljnih krajev in se tu naselile.

35 besedil 26 znanstvenikov

V obsežnem katalogu, ki spremlja razstavo, je objavljenih 35 kratkih,

a izčrpnih besedil; prispevalo jih je 27 znanstvenikov, ki so vsi specialisti za temo, o kateri pišejo. Izvrstne fotografije je prispevalo 29 avtorjev. Gre torej za pravi enciklopedijski prikaz narave slovenskega alpskega sveta. Uvodoma Tomi Trilar, ki je skupaj z Andrejem Gogalo in Miho Jerškom uredil katalog, pod naslovom *Alpe*,

• V dolgih milijonih let razvoja je Zemlja sama skrbno beležila vse dogodke v svoji zgodovini. Zapise nam je zapustila v kamninah in fosilnih ostankih. Iz njih sestavljajo geologi njeno bogato zgodovino. Trokrpar iz Javorniškega Rovta.

streha Evrope navaja splošne podatke o celotnih evropskih Alpah. Jurij Dobravec je avtor dveh pripevkov: *Je narava v gorah sploh ogrožena?* in *Triglavski narodni park*. Enako Jurij Kunaver: *Relief slovenskih Alp* in *Visokogorski kras v slovenskih Alpah*. O geoloških značilnostih alpskega prostora piše Stanko Buser, o alpskem botaničnem vrtu Juliana v Trenti pa Nada Praprotnik, ki je avtorica še štirih prispevkov, in sicer o alpskem rastlinstvu, o Zoisovi zvončnici – hčeri slovenskih planin, o karavanski ključavnici in o skrivnostnem trentarskem grintavcu.

Okamnine iz slovenskih Alp je prikazala Katarina Krivic, minerale Miha Jeršek, potresno dejavnost Renato Vidrih, podzemne vode pa Mihael Brenčič. O slednjih v članku *V zaledju Savice* piše tudi Ciril Mlinar Cic, ki je tudi avtor prispevka o marmorirani postrvi. Vodam je namenjen še več prispevkov: Alojz Žu-

Foto: Ciril Mlinar Cic

Froelichov svišč

ske stenice pa Matija Gogala. O hroščih v alpskem svetu pišejo Al Vrezec, Andrej Kapla in Slavko Polak, o čebelalah v gorah Andrej Gogala, o dnevnih metuljih slovenskih Alp Rudi Verovnik, slednji je tudi avtor prispevka o endemitu lorkovičevem rjavčku.

O planinskem pupku piše Katja Pobiljšaj, o planinskem močeradu Janez Gregori, ki prikaže še plazilce in ptice naših Alp, posebej pa še pla-

Foto: Aleksandra Lesnik

Planinski močerad

Foto: Janez Gregori

Svizec

Foto: Stanko Buser

• Izredno dolga in nemirna obdobja Zemljine zgodovine so v našem alpskem svetu zapustila globoke sledi v tektonski zgradbi. Večina preteklih dogodkov se je kazala v gubanju in prelamljanju kamninskih plasti ter njihovem dvigovanju ali spuščanju. Gorotvorne sile so povzročile dvig Alp pred 65 milijoni let, največje nagubane strukture pa so nastale šele pred približno 35 do 20 milijonov let. Notranje Zemljine sile so pri Modreju ob Soči drobno nagubale trdne volčanske apnenice z roženci.

panec in Uroš Herlec prikazeta prodišča slovenskih alpskih rek, Anton Brancelj visokogorska jezera v Alpah, Janez Gregori pa Zelence, izvir Save Dolinke. Visoka barja so obdelali Jurij Dobravec, Maja Fajdiga, Alenka Mencinger in Tanja Menegalijska. Vođa se neposredno dotika tudi rastlinski in živalski svet. Kačje pastirje slovenskega alpskega sveta sta prikazala Matjaž Bedjanič in Ali Šalamun, žuželke v tekočih vodah alpskega sveta Ignac Sivec in Bogdan Horvat, alp-

ninskega orla. O sesalcih naših Alp piše Franc Janžekovič, posebej o alpskem svizcu pa Jana Vidic. Iz naštetega vidimo, da gre res za prvovrsten prikaz slovenskega alpskega sveta, ki je prav tako kot naša druga naravna okolja čedalje bolj ogrožen. Glede na to, da Slovenci množično romamo v ta veličasni, a tudi ekološko krhki svet, bi bilo dobro, da bi bili z njim čim bolj seznanjeni. Razstava, še posebej pa vsebinsko bogat katalog sta namenjena prav temu. I. Ž.

Foto: Ciril Mlinar Cic

• Tisti, ki hodimo v planine, vemo, kaj pomeni naslednji opis. Ko se dvigamo iz doline proti vrhovom, se svet okoli nas spreminja. Senčne bukove gozdove zamenjajo temni smrekovi sestoji, ki postanejo redkejši, dokler se pred nami ne odprejo pašniki in planinska ruševja. Še više nas pozdravijo pisane visokogorske trate, skalne razpoke in sivina melišč. Rastlinska preproga postaja redkejša, tik pod najvišjimi vrhovi ostanejo le tu in tam bleščeče blazinice triglavske rože. Triglavska roža simbolizira žareče rožnato rdeče kapljice Zlatorogove krvi iz pripovedke.

V novo življenje

ALONG CAME POLLY

Reubnovno življenje in kariera se vrtita okoli varnosti. Najboljši zavarovalniški cenilec tveganja tudi v zasebnem življenju nikoli ne tvega in zato je njegovo življenje dobro načrtovano in srečno. Tako vsaj misli ...

Polly Prince pa živi od trenutka do trenutka in uživa v vseh nepričakovanih dogodkih, ki jih življenje prinese na njeno pot. Za vsakim vogalom vidi novo priložnost, novo službo, novo stanovanje v

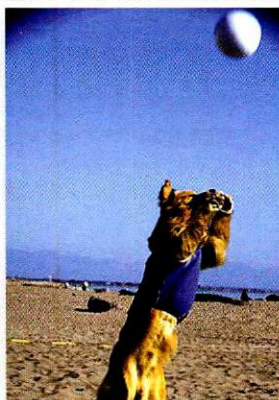
novem mestu, če se tukaj, kjer je po naključju zdaj, ne bi obneslo. Zanj ni meja. Nič je ne veže. Vse je izziv, ki ga je treba sprejeti. Če je pri volji, seveda. Ko se Reuben, igra ga Ben Stiller, in Polly, igra jo zvezda Prijatelj Jennifer Aniston, po naključju znajdeta na isti zabavi, se Reuben, ki mu je nedavno žena nabila rogove, odloči, da je Polly morda rešilna bilka, ki mu bo pomagala spet vrniti življenje v prave tire. Dekle je privlačno, drugačno, zabavno ... Pa še iz šole se poznata. Skupaj sta sodelovala pri krožku OZN. Punca se res ni mogla kaj prida

Režija:	John Hamburg
Producenti:	Danny DeVito, Michael Shamberg, Stacey Sher
Scenarist:	John Hamburg
Igrajo:	Ben Stiller, Jennifer Aniston, Philip Seymour Hoffman, Debra Messing, Alec Baldwin, Hank Azaria
Premiera:	6. 5. 2004
Distribucija:	Karantanija Cinemas

spremeniti, odkar se nista videla. Ali pač? V sedmem razredu verjetno še ni imela tatuja. In najbrž ni plesala salse in se basala z začinjeno eksotično hrano. In Reuben takrat zagotovo ni tako do potankosti načrtoval svojega življenja kot zdaj ...

Smeh do solz

Ko je režiser in scenarist John Hamburg začel pisati scenarij, ni imel v mislih nobenega igralca. Like je oblikoval po svojem občutku. A kaj kmalu se mu je v misli bolj in bolj vsiljeval Ben Stiller, s katerim sta so-

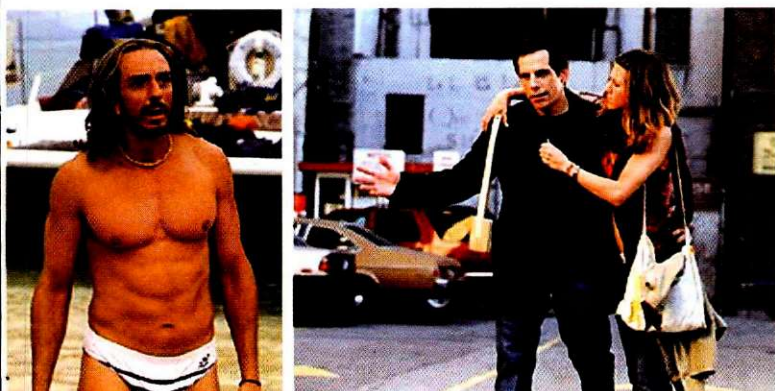

Kuža Bud

Zlati prinašalec Bud se vrača z novo družinsko komedijo, polno zabave, akcije in veselja. Tokrat se kuža izkaže za pravega športnega asa v odbojki na mivki, mladim priskoči na pomoč takrat, ko ga najbolj potrebujejo.

Tik pred velikim turnirjem namreč izgubijo ključnega člana ekipe. Nagrada za zmagovalce pa je zelo mamljiva – potovanje v sončno Kalifornijo! V Fernfieldu je poletje v polnem zagonu. Josh je ostal na fakulteti, trinajstletno sestro Andreo, igra jo Katija Pevec, pa zdaj, ko je šole konec, razjeda dolgčas. Njena

mama in oči (Cynthia Stevenson in Alfred Humphreys) se odpravljata na službeno pot, zato sta na pomoč poklicala babico (Edie McClurg), ki bo pomagala Andrei paziti na malega Noaha (Jake Smith). Da pa bi bila situacija se slabša, se je Andreina najboljša prijateljica Tammy preselila iz Fernfielda v Kalifornijo, Connor, fant, ki se vselil v sosednjo hišo, pa nekako ne more zapolniti praznine, ki je nastala ob Tammyjinem odhodu. Andreja je potrta in ne najde poti iz svojega obupa. Njena največja želja je obiskati Tammy. Na vse mogoče načine se trudi zaslužiti denar za potovanje v Kalifornijo, ko se ji porodi odlična ideja – okoliškim prebivalcem bo pazila njihove hišne ljubljence. Vse lepo in prav, dokler ji skupina psov ne uide iz hiše in povzroči pravega

delovala že pri nekaj projektih. Bolj ko je lik Reubna dobival obliko, očitneje je bilo, da je Ben pravi igralec za to vlogo. Vloga Polly iz naslova filma pa je Hamburg namenil Jennifer Aniston, ki ga je navdušila že v Prijateljih. Vsa igralska ekipa je brez pomisleka sprejela ponujene vloge, saj vsi po vrsti zatrjujejo, da so se že ob branju scenarija do solz nasmejali. Posebnost, ki jih je v scenariju najbolj pritegnila, pa je dejstvo, da

ima vsak lik ne glede na to, koliko minut je na platnu, svoj trenutek za komedijo in za čustveno dramo.

V nevarnih prizorih je imel glavno besedo nekdanji angleški mornariški častnik Tim Rigby, ki je pet let preživel v posebnih enotah za odstranjevanje eksplozivnih teles v morskih globinah. On je tisti, ki je namesto Browna skočil s strehe stolpnice podjetja AT&T. Za ta podvig je imel eno samo priložnost. Že prvič ga je moral uspešno izvesti. Skok med tesno postavljenimi stolpnici je trajal približno 30 sekund, snemali pa so ga s kar desetimi kamerami. Za uspeh filma se lahko zahvalijo izvrstni filmski zasedbi in režiserju, ki je bil dovolj odprt, da je igralcem dovolil veliko mero improvizacije.

razdejanja po mestu. Zaradi nastale skode je ob vse prihranke in Andrea se znajde na začetku.

Skoraj že obupa, ko ji Connor predlaga, naj se pridruži njegovi ekipi pri igranju odbojke na mivki. V želji, da bo lahko obiskala prijateljico Tammy, zagradi priložnost z obema rokama. Zelo dobro jim gre, dokler ne izvedo, da jih bo ena izmed ključnih članic ekipe kmalu zapustila. Novica jih zelo užalosti, pa ne za dolgo. Andrea namreč na

trening s seboj pripelje svojega psička Buddyja in kmalu se izkaže, da je pravi mojster v odbijanju žoge. Takoj ga sprejmejo medse. Zmage se vrstijo druga za drugo, tik pred začetkom odločilne tekme pa Buddyja ugrabijo, zato morajo igrati brez njega. Bitka je že skoraj izgubljena, vendar se proti koncu tekme Buddyju uspe rešiti. Čudežno se pojavi na mivki in tako pripomore h končni zmagi.

Monika Maljevič

AIR BUD: SPIKES BACK

Režija:	Mike Southon
Producenta:	Anna McRoberts, Robert Vince
Scenaristi:	Anna McRoberts, Anne Vince, Robert Vince
Igrajo:	Katija Pevec, Jake D. Smith, Tyler Boissonnault, Edie McClurg
Premiera:	6. 5. 2004
Distribucija:	Ljubljanski kinematografi

na kratko

V Lozani je v 81. letu starosti umrl francosko-švicarski filmski režiser in pisatelj **Jose Giovanni**. V svoji karieri je posnel 15 filmov za kinematografe in pet televizijskih filmov, poleg tega je napisal še 20 romanov, dve knjigi spominov in 33 snemalnih knjig. Med njegove najbolj znane filme se uvrščajo La Rapace (1968), Dernier domicile connu (1969), La Scoumoune (1972) in Deux hommes dans la ville (1973). Pred štirimi leti je posnel avtobiografski film Mon père, v katerem je obdelal zapleten odnos s svojim očetom. Pri filmu je sodeloval z znanimi francoskimi igralci, med drugim z Jeanom Gabinom, Alainom Delonom, Linom Venturo, Jean-Paulom Belmondom in Gérardom Depardieujem. V zadnjih letih se je zavzemal za zmanjšanje kriminala med mladimi, veliko pa je obiskoval tudi zapore, ki jih je v burni mladosti od znotraj spoznal tudi sam.

Ameriški režiser **Steven Spielberg** bo junija začel snemati film o olimpijskih igrah v Münchnu leta 1972, ko so palestinski ekstremisti za talce vzeli izraelske športnike in jih kasneje tudi ubili. Po pisanju Daily Variety je scenarij za film delo Eica Rotha, ki je v tej vlogi sodeloval tudi pri filmu Forrest Gump. Glavno vlogo naj bi odigral Ben Kingsley. Spielbergov film še nima naslova, toda režiser in njegova producentna ekipa so obiskali že precej evropskih lokacij, na katerih naj bi potekalo snemanje. Spielberg je v Evropi zadnjič ustvarjal, ko je snemal film Reševanje vojaka Ryana.

Znano afero z mamili iz leta 1967, katere posledica je bila aretacija dveh članov skupine Rolling Stones, Keitha Richardsa in Micka Jaggerja, bodo prelili na filmski trak. Člani skupine so si zaradi posesti mamil prisluzili zaporno kazen, ki je bila pozneje razveljavljena. Igralec Nigel Havers bo v filmu igral vlogo svojega očeta iz resničnega življenja lorda Haversa, ki je bil odvetnik obrambe na sojenju leta 1967. Članom skupine so prisodili zaporno kazen, jo nato razveljavili, Jaggerja pa pogojno izpustili. Pod scenarij se bo podpisal Nick Fisher, ki je s Haversom že sodeloval pri projektu Manchild. "To je samo del angleške zgodovine, vendar ima mednarodni značaj. Leto 1967 je bilo neverjetno leto, ta incident pa je povzročil pomemben preobrat v zgodovini na način, kako mediji funkcionirajo," je dejal Fisher za časnik Independent. Po Fisherjevih besedah je ideja za snemanje prišla s strani Haversa, saj je omenjeni dogodek del družinske zgodovine. "Čeprav sta Jagger in Richards v središču zgodbe, bi žele, da film ne temelji izključno na njiju, saj je sojenje in izkušnja Michaelu Haversu za vedno spremenila življenje," je dejal Nigel Havers.

Poljski režiser in oskarjevec **Roman Polanski** je novinarjem v Parizu predstavil glavnega igralca svojega novega filma, adaptacije literarne klasike Charlesa Dickensa Oliver Twist. Po dolgem iskanju, ki je vključevala šole drame po Angliji, je bil na koncu za vlogo Oliverja izbran desetletni Barney Clark. Barney je neznan igralec, njegova izkušnja sta samo dve televizijski vlogi v Veliki Britaniji. Fagino bo igral Ben Kingsley. Oliver Twist je francosko-italijansko-angleško-češka koprodukcija, vredna okoli 45 milijonov evrov. Snemanje po scenariju Ronalda Harwooda, s katerim je Polanski posnel Pianista, se bo začelo v Pragi, 12. julija letos. Igralsko zasedbo po zahtevah Polanskega sestavljajo samo angleški igralci, s čimer bo zagotovljena avtentičnost filma. Med njimi so Jamie Foreman v vlogi Billa Sykesa in Frank Finlay, ki ga poznamo iz Pianista po vlogi Brownlowa.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

7.5.2004

Slovenija 1

- 6.00 TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
 6.20 TEDENSKI IZBOR
 6.20 KULTURA
 6.30 ODMEVI
 7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
 9.00 POROČILA (VPS 09.00)
 9.05 TEDENSKI IZBOR
 9.05 M. BRULEC: KROKI, VELIKI KROKODIL, LUTKOVNA IGRICA
 9.35 ODDAJA ZA OTROKE
 10.05 ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE ŠTAFETA MLADOSTI
 10.40
 11.20 23. SREČANJE TAMBURAŠKIH IN MANDOLINSKIH SKUPIN IN ORKESTROV SLOVENIJE, 4. DEL
 11.55 HUMANISTIKA
 12.25 FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 8/24
 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
 13.30 TEDENSKI IZBOR
 13.30 OSMI DAN
 14.00 ANDREJ HIENG: MARK IN ANTONIJ, IZVIRNA TV IGRA
 14.55 VSAKDANJIK IN PRAZNIK, PONOVITEV
 15.55 MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
 16.45 PLEME, ANGLEŠKA NANIZANKA, 18/26 (VPS 16.45)
 17.10 IZ POPOTNE TORBE: KOKOŠI ALI JAJCE (VPS 17.10)
 17.35 NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/18 (VPS 17.30)
 18.30 ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
 18.40 RISANKA (VPS 18.40)
 18.55 VREME (VPS 18.55)
 19.00 DNEVNIK
 19.35 ŠPORT, VREME, MAGNET
 20.00 NAJSIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
 20.55 SLAČENJE, NOVOZELANDSKA NADALJEVANKA, 3/20 (VPS 20.55)
 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
 22.50 POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
 0.00 NOČNI IZBOR
 0.00 DNEVNIK, ŠPORT
 0.50 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.55)
 1.10 NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/18
 2.05 KAMNITI DEŽ, ANGLEŠKI FILM (VPS 02.05)
 3.35 POLNOČNI KLUB
 5.10 KONCERT SKUPINE HALO (VPS 05.10)

Slovenija 2

- 6.15 TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.30
 6.30 INFOKANAL
 9.00 TEDENSKI IZBOR
 9.00 OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA
 9.35 MOSTOVI - HIDAK: BREZ MEJA - HAT/RTALAN
 10.05 INFOKANAL
 11.00 TV PRODAJA
 11.30 INFOKANAL
 15.50 TV PRODAJA
 16.20 VIDEOSPOTNICE: EVROSONG 2004, PON.
 16.55 SKOZI ČAS (VPS 17.30)
 17.05 OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA (VPS 16.55)
 17.45 DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 78/158 (VPS 17.45)
 18.10 KES, ANGLEŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 18.10)
 20.00 SELTIVNE VIHRE PO EVROPI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/4 (VPS 20.05)
 20.55 NOVE ZVEZDE EVROPE, 3/8 (VPS 21.00)
 21.25 SOUTH PARK, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 9/17 (VPS 21.30)
 21.50 KOLESARSKA DIRKA PO SLOVENIJI, REPORTAŽA (VPS 21.55)
 22.20 ZADNJI, ITALIJA. FILM, 1. DEL (VPS 22.25)
 23.55 SLOVENSKA JAZZ SCENA: BIG BAND RTV SLOVENIJA IN IGOR LUMPERT (VPS 00.00)
 0.55 MICHAEL COLLINS, ANGLEŠKO-AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 01.00)
 3.00 INFOKANAL

Kanal A

- 9.15 TV prodaja
 9.20 Herkul, 6. sezona, ponovitev 5. dela am. nad.

- 10.10 Varuhi luke, 7. sezona, ponovitev 19. dela avstralske nanizanke
 11.00 Non Stop Music, ponovitev
 12.30 TV prodaja
 13.00 Herkul, 6. sezona, 6. del ameriške nadaljevanke
 13.50 Mladi in nemirni, 3. sezona, 139. del ameriške nadaljevanke
 14.40 Vsi moji otroci, 34. del ameriške nadaljevanke
 15.30 TV prodaja
 16.00 Varuhi luke, 7. sezona, 20. del avstralske nanizanke
 16.55 Ha!
 17.25 Skrita kamera, humoristična oddaja
 17.25 Samski stan, 2. sezona, 3. del ameriške humoristične nanizanke
 17.55 Jimova družina, 1. sezona, 15. del ameriške humoristične nanizanke
 18.25 XXL premiere
 18.30 Non Stop Music
 20.00 Romantični film:
 Ugrabljeni dedek, ameriški film
 21.45 Nori na petek:
 Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
 22.40 Najboljše reklame, ki jih nikoli niste videli, dokumentarna oddaja
 23.30 Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

- 7.25 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
 8.15 Maševanje ljubezni, ponovitev 74. dela španske nadaljevanke
 9.10 Klon, ponovitev 18. dela brazilске nadaljevanke
 10.00 TV prodaja
 10.30 Moja Sofija, ponovitev 13. dela španske nad.
 11.20 Družinske vezi, ponovitev 96. dela brazilске nadaljevanke
 12.15 Trenja, ponovitev
 13.40 TV prodaja
 14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
 15.00 Družinske vezi, 97. del brazilске nadaljevanke
 15.55 Moja Sofija, 14. del španske nadaljevanke
 16.55 Klon, 19. del brazilске nadaljevanke
 17.55 24UR - vreme
 18.00 Maševanje ljubezni, 75. del španske nadaljevanke
 19.00 24UR
 20.00 Akcija:
 Šesti dan, ameriški film
 22.20 Pazi, kamera!
 22.50 Teksaski mož postave, 6. sezona, 10. del ameriške nanizanke
 23.45 XXL premiere
 23.50 Srce angela, ameriški film
 1.55 24UR, ponovitev
 2.55 Nočna panorama

TevePika

- 9.00 Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
 9.30 ABCD, svet avtomobilizma, pon
 10.00 Poslovni dnevnik, oddaja o gospodarstvu
 11.00 Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
 11.30 V harmoniji z naravo, pon
 12.00 Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
 13.00 Aktualno, gostja: A. Paulin - SMS, pon
 13.30 Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
 14.00 Klepet z jasnovidko Maružo, pon
 14.30 Video top 30, lestvica glasbenih spotov
 17.15 Ali gre Slovenija res v EU?, kratki igrani film, pon
 17.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, CINDI, pon
 18.00 Šola na Jupiteru, pon
 18.30 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
 19.00 24 UR, prenos v živo
 20.00 Predah v gibanju, gost: Dušan Mikuš, vodi: Jana Debeljak, prvič
 21.00 Kosarka - 1A liga moški, končnica SKL, polfinale, posnetek
 22.30 Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
 23.00 BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
 00.30 Z glavo na zabavo, pon
 00.45 Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

- 06.00 Videostrani
 07.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
 07.30 Risanke
 07.55 TV prodaja
 08.25 Risanke
 08.50 TV prodaja

- 09.10 Lisice, 9. del jugoslovanske serije
 10.10 TV prodaja
 10.25 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
 10.55 Videalisti, glasbene lestvice
 12.00 TV prodaja
 12.25 Risanke
 13.15 TV prodaja
 13.30 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
 14.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
 14.30 SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
 15.30 Videalisti, glasbene lestvice
 16.15 Rad igran nogomet
 16.45 Automobile
 17.00 Sijaj, ponovitev
 17.30 Sto izlozb, sto strasti, 183. del italijanske telenovele
 18.00 TV prodaja
 18.30 Pokemoni, risani film
 19.00 Videalisti, glasbene lestvice
 20.00 SuperNov@ Multi Talents - zmagovalci polfinala
 21.00 Šesti čut, ameriška drama, 1999
 23.00 SuperNov@ Multi Talents - zmagovalci polfinala, ponovitev
 00.00 TV prodaja
 00.30 Videostrani

SOBOTA,

8.5.2004

Slovenija 1

- 6.00 TELETEKST TV SLOVENIJA do 07.15
 6.20 TEDENSKI IZBOR
 6.20 KULTURA
 6.30 ODMEVI
 7.00 ZGODEB IZ ŠKOLJKE
 7.35 MALE SIVE CELICE, KVIZ
 8.25 KINO KEKEC:
 ZACARANA EMMA, NEMŠKI FILM (VPS 08.30)
 9.55 TEDENSKI IZBOR
 9.55 NAJSIBKEJŠI ČLEN, KVIZ
 10.45 POLNOČNI KLUB
 12.00 TEDNIK, PONOVITEV
 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
 13.25 PODOBA VOJAKA: RUDOLF MAISTER - GENERAL IN PESNIK, DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV (VPS 13.25)
 13.55 SEDMI ZVITEK, KOPRODUKCIJSKI FILM, 1/3 (VPS 13.55)
 15.30 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
 15.55 SLOVENCI V ITALIJI (VPS 15.55)
 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
 16.50 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
 17.15 OZARE (VPS 17.15)
 17.20 DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 5/13 (VPS 17.20)
 17.50 SLOVENSKI MAGAZIN (VPS 17.55)
 18.15 COFKO COF, RISANA NANIZANKA, 9/26 (VPS 18.20)
 18.40 RISANKA (VPS 18.45)
 18.55 VREME (VPS 18.55)
 19.00 DNEVNIK
 19.25 ŠPORT
 19.35 UTRIP
 19.50 VREME
 20.00 ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 5/10 (VPS 20.00)
 20.35 FRANCOSKI POLJUB, AMERIŠKI FILM (VPS 20.35)
 22.20 PRVI IN DRUGI (VPS 22.20)
 22.45 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.45)
 23.20 OKUS PO VINU, DOKUMENTARNA SERIJA, 6/10 (VPS 23.20)
 23.50 POD RUŠO, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 10/13 (VPS 23.50)
 0.45 NOČNI IZBOR
 0.40 DNEVNIK, ŠPORT
 1.25 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.20)
 1.45 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
 2.10 DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 5/13
 2.35 SLOVENSKI MAGAZIN
 3.00 JUSTINE, AMERIŠKI FILM (VPS 03.00)
 4.50 PRVI IN DRUGI
 5.10 OKUS PO VINU, DOKUMENTARNA SERIJA, 6/10
 6.05 KONCERT SKUPINE FARAONI (VPS 06.05)

Slovenija 2

- 6.15 TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.30
 6.30 INFOKANAL

- 9.00 GLASBENO JUTRO:
 KATALENA, POSNETEK KONCERTA (VPS 09.05)
 9.35 MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
 10.05 INFOKANAL
 11.00 TV PRODAJA
 11.30 INFOKANAL
 12.35 TV PRODAJA
 13.25 MAGAZIN LIGE PRVAOKO (VPS 15.40)
 13.55 MURSKA SOBOTA: NOGOMET - LIGA SIMOBIL VODAFONE, PRENOS (VPS 16.55)
 16.10 PRAGA: SP V HOKEJU NA LEDU SKUPINE A, POLFINALE, PRENOS (VPS 16.10)
 18.30 VZHOD JE VZHODNO, ANGLEŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 18.30)
 20.10 PRAGA: SP V HOKEJU NA LEDU SKUPINE A, POLFINALE, PRENOS (VPS 20.10)
 22.30 KOLESARSKA DIRKA PO SLOVENIJI, REPORTAŽA (VPS 22.30)
 23.00 ARHIVI UMOROV: FOTOGRAFOV STOL, ANGLEŠKI FILM (VPS 23.00)
 0.30 SOBOTNA NOČ (VPS 00.25)
 2.30 PLITEK GROB, ANGLEŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 02.25)
 4.00 INFOKANAL

Kanal A

- 9.20 TV prodaja
 9.50 Vsi moji otroci, ponovitev 30. dela ameriške nadaljevanke
 10.40 Vsi moji otroci, ponovitev 31. dela ameriške nadaljevanke
 11.30 Vsi moji otroci, ponovitev 32. dela ameriške nadaljevanke
 12.20 Vsi moji otroci, ponovitev 33. dela ameriške nadaljevanke
 13.10 Vsi moji otroci, ponovitev 34. dela ameriške nadaljevanke
 14.00 Dannyjeve zvezde
 15.00 Dr. Phil, pogovorna oddaja
 15.50 Oprah Show, pogovorna oddaja
 16.40 Najboljše reklame, ki jih nikoli niste videli, ponovitev dokumentarne oddaje
 17.35 Simpatije, 6. sezona, 15. del ameriške nanizanke
 18.30 Non Stop Music
 20.00 Kriminalka:
 Osebnost maševanje, ameriški film
 21.40 Znova na prostosti, 2. sezona, 12. del ameriške nanizanke
 22.40 Poslednji tabu, ameriški film
 0.25 Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

- 7.30 TV prodaja
 8.00 Ringa-Raja:
 Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
 8.10 Zelenjavčki, sinhronizirana risana serija
 8.50 Malinji dol, sinhronizirana risana serija
 9.00 Nás mali svet, sinhronizirana risana serija
 9.05 Obuti macek, sinhronizirana risana serija
 9.30 Mjav! Mjav!, sinhronizirana risana serija
 9.40 Rudijevo moštvo, sinhronizirana risana serija
 10.05 V deželi igraš, sinhronizirana risana serija
 11.00 Beyblade, risana serija
 11.30 Galidor - varuh na vesoljski meji, 20. del mladinske nanizanke
 12.00 Šolska kotarska liga
 13.00 V najslabšem primeru, dokumentarna serija
 14.00 Formula 1, prenos treninga
 15.10 Resnični svet, dokumentarna oddaja
 15.30 Zgodbe oceanov, dokumentarna oddaja
 16.05 Izginjajoči raji na Zemlji, dokumentarna oddaja
 17.10 24UR - vreme
 17.15 Nekoč za božič, ameriški film
 19.00 24UR
 20.00 Lepo je biti milijonar
 21.10 Filmski hit:
 Vrni se, ameriški film
 23.20 Podajaj municijo!, ameriški film
 1.00 24UR, ponovitev
 2.00 NOČna panorama

TevePika

- 11.00 Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
 11.30 V harmoniji z naravo, pon
 12.00 Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
 13.00 Pod Židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
 14.30 Klepet z jasnovidko Maružo, pon
 15.00 Video top 30, lestvica glasbenih spotov

16.45 Košarka - 1A liga moški, končna polfinale, 1. krog, Union Olimpija: Geoplin Slovan, posnetek, pon
 18.15 Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, prvič
 18.45 Z glavo na zabavo, pon
 19.00 Droga - sreča na vrhvi, pon
 19.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, pregled dojk, pon
 20.00 Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, prvič
 20.30 Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: mag. Anton Rop, predsednik stranke LDS, pon
 21.30 Šola na Jupitru, pon
 22.00 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
 22.30 ABCD, svet avtomobilizma, pon
 23.00 The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
 00.30 Video top 30, lestvica glasbenih spotov

16.45 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.45)
 16.45 FENOMENI
 16.50 LORELLA
 17.05 PREDMET POZELENJA
 17.20 DRUŽABNA KRONIKA
 17.35 VSAKDANJIK IN PRAZNIK - ALPSKI VEČER, 1. DEL (VPS 17.35)
 18.30 ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
 18.40 RISANKA (VPS 18.40)
 18.55 VREME (VPS 18.55)
 19.00 DNEVNIK
 19.25 ŠPORT
 19.35 ZRCALO TEDNA
 19.50 VREME
 20.00 SPET DOMA (VPS 20.00)
 21.50 NIKOLI NE POZABI DA SI SLOVENEC, PORTRET BOGDANA POGAČNIKA (VPS 21.50)
 22.45 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.45)
 23.20 PREVARA, AMERIŠKI ČB FILM (VPS 23.15)
 23.30 NOČNI IZBOR
 0.35 DNEVNIK, ŠPORT
 1.15 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.15)
 1.40 PLANET ROCK: WESTLIFE, GLASBENI DOKUMENTAREC (VPS 02.00)
 2.05 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA

9.25 Mjaj! Mjaj!, sinhronizirana risana serija
 9.35 Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
 9.40 Rudjevo mostvo, sinhronizirana risana serija
 10.05 Capi, moj mali kuža, sinhronizirani risani film
 11.00 Beyblade, risana serija
 11.30 Galidor - varuh na vesoljski meji, 21. del mladinske nanizanke
 12.00 Šolska košarska liga, ponovitev
 13.00 Resnični svet, dokumentarna oddaja
 13.30 Formula 1, prenos dirke za VN Španije
 16.00 Oh, ta osemdeseta, 7. del ameriške humoristične nanizanke
 16.30 Rešiti otroka, ameriški film
 18.15 24UR - vreme
 18.20 Triki Jamięa Oliverja, 2. sezona, angleška dokumentarna oddaja
 19.00 24UR
 20.00 Lepo je biti milijonar
 21.45 Športna scena
 22.45 Dekle na oglas, ameriški film
 0.45 24UR, ponovitev
 1.45 Nočna panorama

9.05 TEDENSKI IZBOR
 9.05 IZ POTOPTNE TORBE: KOKOŠ ALI JAJCE
 9.25 RISANKA
 9.40 PLEME, ANGLEŠKA NANIZANKA, 18/26
 10.05 POTEPANJA: V SLOVENSKO VOJSKO, IGRANO-DOKUMENTARNA SERIJA, 2/7
 SPET DOMA
 10.35 PRVI IN DRUGI
 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
 13.15 INFOKANAL
 13.30 TEDENSKI IZBOR
 13.30 OBZORJA DUHA
 14.05 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
 15.00 VSAKDANJIK IN PRAZNIK - ALPSKI VEČER, 1. DEL, PONOVITEV
 15.55 DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
 16.50 RADOVEDNI TAČEK: PODZEMLJE (VPS 16.50)
 17.05 AFNA FRIKI, MLAD. ODDAJA, 6/12 (VPS 17.00)
 17.35 DIVJINA V VELEMESTIH, FRANCOSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/4 (VPS 17.35)
 18.25 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
 18.35 ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
 18.40 RISANKA (VPS 18.40)
 18.55 VREME (VPS 18.55)
 19.00 DNEVNIK
 19.35 ŠPORT, VREME, MAGNET
 20.00 HUJŠAJMO!, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 3/7 (VPS 20.00)
 20.55 SVETOVNI IZZIVI (VPS 20.55)
 21.25 PISAVE (VPS 21.25)
 22.00 ODMEV, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
 22.50 AURELIEN, FRANCOSKA LITERARNA NADALJEVANKA, 2, ZADNJI DEL (VPS 22.50)
 0.30 NOČNI IZBOR
 0.30 ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 5/10
 DNEVNIK, ŠPORT
 1.50 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.50)
 2.15 DIVJINA V VELEMESTIH, FRANCOSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/4
 3.05 SVETOVNI IZZIVI
 3.35 PISAVE
 4.00 VELIKI OBRAT, AMERIŠKI FILM (VPS 04.00)
 5.30 INFOKANAL

Kanal III

07.00 Videostrani
 08.00 TV prodaja
 09.00 Sto izložb, sto strasti, ponovitev 179. dela
 09.25 Sto izložb, sto strasti, ponovitev 180. dela
 09.50 Sto izložb, sto strasti, ponovitev 181. dela
 10.10 Sto izložb, sto strasti, ponovitev 182. dela
 10.35 Sto izložb, sto strasti, ponovitev 183. dela
 11.00 Risanke
 11.30 Za vas in mesto, ponovitev
 12.30 Vzgoja in nega balkonskih roz, ponovitev
 13.00 TV prodaja
 13.30 Angleška nogometna liga, prenos
 15.30 SuperNov@ Multi Talents avdicija, ponovitev
 17.00 Moderna orožja, ponovitev
 18.00 TV prodaja
 18.30 Automobile
 18.45 Risanke
 19.15 Videalisti, glasbene lestvice
 20.00 Hrvatski idol, reportaža
 21.00 SuperNov@ Multi Talents - zakulisje polfinalne oddaje
 22.00 Angleška nogometna liga, posnetek
 23.45 SuperNov@ Multi Talents - zakulisje polfinalne oddaje, ponovitev
 00.15 TV prodaja
 00.45 Videostrani

Slovenija 2

6.15 TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.30
 6.30 INFOKANAL
 11.00 TV PRODAJA
 11.30 INFOKANAL
 12.30 TV PRODAJA
 13.00 5. FESTIVAL USTNIH HARMONIK - (AH), TE ORGLJICE, 2. DEL (VPS 12.30)
 13.25 DO KONCA IN NAPREJ, SLOVENSKI FILM, PONOVITEV (VPS 13.20)
 14.55 KOLESARSKA DIRKA PO SLOVENIJI - CIJLJ, PRENOS (VPS 14.55)
 15.55 EURO 2004 - ZGODOVINA EP V NOGOMETU: LETO 1996 (VPS 15.55)
 16.25 EURO 2004 - ZGODOVINA EP V NOGOMETU: LETO 2000 (VPS 16.25)
 16.55 EP V STANDARDNIM PLESIH, POSNETEK IZ LJUBLJANE (VPS 18.50)
 18.25 MATE DOLENC: JONOV LET, TV FILM (VPS 18.25)
 19.50 SKOZI ČAS (VPS 19.50)
 20.10 PRAGA: SP V HOKEJU NA LEDU SKUPINE A, FINALE, PRENOS (VPS 20.10)
 22.30 ROJENI ZA OGNJEVIŠTOST - ZVEZDE AMERIŠKEGA BALETNEGA GLEDALIŠČA, KANADSKI FILM O BALETU (VPS 22.35)
 23.25 SOUTH PARK, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 9/17, PONOVITEV (VPS 23.25)
 23.45 VOD SMRTI, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 23.45)
 1.40 INFOKANAL

TevePika

9:20 Knjiga na muhi, oddaja o knjigi, pon
 9:30 Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
 10:00 Droga - sreča na vrhvi, pon
 10:30 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
 11:00 Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
 11:30 Pod Židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
 13:00 Drom Pot, romska oddaja, prvič
 13:30 Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
 17:00 Predah v gibanju, gost: Dušan Mikuš, vodi: Jana Debeljak, pon
 18:00 Aktualno, gostja: A. Paulin - SMS, pon
 18:30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, CINDI, pon
 19:00 Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
 20:00 Koncert Jasmina Stavrosa, prvič
 21:15 Z glavo na zabavo, pon
 21:30 Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: Borut Pahor, predsednik stranke ZLSD, pon
 22:30 Droga - sreča na vrhvi, pon
 23:00 BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
 0:30 Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Slovenija 2

6.15 TELETEKST TV SLOVENIJA do 02.00
 6.30 INFOKANAL
 9.05 PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.05)
 9.35 TEDENSKI IZBOR
 9.35 SLOVENC V ITALIJI
 10.05 DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 78/158
 INFOKANAL
 11.00 TV PRODAJA
 11.30 INFOKANAL
 12.40 TV PRODAJA
 13.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVITEV
 MADRID: EP V PLAVANJU, PRENOS (VPS 17.25)
 19.25 DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 79/158 (VPS 19.25)
 19.50 SKOZI ČAS (VPS 19.50)
 20.05 KONČNICA (VPS 20.05)
 21.00 STUDIO CITY (VPS 21.00)
 22.00 ŠTUDENTSKA (VPS 22.00)
 22.30 VIDEOSPOTNICE: EVROSONG 2004 (VPS 22.30)
 23.00 BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 23.00)
 0.20 OBLEČENA ZA UBIJANJE, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 00.20)
 2.00 INFOKANAL

NEDELJA,

9.5.2004

Slovenija 1

7.10 TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.25
 7.30 ŽIV ŽAV:
 BISERGORA: BIBA TONE BI BIL RAD HITREJŠI, LUTKOVA NAANIZANKA, 12/15;
 METKA IN ZVERINKO ZVER,
 RISANA NANIZANKA, 3/26;
 MARCELINO KRUIH IN VINO,
 RISANA NANIZANKA, 10/26;
 PIKA NOGAVIČKA, RISANA NANIZANKA, 8/26 (VPS 07.30)
 9.30 O ŽIVALIH IN LJUDEH,
 ODDAJA TV MARIBOR, PONOVITEV
 9.55 IZVIR(N)I, ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI (VPS 09.55)
 10.25 POMAGAJMO SI,
 ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 10.25)
 11.00 DIVJA AZIJA, FRANCOSKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 11/12 (VPS 10.55)
 11.25 OZARE, PONOVITEV
 11.30 OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.00)
 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
 13.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 13.15)
 13.15 SKRITA KAMERA
 13.20 ČLOVEK IN POL
 13.30 ČLOVEŠKI FAKTOR
 13.35 NEDELJSKO OKO
 13.40 GLAS LJUDSTVA
 13.45 HALO, LEON
 13.55 PET MINUT SLAVE
 14.00 V 80. NEDELJAH OKOLI SVETA
 14.05 PLANETV
 15.05 ŠPORT & ŠPORT NA DANAŠNI DAN
 15.15 VABILO ZA DVA
 15.30 POLDNEVNIK
 15.35 TRIKOTNIK
 15.55 TOTAL
 16.10 GLASBENI DVOBOJ
 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)

Kanal A

9.20 TV prodaja
 9.50 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 135. dela ameriške nadaljevanke
 10.40 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 136. dela ameriške nadaljevanke
 11.30 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 137. dela ameriške nadaljevanke
 12.20 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 138. dela ameriške nadaljevanke
 13.10 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 139. dela ameriške nadaljevanke
 14.00 Dannyjeve zvezde
 15.00 Dr. Phil, pogovorna oddaja
 15.50 Oprah Show, pogovorna oddaja
 16.40 Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
 17.35 Felicity, 4. sezona, 1. del ameriške nanizanke
 18.30 Planet 10
 19.00 Non Stop Music
 20.00 Družinski film: Asterix in Obelix: Misija Kleopatra, francoski film
 22.00 Tih zločin, 1. sezona, 13. del ameriške naniz.
 22.55 Tik tak, ameriški film
 0.35 Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30 TV prodaja
 8.00 Ringa-Raja:
 8.00 Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
 8.10 Zelenjavčki, sinhronizirana risana serija
 8.45 Malinji dol, sinhronizirana risana serija
 8.55 Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
 9.00 Obuti macék, sinhronizirana risana serija

Kanal III

07.00 Videostrani
 08.00 TV prodaja
 09.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
 11.00 Rokomet, moja igra
 11.30 Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
 12.30 Risanke
 13.00 TV prodaja
 13.30 SuperNov@ Multi Talents avdicija, ponovitev
 14.30 Automobile
 14.45 TV prodaja
 15.00 Angleška nogometna liga, prenos
 17.00 TV prodaja
 17.30 Šijaj, ponovitev
 18.00 Ekskluzivni magazin
 18.30 Štiri tacke
 19.00 SuperNov@ Multi Talents avdicija - zmagovalci polfinala, ponovitev
 20.00 Boleše slovo, ameriška romantična komedija, 1997
 21.40 Reporter X
 22.10 Angleška nogometna liga, posnetek
 00.00 K1, športni program
 00.50 SuperNov@ Multi Talents avdicija, ponovitev
 01.50 TV prodaja
 02.00 Videostrani

PONEDELJEK,

10.5.2004

Slovenija 1

6.10 TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
 6.30 TEDENSKI IZBOR
 6.30 UTRIP
 6.45 ZRCALO TEDNA
 7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
 9.00 POROČILA (VPS 09.00)

Kanal A

9.15 TV prodaja
 9.20 Herkul, 6. sezona, ponovitev 6. dela ameriške nadaljevanke
 10.10 Varuhi luke, 7. sezona, ponovitev 20. dela avstralske nanizanke
 11.00 Non Stop Music, ponovitev
 12.30 TV prodaja
 13.00 Herkul, 6. sezona, 7. del ameriške nadaljevanke
 13.50 Mladi in nemirni, 3. sezona, 140. del ameriške nadaljevanke
 14.40 Vsi moji otroci, 35. del ameriške nadaljevanke
 15.30 TV prodaja
 16.00 Varuhi luke, 7. sezona, 21. del avstralske naniz.
 Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
 16.55 Samski stan, 2. sezona, 4. del ameriške humoristične nanizanke
 17.25

- 17.55 Jimova družina, 1. sezona, 16. del ameriške humoristične nizanke
- 18.25 XXL premiere
- 18.30 Non Stop Music
- 20.00 Maševanje dvojkov, ameriški film
- 22.00 Mikser: Mladi zdravniki, 1. sezona, 11. del ameriške humoristične nizanke
- 22.30 Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 18. del ameriške humoristične nizanke
- 23.00 Ta nora služba, 1. sezona, 16. del ameriške humoristične nizanke
- 23.30 Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

- 7.55 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
- 8.45 Maševanje ljubezni, ponovitev 75. dela španske nadaljevanke
- 9.40 Klon, ponovitev 19. dela brazilške nadaljevanke
- 10.30 TV prodaja
- 11.00 Moja Sofija, ponovitev 14. dela španske nad.
- 11.50 Družinske vezi, ponovitev 97. dela brazilške nad.
- 12.40 Športna scena, ponovitev
- 13.40 TV prodaja
- 14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
- 15.00 Družinske vezi, 98. del brazilške nadaljevanke
- 15.55 Moja Sofija, 15. del španske nadaljevanke
- 16.55 Klon, 20. del brazilške nadaljevanke
- 17.55 24UR - vreme
- 18.00 Maševanje ljubezni, 76. del španske nad.
- 19.00 24UR
- 20.00 Pod eno streho, 4. sezona, 12. del sosedске nad.
- 20.55 Sedma nebesa, 7. sezona, 14. del am. naniz.
- 21.50 Naša sončnica, 3. sezona, 13. del am. nanizanke
- 22.45 XXL premiere
- 22.50 Tretja izmena, 4. sezona, 12. del am. nanizanke
- 23.45 24UR, ponovitev
- 0.45 NOČna panorama

TevePika

- 9.00 Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
- 9.30 The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
- 11.00 ABCD, svet avtomobilizma, pon
- 11.30 Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
- 12.00 Šola na Jupitru, pon
- 12.30 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
- 13.00 Jana, oddaja o sončni strani življenja, pregled dojk, pon
- 13.30 Video top 30, lestvica glasbenih spotov
- 15.30 Kosarka - 1A liga moški, končnica polfinala, 2. krog, Maribor, Geoplin Slovan: Union Olimpija, posnetek, prvi?
- 17.00 Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
- 17.30 Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
- 18.00 Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
- 18.30 Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
- 19.00 24 UR, prenos v živo
- 20.00 Na piki, aktualna pogovorna oddaja
- 21.00 Svet knjige praznuje 30let, prvič
- 21.30 Predah v gibanju, gost: Dušan Mikuš, vodi: Jana Debeljak, pon
- 22.30 Aktualno, gostja: A. Paulin - SMS, pon
- 23.00 Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
- 00.30 Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

- 06.00 Videostrani
- 07.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 07.30 Risanke
- 07.55 TV prodaja
- 08.25 Risanke
- 08.50 TV prodaja
- 09.10 Automobile
- 09.25 Risanke
- 10.10 TV prodaja
- 10.25 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
- 10.55 Videalisti, glasbene lestvice
- 12.00 TV prodaja
- 12.25 Videalisti, glasbene lestvice
- 13.15 TV prodaja
- 13.30 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
- 14.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 14.30 SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
- 15.30 Angleška nogometna liga, ponovitev
- 17.15 TV prodaja
- 17.30 Sto izlozb, sto strasti, 184. del italijanske telenovele
- 18.00 TV prodaja
- 18.30 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 19.00 SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
- 20.00 Moderna orožja, dokumentarna oddaja

- 21.00 Ples moricev, am. akcijska komedija, 1999
- 23.00 K1, športni program
- 00.00 SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
- 01.00 TV prodaja
- 01.30 Videostrani

TOREK,

11.5.2004

Slovenija 1

- 6.00 TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
- 6.20 TEDENSKI IZBOR
- 6.20 KULTURA
- 6.30 ODMEVI
- 7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
- 9.00 POROČILA (VPS 09.00)
- 9.05 TEDENSKI IZBOR
- 9.05 RADOVEDNI TAČEK: PODZEMLJE
- 9.20 RISANKA
- 9.25 MARSUPILAMI, RISANA NANIZANKA, 15/26
- 9.50 AFNA FRIKI, MLADINSKA ODDAJA, 6/12
- 10.15 SPREHODI V NARAVO:
- POMLADNE MAGNOLIJE
- 10.35 DIVJINA V VELEMESTIH, FRANCOSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/4
- 11.25 VSARDANJIK IN PRAZNIK - ALPSKI VEČER, 1. DEL
- 12.20 SLOVENSKI MAGAZIN
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
- 13.15 TEDENSKI IZBOR
- 13.15 PISAVE
- 13.40 SVETOVNI IZZIVI
- 14.10 NIKOLI NE POZABI DA SI SLOVENEČ, PORTRET BOGDANA POGAŠNIKA
- 15.05 HUJŠAJMO!
- 15.05 ANGLEŠKA NADALJEVANJA, 3/7, PONOVI TEV MOSTOVI - HIDAK: POTEKANJA - BARANGOLJ, SOK (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.50 SONČNICA NA RAMI: VRBA, ODPETE PESMI OTONA ŽUPANČIČA (VPS 16.50)
- 16.55 MLADI VIRTUOZI: VIOLINISTKA BOŽENA ANGELOVA (VPS 17.00)
- 17.10 KNJIGA MENE BRIGA - DAVID EWING DUNCAN: KOLEDAR, PONOVI TEV (VPS 17.15)
- 17.40 ŽIVLJENJE V GORAH: KENIJA - ZGODBA O PLESOČIH PSIH, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.45)
- 18.10 PRISLUHNIIMO TIŠINI (VPS 18.15)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.45)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.35 ŠPORT, VREME, MAGNET
- 20.00 ZGODBA DVEH MEST (VPS 20.00)
- 20.55 POD ŽAROMETOM (VPS 21.00)
- 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
- 22.50 ATOMSKA POTOVANJA, OROŽARNA V VESOLJU, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 3., ZADNIJ DEL (VPS 22.50)
- 23.40 SEVERO OCHOA, ŠPANSKA DRAMA, 1/2 (VPS 23.40)
- 1.15 NOČNI IZBOR
- 1.15 DNEVNIK, ŠPORT
- 2.05 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.05)
- 2.25 ŽIVLJENJE V GORAH: KENIJA - ZGODBA O PLESOČIH PSIH, DOKUMENTARNA ODDAJA
- 2.55 PRISLUHNIIMO TIŠINI
- 3.25 ZGODBA DVEH MEST
- 4.15 POD ŽAROMETOM
- 5.05 INFOKANAL

Slovenija 2

- 6.15 TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.30
- 6.30 INFOKANAL
- 9.05 GLASNIK, ODDAJA O KULTURI TV MARIBOR (VPS 09.05)
- 9.35 TEDENSKI IZBOR
- 9.35 DOBER DAN, KOROŠKA
- 10.05 DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZ., 79/158
- 10.25 INFOKANAL
- 11.00 TV PRODAJA
- 11.30 INFOKANAL
- 12.30 TV PRODAJA
- 13.00 TEDENSKI IZBOR
- 13.00 ŠTUDENTSKA
- 13.30 STUDIO CITY
- 14.40 VIDEOSPOTNICE: EVROSONG 2004, PON.
- 15.15 KOLESARSKA DIRKA PO ITALIJI, PRENOS (VPS 15.15)

- 17.25 MADRID: EP V PLAVANJU, PRENOS (VPS 17.25)
- 19.25 DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 80/158 (VPS 19.25)
- 19.50 SKOZI ČAS (VPS 19.50)
- 20.00 FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 9/24 (VPS 20.05)
- 20.30 LJUBLJANA: NOGOMET - LIGA SIMOBIL VODAFONE, OLIMPIJA KD - GORICA, PRENOS (VPS 20.30)
- 22.20 SLADKIH ŠESTNAJST, ANGL. FILM (VPS 22.20)
- 0.00 VIDEOSPOTNICE: EVROSONG 2004 (VPS 00.05)
- 0.30 PODMORNICA U-571, AMERIŠKI FILM, PONOVI TEV (VPS 00.35)
- 2.25 INFOKANAL

Kanal A

- 9.15 TV prodaja
- 9.20 Herkul, 6. sezona, pon. 7. dela ameriške nad.
- 10.10 Varuhi luke, 7. sezona, ponovitev 21. dela avstralske nanizanke
- 11.00 Non Stop Music, ponovitev
- 12.30 TV prodaja
- 13.00 Herkul, 6. sezona, zadnji del ameriške nad.
- 13.50 Mladi in nemirni, 3. sezona, 141. del am. nad.
- 14.40 Vsi moji otroci, 36. del ameriške nadaljevanke
- 15.30 TV prodaja
- 16.00 Varuhi luke, 7. sezona, 22. del avstralske naniz.
- 16.55 Ha!: Skrta kamera, humoristična oddaja
- 17.25 Samski stan, 2. sezona, 5. del ameriške humoristične nizanke
- 17.55 Jimova družina, 1. sezona, 17. del ameriške humoristične nizanke
- 18.25 XXL premiere
- 18.30 Non Stop Music
- 20.00 Akcija: Suspendirani policist, ameriški film
- 21.40 Mikser: Mladi zdravniki, 1. sezona, 12. del ameriške humoristične nizanke
- 22.10 Raymond imajo vsi radi, 4. sezona, 19. del ameriške humoristične nizanke
- 22.40 Ta nora služba, 1. sezona, 17. del ameriške humoristične nizanke
- 23.10 Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

- 7.55 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
- 8.45 Maševanje ljubezni, ponovitev 76. dela španske nadaljevanke
- 9.40 Klon, ponovitev 20. dela brazilške nadaljevanke
- 10.30 TV prodaja
- 11.00 Moja Sofija, ponovitev 15. dela španske nadaljevanke
- 11.50 Družinske vezi, pon. 98. dela brazilške nad.
- 12.45 Sedma nebesa, 7. sezona, ponovitev 14. dela ameriške nanizanke
- 13.40 TV prodaja
- 14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
- 15.00 Družinske vezi, 99. del brazilške nadaljevanke
- 15.55 Moja Sofija, 16. del španske nadaljevanke
- 16.55 Klon, 21. del brazilške nadaljevanke
- 17.55 24UR - vreme
- 18.00 Maševanje ljubezni, 77. del španske nad.
- 19.00 24UR
- 20.00 Preverjeno
- 21.00 Življenjska zgodba: Čudodelne voščilnice, kanadsko-ameriški film
- 22.40 XXL premiere
- 22.45 Tretja izmena, 4. sezona, 13. del am. nanizanke
- 23.40 24UR, ponovitev
- 0.40 NOČna panorama

TevePika

- 9.00 Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
- 9.30 Kosarka - 1A liga moški, končnica polfinala, 2. krog, Maribor, Geoplin Slovan: Union Olimpija, posnetek, pon
- 11.00 Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, prvič?
- 11.30 Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
- 12.00 Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: Borut Pahor, predsednik stranke ZLSD, pon
- 13.00 Z glavo na zabavo, pon
- 13.15 Video top 30, lestvica glasbenih spotov
- 18.15 Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
- 18.30 Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
- 19.00 24 UR, prenos v živo
- 20.00 BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, prvič
- 21.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, zdravljenje revmatoidnega artitisa, prvič

Kanal III

- 06.00 Videostrani
- 07.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 07.30 Risanke
- 07.55 TV prodaja
- 08.25 Risanke
- 08.50 TV prodaja
- 09.10 Moderna orožja, dokumentarna oddaja
- 10.10 TV prodaja
- 10.25 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
- 11.00 Ekskluzivni magazin, ponovitev
- 11.30 Videalisti, glasbene lestvice
- 12.00 TV prodaja
- 12.25 Risanke
- 13.15 TV prodaja
- 13.30 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
- 14.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 14.30 SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
- 15.30 Angleška nogometna liga, ponovitev
- 17.15 TV prodaja
- 17.30 Sto izlozb, sto strasti, 185. del italijanske telenovele
- 18.00 Gledališka uprizoritev Brianovega življenja, reportaža
- 18.30 Pokemoni, risani film
- 19.00 Ekskluzivni magazin, ponovitev
- 19.30 Štiri tačke, ponovitev
- 20.00 SuperNov@ Multi Talents - 1. izločitvena oddaja, prenos
- 22.30 Šifra: Cipresa, ameriški akcijski film, 1999
- 00.05 Automobile
- 00.20 SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
- 01.20 TV prodaja
- 01.50 Videostrani

SREDA,

12.5.2004

Slovenija 1

- 6.00 TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
- 6.20 TEDENSKI IZBOR
- 6.20 KULTURA
- 6.30 ODMEVI
- 7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
- 9.00 POROČILA (VPS 09.00)
- 9.05 TEDENSKI IZBOR
- 9.05 SONČNICA NA RAMI: VRBA, ODPETE PESMI OTONA ŽUPANČIČA
- 9.10 PIPSI, RISANA NANIZANKA, 13/26
- 9.30 SMER VESOLJE, RISANA NANIZANKA, 12/26
- 9.55 MLADI VIRTUOZI: VIOLINISTKA BOŽENA ANGELOVA
- 10.35 ŽIVLJENJE V GORAH: KENIJA - ZGODBA O PLESOČIH PSIH, DOKUMENTARNA ODDAJA
- 11.05 PRISLUHNIIMO TIŠINI
- 11.35 IZVIR(N), ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI
- 12.05 POMAGAJMO SI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
- 12.40 HALO, LEON
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
- 13.15 TEDENSKI IZBOR
- 13.15 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
- 13.40 DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 5/13
- 14.05 ZGODBA DVEH MEST
- 15.00 POD ŽAROMETOM, PONOVI TEV
- 15.55 MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.50 POD KLOBUKOM (VPS 16.50)
- 17.25 VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, 17/39 (VPS 17.25)
- 17.45 RECEPT ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE (VPS 17.45)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.40)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.35 ŠPORT, VREME, MAGNET
- 20.00 SEDMI PEČAT: PLES SMRTI, AMERIŠKI FILM (VPS 20.00)
- 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
- 22.55 SVETO IN SVET (VPS 22.55)
- 0.00 NOČNI IZBOR

0.00	DNEVNIK, ŠPORT
0.50	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.50)
1.10	RECEPT ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE
2.05	O SPAČKIH IN LJUDEH, RUSKI FILM (VPS 02.05)
3.35	SVETO IN SVET
4.35	INFOKANAL

Slovenija 2

6.15	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.30
6.30	INFOKANAL
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	NOVE ZVEZDE EVROPE, 3/8
9.35	MOSTOVI - HIDAK:
	POTEPANJA - BARANGOLJŠOK
10.05	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 80/158
10.25	INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	INFOKANAL
15.10	TV PRODAJA
15.40	SELTIVNE VIHRE PO EVROPI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/4, PONOVITEV
16.50	VIDEOSPOTNICE: EVROSONG 2004, PONOVITEV (XXXXX znak2)
17.25	MADRID: EP V PLOVANJU, PRENOS (VPS 17.25)
19.25	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 81/158 (VPS 19.30)
19.50	SKOZI ČAS (VPS 19.50)
20.05	CARIGRAD, PRIHAJAMO!, PRED PREDIZBOROM PESMI EVROVIZIJE 2004 (VPS 20.05)
21.00	PESEM EVROVIZIJE 2004, PRENOS PREDIZBORA IZ CARIGRADA (VPS 21.00)
23.00	VIDEOSPOTNICE: EVROSONG 2004 (VPS 23.00)
23.30	VOJSKA TEME, AMERIŠKI FILM (VPS 23.30)
1.00	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 6. sezona, ponovitev zadnjega dela ameriške nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 7. sezona, ponovitev 22. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Spet zaljubljena, 3. sezona, 1. del am. nad.
13.50	Mladi in nemiri, 3. sezona, 142. del am. nad.
14.40	Vsi moji otroci, 37. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 7. sezona, 23. del avstralske naniz.
16.55	Ha! Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 2. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Jimova družina, 1. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Ekstra magazin
20.50	Ameriška pita Ruby Wax, angleška pogovorna oddaja
21.30	Mikser: Mladi zdravniki, 1. sezona, 13. del ameriške humoristične nanizanke
22.00	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 20. del ameriške humoristične nanizanke
22.30	Ta nora služba, 1. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
23.00	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 77. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 21. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 16. dela španske nad.
11.50	Družinske vezi, ponovitev 99. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 100. del brazilске nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 17. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 22. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 78. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Mlada obsojenka, ameriški film
21.40	Na kraju zločina, 3. sezona, 17. del am. naniz.
22.35	XXL premiere
22.40	Tretja izmena, 4. sezona, 14. del am. nanizanke
23.35	24UR, ponovitev
0.35	NOČna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
10.00	Štiri tacke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
10.30	Svet knjige praznuje 30let, pon
11.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Reberka Dremelj, pon
12.30	Drom Pot, romska oddaja, pon
13.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
16.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: mag. Anton Rop, predsednik stranke LDS, pon
17.30	Šola na Jupitru, živo
18.00	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Aktualno - poučna oddaja, prvič
20.30	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapez
21.30	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
22.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, zdravljenje revmatoidnega artritisa, pon
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Posnetek 22. seje Državnega sveta Republike Slovenije, prvič
00.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Agencija, 10. del ameriške nanizanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
11.45	Automobile
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	SuperNov@ Multi Talents - 1. izločitvena oddaja, ponovitev
17.15	TV prodaj
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 186. del italijanske telenovele
18.00	TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Kristusovo trpljenje Mela Gibsona, dokumentarna oddaja
21.00	Sijaj
21.30	Zakon ječe, ameriška drama, 2000
23.20	Reporter X
23.50	Hrvatski idol, ponovitev
00.50	TV prodaja
01.20	Videostrani

ČETRTEK,

13.5.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, 17/39
9.15	RISANKA
9.20	POD KLOBUKOM
9.55	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.30	RECEPT ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE
11.25	DIVJA AZIJA, FRANCOŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 11/12 SLOVENIJA OD ZUNAJ, DOKUMENTARNA RETROSPEKTIVA
11.45	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.00	SPET DOMA, PONOVITEV
13.15	SPET DOMA, PONOVITEV
15.05	ATOMSKA POTOVANJA, OROŽARNA V

15.55	VESOLJU, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 3., ZADNJI DEL, PONOVITEV
16.30	MOSTOVI - HIDAK: KANAPE - KANAP... (VPS 15.55)
16.50	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
17.25	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE (VPS 16.50)
18.05	JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODDAJA ZA MLADE (VPS 17.25)
18.40	RESNIČNA RESNIČNOST (VPS 18.10)
18.55	RISANKA (VPS 18.40)
19.00	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - ULRICH BECK: KAJ JE GLOBALIZACIJA? (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER: DOBRODELNI KONCERT ZA PEDIATRIČNO KLINIKO, POSNETEK IZ DOMA ŠPANSKIH BORCEV (VPS 22.50)
0.15	NOČNI IZBOR
0.15	DNEVNIK, ŠPORT
1.05	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.05)
1.25	JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODDAJA ZA MLADE
2.05	RESNIČNA RESNIČNOST
2.35	TEDNIK
3.30	OSMI DAN
4.00	SPET DOMA
5.45	INFOKANAL

Slovenija 2

6.15	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.30
6.30	INFOKANAL
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	MOSTOVI - HIDAK
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 81/158
10.25	INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	INFOKANAL
15.55	TV PRODAJA
16.25	SKOZI ČAS (VPS 16.45)
16.50	VIDEOSPOTNICE: EVROSONG 2004, PONOVITEV (XXXXX znak2)
17.25	MADRID: EP V PLOVANJU, PRENOS (VPS 17.25)
19.35	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 82/158 (VPS 19.30)
20.00	VELIKANI SLIKARSTVA 20. STOLETJA: ANTONI TAPIES, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.05)
20.55	DRUŽINA ALI KARIERA, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 21.00)
22.00	POSEBEN POGLED: KIPUR, FRANCOŠKO-IZRAELSKI FILM (VPS 22.05)
23.55	VIDEOSPOTNICE: VROČE (VPS 00.00)(XXXXX znak3)
0.25	BONANNO: ZGODBA MAFIŠKEGA BOTRA, AM. FILM, 1. DEL, PONOVITEV (VPS 00.30)
1.50	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Spet zaljubljena, 3. sezona, ponovitev 1. dela ameriške nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 7. sezona, ponovitev 23. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Spet zaljubljena, 3. sezona, 2. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemiri, 3. sezona, 143. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 38. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 7. sezona, 24. del avstralske nanizanke
16.55	Ha! Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 2. sezona, 7. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Jimova družina, 1. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Krimič: Napačni partner, ameriški film
21.35	Mrtve priče, 1. sezona, 3. del angleške nanizanke
22.35	Samo bedaki in konji, 2. sezona, 7. del angleške humoristične nanizanke
23.15	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 78. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 22. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 17. dela španske nad.
11.50	Družinske vezi, 100. del brazilске nad.
12.45	Na kraju zločina, ponovitev 17. ameriške naniz.
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 101. del brazilске nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 18. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 23. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 79. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.30	Popolni četrtki: Prijatelji, 10. sezona, 14. del ameriške nanizanke
22.00	Na kraju zločina: Miami, 1. sezona, 15. del ameriške nanizanke
22.55	XXL premiere
23.00	Dejanske avtopsije, dok.oddaja
23.55	24UR, ponovitev
0.55	NOČna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, zdravljenje revmatoidnega artritisa, pon
10.00	Svet knjige praznuje 30let, pon
10.30	Aktualno, računalniško znanje, pon
11.00	ŠKL, šolska kosarkaška liga, prvič
12.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, pon
12.30	Z glavo na zabavo, pon
12.45	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
13.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
16.30	Posnetek 22. seje Državnega sveta Republike Slovenije, pon
17.30	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, pon
18.00	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtničarje, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Pod Zidano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, prvič
21.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: disleksija, prvič
22.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
22.30	V harmoniji z naravo, pon
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Kako preživeti, 10. del ameriške serije
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
11.30	Gledališka uprizoritev Brianovega življenja, reportaža
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.30	Šesti čut, ameriška drama, 1999
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 187. del italijanske telenovele
18.00	TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	SuperNov@ Multi Talents - 1. izločitvena oddaja, ponovitev
20.00	SuperNov@ Multi Talents Hrvaška, reportaža
21.00	Obala želv, avstralska drama, 1992
22.40	Automobile
22.55	36 ur do smrti, kanadski triler, 1999
00.35	TV prodaja
01.00	Videostrani
21.40	Znova na prostosti, 2. sezona, 12. del am. naniz.
22.40	Poslednji tabu, ameriški film
0.25	Ekstra magazin, ponovitev

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitev:
23.00	Doživetja gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec' Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitev:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec' Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkev
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izvidi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitev:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkev
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	1. Zdravstvena 2. O solstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitev:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luc v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in senca
	Ponovitev:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znamko
	Ponovitev:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Založba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživetja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Džaska oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitev:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Razred optimist

Prekletstvo najpomembnejše postranske stvari na svetu je pač v tem, da se lahko nanjo spozna praktično vsak. Kolikor navijačev, toliko taktik, bi lahko dejali. Poanta je torej zelo preprosta: noben selektor ni neranljiv. Prav zato je dolžnost vsakega, da prisluhne vsem in odgovori na še tako neprijetna vprašanja, kajti le tako je mogoče priti do konsenza, ki pripelje do najidealnejše rešitve. Saj ne trdim, da bi morala biti "ulica" tista, ki vodi reprezentanco, a včasih tudi to ni najslabša rešitev. Še posebej ko zataji sedma sila, ki je zadolžena za pritiske, iz katerih se ponavadi rodi kakšna ideja. V primeru Bojana Prašnikarja je očitno tako, saj tudi po tretjem zaporednem porazu na prijateljskih tekmah ni doživel pekla, kakršnega bi bil ob takšnem poteku dogodkov deležen kolega iz kakšne nogometno razvitejše države. No ja, res je, da Slovenija že nekaj časa ne spada več med nogometne sile, za kar so krivi tudi tisti, ki pustijo, da inercija razjeda težko pridobljene vrednote tega športa pri nas. Morda tudi zaradi tega tako bled odziv širše javnosti po neuspehu Prašnikarjevih izbrancev, ki počasi tonejo nazaj v povprečje. Kot da bi se vsi sprijaznili s tem, da se počasi vračamo v Verdenikove čase, kar nam navsezadnje tudi pripada. Osebn profi Bojana Prašnikarja nekako najbolj ustreza takšnemu stanju duha. Moti le optimizem,

ki mu ga kar ne zmanjka. Slabša ko je igra, več ga ima v rokavu. Če so ga na nogometni zvezi postavili zato, da nas čim manj boleče vrne v tretjo ligo evropskega nogometna, potem jim moramo čestitati, saj z njim res pravi nič ne boli. V nasprotnem bi se morali močno zamisliti in morda poseči po kakšni manj modri rešitvi, kajti modrosti imamo za nekaj časa dovolj. Vehemenc sama po sebi ni napačna, če za njo stoji jasna ideja ali vsaj karizma, ki pleni. Prašnikar žal nima ne enega ne drugega, tako da se zdi njegova samozavest precej neumestna. Seveda je zdaj vprašanje, ali se bodo vodilni na zvezi zamislili nad odzivom tistega koščka javnosti, ki pač ni pripravljen goltati vsakršnega ...

Dosedanje izkušnje nam govorijo, da bomo morali na trenutek resnice počakati vsaj še

Kot da bi se vsi sprijaznili s tem, da se počasi vračamo v Verdenikove čase, kar nam navsezadnje tudi pripada. Osebn profi Bojana Prašnikarja nekako najbolj ustreza takšnemu stanju duha. Moti le optimizem, ki mu ga kar ne zmanjka.

eno prijateljsko tekmo, potem pa bo najbrž počilo. Toda žal prepozno, o tem ni dvoma. Najpomembnejši igralci te generacije namreč počasi izgubljujejo moč in hitrost, ki je potrebna za igro, doraslo trendom moderne nogometna. Še sreča, da se je iz ozadja pojavil legendarni Oblak, ki opozarja, da le ni vse tako črno. Verjetno ne bom prvi, ki mu je padlo na pamet, da

bi bil prav Oblak lahko zanimiv tudi za člansko selekcijo. Toda tu znova trčimo ob klanovske zgodbe, ki so tudi pripeljale do zdajšnjega stanja v reprezentanci. Sicer pa je optimizem v teh dneh, ko smo se pridružili velikim evropskim državam, nekoliko obvezen. Čeprav raja še ne ve, kaj jo čaka v tako izbrani družbi, se kar nekako spodobi pričakovati samo dobro. Tudi v tem kontekstu je Prašnikar kar primeren kandidat za Evropo, saj zna obljubljeni, tako kot to obvladajo naši politiki. Seveda na koncu ne bo vse tako lepo, kot nam napovedujejo naši odposlanci, a kaj se more. So pač dnevi veselja in biti čemer se preprosto ne spodobi, čeprav živim v evropski metropoli, ki ne premore nogometnega stadiona, na katerem bi lahko moj klub igral s sebi enakimi iz drugih čla-

Pomembnost nogometna v neki državi merimo po količini prahu, ki se dvigne po neuspehu izbrane vrste. Javnost proti selektorju je še najbolj plastičen opis tistega, kar sledi slabim izidom reprezentance. Val kritik se usmeri proti enemu človeku in ta mora odgovoriti na stotine vprašanj dežurnih kritikov, med katerimi je tudi veliko laikov, ki pa vendarle vedo, kaj je nogomet.

Šport je sestavni del naše družbe. Ni ga mogoče odmisлити iz vsakdanjega življenja milijonov državljanov in državljanov Evropske unije, v katero se je pravkar vključila tudi Slovenija. Šport že dolgo ni več samo rekreacija, temveč je postal predvsem velikanski posel.

Kaj prinaša Evropa?

Ko je posel presegel prvotno socialno in rekreativno noto športa, je le-ta prešel v institucionalizirano družbeno enoto, ki zahteva celovito pravno podlago oziroma zakonodajo, s katero lahko začne nemoteno in pravno dopustno poslovati. V športu kot delu in donosnem sredstvu so torej že davno izpeljali ta preskok. S športnimi aktivnostmi se namreč ne ukvarjamo več le zato, da bi ohranili dobro telesno pripravljenost in zdravje, temveč tudi zato, da bi izkusili in negovali druženje in tekmovalnost. Individualnost je torej presla v multiplinarost, rekreacija pa v posel. Omenjeni razvoj pa je šport iz socialne povzdignil v več kot konkurenčno gospodarsko dejavnost (panogo), ki spoštuje evropsko gospodarsko zakonodajo. Zato se bo morala tudi Slovenija očitneje spopasti z delovno zakonodajo, pretokom delovne sile, varstvom konkurence, vprašanjem državne pomoči in tudi drugimi gospodarskimi elementi. Na omenjenih področjih – vsaj v nekaterih slovenskih športih – stanje še zdaleč ni urejeno.

Šport kot zaposlitveni dejavnik

Šport torej ni le dejavnost, s katero se v prostem času ukvarja večina državljanov Evropske skupnosti. Prav v preteklem desetletju je namreč postal tudi pomemben zaposlitveni dejavnik. Čedalje več ljudi z njim služi denar za preživljanje. Število po-

sredno ali neposredno s športom ustvarjenih delovnih mest se je v EU v zadnjih desetih letih povečalo za 60 odstotkov – na skoraj dva milijona. Pri tem pa je profesionalni tekmovalni šport ustvaril le majhen delež vseh tako pridobljenih novih delovnih mest. Veliko večji delež pripada rekreacijskemu športu in športnemu turizmu, ki ju podpirajo društva, podjetja in rekreacijska združenja. Športno ponudbo na tem področju ta čas izkorišča od 30 do 40 odstotkov prebivalstva EU. Izjemnega pomena pri zaposlovanju prostovoljnih sodelavcev so tudi športna društva, ki omogočajo bistven delež or-

ganizacije in izvedbe športnih dejavnosti med prebivalstvom. Ta društva milijonom športnih navdušencev, predvsem otrokom in mladini, ponujajo obsežno športno udejstvovanje in premišljeno preživljanje prostega časa. Njihovo delo poleg posredovanja športnih spretnosti – v skladu s celostnim pomenom športa – obsega tudi podporo svojim članom pri pridobivanju socialnih veščin. Šport tradicionalno na tej ravni ni povezan z državnimi ali podjetniškimi ustanovami, ampak v glavnem temelji na prostovoljnem delu. Zasebna zavzetost nosilcev odločanja, tre-

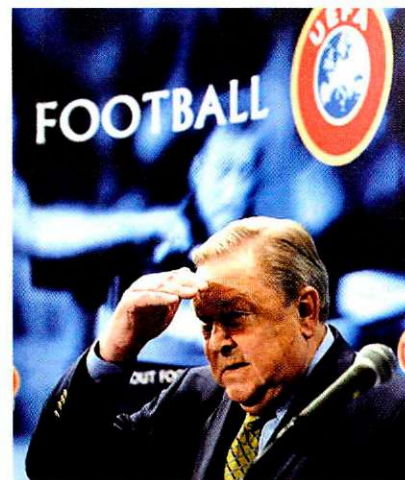
nerjev in učiteljev je izrednega pomena za razvoj športa v Evropi.

Bosman

Najpomembnejši in tudi ključni mejnik evropskega športa kot zaposlitvenega dejavnika je primer belgijskega nogometaša Jeana Marca Bosmana. Slednji je do leta 1990 igral za belgijski RC Liège, ki mu je pogodbo po izteku zmanjšal s 120.000 belgijskih frankov na 30.000, česar nogometaš ni želel podpisati, ampak se je s francoskim Dunquerqueom do-

Dalia Grybauskaitė, nova evropska komisarka (iz Litve) za področje izobraževanja in kulture: "Prihodnje delovanje komisije na področju športa bi moralo imeti za cilj izobraževalne in socialne vrednote, ki jih ima šport. To je tudi izhodišče, ki je zapisano v osnutku ustavne pogodbe. Sočasno bo komisija nadaljevala dialog s športnimi organizacijami in institucijami. Dialog ne sme potekati samo v okviru gospodarskih razsežnosti športa in vpliva notranjega trga ter tekmovalnih pravil v športu. Športnim organizacijam in institucijam je treba pomagati pri sprejemanju struktur in postopkov. Komisija pa mora kar največ prispevati k boju proti uporabi nedovoljenih poživil in nasilju!"

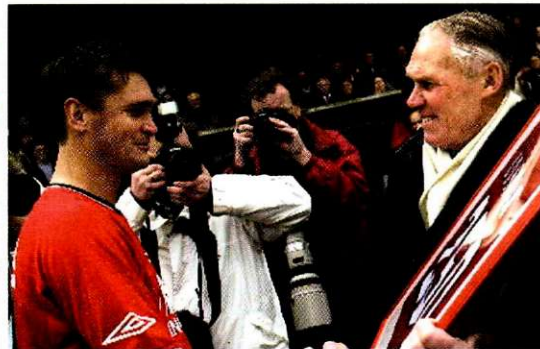

Lennart Johansson, predsednik UEFA: "Želimo uvesti kvoto, s katero bi predpisali najmanjše število domačih igralcev, ki bi morali igrati v evropskih nogometnih klubih. Klubi so izkoristili t. i. Bosmanovo pravilo in imajo v moštvih ob "klasičnih" tujcih tudi številne evropske. UEFA in FIFA bi se z uvedbo najmanjšega potrebnega števila domačih igralcev (šest) izognila problemu, saj si močnejši klubi prav z večjimi finančnimi sredstvi ustvarjajo neke vrste monopolni položaj."

govoril za prestop. Njegov klub je zanj zahteval skoraj 11,75 milijona frankov odškodnine, česar pa Francozi niso bili pripravljeni plačati in nogometaš se je odločil za tožbo. Najpomembnejša sklepa iz njegovega procesa leta 1995 pa sta bila, da športnik v okviru EU v nobenem primeru ne more biti tujec, če menja nogometno okolje in pri tem zamenja državo znotraj unije, klubu pa ni treba plačati odškodnine, če se igralcu izteče pogodba, kar zanj pomeni, da je prost igralec. Ta odločitev je dodobra premešala nacionalnosti v najboljših moštvih, kasneje pa so se po nogometu začeli zgledovati tudi v drugih športih, v košarki denimo še bolj odprto, saj za "domačega" igralca velja vsi evropski igralci, tudi če niso državljani EU. Tudi za slovenske športnike je s 1. majem začelo veljati Bosmanovo pravilo. Nogometna pravila so se torej izenačila z evropsko delovno zakonodajo, ki omogoča prost prehod delovne sile. Za naše klube to najbrž pomeni, da bodo ob odhodih igralcev ostali praznih rok. EU je sicer posegla v pravilo z namenom, naj bi klubi, ki vzgajajo, dobili odškodnino; vendar praksa kaže, da je Bosmanovo pravilo ugodno predvsem za finančno močne klube iz le peterice držav, ki si ustvarjajo monopolni položaj. Prav zanimivo bo opazovati tovrstni razvoj, saj v slovenskem športu lahko zasledimo dvojnost, na katero bo vplivalo Bosmanovo pravilo. Skoraj v vseh športnih panogah lahko zasle-

Dr. Marko Ilešič: "Slovenski šport je že dolgo in uspešno v Evropi, sedanja ureditev pa športnikom pravzaprav že zagotavlja vse pravice, čeprav še ni vse optimalno."

Jean Marc Bosman, nepomemben in povprečen belgijski nogometaš, ki je dokončno sprostil pretok delovne sile v EU, s tem pa povzročil nemalo težav pri samouravnavanju športnih panog.

dimo na eni strani vzgojo nove športne perspektive, na drugi pa zapolnitev lastnih vrzeli z že (napol) vzgojenimi športnimi talenti (predvsem iz držav JV Evrope). Kupna moč in (omejena) kvalitativna zmožnost reprodukcije bosta morda omilili Bosmanovo pravilo v Sloveniji, saj ne nazadnje slovenska športna društva ne bodo samo dajalci, temveč tudi odjemalci.

Evropska listina o športu

Evropsko listino o športu je že 4. februarja leta 1994 sprejela vlada Republike Slovenije s priporočilom, da se pri uvajanju zakonodaje in drugih predpisov s področja športa upoštevajo smernice in določila, zajeta v listini. Evropska listina o športu je bila sprejeta na 7. konferenci evropskih ministrov za šport v sklopu Sveta Evrope na Rodosu, 15. maja 1992. Listina je namreč nadaljevanje evropske listine športa za vse, ki jo je Svet Evrope sprejel že leta 1975. Dokument ima pri delu Sveta Evrope na področju športa izjemno veljavo, saj

je bil sprejet z namenom, da države članice Sveta Evrope na temelju določil evropske listine o športu v svojih državah vzpostavijo enotne temelje za razvoj športa v celoti. Listina se v določilih dotika praktično vseh področij, pomembnih za skladen razvoj športa, kot so organiziranost športa, pravica do športnega udejstvovanja, financiranje športa, športni objekti, varstvo okolja, razvoj vrhunškega športa, prostovoljno delo v športu, mednarodno sodelovanje v športu itd. Del evropske listine o športu je posvečen fair playu v športu, in sicer v obliki kodeksa etike v športu, ki je sestavni del listine. Kodeks etike v športu je torej nekakšen odgovor na sodobne pojave pretirane komercializacije v športu, na pojave obsedenosti z doseganjem vrhunskih rezultatov za vsako ceno in na pojave kvarnih vplivov denarja na ohranjanje temeljnih pozitivnih vrednot športa. Vsekakor bo treba slediti poglavitni evropski listini o športu, ki je pravzaprav že pred leti s prepovedjo oglaševanja

tobačnih izdelkov povzročila pravi pretres v slovenskem športu.

Za zdravo konkurenco

Zanimivo pa je tudi varstvo konkurence in evropski komisar Mario Monti postaja praktično "najpomembnejši športni komisar". Pred kratkim je namreč razburil domačo javnost v Italiji, kjer je nasprotoval zakonu Salvo Calcio, za katerega je ocenil, da daje prednost italijanskim klubom pred drugimi evropskimi, kritiziral davčno politiko italijanske vlade in njeno ravnanje označil za nedopustno državno pomoč. Zanimivo bi bilo torej videti, kako bi ocenil delni odlog plačil davkov in obveznosti košarkarjev Uniona Olimpije ali nogometašev Maribora Pivovarne Laško ter nekaterih drugih kolektivov. Pri tem je treba dodati, da celotna politična nomenklatura pri nas programske tolerira davčno olajševanje in s tem subjektivno izločuje boljše in pomembnejše od slabših in manj pomembnih. **Lovro Kastelic**

na kratko

KLIČKU DRŽAVNO ODLIKOVANJE, SANDERS SKLENIL KARIERO

Južnoafriški poklicni boksar Corrie Sanders je pet dni po svojem nedavnem porazu proti ukrajinskemu boksarju Vitaliju Kličku v dvoboju za naslov svetovnega prvaka po različici WBC v Los Angelesu napovedal slovo od aktivnega športa. "Moje kariere je konec. Vesel sem, da se bom poslovil," je za južnoafriški časnik Pretoria News dejal 38-letni nekdanji svetovni prvak. "Združenje WBC me je po porazu na lestvici uvrstilo na drugo mesto, vendar niti za milijon dolarjev ne bi več sprejel dvoboja. Ne gre le za denar, pač pa tudi za

zdravje," še dodaja Sanders. Nasprotno pa o koncu kariere seveda še ne razmišlja Kličko, ki ga je ukrajinski predsednik Leonid Kučma kmalu po dvoboju odlikoval z državnim redom zaslug. Podelitev odlikovanja so v predsednikovem uradu utemeljili s pojasnilom, da je Kličko pokazal

Sanders zapušča boksarski ring.

izredno voljo, požrtvovalnost in željo po zmagi.

MARADONA ZAPUSTIL BOLNIŠNICO

Nekdanji argentinski nogometni zvezdnik Diego Maradona, ki se nikakor ne more otresti mamil, je pretekli teden po enajstih dneh vendarle zapustil bolnišnico v Buenos Airesu. Maradono so iz bolnišnice Suizo-Agentina odpeljali z rdečim avtomobilom z zatemnjenimi stekli, odpravil pa naj bi se na Kubo. Kot je znano, so triinštridesetletnega zvezdnika v bolnišnico pripeljali zaradi akutnih težav s srcem in pljuči, skoraj teden dni pa je bil v umetni ko-

Nekdanji argentinski zvezdnik bo moral resno razmisliti o svojem načinu življenja.

mi. Maradona ima že nekaj časa težave s srcem in preveliko telesno težo, poleg tega pa naj bi bil še vedno zasvojen z mamili. Že v začetku leta 2000 je Maradona skoraj umrl zaradi prevelikega odmerka mamil; takrat se je tudi preselil na Kubo, kjer je nato preživel večino časa.

Rok'n band posneli peti album

Kot že najbrž veste, so redni gostje na koncertu Radio City prijateljem tudi Rok'n Band, ki so presenetili s svojim petim studijskim projektom. Album se imenuje *Elvis je živ*. Tako bomo po singlih *Ljubezen na prvi dotik* in *Meni je bila všeč* lahko uživali ob novi skladbi *Afrika Rusija*. Vsi, ki so pesem že slišali, so mnenja, da bodo Rok in njegovi fantje z njo v maju obnoredi vso Slovenijo.

Sting – trije videi za en spot

Sting je posnel tri različne videospote za tri različice svojega novega singla *Stolen Car* (*Take Me Dancing*). V dveh spotih se kot Stingovi

gostje pojavijo raperji, kot sta *Twista* in *William* iz skupine *Black Eyed Peas*, spoti pa so bili posneti te dni v New

Yorku. Single *Stolen Car* prihaja iz Stingovega zadnjega albuma *Sacred Love* in bo tudi uradno objavljen 18. maja skupaj s tremi videospoti.

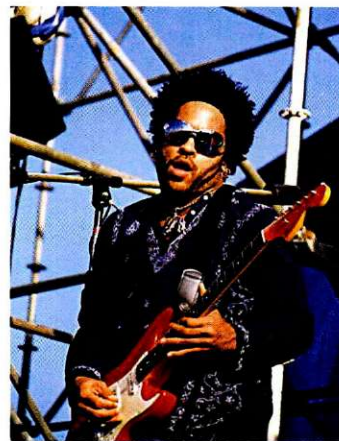
Internacionalna Karma

Znano je, da *Karma* v zadnjem času dosega velike uspehe na Češkem. V tujini jih je že zastopala založba *Universal*, zdaj pa so prišli tudi pod okrilje nizozemske založbe *TOCO Production*. Seveda bo ta preobrat pomenil tudi nekaj novosti na njihovem novem albumu: v celoti bo posnet v angleškem jeziku, na policah naj bi bil do septembra. Prvi singel, ki so ga že izdali, je pesem *Da sam ja tvoja jedina* oz. njena angleška različica *Everytime You*

Leave, za katero bodo seveda posneli tudi videospot – željo, da se morda pojavi tudi na svetovnih glasbenih televizijah *MTV* in *VIVA*.

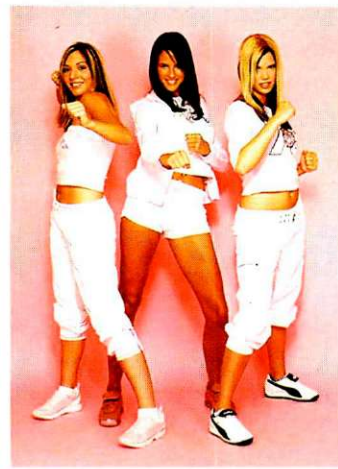
B.B.T. izdale prvi album

Vztrajna dekleta skupine *B.B.T.* so končno dočakala izid svojega prvega albuma *B.B.T.*, ki se bo v prihodnjem tednu že znašel na prodajnih policah. Na njem je 10 pesmi različnih slogov – od r'n'b, popa do balad. Za večino skladb sta poskrbela *Zvone Tomac* in njegov brat *Wade*, svoja besedila je prispeval tudi *Steffanio* iz skupine *Game over*, eno pa je napisala članica skupine *Tamara*. Dekleta so za pesmi iz albuma posnela že

novim albumom *Baptism*, se je pojavljaval v vrsti albumov s soundtracki, vključno z *The Spy Who Shagged Me* in *Bruce Almighty*, sam pa se ni nikoli preizkusil kot igralec.

Lenny, čigar starši so imeli izkušnje z igralsvom v filmih, je za *MTV* dejal, da film ne bo glasben, ampak da ima pridih *Woodyja Allena*. Film naj bi začeli snemati konec tega leta.

Britney ni zadovoljila poslušalcev

Britney Spears je v areni *Wembley* v Londonu razočarala svoje oboževalce s petjem na playback. Že pri prvi pesmi *Toxic*, ki jo je *Britney* izvedla v črnem usnjenem hladnem kompletu, se je odkrilo, da pevka ne poje v živo, enako pa se je nadaljevalo vse do konca nastopa pred 12.000-glavo množico. Oboževalci so morali za njen koncert odšteti najmanj (preračunano) 10.000 tolarjev in so se kasneje seveda pritoževali, da so bili prevarani. Mnogi so dejali, da so dolgo časa varčevali denar za omenjeni koncert, na njem pa jih je pevka izne-

dva videospota. Drugi singel iz albuma 5 minut mi daj si lahko že ogledate v televizijskih glasbenih oddajah.

Igralec Lenny

Lenny Kravitz bo debitiral kot igralec, in sicer v filmu, imenovanem *Barbecues and Bar Mitzvahs*. *Kravitz*, ki se vrača v svet roka s svojim

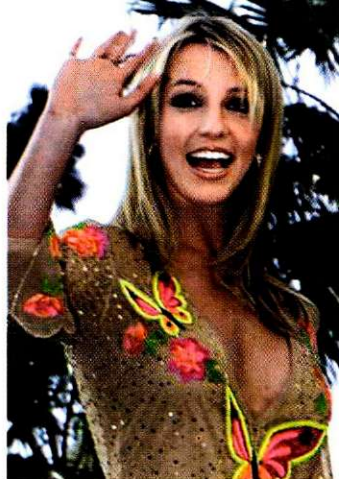

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

50 let
Štajerski val
137,1... in 37,6...
RADIO ŠTAJERSKI VAL, D.O.O., ŠMARJE PRI JELŠAH
AŠKERČEV TRG 21, 3240 ŠMARJE PRI JELŠAH
UPRAVA: (03) 817 12 10, STUDIO: (03) 81 71 230
WWW.RADIO-SHAJERSKI-VAL.SI

verila, saj bi podobnemu petju lahko prisluhnili tudi doma pred televizijo. Po prihodu v London pevke paparaci skoraj niso prepoznali, saj je bila brez ličil in primerne obleke videti kot klošarka, ko si je kmalu po izstopu iz letala hitela prižigati cigareto.

Take That znova skupaj!

Verjeli ali ne – Take That naj bi se letos znova združili in potrjeno je, da bo v skupini z njimi tudi Robbie Williams. Po poročanju glavnega pisca besedil Garyja Barlowa na-

merava skupina začeti na nekem sovu za božič, čeprav uradno potrjenih podatkov o tem še ni. V nekem pogovoru za angleški tabloid je Gary dejal: "Ne govorimo o pravem samostojnem koncertu, ampak o neki prireditvi ob božiču in Robbie je definitivno privolil v sodelovanje."

Kariera skupine Take That je začela šepati leta 1996, po tem ko jih je zapustil Williams in postal največja gonilna sila Anglije v popu. Boybandu v sestavi Williams, Barlow, Jason Orange, Howard Donald in Mark Owen je uspelo z verigo uspešnic, vnovična

združitev pa se je zdela skoraj nemo-goča, predvsem zaradi nesporazumov med Barlowom in Williamsom.

horoskop

Bik (21. april – 21. maj)

Ponedeljek boste preživeli v hitrici in naglici, ki vam jo bo zagodla vaša pozabljivost. Na srečo se bo vse dobro izteklo. Ne delajte pa se junaka, če to niste. Raje se umaknite, kakor da bi brez haska tolkli po močnejšem in večjem nasprotniku.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Včasih bi kakšen problem lahko rešili samo s tem, da bi sprejeli pomoč svojih prijateljev, zato se tega nikar ne bojte narediti. Največ notranje moči boste imeli v torek, sredo in četrtek. Prihranite si hud glavobol in naredite vse, kar je treba, za svojo službo.

Rak (22. junij – 21. julij)

Ne spustite svojega gospodovalnega jaza na dan, dokler ni to potrebno. Največ energije boste imeli v nedeljo, ko boste imeli prost dan. Spodobilo bi se, da se spomnite svojih znancev in prijateljev in se jim posvetite, ko ste v najboljši formi.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Ne bodite preveč presenečeni, če vas bo doletelo kaj nenavadnega v zvezi z vašimi sodelavci. Tisti, ki imate partnerje med sodelavci, boste bolj na varnem, ker vas bodo pravočasno opozorili. Počutili se boste zanemarjene.

Devica (22. avgust – 21. september)

Bolje bi bilo, če bi se z glavo zaletavali v zid, videti je namreč, da od vašega truda ni nobenega učinka. Ideja, ki se vam je porodila v zvezi z vašim trudom, ne bo propadla, lahko jo boste učinkovito porabili za kaj drugega.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

V ponedeljek vas čaka velik uspeh in vse najboljše, kar si sploh morete zamisliti. Če ste prezaposleni, vam ne bo vseeno za vse to, kar zamujate. Najbolje bo, da se malo razbremenite. Nekdo pričakuje, da ste popolni.

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Ne pustite, da vplivajo na vas, če vam sitnarijo, ker ste preveč zaposleni. Delo mora biti narejeno, sicer bo gneča takrat, ko jo boste najmanj potrebovali. Poleg tega morate priznati, da vas rekreacija ne zanima preveč, zdi se vam dolgočasna.

Strelec (22. november – 20. december)

Počutili se boste poživiljene, ko ne boste imeli več opravka s spuzvami in mimožami. To so namreč ljudje, ki jim nenehno nekaj manjka in kar naprej godrnjajo. Saj veste tisto, da leni perici ni noben perilnik všeč.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Pobesneli boste, ko vas bo nekdo vprašal, ali ste dokončali neko delo, ki je že zdavnaj za vami. Bilo pa bi zelo koristno, da bi mirneje izrazili svoja čustva, saj kričanje ni primerna komunikacija. Bodite boljše volje.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Nekdo vas bo prosil za uslugo in mu jo boste rade volje izpolnili. Ste pač dobra duša, ki prej poskrbi za druge kakor zase. V soboto vam priporočamo dolg izlet v naravo in veliko sanjarjenja, da si obnovite precej izpraznjene baterije.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Nekaj nepričakovanega bo pretrgalo vaše prizadevanje za ljubezen. Ne razburjajte se, popijte pomirjevalni čaj in prespite zadevo. Drugi dan se vam ne bo zdela tako grozna. Sicer pa se pripravite na veličasten konec tedna na veliki zabavi.

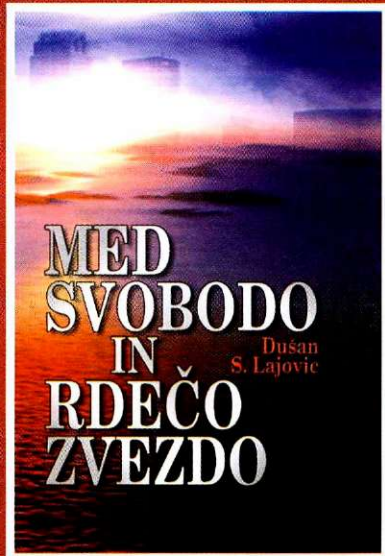

Oven (21. marec – 20. april)

Čeprav se zdi, da se teden začneja kakor vsak drug, raje poskusite biti spontani in odprti za vse, kar slišite, sicer ne boste nikoli vedeli, kaj ste zamudili. Težko delo v torek in sredo se vam bo obrestovalo. Sobota bo idealen dan za srečanje s sorodniki.

Napeta avtobiografska priprava Dušana Lajovca, v kateri je slednji doživel na stotine nevarnih in zanimivih dogodkov. V knjigi je zajet čas med obema svetovna vojna, druga svetovna vojna in nastop komunističnega režima.

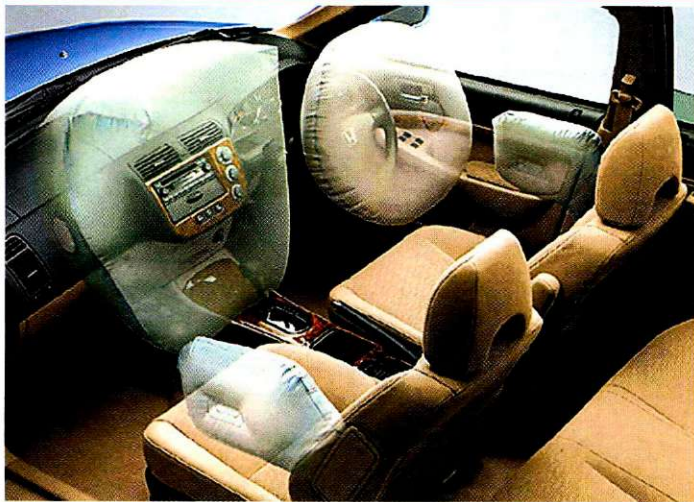
Čas, ko je bil avtor illegalec Kraljeve vojske v domovini, obveščevalec za potrebe zaveznikov in še marsikaj. Knjigi je dodan seznam sodelavcev Udbe.

Dušan S. Lajovic MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

KNJIGA, KI OBSEGA 347 STRANI, STANE 6.200 TOLARJEV
(V CENO NI VKLJUČENA POŠTINA).

Naročite jo na številki 01/434 54 63
ali prek elektronske pošte: obzorja.narocnine@siol.net.

V začetku so imeli avtomobili le po eno varnostno zračno blazino. Danes se jim pridružujejo še blazina na sovoznikovi strani, na bokih avtomobila, varnostne blazine za zavarovanje glav potnikov...

Zračna varnost

Včasih so jo imeli le dražji avtomobili, danes pa postaja sestavni del serijske opreme vsakega avtomobila. Govor je seveda o varnostni zračni blazini, katere glavni namen je obvarovati voznika in sopotnike pri hujših trčenjih.

Varnostna zračna blazina, ki je svoj pravi razcvet doživela v zadnjem desetletju prejšnjega stoletja, velja za nekakšno čudo tehnike, saj se je sposobna aktivirati v vsega nekaj tisočinkah sekunde, kolikor traja, da se sila trka z oviro, v katero se zaleti avtomobil, prenese na voznika. Za slednje gre zasluga predvsem zelo natančni in zapleteni tehniki, ki je sposobna zaznati trk in sprožiti vse potrebne reakcije, ki napihnejo zračno blazino. Ob trku poseben senzor (ponavadi je nameščen v sprednjem delu avtomobilskega ohišja) zazna vibracije. Če oceni, da so te dovolj močne, da gre za trk vo-

zila, posebnemu detonatorju, ki leži v jedru varnostne blazine, nemudoma sporoči, da sproži reakcijo posebnih kemikalij, ki so nameščene v središču varnostne blazine. Slednje med seboj reagirajo in pri tem sprostijo velike količine plina. Ta za nekaj trenutkov (sekundo ali dve, kolikor traja trk) napihne zračno blazino, ki voznika obvaruje ali pa ne obvaruje pred udarcem ob dele avtomobila. Vsa ta reakcija se seveda zgodi v nekaj tisočinkah sekunde. Tisti, ki so že doživeli trk, pri katerem se je sprožila varnostna zračna blazina, pravijo, da so slišali oglušujoč pok in zaznali močan vonj po plinu, ki nastane prav zaradi omenjenih kemikalij.

Od 150 do 400 tisoč tolarjev za vnovično namestitve

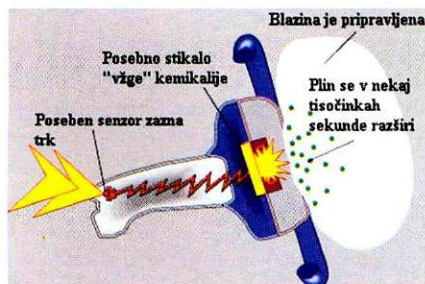
Omenjene kemikalije, ki so precej drage, so glavni razlog, da je vnovično nameščanje zračnih blazin, potem ko so se enkrat že sprožile, vse prej kot poceni. Kot so nam povedali v nekaterih večjih avtomobilskih servisih v Ljubljani, so cene za vnovično namestitve varnostne blazine zelo različne, odvisne pa so od tega, za kakšne vrste blazine gre. Če gre za bočne blazine, ki so manjše od blazine na voznikovi strani, se cena za vnovično namestitve giblje med 150.000 in 250.000 tolarji, če gre za večje blazine (voznikovo in sovoz-

Tisti, ki so že doživeli trk, pri katerem se je sprožila varnostna blazina, pravijo, da so slišali oglušujoč pok in začutili močan vonj po plinu.

Glavna naloga varnostne zračne blazine je, da prepreči hujše poškodbe potnikov.

Vse se zgodi v nekaj tisočinkah sekunde.

nikovo), pa cena doseže tudi 400.000 tolarjev. Kot pravijo, se predvsem zaradi tako visoke cene veliko voznikov, predvsem tistih, ki nimajo kasko zavarovanja, potem ko se jim varnostna blazina enkrat že sproži, ne odloči za njihovo vnovično namestitve, kar močno zmanjša varnost

vozila ob naslednjem trku. Tudi zaradi tega je dobro, kadar kupujete rabljen avtomobil, da se pri prodajalcu pozanimate, ali je bila varnostna blazina že kdaj sprožena in ali je bila znova nameščena, kot je potrebno. Varnost mora biti vedno na prvem mestu.

Ales Kocjan

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU

CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH

POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www: samorog.com

SESTAVIL: MIRAN ERCEG	MESTO V STAREM EGIPTU	GESLO	TROPSKA PAPIGA	SNOV, TVAR	PRIPADNIK SLOVANOV	DEMOKRACIJA	
DRUGI PREDSEDNIK ZDA (JOHN)						OPERNA PEVKA MEZETOVA	
NRAVNOST							
NAJSVETEJŠI DEL V PRAVOSLAVNI CERKVI							
ROBERT REDFORD			LJUDSTVO V GANI			KLADA ZA SEK. DRV	
SOL SOLITRNE KISLINE							
PTAH							
DEMOKRACIJA	KRAJ PRI OPATIJI	GOROVJE V SREDNJI AZIJI	PTIČ PEVEC	DEMOKRACIJA	FRANCOSKI KNJIŽEVNIK	SLOVENSKI HOKEJIST KONTREC	PLAČILO ZA PASNIK LJUDSTVO V ZAMBIJI
NEZNANKA V MATEMATIKI				TUJE Ž. IME			
VRSTA BONBONA				LUKA TURKU			MARIBORSKI TEDNIK
NAJVEČJI POLOTOK NA SVETU							IRANSKO PLEME
							KRISTUSOV UČENEC
							AMERIŠKA IGRALKA GARDNERJEVA
	MESTO V INDIJI						PAULA ABDUL
	ZNANI VESTERN					MESTO V INDIJI (IZ ČRK GORAN)	RELI VOZNIK VATANEN
JAPONSKO MESTO NA HONŠUJU				MESTO NA FINSKEM			RESASTA PŠENICA
				ERIC CLAPTON			IGRALKA REVERA
ŠPANSKI PESNIK (ALONSO)						NEKDANJI ETIOPSKI KNEZ	MESTO V FRANCIJI
REKA V ARGENTINI (IZ ČRK OCARE)						OKAMNEL CVET	OSEBNI ZAIMEK
						EMIL NOLDE	
ČRNA ŽIVAL				POKOJNI ČLAN BEATLOV (JOHN)			STENA
OLIVER MLAKAR			MARKO OKORN	BOTANICARKA PISKERNIKOVA			STARI SLOVAN

rešitev prejšnje križanke

DOLER, ORONIM, BIRETA, RAISON, IN, ZA, ŠABAN, TASTATURA, ATOL, USTALITEV, RAJA, RTANJ, RJA, RR, ARI, SOLIS, KOTA, EP, TESTA, OSNOVNA PLOSKEV, SKINK, NAOČARKA, TONI, AJETA, ALT, APA, ČERIN, OI

nagrajenci 17. številke

- 1. nagrada: MARIJA ERMAN,**
Ane Zihherlove 6, 1000 Lj.
- 2. nagrada: IGOR LOJEVEC,**
Malo Trebeljevo 21,
1129 Zalag
- 3. nagrada: RUDOLF KROŠELJ,**
Glinškova ploščad 3, 1131 Lj.

Dobitnikom čestitam in jih hkrati prosimo, da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagrada križanko izrežite in najpozneje do 13. 5. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagrada križanka".

- **3. 5. 1915** je Italija uradno izstopila iz trojnega pakta, ki ga je sklenila z Nemčijo in Avstrijo in se v 1. svetovni vojni pridružila njunim nasprotnikom.
- **4. 5. 1802** so v Avstriji skrajšali vojaški rok s 30 na 14 let.
- **5. 5. 1818** se je rodil nemški filozof Karl Marx, utemeljitelj zgodovinskega materializma in "znanstvenega socializma".
- **5. 5. 1846** se je rodil poljski pisatelj Henryk Sienkiewicz. Pisal je odlične zgodovinske romane in dobil leta 1905 Nobelovo nagrado za književnost.
- **5. 5. 1889** so v Parizu postavili Eifflov stolp. Načrte zanj je naredil švicarski inženir Maurice Kochlin, zgradil pa ga je francoski strokovnjak Alexander Gustav Eiffel.
- **6. 5. 1768** se je v Zgornjih Drabosenjah rodil slovenski kmet – "bukovnik" Andrej Šuster - Drabosnjak. Ob kmetovanju je pisal pesmi, prevajal in prirejal nabožne ljudske igre.
- **6. 5. 1861** se je rodil indijski pesnik, pisatelj in mislec Rabindranath Tagore.
- **6. 5. 1976** so se zaradi potresa dvakrat silovito zatresla tla v Posočju in na Tolminskem. Prišlo do velike gmotne škode. Kraja Podbela in Breginj sta skoraj izginila. Brez domov je ostalo 4.700 ljudi. Natančno čez 22 let, to je leta 1998, je prišlo na Kobariskem, Bovškem in Tolminskem do novega potresa.
- **7. 5. 1891** se je v Bohinjski Bistrici rodil slovenski skladatelj in pianist Janko Ravnik. Leta 1931 je režiral prvi slovenski celovečerni dokumentarno-igrani film V kraljestvu Zlatoroga
- **7. 5. 1929** se je začel v Rimu prvi od treh procesov pred fašističnim posebnim sodiščem za zaščito države proti 21 slovenskim antifašistom z Goriskega. To je bil prvi politični sodni proces proti Slovencem v Italiji. Obsodili so jih na 2 do 30 let zopora.
- **8. 5. 1903** se je rodil francoski komik Fernandel. Odločil se je, da bo vegetarijanec, vendar ga je kmalu za tem znanka zalotila, kako se je mastil z zrezkom.
- "Za božjo voljo, Fernandel! Saj ste pred nekaj dnevi rekli, da ste vegetarijanec!"
- "Res je, vendar je danes torek in ob torkih se mi postimo."
- **8. 5. 1945** zvečer so se prek Ljubelja umaknile slovenske domobranske enote, da bi se v Avstriji vdale Angležem. Z njimi je odšlo tudi nekaj tisoč civilistov ...
- **8. 5. 1989** so stranke slovenske pomladi na velikem zborovanju v Ljubljani sprejele Majniško deklaracijo, s katero so se zavzele za samostojno Slovenijo. Prebral jo je pesnik Tone Pavček.
- **9. 5. 1945** se je ob 00.01 po srednjeevropskem času s popolno kapitulacijo Nemčije končala druga svetovna vojna. Na ta dan so v Ljubljano vkorakali partizani.

Machiavelizem

Vladarju so dovoljena vsa sredstva, ki mu utrdijo oblast, ne glede na moralna merila. To je pogled, ki ga je zagovarjal italijanski pesnik in državnik Niccolò Machiavelli. Rodil se je **3. maja 1469**. V svoji knjigi *Vladar (Il principe)* je razvil moralna merila, ki so dobila ime po njem – machiavelizem in se ga držijo tudi sodobni slovenski komunistični kapitalisti: Ni pomembno, če nekdo zasluži v enem mesecu toliko, kot zasluži izkoriščani v 30 mesecih, pomembno je, da "naši" pomagajo ohranjati in utrjevati oblast ...

Machiavelli je leta 1505 organiziral stalno narodno vojsko, ki je zamenjala plačano. Čez eno leto so osnovali novo upravo, leta 1509 pa so postavili Machiavellija za sekretarja. Ko so se leta 1512 v Firence vrnil Medicejci, je moral zapustiti službo. Leta 1526 je postal kancler za obrambo Firenc. Bil je človek renesanse in rodoljub, rekli so, da je "antipapist, anticarist, antifevdalec, kulturni, moderen in demokratičen". Politiko je ločil od etike in podal prvo meščansko teorijo države. Ko so mu nekoč očitali, da je s svojim Vladarjem naučil tirane, kako naj se polastijo oblasti, je odgovoril: "Drži, naučil pa sem tudi narode, kako naj tirane strmoglavijo."

Kamenje na mrliča

3. maja 1914 je bil v Celju je zadnji občni zbor Slovenske kmečke zveze pred svetovno vojno. Liberalizem je tudi na slovenskem Štajerskem doživljal podobno usodo kot na Kranjskem. Slovenska kmečka zveza je prevzela vse nekdanje liberalne mandate. Zmagoslavje je bilo popolno, saj so vzklikali: "Nočemo metati kamenja na mrliča! Z liberalno stranko smo živeli in se borili dan za dnevom, zato so slovenskemu ljudstvu njeni pogreški dovolj znani!"

Dr. Korošec je dotolčene liberalce direktno pozval k skupnemu boju proti nacionalnemu sovražniku: "Doslej smo se borili doma z domačimi nasprotnimi strankami. Te stranke so sedaj v razsulu, njih pristaši beže na vse strani. V naših srcih ni maščevanja, niti maščevalnega srda, ni kamna v naših rokah za bežeče, ampak kot rodni bratje jih vabimo v našo stranko. Ne vabimo jih zato, ker bi jih rabili, ampak mi rabimo močnejšo armado za naše narodnostne boje, za velike boje, ki jih bomo bojevali v bližnji bodočnosti ..."

S pohabljenjem proti vojaščini

Slovenski fantje so se včasih tudi s pohabljenjem poskušali izogniti vojaščini. Poleg

človeških razmer v vojski je bila vzrok odpora nerazumno dolga doba služenja. Leta 1802 so jo sicer zmanjšali s 30 na 14 let, leta 1845 pa na 8 let. Odpor pa je ostal. Da povprečen Slovenec za "patriotstvo, ki bi ga ločilo od njegovega naroda", res ni imel pravega smisla, pričajo številni viri. V tem pogledu je značilen članek z naslovom *Svarjenje*, ki je bil **5. maja 1847** objavljen v Bleiweisovih Novicah.

Opozarjali so, naj se mladi fantje lepo obnašajo. In še: "Zraven tega je potreba mlade fante še ene druge gerde razvade opomniti, to je samovoljniga pokvarjenja svojiga života in svojih udov. Najdejo se pri pregledovanji fantje, obdani s takimi telesnimi madeži, ktere so si sami naredili. Nekteri imajo zobe pobite ali popiljene; drugi imajo rudečkaste in vnele oči; nekteri imajo na nogah rane; drugi imajo perste posekane, sključene ali pa kako drugači popačene; nekterim

teče iz ušes smrdljiva sokrovca ... pomislite, de je veliko bolj stopiti v častno vojaško službo, ki so jo milostljivi Cesar na 8 let per-krajšali, kakor ves čas svojiga življenja imeti spačene ude, in očitno znamnje na sebi nositi, de ste se hotli kadaj lesici na rep vsesti!"

A slovenski fantje se niso dosti menili za takšna in podobna svarila. Nekateri so bili v skrivaštvu in ubežništvu tako trdovratni, da so zaposlovali oblastne urade cela desetletja.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruzuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

sredstva. Mnogo tega svetovalcem manjka in zato je stanje takšno, kot je. Zato se tudi nenehno spreminjajo obrazci vlog za subvencije, sicer svetovalci ne bi imeli dela. Toda ali ni to delo podcenjeno za univerzitetno izobražene kadre? Res pa je, da to naše kmetijsko visokošolstvo v preveliki meri "proizvaja" nepraktične teoretike, ki krojijo naše kmetijstvo. Resnici na ljubo je treba reči, da veliko svetovalcev nima pravega dela in ne programov, razen redkih izjem. Zato je reorganizacija svetovalne službe nujna. Mnogi so se vsidrali na izpostavah in zaspali. Izkušnje dokazujejo, da so tisti svetovalci, ki so bili pogosto premeščeni, dejavnejši in uspešnejši. Druge bi lahko dali na trg delovne sile in bi tam prodajali svoje znanje in izkušnje. To ni nič novega, vsak kmet in obrtnik se mora vsak dan dokazovati s svojim delom.

Zato so člani, ki ne plačujejo obveznega zborničnega prispevka, v veliki meri upravičeni do dela KGZ v preteklosti. Vendar za pošteno delo pošteno plačilo! Kmetom nihče ničesar ne podari, temveč je še tisto malo prigrarano z znojem. Tudi subvencije, ob katerih se vsi spotikajo, niso kar za povrh, ampak naj bi nadomeščale razliko med stroški pridelave in nižjo odkupno ceno. Številni jih še niso dobili za setev 2002. Kot kaže, bodo izplačane pred volitvami – postan golaž! V KGZ bo potrebna korenita sprememba, da bo

resnično koristila kmetom po zgledu veterinarske zbornice, ki odlično služi veterinarjem in

z močjo kmetijskega ministra in vlade uspešno s predpisi prazni žep kmetom in potrošnikom.

Absurd je tudi, da je kmetijstvo že trinajsto leto pod botrstvom ene politične stranke, SLS, ki v dejanjih čedalje bolj dokazuje, da je le neke vrste servis LDS. To hkrati dokazuje, da na kmetijskem ministrstvu primanjkuje novih kadrov. Kmetijska sekretarka gospa Mihaela Logar v preteklosti kljub številnim funkcijam ni pokazala pravih rezultatov. O tem bi veliko več lahko povedale žene kmetice. Nujen bi bil večji finančni nadzor. Kot kaže, se je SLS na kadrovskem in idejnem področju izpela – okrogla miza nenadomestljivih!! Tudi minister But je že od samega začetka nenaklonjen kmetijstvu in želi z raznimi ukrepi še tiste, ki to delajo s srcem, odvrtni od kmetovanja. Poln je samohvale, denarnih podpor in še drugih ugodnosti. To, da se je pod njegovim ministrom število kmetov zmanjšalo za četrtno, ni pohvalno zanj. Gorje, če bi tak minister iz Bruslja dirigiral slovenskemu kmetijstvu. Prav bi bilo, da bi tak človek šel za nekaj časa delat na kmetijo pod pogoji, ki jih je v tem času ustvaril. Bodimo pošteni; kdor veliko obljublja, malo da ali pa vzame, je star slovenski pregovor, ki še velja. Koliko pomoči so bili deležni kmetje za lansko sušo? Od vseh novih članic EU Slovenja vstopa pod najstrožjimi pogoji; za druge bo kvotno leto šele 2008, za nas 2005. Očitno vidi minister razvoj kmetijstva v golf-turizmu na najboljši kmetijski

zemlji, kjer bi kmetje kot nadgradnjo turizma prodajali svoje pridelke (Portorož, posvet KGZS 2004). Ta ideja je brez podlage in tudi moda golfa ne bo dolgo trajala. Je pa vprašanje, kako in zakaj se bodo uporabila sredstva evropskih skladov za razvoj podeželja. Koliko sredstev bodo zares deležni ljudje na podeželju? Bodo dobili le drobtinice, zapisane z velikimi črkami? Kdaj se bosta v Sloveniji razrešili aferi BSE in kloramfenikola, ki sta bili načrtovani, in kdo bo odgovarjal za škodo kmetom? Kmetijski minister je najbolj nejevoljen, če ga kmetje upravičeno sprašujejo. Glede na to, da so subvencije kmetov in SAPARD objavljeni na spletu, zakaj niso tam še plače in nagrade zaposlenih na ministrstvu? Tako in tako je ves denar od davkoplačevalcev, vendar bi imeli pregled, zakaj se v resnici porabi kmetijski proračun. Pošteno.

Cilj liberalne politike je, da bi s propagando, davki in nizkimi odkupnimi cenami ubožali kmete, da bi za rento siromakov opustili kmetovanje, saj se hrana tako uvozi, zemljo bi prepustili novodobnim kapitalistom, ki bi uvozili in naselili poceni tujo delovno silo. Slovenci naj gredo po svetu ... Dokler kmetje ne bodo enotneje povezani in organizirani po francoskem zgledu, jih bodo poskušali izkoriščati tako politiki kot trgovci.

Čez mesec dni vstopamo v EU in ne najugodnejše izpogajano izhodišče bodo kmetje kmalu občutili – lepe besede in prazne obljube tega ne bodo mogle opravičiti. Ker je letos volilno leto, je pričakovati spremembe tudi na kmetijski politični sceni, saj verjamem, da za kmete ni toliko pomembna enomena volilna kampanja (v celofan zavite megle) kot minulo štiriletno obdobje in izpolnjene obljube.

Le zdravo in čisto seme da do- »

Kmetijstvo – volitve 2004

Letošnje leto je volilno in znova se bo kahal postan krompirjev golaž. Stanje v kmetijstvu je slabo, zato je prav, da kmetje preverijo zaprašene obljube izpred štirih let. Zaposleni na Kmetijsko-gozdarski zbornici so že šli na lov za volilci s polno mero optimizma. Glede na dosedanje delo je, tako je pokazala razprava v državnem zboru, najpomembnejše financiranje. Obljube so boj za službe brez kakršne koli odgovornosti, saj slovenski kmet tako ali tako vse prenese. Ta zbornična ekipa in minister niso naredili tistega, kar so obljubljali, zato bo potrebno preverjanje. Pogosto so se v KGZ obnašali kot podaljšana roka vladne koalicije in ne kot zastopniki kmetov zoper vlado.

Tudi drago kmetijsko svetovalno službo bi bilo vredno dati pod drobnogled. Kljub številni ekipi jih je samo četrtnina dejavnih in so zelo uspešni, drugi imajo le dobre službe. Če bi bili učinkoviti, bi kmetje ne opuščali v tolikšni meri kmetovanja, temveč bi se preusmerili v druge dejavnosti. Slovenija se tako ne bi zaraščala, uvažali bi manj hrane in predvsem mladi bi odhajali na podeželje. Seveda so za to potrebni znanje, volja, program in

» ber pridelek; da rastlina lahko uspeva, je treba plevel zatirati.

Jože Klavdio Marc, Portorož

Giro - proslava tuje zmage pri nas

Iz zgodovine vemo, da je italijanska vojska že leta 1918 skušala zasedi Ljubljano s svojim kolesarskim bataljonom, pa so jim to preprečili ljubljanski rodoljubi pod vodstvom g. Breznika in pod poveljstvom kapetana Stevana Švabića, ki je organiziral slovensko-srbski konjeniški bataljon in z njim nagnal Italijane z Vrhnike do kasnejše rapalske meje.

Leta 1941 se je položaj ponovil. Takrat so Italijani izkoristili razpad Kraljevine Jugoslavije in uspelo jim je s kolesarsko enoto zasedi Ljubljano. Slovenski vladi sta v obeh primerih delovali klečeplazno in za Slovenijo sramotno in škodljivo. V drugi svetovni vojni smo Slovenci zmagovito pregnali italijansko vojsko in skoraj v celoti povrnili svoje izgubljeno ozemlje, današnje Primorsko. Vodstvo italijanskega gira pa še vedno slavi in obuja spomine na "slavne" dni, ko so njihovi kolesarji osvojili glavno mesto Slovenije, in v ta namen še vedno načrtuje kolesarsko dirko tudi po Sloveniji, ki jo danes čedalje pogosteje imenujejo kar vzhodne pokrajine Italije.

Tako bodo tudi letos praznovali svojo "zmago" nad Slovenijo znova kar v Sloveniji. Naša vlada jim daje vse ugodnosti, od zavarovanja do zdravstvene oskrbe in postrežbe, in to brezplačno, seveda na račun davkoplačevalcev. Letos jim je ponudila še posebno čast: prvi se bodo lahko prepeljali prek novozgrajenega viadukta Črni kal, ki je ponos naše ga znanja in slovenskega graditelj-

stva, kot da mi ne bi imeli ljudi, ki bi jim morala biti podeljena ta čast, na primer projektanti in marljivi delavci Primorja ali drugi slovenski strokovnjaki in zaslužni ljudje.

Italijanski kolesarji in vsa njihova občila bodo to klečeplazanje spet prikazali kot rezultat močnega italijanskega vpliva na Slovenijo in vsej Evropi dokazovali, da imajo, kot trdijo, dedno pravico do vsega ozemlja današnje Primorske. Evropa pa bo kot vedno prej verjela njim kot nam, saj vidi, da jim naša oblast dobesedno ponuja domovino. Seveda bodo vso zadevo olepšali z razlago, da podpiramo evropski šport, da gremo v Evropo, da se moramo prilagoditi (njim se ni treba), da ni nobene nevarnosti za našo domovino, da bomo imeli od tega veliko korist (kdo?).

Ker gre pri proslavljanju italijanskega gira na naših tleh za veliko sramotenje slovenske države in slovenskega naroda ter za nepotrebne stroške, želimo vedeti, kdo je odobril prehod gira prek Slovenije in s tem proslavljanje italijanske zmage nad Slovenci. Je to storila vlada ali kak minister; morda minister Dimitrij Rupel, ali pa si je dovoljenje vzel sam g. Kacin kot velik prijatelj Italijanov?

Nadalje zahtevamo, da to dovoljenje nemudoma (kdor koli že) prekličje, saj bo to v tem primeru veliko manjša neprijetnost kot vnovična zgodovinska sramota za Slovenijo.

Nič nimamo proti italijanskim

športnikom in njihovi ljubezni do kolesarstva pa tudi ne proti proslavljanju njihovih športnih dosežkov, odločno pa nasprotujemo proslavljanju njihovih vojaških dejanj v naši samostojni državi. Italija je dovolj velika, zato naj njihovi kolesarji tekmujejo po svoji državi in tam tudi proslavljajo.

Borut Korun,
Gibanje 23. december

Moč razuma

Izšla je nova knjiga svetovno znane italijanske časnikarke in pisateljice Oriane Fallaci, ki precej buri duhove na evropskem "katoliškem miroljubništvu" in levem rdeče-črnem ekstremizmu. Knjiga, ki nosi naslov Moč razuma (La Forza della Ragione), je nekakšno nadaljevanje njene uspešnice Bes in ponos (La Rabbia e l'Orgoglio), ki je preslegla milijonsko prodajo samo v Italiji. Ukvarja se namreč z zelo podrobno analizo širjenja islama v Evropi in razkriva njegovo evidentno podcivilizacijsko bistvo v primerjavi s krščanstvom, ki je nedvomno pripeljalo demokratični svet do najvišje stopnje civilizacije tako, da se v svoji človekoljubnosti danes niti ne zavedamo velike nevarnosti, ki jo predstavlja načrt islamizacije stare celine in celo Amerike ali celotnega ozemlja zahodne civilizacije. Nezanemarljiv je tudi

prodor islama na azijsko-afriška ozemlja drugačne veroizpovedi (Indija, Pakistan, afriške države idr.), kjer so pravislamski "bojevniki" (beri teroristi) glavni dejavnik nasilne islamizacije kot poglavitnega cilja.

Z nešteti primeri in pripetljaji, ki so lahko do podrobnosti preverjeni in zato tudi povsem verodostojni, nam kaže resničnost islamskega prodora z namenom uničenja zahodne kulture in popolnega sprevrženja ustaljenih moralno-etičnih norm naše civilizacije in uveljavitve trogloditskih zakonitosti Korana. Zatiskamo si oči in nočemo spoznati, da smo vsi tisti, ki ne sprejmemo Alahovih zapovedi, preprosto psi neverniki, primerljivi z opicami in prašiči, in zato izpostavljeni pravični obsodbi, ki mora biti izpeljana po zakonih Korana. Torej lahko pričakujemo tudi rafinirana mučenja s pohabljenjem ali smrtjo, ki so točno katalogizirana za grešnike tudi po spolu. Za sedaj se zadovoljujemo predvsem s terorizmom.

V omenjeni knjigi nam Fallaci razkriva veliko svojih stikov z vrhom islamskega sveta in njihovimi pogledi na ureditev odnosov, ki niso prav nič vzpodbudni. Odziv krščanskega sveta pa je prav mazohistično naklonjen in zavestno slep za njihovo uničevanje naše civilizacije na vseh, še tako kapilarnih področjih družbene ureditve (primer nekaterih cerkvenih knezov in kongregacij). Največje udarce zadobiva naša tradicionalna kultura s sprevrženostjo moralno-etičnih zakonov v šolah in vsakdanjem odnosu z domačimi zakoni v korist diametralno nasprotno miselnosti, ki je popolnoma nesprejemljiva za način življenja evropskega človeka. Kje je napisano, da moramo spoštovati in se prilagajati, na naših tleh in v naših domovih, podcivilizacijskim

običajem priselkav, ki bi morali najprej spoštovati zakone države gostiteljice, ne pa zahtevati v imenu svojih človekovih pravic podrejanje že ustaljenih norm evropske celine. Ne smemo pozabiti, da so poglobitve islamske človeške pravice istovetne z zakoni Korana: uničevanje vsega, kar pripada neverniki kulturno-ekonomsko-politični dediščini. Zato je terorizem najučinkovitejši mehanizem svetovne islamske revolucije, ki jo vodi sam Alah. Za to glavno svojo pravico (iztrebljanje psov neverniki) se bojujejo in dobivajo podporo "mirovnikov", ki že vpijejo na protiameriških shodih Alah akbar (Bog je velik).

Za to pisanje sem se odločil, ker sem bral neke vrste slabo recenzijo (Razum ali pogorišče Troje) v slovenskem časniku Primorske novice, kjer pisanje Fallacijev avtor članka označuje kot "fanatični razizem Oriane Fallaci". Po mojem mnenju ni omenjene knjige niti prebral, ampak je le napisal poglede italijanskih privržencev rdeče-črne leve naveze (Illy, Zvech, Hach, Antonazzo, Menia) in Severne lige z "univerzitetnim docentom" (naključje?) islamcem Khaledom Fouadom Alamom. Razen Guerrove so vsi pljuvali na avtorico te izjemne, globoko psihološkoanalitične knjige, ki bi morala nujno iziti v slovenskem prevodu. To suhoparno in tendenciozno pisanje je edino, ki sem ga zasledil v slovenski publicistiki. Kdo si bo upal v Sloveniji prevesti in natisniti to uspešnico? Tisti, ki bo to sveto delo prevzel, bo nedvomno prinesel delček svežega obzorja v nerazgledanost slovenskega povprečnega bralca in ne nazadnje obsodbo po islamskem pravu, kar niso mačje solze.

Če bi hotel vsaj malo ponazoriti gostoto podatkov in dokazov, ki

prekipevajo v omenjeni knjigi, bi moral prepisati kar celo knjigo. Zato se bom omejil le na omembo nekaterih argumentov, ki močno izstopajo s svojo jasnostjo v nasprotju z zamegljenostjo, ki smo je vajeni v naši publicistiki. Ti so: levica - desnica, morala in etika, strah, kolaboracija, mirovništvo, svetohlinstvo, pojem civilizacije in necivilizacije, sprenevedanje, medijska manipulacija obveščanja, pretekla Zgodovina (z veliko začetnico, ne ideološka, katere smo vajeni v Sloveniji). Še bi lahko našteval. Svetujem Slovencem, da si to hvale vredno delo preberejo (če znajo italijansko), še preden bo izšlo v slovenščini. Mislim, da ima Fallacijeva prav, ko pravi: "Teba je spet najti moč razuma." Kot zanimiv podatek je na zadnji strani knjige opozorilo, da je bila tiskana 24 ur po islamskem terorističnem napadu 11. marca v Madridu.

Prav zadnji podatek zveni kot opozorilo in pečat verodostojnosti in predvidljivosti razvoja v soočanju Zahoda (Civilizacije) z islamom, kjer ni kompromisov. Knjiga je lahko poduk indoktriniranim slovenskim veljakom. Kot psihoterapevtski priročnik bi ga lahko ljubljanski meščani podarili svoji županji Danici in predhodnici Vikici skupaj z izvodom Korana za morebitno preverjanje.

Pavel Ferluga, Komen

Nedotakljiva zemljišča (1)

V 18. številki tednika Demokracija je v članku z naslovom Nedotakljiva zemljišča prišlo do vsebinske napake. Zapisal sem: "Parkelj naj bi imel svojo delavnico in parcelo kar na občinski zemlji ..." Pravilno je: "Parkelj naj bi imel svojo ograjo kar na občinski zemlji ..." V članku je bilo še nekaj manjših vsebinskih napak, ki pa niso tako pomembne. Za napake se prizadetim opravičujem.

Mitja Volčanšek, Demokracija

Koga varujejo "plačane" priče?

Večina slovenske javnosti je prvič zvedela, kaj je to varovana in plačana priča! Menimo, da nam bosta morala policija in pravosodje o tem povedati kaj več! Gre plačilo za tako pričo iz državnega proračuna ali pa stroške nosi zainteresirana oseba oz. povzročitelj kriminalnega dejanja, ki tako zavaruje sam sebe? Mladinin intervju s samorazkrito pričo Alenom Robarjem dokazuje več stvari: da so brez dvoma zanj že dolgo vedeli in čakali na pravi trenutek, da to sporočijo javnosti s povsem jasnim namenom, da njegovo pričanje preprečijo. Zakaj? Zato, da zavarujejo naročnike zločina in obremenijo tiste, ki so jih iskali in poskušali zadevi priti do dna. Dokazuje pa še nekaj, kar je za slovenske državljane nevarno, namreč, da je nekdo iz določene državne institucije tedniku Mladina izdal ime "njihove priče"! Hkrati to potrjuje, kar se je že dolgo sumilo, da bodisi s policije, bodisi s tožilstva ali sodstva svojim "zaupnikom" pri Mladini ne le v primeru Miro Petek, temveč vselej, ko je v nevarnosti "nedotakljiva" oseba, posredujejo zaupne podatke, Mladina pa v maniri rumenega tiska raztroši dezinformacijo z namenom, da bi zmanjšala pomembnost oz. prikrojila smisel obtožbe. Brez dvoma so pristojni v vladi o vsem natančno informirani! To so poleg Foruma 21, LDS in ZL tisti centri moči, ki nadaljujejo nikdar pretrgano dejavnost svojih prednikov in učiteljev Ozne in Udbe. Seveda brez pomoči "zavrženih špicljev" vseh barv in odtenkov to ne bi bilo izvedljivo. Pa še nekaj glede "slovenskega Zolaja", Borisa A. Novaka, kamor ga je povzdignil "blodeči" slovenski pravnik in pisec pamfletov Matevž Krivic. Znani francoski pisatelj Emile Zola (1840—1902) se je v vseh svojih številnih romanih o rodbini Rougon-Macquart, v Človeku zveri, Beznici in v povsod znanem delu J'accuse-Obtožujem bojeval proti pokvarjenemu francoskemu pravosodju, povzpethnim bogatinom in skorumpiranim pravnikom, ne pa proti zavednim Francozom, kot podtika M. Krivic. Zola je napadel krivično in dokazano podkupljeno obsodbo francoskega oficirja Alfreda Dreyfusa (1859—1935), ki je bil leta 1894 lažno obtožen špijonaže in deportiran na Hudičeve otoke. Pisatelj Zola je svoje delo Obtožujem napisal leta 1898, Alfred Dreyfus je bil že naslednje leto pomiloščen, štiri leta po Zolajevi smrti, leta 1906, pa rehabilitiran. Preden M. Krivic nekoga primerja z Zolajem samo zato, ker podpira njegov napadalni "pohod", bi se moral spomniti na zločinske politične procese Titove Jugoslavije, na katerih so diplomirani pravniki "obtožence" brez kančka omahovanja in vesti pošiljali v smrt! V svojem odgovoru v Delovih Pismih bralcev 24. aprila je Matevž Krivic žaljiv do Jožeta Kreuha in Janeza Janše, ki je vedno njegova tarča. Zanika svojo napadalnost, vendar jo lahko sleherni gledalec opazi v vseh njegovih nastopih. Fizično se je spozabil celo nad drugo vneto "borko in pohodnico" za pravice tujcev Nevo Miklavčič-Predan! Da "najboljši" poznavalec ustavnega prava M. Krivic le ne dela samo za pravico in pravičnost, smo izvedeli, ko je notranji minister Rado Bohinc dejal, da mu je bil izplačan zajeten honorar za neko strokovno mnenje. Seveda je to šlo iz državnega proračuna, kamor prispevamo svoj "obol" predvsem skromnejši državljani. Kdo je potemtakem v vsej tej zgodbi "historičen", namesto da bi bil "historičen"?

Marija Vodišek

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz
ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

OF samo krinka

Že na samem začetku je bila koalicija OF samo formalno. V odborih OF so bili sicer tudi krščanski socialisti in nekaj sokolov, toda v glavnem je vse vodila partija, ki je OF tudi organizirala. OF je bila dejansko samo toliko, da se je za njo lahko skrila partija. In ker je bila partija v OF nesporno vodilna politična sila, so se tudi odbori OF ravnali po partijski liniji. Krščanski socialisti in sokoli so imeli v OF že v začetku postransko vlogo. Zelo omejen vpliv, ki so ga sprva imeli v OF, so kmalu izgubili. Partija je v OF popolnoma prevladala in OF je bila partija. Odpor proti partiji se je nato znotraj OF sicer začel, vendar nikakor ni mogel uspeti. Odnosi v OF so se razrahljali že leta 1942 in ne šele po sestanku v Dolomitih februarja 1943, ko so se partijski zavezniki vdali v usodo in se politično pasivizirali. OF je sicer ostala, toda partija jo je dokončno prerasla. Ko sem kot partijski sekretar v zunanjem ljubljanskem okrožju organiziral odbore OF, so bili krščanski socialisti in sokoli zelo redki. Ker razen partijcev pri organizaciji ni bilo skoraj nikogar, sem vse urejal sam. V odbore OF sem zato postavil svoje ljudi. Večinoma so bili kandidati za partijo ali skojevci. Podlaga, na kateri smo od začetka gradili OF, so bili simpatizerji in člani partije.

Do oboroženih nastopov je bila OF enotna in množična. Aktivisti OF so bili delu za osvoboditev popolnoma predani in mi veliko pomagali. V Zgornji Šiški je bil neki inženir agronomije, sicer pa vrtnar, ki mi je stal vedno ob strani. Njegovo stanovanjsko hišo sem uporabljal kot bunker. Če sem bil v težavah ali če je bilo napeto in sem bil v Dravljah ali pa sem prišel v Ljubljano, sem šel k njemu in počakal, da je nevarnost minila. V svojem stanovanju v Šiški se nisem počutil najbolj varnega, kajti čeprav je bilo vse legalno, so me Italijani večkrat prijeli. Ker sem imel legitimacijo iz Vidmarjeve tovarne, so me spustili.

Večina ljudi je bila nad aktivnostjo OF najprej navdušena in zato tudi pripravljena pomagati. Sploh ni bilo vprašanje, ali bodo pomagali ali ne. Različna mnenja so se pojavila pozneje zaradi italijanskih represalij. Proti oboroženemu uporu in zato proti partiji in OF so na-

stopile politične sile, ki so bile zunaj OF. Stališča do oboroženega odpora so bila različna. Na strani starih političnih strank je prevladalo stališče čakanja na ugodno priložnost ob koncu vojne. In

in se je komunistična ideologija zanesla tudi na univerzo, je slovenska partija postala brezkompromisno revolucionarna. Kardelj, Kidrič in Kraigherji so po Titovem zgledu uvedli

Osvobodilna fronta je delovala samo zato, da se je za njo lahko skrila partija.

ko so ljudje pozneje spoznavali partijske načrte, je prišla parola OF brez partije in brez komunistov za široko koalicijo.

Enakopravnih odnosov med različnimi skupinami v OF že od samega začetka ni bilo. Partija je bila vseskozi nad drugimi skupinami OF, v katerih so si prav tako prizadevali za socialno preobrazbo slovenske družbe, pa so si pri tem lahko samo želeli, da bi jih partija upoštevala. Pod starim partijskim vodstvom bi bilo to še mogoče. Ko pa so vodstvo slovenske partije sredi tridesetih let prevzeli mlajši, partijsko bolj izšolani in revolucionarno bolj zagreti, celo fanatični komunisti

dosledno politiko agresivnega revolucionarnega boja, ki drugim nikakor ni bila pripravljena priznati enakopravnega statusa. Stalin je Tita med vojno opozarjal, naj v partijskem boju ne izpostavlja socialne revolucije, temveč naj organizira široko antifašistično fronto. Ker je bila Sovjetska zveza življenjsko ogrožena, je Stalin poudarjal predvsem boj proti fašizmu.

OF je bila vsaj na začetku zares široka antifašistična fronta, toda tudi partija je v njej prav tako že od začetka izpostavljala svoje revolucionarne cilje, ki so postopoma postajali vse bolj prepoznavni. OF ni bila samo politična

organizacija, temveč je delovala tudi drugače. Njene terenske organizacije so bile predvsem v pomoč partizanstvu pri zbiranju orožja, hrane, oblek in denarja, pri propagandi, pri razširjanju partijske literature in ne nazadnje tudi pri zbiranju pripadnikov in simpatizerjev za OF ter pri agitaciji za odhod v partizane. Druge naloge so se nanašale na drugo materialno pomoč pri vzdrževanju partizanov in partijskega vodstva. Partija brez terenske organizacije OF ne bi mogla delovati.

Ker je bila odločitev prebivalstva za OF v začetku zares množična, sem Poročevalca čisto legalno nosil s seboj na stanovanje v Šiški. Sosedje so vedeli, da sem organiziran in da delam v OF. To je tudi v soseski postalo že javno znano. O partijski vlogi v OF pa sem pred vstopom v partijo vedel le toliko, kolikor je bilo to mogoče spoznati iz Poročevalca, iz katerega sem črpal smernice za svoje politično delovanje.

OF se je prelevila v partijo s tem, ko so člani partije, ki so bili v partijo sprejeti v strogi tajnosti, prevzemali funkcije v OF. To je bila partijska igra, v kateri so pred javnostjo nastopali kot člani OF, v resnici pa so bili člani partije. In kdor je bil član partije, je moral izvajati, čeprav v tajnosti, partijsko linijo. Partija je bila nasploh med vojno ilegalna in zato se ves ta čas večinoma ni vedelo, kdo je njen član. Partija je bila po eni strani ilegalna, po drugi pa diktatorska in je svojo linijo ves čas izvajala pod firmo OF. Bili so terenci, člani OF, člani odbora OF, ampak pri vsem tem le ni bilo mogoče ugotoviti, kdo je kaj. Kot partijski sekretar sem vedel za te ljudi, ker sem imel nalogo, da partije postavljam na vodilna mesta po terenskih organizacijah v okrožju. Izpolnjeval sem linijo, po kateri je partija prevzela vlogo OF.

Izvršni odbor OF, kjer so bili Lubej in drugi predstavniki sokolov ter krščanskih socialistov, postopoma ni imel več posebne vloge. Počasi je tudi del OF skupaj z ljudmi v IO OF ilegalno prešel v partijske vrste. Janez Stanovnik, dr. Marjan Breclj, Tone Fajfar in razni ljudje so ilegalno stopili v partijo. Javno so predstavljali razne skupine v OF, tajno pa so bili že člani partije. To je takrat vedel le najvišji partijski vrh, ki je to ves čas zadržal v največji tajnosti.

Albert Svetina

P. S. Odlomek je iz knjige spominov Alberta Svetine. Knjiga bo kmalu izšla pri založbi Nova Obzorja, ki izdaja revijo Demokracija. V naslednjih številkah bomo objavili še nekaj zanimivih odlomkov.

OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA - PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležečah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekle zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevare in nasilja.

... Ko sem slišal vpitje iz kleti, sem vprašal poročnika, ki je v močno zastraženi Slaviji izdajal dovoljenja za prihod in izhod iz stavbe: »Janez«, poznal sem ga namreč še iz Bele Krajine, »kaj je tukaj spodaj?« »Ju, Erno« pravi, »pusti ti to. Boljše, da se ne zanimaš za te stvari. Tukaj prihajajo samo Maček, Ribičič in Rusi.« In potem sem bil tiho. To je bilo vse zelo tajno. Niti ljudje v Slaviji nismo vedeli, kaj je v kleti. Čeprav pred prihodom Ozne v Slaviji ni bilo zaporov, so bili posej v njenih kletih posebni zaporniki, za katere je veljal najstrožji zapor. Zanj so vedeli samo najbolj pooblaščen. V klet so odhajali Maček, sovjetska misija in nekateri posebej pooblaščen načelniki Ozne, kot npr. Mitja Ribičič...

Fotografije iz osebnega arhiva Alberta Svetine

Knjiga bo predvidoma izšla do poletja 2004. Priloženo naročilnico skupaj s kopijo potrdila o plačilu pošljite na naslov: Nova Obzorja, d. o. o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana. Številka TRR: 24200-9004125033. Knjigo lahko naročite tudi na telefonski številki: 01-434-54-63 ali na elektronskem naslovu: obzorja.narocnine@siol.net ali plačate v tajništvu založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

■■■ Odraščal je na Primorskem, prežet z antifašizmom in krivicami, ki jih je občutil na sebi in jih s seboj prinesel v predvojno Ljubljano. Od primorskega emigranta, ki je v težkih razmerah prišel do poklica in si našel službo, do aktivista v odporu proti italijanski okupaciji med vojno ni bilo daleč. Od delovanja v odborih OF do partije je bila pot še krajša. Hitro je postal partijski sekretar, nato inštruktor CK KPS, obiskoval partijsko šolo CK KPS in od tod prišel v Ozno, kjer je bil najprej začasno Mačkov namestnik, nato pa kot partijski sekretar njegov pomočnik do prihoda v Ljubljano. Tukaj je prevzel ekonomske naloge oz. ropanje za Ozno in med drugim prevzel "čiščenje" Brezarjevega brezna v Podutiku. Kot načelnik Ozne za Primorsko je nadaljeval oznovsko prakso s podtalno dejavnostjo na meji z zavezniško vojaško cono, nato pa v ljubljanski Ozni nadzoroval pošto. Po izključitvi iz Ozne se je vpisal na srednjo tehniško šolo, nato pa je po "čudnih naključjih" postal poverjenik v ljubljanskem mestnem ljudskem odboru. Po preiskavi stanovanja je konec februarja 1949 pobegnil na Madžarsko, kjer je najprej deloval v politični emigraciji, nato pa so ga Madžari, ker mu kot nekdanjemu pripadniku Ozne niso več zaupali, obsodili in zaprli.

Albert Svetina je po letu 1990 ena redkih prič, ki je spregovorila. Tisto, česar se njegovi nekdanji sodelavci ne spominjajo več, mu je še vedno živo pred očmi. Zdaj priča tudi za tiste in o tistih, ki so bili zraven, pa molčijo in se nočejo, ne smejo ali ne morejo spominjati. Prav tako priča za tiste, ki jih takrat še ni bilo in tega krutega časa niso doživeli in ne vedo ali pa nočejo vedeti ali verjeti. Za odkrito besedo, ki jo je najprej zastavil ob odkrivanju resnice o Brezarjevem breznu, so mu nenadoma zastali vsi postopki v zvezi z urejanjem njegovega statusa v novi, svobodni Sloveniji. Kratnje njegovih pravic zato posredno govori o naravi sistema in oblasti v sedANJI Sloveniji. Obremenjenost s polpreteklo zgodovino in strah pred resnico o polpreteklosti sta zelo močna. Svetina torej ne govori samo o preteklosti, ampak tudi o sedanjosti.

Nekaj odlomkov iz spominov Alberta Svetine, ki bodo kmalu izšli pri založbi Nova obzorja, v nadaljevanjih objavljamo tudi na straneh Demokracije.

Po posebni prednaročniški ceni 5.100 SIT nepreklicno naročam knjigo
OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA -
PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

ime in priimek:

datum:

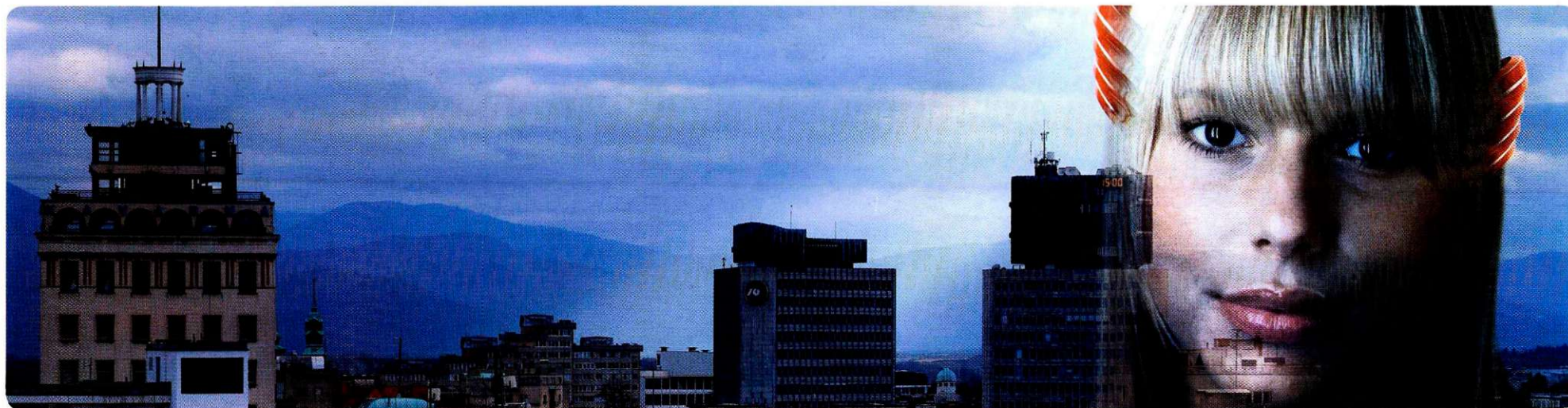
ulica:

kraj, poštna št.:

podpis naročnika:

Knjiga bo predvidoma izšla do poletja 2004. • V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštnina.

Kako hitro je življenje?

Agencija 41, design: LUMS Studio, foto: T. Gregoric, J. Puskac, Mazoner d. d., 1537 Ljubljana

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobilni telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih audio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

